

Etusivu>Perhe- ja perintöoikeudelliset asiat>Avioero ja asumusero

Avioero ja asumusero

Jos aviopari haluaa erota lopullisesti, puoliset voivat yksin tai yhdessä hakea avioeroa.

Useimmissa maissa avioliitto puretaan tuomioistuimen antamalla päätöksellä.

Jos avioparilla on lapsia, avioeron myötä puoliset muuttavat erilleen ja heidän suhteensa yhteisiin lapsiin muuttuu.

Avioerossa puolisoitten yhteinen omaisuus ositetaan, ja tarvittaessa toinen puolisoista maksaa elatusapua toiselle puolisolle tai lasten elatusta varten.

Euroopan unionin sääntöjen avulla on mahdollista saada tietää, mihin tuomioistuimeen avioerohakemus tulee jättää. Säännöistä on erityistä hyötyä silloin, kun puoliset ovat eri kansallisuutta tai ovat asuneet eri jäsenvaltioissa avioliiton aikana.

Vastaavasti näiden sääntöjen ansiosta jossakin Euroopan unionin maassa määrätty avioero on helpompi tunnustaa ja panna täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa.

Tietoa kunkin jäsenvaltion oikeusjärjestelmästä saa napsauttamalla kyseisen valtion lippua.

Päivitetty viimeksi: 18/01/2019

Tätä sivustoa ylläpitää Euroopan komissio. Sivuston tiedot eivät välttämättä edusta Euroopan komission virallista kantaa. Komissio ei ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. EU:n sivustoihin sovellettavat tekijänoikeussäännöt löytyvät oikeudellisesta huomautuksesta.

Avioero - Bulgaria

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Bulgarian lainsäädännön mukaan avioliitto purkautuu avioeron johdosta seuraavasti:

avioero puolisoitten yhteisestä hakemuksesta perhelain (*Semeen kodeks*) 50 ja 51 §:n mukaisesti

avioero kanteen perusteella avioliiton vakavan ja peruuttamattoman kariutumisen vuoksi perhelain 49 §:n mukaisesti

avioero kanteen perusteella avioliiton vakavan ja peruuttamattoman kariutumisen vuoksi syylisyyttä määrittelemättä, jos puoliset esittävät perhelain 49 §:n 4 momentin mukaisen yhteisen sopimuksen.

Jos avioeroa haetaan yhteisestä hakemuksesta, puoliset jättävät yhdessä avioerohakemuksen piirituomioistuimelle (*rayonen sad*), jolle on esitettävä perhelain 50 §:ssä tarkoitettu sopimus. Puolisoitten on tässä sopimuksessa ratkaistava kysymykset, jotka koskevat lasten asuinpaikkaa ja huoltoa, tapaamisoikeutta, elatusapua, omaisuudenjakoa, perheen yhteisen asunnon käyttöä, puolisoitten välistä elatusapua ja puolison sukunimen käyttöä. Tuomioistuin vahvistaa sopimuksen tarkistettuaan, että se turvaa lasten edut. Jos tuomioistuin katsoo, että sopimus on puutteellinen tai ei turvaa hyvin lasten etuja, se vahvistaa määräajan puutteiden korjaamiselle. Jos puutteita ei ole korjattu määräajassa, tuomioistuin hylkää avioerohakemuksen.

Jos avioeroa haetaan kanteen perusteella avioliiton vakavan ja peruuttamattoman kariutumisen vuoksi, avioerohakemuksen jättää jompikumpi puolisoista yksin. Hakemuksen käsittelee vastaajan asuinpaikan piirituomioistuin. Tuomioistuin antaa omasta aloitteestaan ratkaisun avioliiton kariutumisen syylisyyksykysymyksestä, avioliitossa syntyneiden lasten huollosta, tapaamisoikeudesta ja elatusavusta, omaisuudenjaosta, perheen yhteisen asunnon käytöstä, puolisoitten välisestä elatusavusta ja puolison sukunimen käytöstä. Näitä sääntöjä sovelletaan, jos puolisoilla ei ole avioehtosopimusta, jossa määrätään edellä mainituista seikoista avioeron varalta.

Jos avioeroa haetaan kanteen perusteella, puoliset voivat ilmoittaa tehneensä sopimuksen, jossa on sovittava avioliitossa syntyneiden lasten huollosta, tapaamisoikeudesta ja elatusavusta, omaisuudenjaosta, perheen yhteisen asunnon käytöstä, puolisoitten välisestä elatusavusta ja puolison sukunimen käytöstä. Tuomioistuin tutkii avioeron syylisyyksykysymystä vain, jos jompikumpi tai kumpikin puoliso on erikseen sitä pyytänyt. Tuomioistuimen on kuitenkin todettava, että avioliiton purkamiselle on peruste eli avioliiton vakava ja peruuttamaton kariutuminen.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Avioero puolisoitten yhteisestä hakemuksesta:

Kun puoliset hakevat avioeroa yhdessä, myöntämisperusteena on puolisoitten ilmoitus siitä, että he ovat vakavasti ja määrätietoisesti yhdessä sopineet avioliiton purkamisesta. Tuomioistuin ei tutki puolisoitten syitä päättää avioliitto.

Avioero kanteen perusteella:

Avioeron myöntämisperusteena on avioliiton vakava ja peruuttamaton kariutuminen. Lainsäädännössä ei määritellä tätä käsitettä. Oikeusteorian ja korkeimman kassaatioistuimen tulkintakäytännön mukaan avioliiton voidaan katsoa kariutuneen vakavalla ja peruuttamattomalla tavalla, jos avioliitto on muodollisesti voimassa, mutta siltä puuttuu täysin lain ja moraalien avioliittoa edellyttämä sisältö. Avioliiton vakava ja peruuttamaton kariutuminen on objektiivinen tilanne, jonka olemassaolo on todettava tapauskohtaisesti. Toteamiseen voidaan käyttää kaikkia mahdollisia todistelukeinoja, myös suullisia todisteita. Laissa ei määritellä absoluuttisia edellytyksiä avioliiton vakavalle ja peruuttamattomalle kariutumiselle. Oikeuskäytännössä edellytyksiksi hyväksytään muun muassa aviorikos, pitkäaikainen erillään asuminen, alkoholin ja muiden huumaavien aineiden väärinkäyttö, fyysinen ja psyykinen väkivalta sekä perheen jatkuva laiminlyönti. Luettelo on esimerkinomainen. Uuden perhelain mukaan tuomioistuimen ei enää tarvitse antaa omasta aloitteestaan ratkaisua avioliiton kariutumisen syylisyyksykysymyksestä, ellei jompikumpi tai kumpikin puolisoista ole nimenomaisesti pyytänyt tuomioistuinta ratkaisemaan tätä kysymystä. Jos puoliset eivät ole päässeet yhdessä sopimukseen, syylisyyksykysymys vaikuttaa kuitenkin edelleen avioliitossa syntyneiden lasten huoltoa, tapaamisoikeutta, elatusapua ja perheen yhteisen asunnon käyttöä koskeviin päätöksiin.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoitten henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Tuomioistuin voi avioeron jälkeen antaa puolisolle luvan ottaa avioeron jälkeen käyttöön entinen sukunimi.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Uudessa perhelainissa säädetään erilaisista tavoista järjestää aviovarallisuussuhteet: yhteisomistukseen perustuva lakisääteinen järjestelmä, erillisomistukseen perustuva lakisääteinen järjestelmä ja avioehtosopimukseen perustuva järjestelmä.

1. Aviovarallisuudella tarkoitetaan jaotonta yhteisomistusta kaikkeen avioliiton aikana hankittuun omaisuuteen, myös rahatalletuksiin. Puolisot omistavat nämä varat yhdessä riippumatta siitä, kumman puolison nimiin ne on hankittu, jos molemmat puoliset ovat osallistuneet yhteisesti niiden hankintaan.

Yhteisenä osallistumisena voidaan pitää perheen varojenhankintaa, työpanosta, lastenhoitoa ja kodinhoitoa. Olettamuksena on, että puoliset ovat osallistuneet varallisuuden hankintaan yhdessä, ellei toisin osoiteta.

Kaikki ennen avioliittoa hankitut omaisuuserät sekä avioliiton aikana saadut perinnöt ja lahjat ovat puolisoitten henkilökohtaista omaisuutta. Henkilökohtaista omaisuutta on myös kummankin puolison avioliiton aikana erikseen hankkima irtain omaisuus, jos se on ollut yleensä hänen henkilökohtaisessa tai ammatillisessa käytössään.

Avioerossa puolisoiden aviovarallisuus muuttuu tavalliseksi varallisuudeksi.

2. Erillisomistukseen perustuva järjestelmä:

Kummankin puolison avioliiton aikana hankkima omaisuus on hänen henkilökohtaista omaisuuttaan. Avioliiton päättyessä avioeroon kanteen perusteella kummallakin puolisoilla on kuitenkin oikeus saada osa toisen puolison avioliiton aikana hankkiman omaisuuden arvosta, jos vaatimuksen esittävä puoliso on edesauttanut omaisuuden hankkimista omalla työpanoksellaan, omilla varoillaan, hoitamalla yhteisiä lapsia tai kotia tai muulla tavoin. Kumpikin puoliso vastaa perheen elättämisestä, ja puoliset ovat yhdessä vastuussa perheen elatusta varten otetuista veloista.

3. Avioehtosopimukseen perustuva järjestelmä:

Uuden perhelain mukaan puoliset voivat tehdä avioehtosopimuksen, mikä on uutta Bulgarian lainsäädännössä. Avioehtosopimuksen voi tehdä myös avioliiton aikana. Avioehtosopimuksessa määrätään pelkästään puolisojen aviovarallisuussuhteista, kuten puolisojen oikeudesta avioliiton aikana hankittuun omaisuuteen, puolisojen oikeudesta ennen avioliittoa hankittuun omaisuuteen, omaisuuden, mukaan lukien perheen yhteisen asunnon, hoidosta ja myynnistä, puolisojen välisestä kustannusten ja vastuiden jakamisesta, avioeron vaikutuksista aviovarallisuussuhteisiin, puolison elatuksesta avioliiton aikana ja avioeron sattuessa sekä avioliitossa syntyneiden lasten huollosta. Avioehtosopimuksessa ei ole mahdollista määrätä, että puolison ennen avioliittoa hankkima henkilökohtainen omaisuus siirtyisi avioliitossa yhteisomistukseen. Avioehtosopimuksessa ei myöskään voi olla kuolemanvaraismääräyksiä, lukuun ottamatta määräyksiä, jotka koskevat yhteisomistuksessa olevien omaisuuserien jakautumista puolisojen kesken avioliiton purkautuessa. Yhteisomistukseen perustuvaa lakisääteistä järjestelmää sovelletaan sellaisiin aviovarallisuussuhteisiin, joista ei määrätä avioehtosopimuksessa.

Riippumatta siitä, minkä järjestelmän puoliset ovat valinneet, perheen yhteisen kodin myyntiin sovelletaan yleistä järjestelmää: jos perheen yhteinen koti on jommankumman puolison henkilökohtaista omaisuutta, sen myyntiin tarvitaan myös toisen puolison lupa, ellei puolisoilla ole myös toista asuntoa, jonka puoliset omistavat yhdessä tai jompikumpi omistaa yksin. Jos puoliset eivät pääse sopuun yhteisen kodin myynnistä, myyntiä varten tarvitaan piirituomioistuimen päätös. Päätöksen edellytyksenä on, että myynnistä ei ole haittaa perheen alaikäisille lapsille tai koko perheelle. Jos puoliset eivät voi avioeron sattuessa käyttää perheen yhteistä kotia erikseen, tuomioistuin myöntää oikeuden asunnon käyttöön vain yhdelle puolisolle, jos hän on sitä pyytänyt ja on asunnon tarpeessa. Jos puolisoilla on yhteisiä alaikäisiä lapsia, tuomioistuin tekee omasta aloitteestaan päätöksen perheen yhteisen kodin käytöstä ja voi antaa asunnon sen puolison käyttöön, joka on saanut lasten huoltajuuden, huoltajuuden voimassaoloajaksi.

Avioeron jälkeen puoliset menettävät lainmukaiset perintöoikeutensa sekä oikeuden hyötyä muista kuolemanvaraismääräyksistä, joista olisi voinut olla heille etua. Arvokkaat esine- tai omaisuuslahjat, joita puoliset ovat avioliiton aikana saaneet toisiltaan tai puolison läheisiltä, voidaan peruuttaa avioeron jälkeen, jollei se ole yleisen moraalikäsitteen vastaista. Lahjan peruuttamista koskeva hakemus on tehtävä yhden vuoden kuluessa avioerosta.

Yhteisomistukseen perustuvaa lakisääteistä järjestelmää sovelletaan silloin, kun puoliset eivät ole avioliittoa solmiessaan erikseen valinneet jotakin toista aviovarallisuussuhteita koskevaa järjestelmää tai kun puoliset ovat alaikäisiä tai heidän oikeustoimikelpoisuuttaan on rajoitettu. Aviovarallisuussuhteisiin sovellettava järjestelmä kirjataan aviovarallisuussuhteiden rekisteriin. Järjestelmää voidaan muuttaa avioliiton aikana, ja muutos kirjataan vihkitodistukseen ja rekisteriin. Avioehtosopimukset ja aviovarallisuussuhteisiin sovellettava lakisääteinen järjestelmä kirjataan sähköiseen keskusrekisteriin, jota ylläpitää rekisterivirasto. Rekisteri on julkinen. Jos jompikumpi tai kumpikin puolisoista toteuttaa oikeustoimia kolmannen osapuolen kanssa eikä puolisojen aviovarallisuussuhteisiin sovellettavaa järjestelmää ole kirjattu rekisteriin, sovelletaan yhteisomistukseen perustuvaa lakisääteistä järjestelmää.

3.3 puolisojen alaikäisiin lapsiin

Bulgarian lainsäädännössä lapsen huollosta käytetään lakitermiä "vanhempien oikeuksien käyttö".

Antaessaan päätöksen avioliiton purkamisesta tuomioistuin määrää myös avioliitossa syntyneiden lasten huollosta, tapaamisoikeudesta sekä elatusavusta. Lisäksi se määrää siitä, kenelle perheen yhteinen asunto jää. Tuomioistuin ottaa ratkaisussaan huomioon lasten edun. Tuomioistuin määrää siis kenelle lasten huolto myönnetään, tapaamisoikeudesta ja muista lasten huoltoon sekä lasten ja vanhempien suhteeseen liittyvistä järjestelyistä sekä elatusavusta. Harkitessaan, kummalle vanhemmista lapsen huolto myönnetään, tuomioistuin ottaa huomioon lapsen edun ja kuulee sekä vanhempia että lasta, jos lapsi on vähintään 10-vuotias.

3.4 toisen puolison velvollisuuden maksaa toiselle elatusapua?

Perhelain 83 §:n mukaan ainoastaan avioeroon syyttömällä puolisoilla on oikeus saada elatusapua. Elatusapua maksetaan enintään kolme vuotta avioeron jälkeen, jolleivät puoliset muuta sovi. Tuomioistuin voi pidentää määräaikoja, jos elatusapua saava entinen puoliso on erityisen vaikeassa tilanteessa ja maksuvelvollinen voi suorittaa maksut ilman erityisiä vaikeuksia. Entisen puolison oikeus elatusapuun lakkaa, kun hän solmii uuden avioliiton.

Oikeuskäytäntö tuntee erittäin vähän tapauksia, joissa entiselle puolisolle on myönnetty tai määrätty elatusapua.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Bulgarian lainsäädännössä ei ole käsitettä "asumusero".

Oikeuskäytännössä mainitaan "tosiasiallinen erossa asuminen", jolla tarkoitetaan käytännön tilannetta, jossa puoliset eivät asu yhdessä eivätkä jaa yhteistä kotia. Tämä ei suoraan vastaa lakitermiä "asumusero".

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Ks. vastaus kysymykseen 4.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Ks. vastaus kysymykseen 4.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Bulgarian lainsäädännössä on termi "avioliiton mitätöinti". Avioliiton mitätöinti on yksi tapa purkaa avioliitto Bulgariassa. Tällaisen avioliiton oikeudelliset vaikutukset ovat kuitenkin samat kuin voimassa olevalla avioliitolla siihen asti kun avioliitto on tuomioistuinmenettelyllä purettu. Avioliitto voidaan siis mitätöidä ainoastaan tuomioistuinmenettelyllä. Mitätöintiä ei voida vedota ennen kuin tuomioistuin on julistanut avioliiton mitättömäksi.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Avioliiton voi mitätöidä, jos toinen puolisoista

oli avioliiton solmimishetkellä alle 18-vuotias

oli avioliiton solmimishetkellä jo naimisissa

on vajaavaltainen tai hänellä on henkinen sairaus tai älyllinen vamma, jonka perusteella hänet voidaan julistaa vajaavaltaiseksi

on sairas ja kyseinen sairaus uhkaa vakavasti lapsia tai toista puolisoa, paitsi jos sairaus on vaarallinen ainoastaan toiselle puolisolle ja tämä on tietoinen siitä

on toisen puolison sukulainen suoraan etenevässä tai takenevässä polvessa

on toisen puolison veli tai sisar, näiden lapsi tai muu sivusukulainen neljänteen polveen asti

on toisen puolison adoptiovanhempi tai adoptiolapsi

on pakotettu avioliittoon uhkaamalla vakavasti ja välittömästi hänen tai hänen läheistensä henkeä, terveyttä tai mainetta.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Avioliiton mitätöintihakemuksen voi avioliiton mitätöintiedellytyksenä olevasta virheestä riippuen jättää se puoliso, johon virhe vaikuttaa. Hakemuksen voi jättää myös syyttäväviranomainen, puoliso aikaisemmasta avioliitosta tai syyttäväviranomainen ja puoliso. Perhelain 97 §:ssä luetellaan nimenomaisesti ja tyhjentävästi avioliiton mitätöinnin hakemiseen oikeutetut henkilöt sekä määräjät, joihin mennessä mitätöintiä on haettava.

Avioliiton mitätöinnillä on puolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin ja varallisuussuhteisiin samat vaikutukset kuin avioerolla. Sama koskee puolisoiden suhteita lapsiin. Avioliiton mitätöinnin yhteydessä vilpillisyydellä on samat vaikutukset kuin syyllisyydellä avioeron yhteydessä. Mitätöidyn avioliiton aikana alkunsa saaneet tai syntyneet lapset rinnastetaan avioliitossa alkunsa saaneisiin tai syntyneisiin lapsiin, ja heihin sovelletaan isyysolettamusta.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Avioliitto voidaan purkaa avioerolla ainoastaan jättämällä avioerohakemus tuomioistuimeen.

Jos osapuolet valitsevat sovittelun, asia raukeaa.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Syyllisyyteen perustuvien avioerohakemusten ja avioliiton mitätöintihakemusten ensimmäisenä oikeusasteena ovat piirituomioistuimet. Piirituomioistuimet käsittelevät myös puolisoiden yhteiset avioerohakemukset. Hakemukset jätetään vastaajan asuinpaikan tuomioistuimeen. Tuomioistuin ei omasta aloitteestaan valvo asuinpaikan mukaista toimivaltaisuuttaan, mutta on velvollinen siirtämään asian toimivaltaiselle tuomioistuimelle, jos vastaaja esittää asiassa väitteen vastauksen antamiselle annettuun määräaikaan mennessä.

Avioliittoasioissa ei ole mahdollista antaa yksipuolisia tuomioita.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Asian osapuolet voivat saada oikeusapua koskevan lain (*Zakon za pravната pomosht*) yleisten ehtojen mukaisesti oikeusapua.

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Jos puoliset ovat hakeneet avioeroa yhdessä, hakemuksesta annettuun päätökseen ei voi hakea muutosta.

Jos avioero on myönnetty kanteen perusteella tai tuomioistuin on mitätöinyt avioliiton, kyseiseen päätökseen voi hakea muutosta maakuntatuomioistuimelta (*okrazhen sad*) kahden viikon kuluessa siitä kun osapuoli on saanut päätöksen tiedoksi. Avioeropäätös tulee voimaan, vaikka syyllisyyksikysymykseen olisi haettu muutosta.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Tällöin sovelletaan neuvoston asetusta (EY) N:o 2201/2003 sellaisena kuin se on pantu täytäntöön siviiliprosessilain (*Grazhdanski protsesualen kodeks*) 621 §:llä. Yleinen toimivalta on vastaajan vakinaisen asuinpaikan maakuntatuomioistuimella. Jos vastaajalla ei ole vakituista osoitetta Bulgarian alueella, toimivalta on kantajan asuinpaikan maakuntatuomioistuimella. Jos hänenkään asuinpaikkansa ei ole Bulgariassa, toimivalta on Sofian kaupungin tuomioistuimella (*Sofiyski gradski sad*).

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Tällöin sovelletaan neuvoston asetusta (EY) N:o 2201/2003 sellaisena kuin se on pantu täytäntöön siviiliprosessilain 622 ja 623 §:illä.

Osapuoli, joka vastustaa päätöksen tunnustamista, voi hakea muutosta päätöksen tunnustamista koskevaan määräykseen tai tarvittaessa päätöksen täytäntöönpanomääräykseen. Määräyksestä voi valittaa Sofian muutoksenhakutuomioistuimeen, jonka päätökseen voi puolestaan hakea muutosta korkeimmasta kassaatiotuomioistuimesta.

16 Mitä lakia sovelletaan avioerasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Avioliiton mitätöintiin sovelletaan sen maan lakia, jota sovellettiin avioliittoa solmittaessa.

Aviopuolisoiden välisiin henkilökohtaisiin suhteisiin sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat. Jos puoliset ovat eri maan kansalaisia, sovelletaan puolisoiden yhteisen tavanomaisen asuinmaan lakia. Jos yhteistä tavanomaista asuinpaikkaa ei ole, sovelletaan sen maan lakia, johon molemmilla puolisoilla on vahvimmat siteet.

Puolisoiden varallisuussuhteisiin sovelletaan samaa lainsäädäntöä kuin heidän henkilökohtaisiin suhteisiinsa.

Jos aviopuolisilla on sama vieraan valtion kansalaisuus, avioeroon sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalaisia he ovat avioerohakemuksen jättämisaikana. Jos aviopuolisilla on eri kansalaisuus, avioeroon sovelletaan sen maan lakia, jossa heidän yhteinen tavanomainen asuinpaikkansa sijaitsee avioerohakemuksen jättämisaikana. Jos puolisoilla ei ole yhteistä tavanomaista asuinpaikkaa, sovelletaan Bulgarian lakia.

Päivitetty viimeksi: 24/11/2015

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Avioero - Tšekki

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Tuomioistuin päättää avioerosta jommankumman puolison hakemuksesta. Tuomioistuin määrittelee menettelyn aikana, onko avioeron myöntämiseen perusteita eli onko aviosuhde kariutunut ja mistä syystä.

Aviosuhde katsotaan kariutuneeksi, jos sen kestänyt vähintään vuoden puoliset eivät ole asuneet yhdessä vähintään kuuteen kuukauteen ja toinen puolisoista puoltaa avioerohakemusta. Tuomioistuin ei tutki aviosuhteen kariutumisen syitä, vaan myöntää avioeron, jos se katsoo puolisoiden yhtenevät lausunnot aviosuhteen kariutumisesta ja heidän aiheensa avioeroon totuudenmukaisiksi ja jos puoliset esittävät tuomioistuimen lainvoimaisen päätöksen, jolla hyväksytään sopimus alaikäisen lapsen huoltajuudesta ja tapaamisoikeudesta avioeron jälkeiselle ajalle; kirjallisen sopimuksen (virallisesti oikeaksi todistettuine allekirjoituksineen) varallisuussuhteista, asumisesta ja tapauksen mukaan elatusavusta avioeron jälkeiselle ajalle.

Jos puolisoilla on alaikäinen lapsi, avioeroa ei voida myöntää, jos se olisi ristiriidassa lapsen edun kanssa erityisistä (esim. lapsen psyykkiseen ja fyysiseen vammaan liittyvistä) syistä. Avioeroa ei voida myöntää ennen kuin päätös alaikäisen lapsen huoltajuudesta ja tapaamisoikeudesta avioeron jälkeiselle ajalle on saanut lainvoiman.

Jos puoliso, joka ei ole ensisijaisesti vastuussa aviosuhteen kariutumisesta avioliiton velvoitteiden rikkomisen vuoksi ja jolle avioero aiheuttaisi vakavaa haittaa, ei puolla avioerohakemusta, tuomioistuin hylkää hakemuksen, jos poikkeukselliset olosuhteet puoltavat avioliiton ylläpitämistä. Jos aviopuolisot eivät kuitenkaan ole asuneet yhdessä yli kolmeen vuoteen, tuomioistuin myöntää avioeron, jos aviosuhde on kariutunut.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Perusteena avioeron myöntämiseen on aviosuhteen syvä, pysyvä ja peruuttamaton kariutuminen, jonka vuoksi aviopuolisoiden ei voida odottaa jatkavan yhteiselämänsä.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Aviopuoliso, joka on ottanut toisen aviopuolison sukunimen, voi kuuden kuukauden kuluessa avioeropäätöksen lainvoimaiseksi tulosta ilmoittaa väestörekisteriin, että hän siirtyy jälleen käyttämään alkuperäistä sukunimeään tai että hän lakkaa käyttämästä yhteistä sukunimeä alkuperäisen sukunimensä rinnalla.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Aviopuolisoitten yhteisomistus päättyy avioeroon.

Jos yhteinen omaisuus likvidoidaan tai hajotetaan tai jos sitä pienennetään määrällisesti, voimassa olleet yhteiset velvollisuudet ja oikeudet kumoutuvat selvityksen yhteydessä. Selvityssopimus vaaditaan kirjallisena, jos se tehdään avioliiton aikana tai jos selvityksen kohteena oleva asia on sellainen, että omistusoikeuden siirtämisestä vaaditaan kirjallinen sopimus. Jos aviopuolisot eivät pääse sopimukseen yhteisen omaisuuden selvityksestä, siitä huolehtii jommankumman aviopuolison pyynnöstä tuomioistuin. Tuomioistuin lähtee yhteisen omaisuuden selvityksessä oletuksesta, että aviopuolisoitten osuudet yhteiseen omaisuuteen kuuluvista omauseristä ovat yhtä suuret. Kullakin aviopuolisolla on oikeus vaatia korvausta yhteiseen omaisuuteen suorittamastaan osuudesta ja velvollisuus korvata se, mikä yhteisestä omaisuudesta on suoritettu hänen yksityiseen omaisuuteensa. Selvityksessä otetaan huomioon ensisijaisesti huollettavana olevien lasten tarpeet sekä se, miten kumpikin aviopuolisosta huolehti perheestä (etenkin lapsista ja perheen taloudenpidosta) ja osallistui yhteiseen omaisuuteen kuuluvien omaisuusarvojen hankintaan ja ylläpitämiseen.

Jos aviopuolisoitten yhteisen omaisuuden selvittämisestä ei ole tehty sopimusta tai selvityksen tekemistä ei ole pyydetty tuomioistuimelta kolmen vuoden kuluttua yhteisomistuksen päättymisestä, irtaimen omaisuuden suhteen pätee, että se katsotaan kuuluvaksi henkilölle, joka omistajana käyttää sitä yksinomaan omiin, perheensä tai perheen taloudenpidon tarpeisiin. Muun irtaimen ja kiinteän omaisuuden katsotaan olevan yhteisomistuksessa samansuuruisin osuuksin; tämä pätee myös muihin varallisuusosuuksiin, saataviin ja velkoihin.

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

Ennen kuin tuomioistuin myöntää avioeron vanhemmille, joiden lapsi on alaikäisenä vailla oikeustoimikelpoisuutta, se määrittää vanhempien oikeudet ja velvollisuudet lasta kohtaan avioeron jälkeiselle ajalle. Tuomioistuin määrittää muun muassa, kumman vanhemman huollettavaksi lapsi annetaan ja miten kumpikin vanhemmista osallistuu lapsen huoltoon.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Eronnut puoliso on elatusvelvollinen entistä puolisoaan kohtaan, jos tämä ei pysty elättämään itseään syistä, jotka johtuvat avioliitosta tai liittyvät siihen. Huomioon otetaan etenkin ikä, terveydentila avioeron ajankohtana ja yhteisen lapsen huollon päättymisen. Jos puoliso ei pääse sopimukseen, elatusavusta päättää tuomioistuin toisen vanhemman pyynnöstä. Elatusapu voidaan maksaa kertakorvauksena tai erissä.

Jos aviopari tai eronneet puoliso eivät pääse sopimukseen elatusavusta, tuomioistuin voi myöntää elatusavun sen puolison pyynnöstä, joka ei ollut pääosallinen aviosuhteen kariutumiseen ja jolle aiheutui avioerosta vakavaa haittaa, mutta enintään avioeroa seuraavien kolmen vuoden ajaksi.

Oikeus elatusapuun raukeaa, jos elatusapuun oikeutettu eronnut puoliso solmii uuden avioliiton tai rekisteröidyn parisuhteen.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Asumuseron oikeusinstituutiota ei ole Tšekissä.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Ks. kysymys 4.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Ks. kysymys 4.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Tuomioistuin mitätöi myös ilman hakemusta sellaisen henkilön kanssa solmitun avioliiton, joka aiemmin on jo solminut avioliiton tai rekisteröinyt parisuhteen tai vastaavan oikeudellisen suhteen ulkomailla, mikäli kyseinen avioliitto, parisuhde tai muu suhde on edelleen voimassa, sekä jälkeläisen, sisaruksen tai adoption kautta sukulaisuussuhteessa olevan henkilön kanssa solmitun avioliiton.

Tuomioistuin mitätöi avioliiton jommankumman puolison hakemuksesta, jos puolison suostumus avioliiton solmimiseen on saatu väkivallan käyttöön tai väkivallalla uhkaamiseen perustuvalla painostuksella tai seurauksena virheellisestä käsityksestä puolison henkilöllisyydestä tai avioliiton neuvottelemisen luonteesta. Hakemus on tehtävän vuoden kuluessa päivästä, jona puoliso aikaisintaan pystyi olosuhteet huomioon ottaen tekemään sen tai jona hän sai tietää asiain oikean tilan. Tuomioistuin mitätöi avioliiton myös sellaisen henkilön hakemuksesta, jolla on tähän legitiimi intressi, jos avioliitto on solmittu oikeudellisen esteen olemassaolosta huolimatta (esim. jos aviopuoliso ei ole täysi-ikäinen tai oikeustoimikelpoinen, pois lukien kuitenkin oikeustoimikelpoisuuden rajoittaminen).

Avioliitto on mitätön, jos ainakin toisen puolison tapauksessa jäävät täyttymättä ehdot, joita on ehdottomasti noudatettava avioliiton solmimista koskevassa suostumuksessa, vihkitöimituksessa tai siihen liittyen.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Ks. kysymys 7.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Tuomioistuimen mitätöimän avioliiton katsotaan olevan alun perin (*ex tunc*) mitätön. Siihen saakka, kun tuomioistuin vahvistaa sen mitättömäksi, se katsotaan kuitenkin voimassa olevaksi. Puolisoitten oikeuksiin ja velvollisuuksiin yhteistä lasta kohtaan ja heidän varallisuuteensa pätevät avioliiton mitättömäksi julistamisen jälkeen samat säännöt kuin avioeron tapauksessa. Avioliiton mitätöimis päätös tarkoittaa, että mahdollinen puolisoitten ilmoitus sukunimestä niin ikään mitätöityy. Kumpikin puoliso ottaa takaisin alkuperäisen sukunimensä ilman oikeutta valita sukunimeä. Lasten sukunimet pysyvät avioliiton mitättömäksi vahvistamisen jälkeen ennallaan. Lapsen isyys oletus on äidin puolisoilla senkin jälkeen, kun avioliitto on julistettu mitättömäksi.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Käytettävissä on neuvontapalveluja perhe-, avio- ja parisuhdeoikeudellisten suhteiden alalla. Toinen vaihtoehto on sovittelu. Tarkempaa tietoa saa Tšekin sovittelujärjestön (*Asociace mediátorů ČR*) ja Tšekin avio- ja perheoikeudellisen neuvonnan järjestön (*Asociace manželských a rodinných poradců ČR*) sivuilta (ks. linkit jäljempänä). Avioliitto voidaan päättää avioeroon kuitenkin vain tuomioistuimen lainvoimaisella päätöksellä.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Hakemus avioeroa tai avioliiton mitätöimistä koskevan menettelyn aloittamiseksi tehdään piirituomioistuimelle (*okresní soud*), jonka toimivalta-alueella puolisoilla on tai oli viimeinen yhteinen asuinpaikka Tšekissä, jos ainakin toinen puolisoista asuu edelleen kyseisen tuomioistuimen toimivalta-alueella. Jos tällaista tuomioistuinta ei ole, toimivaltainen on sen puolison yleinen tuomioistuin (*obecný soud*), joka ei tehnyt hakemusta menettelyn aloittamiseksi. Jos tällaista tuomioistuinta ei ole, toimivaltainen on hakemuksen tehneen puolison tuomioistuin. Luonnollisen henkilön yleinen tuomioistuin on se piirituomioistuin, jonka toimivalta-alueella henkilöllä on asuinpaikka, ja jos hänellä ei ole asuinpaikkaa, se piirituomioistuin, jonka toimivalta-alueella hän oleskelee. Asuinpaikkansa katsotaan paikka, jossa henkilö asuu pysyväisluonteisesti (tällaisia paikkoja voi olla useampia, jolloin yleisenä tuomioistuimena voivat toimia kaikki kyseiset tuomioistuimet). Lisätietoja löytyy kohdasta "Tuomioistuinten toimivalta".

Hakemus on tehtävä kirjallisena. Siinä on mainittava tuomioistuin, jolle se on osoitettu, hakemuksen tekijä ja tarkat tiedot asianosaisista (sukunimi ja etunimet, henkilötunnus tai syntymäaika, vakituinen asuinpaikka tai postiosoite) ja avioliitosta, jota hakemus koskee (milloin avioliitto alkoi ja aviosuhteen

kariutumisen olosuhteet, kulku ja syyt). Hakemus on allekirjoitettava ja päivättävä. Jos kumpikin puoliso suostuu avioeroon, hakemuksessa on oltava kummankin puolison allekirjoitus. Hakemuksessa esitetyt seikat olisi näytettävä toteen asiakirjatodisteilla.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Yleensä asianosaisilla ei ole oikeutta kustannusten korvauksiin avioeromenettelystä, avioliiton mitätöinnistä tai sen toteamisesta, onko avioliitto voimassa vai ei. Tuomioistuin voi myöntää korvausta näihin kustannuksiin tai osaan niistä, jos se on perusteltua tapauksen erityispiirteiden tai osapuolten olosuhteiden vuoksi. Oikeuden puheenjohtaja voi pyynnöstä myöntää osapuolelle täyden tai osittaisen vapautuksen oikeudenkäyntimaksuista, jos se on osapuolen olosuhteiden vuoksi perusteltua ja ellei kyse ole mielivaltaisesta tai selvästi tuloksettomasta oikeuksien vaatimisesta tai puolustamisesta. Osapuolen etujen suojelun niin vaatiessa osapuoli voi myös pyytää tuomioistuinta nimeämään itselleen edustajan (asianajajan). Tuomioistuin voi myös määrätä osapuolelle asianajajan ennen menettelyn käynnistymistä, jolloin osapuolen on täytettävä ehdot oikeudenkäyntimaksuista vapauttamiselle. Osapuolen on näytettävä tuomioistuimelle toteen sosiaaliset olosuhteensa ja ansio- ja varallisuustilanteensa.

Jos asianajajalaisissa mainitut ehdot täyttyvät, myös Tšekin asianajajaliitolta (*Česká advokátní komora*) voi pyytää asianajajan oikeusapua maksutta tai alennettua maksua vastaan.

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Päätökseen, jolla avioliitto puretaan tai julistetaan mitättömäksi, voi hakea muutosta viidentoista päivän kuluessa tuomioistuimen kirjallisen päätöksen vastaanottamisesta. Valitus on tehtävä kirjallisena tuomioistuimelle, jonka päätöstä muutoksenhaku koskee. Jos alkuperäistä päätöstä tarkistetaan korjaavalla päätöksellä, määräaika alkaa kulua uudelleen siitä, kun korjaava päätös saa lainvoiman. Valitus katsotaan tehdyksi ajoissa, vaikka se saapuisi viidentoista päivän määräajan jälkeen, jos muutoksenhakija oli tekeutunut tuomioistuimelta saamiinsa virheellisiin tietoihin. Muutosta ei ole mahdollista hakea, jos yhteinen avioerohakemus on hyväksytty.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Jos **toisessa EU:n jäsenvaltiossa annettu päätös** (Tanskaa lukuun ottamatta) kuuluu **asetuksen (EY) N:o 2201/2003** (Bryssel IIa -asetuksen) ajalliseen soveltamisalaan, päätös tunnustetaan ilman erillistä menettelyä. Väestörekisteri ottaa päätöksen huomioon viemällä kirjauksen asianomaiseen rekisteriin automaattisesti sen jälkeen, kun vaaditut asiakirjat eli avioeroa, asumuseroa tai avioliiton mitätöintiä koskeva toisen EU:n jäsenvaltion tuomioistuimen lainvoimainen päätös (tai sen oikeaksi todistettu jäljennös), sen virallinen tšekinkielinen käännös ja Bryssel IIa -asetuksen 39 artiklassa (tai 33 artiklassa) tarkoitettu todistus on esitetty. Todistuksen antaa asianosaisen pyynnöstä tuomioistuin, joka teki päätöksen avioerosta, asumuserosta tai avioliiton mitätöinnistä. Vaatimuksesta esittää tämä todistus voidaan luopua, jos kaikki tiedot, jotka olisivat todistuksessa, käyvät ilmi itse päätöksestä tai muista esitetyistä asiakirjoista (esim. jos päätökseen on liitetty täytäntöönpanokelpoisuuden vahvistus).

Asianosainen voi kuitenkin pyytää toimivaltaiselta piirituomioistuimelta päätöstä siitä, että tuomio tunnustetaan tai jätetään tunnustamatta, esimerkiksi jos on tarpeen selvittää, onko avioliitto voimassa vai ei (Bryssel IIa -asetuksen 21 artiklan 3 kohta). Tässä tapauksessa kyseessä on kuitenkin vain asianosaisen oikeus, ei velvollisuus, sillä tavanomaisen kirjauksen viemiseksi rekisteriin ei tarvita tällaista päätöstä.

Jos **päätös tehtiin toisessa EU-maassa ennen 1. toukokuuta 2004 ja ainakin yksi menettelyn asianosaisista on Tšekin kansalainen**, päätös avio-oikeudellisissa asioissa tunnustetaan Tšekin korkeimman oikeuden erityisen päätöksen nojalla. Ulkomainen päätös, johon on liitetty täytäntöönpanokelpoisuuden vahvistus, sekä muut mahdollisesti vaadittavat asiakirjat (esim. vihkitodistus) on esitettävä virallisine tšekinkielisine käännöksineen Tšekin korkeimmalle oikeudelle. Jollei kansainvälisessä sopimuksessa toisin määrätä, mukaan on liitettävä laillistamistason vahvistus (superlegalisointi tai apostille-todistus). Tarkempia tietoja menettelystä löytyy Tšekin korkeimman oikeuden sivuilta (ks. jäljempänä).

Tietyt Tšekkiä sitovat **kahdenväliset oikeusapua koskevat sopimukset** (kyse on Slovakian, Unkarin ja Puolan kanssa tehdyistä sopimuksista), sisältävät määräyksiä toisen sopimuspuolen viranomaisten muissa kuin varallisuusoikeudellisissa asioissa antamien päätösten tunnustamisesta (näihin kuuluvat myös päätökset avioerosta, asumuserosta ja avioliiton mitätöinnistä). Tällaiset päätökset tunnustetaan Tšekissä ilman erillistä menettelyä pelkällä väestörekisteriin viennillä. Väestörekisteri kirjaa viennin rekisteriin sen jälkeen, kun ulkomainen päätös, jonka mukana on täytäntöönpanokelpoisuuden vahvistus ja sen virallinen tšekinkielinen käännös, on esitetty. Jollei kansainvälisessä sopimuksessa toisin määrätä, mukaan on liitettävä laillistamistason vahvistus (superlegalisointi tai apostille-todistus). Menettelyä sovelletaan vain tapauksissa, joissa päätös on tehty ennen 1. toukokuuta 2004. Muissa tapauksissa sovelletaan Bryssel IIa -asetuksen mukaista menettelyä (ks. edellä).

Tšekki on **avioerojen ja asumuserojen tunnustamista koskevan yleissopimuksen** sopimuspuoli (Haag, 1.6.1970). Jos päätös täyttää yleissopimuksen ehdot, Tšekin omaksuman käytännön mukaan tunnustamiseen ei tarvita erillistä menettelyä Tšekin korkeimmassa oikeudessa edellyttäen, että päätös on saanut lainvoiman 11. heinäkuuta 1976 jälkeen eli Haagin yleissopimuksen tultua voimaan Tšekissä. Ulkomainen päätös, johon on liitetty täytäntöönpanokelpoisuuden vahvistus ja virallinen tšekinkielinen käännös, on esitettävä väestörekisterille. Jollei kansainvälisessä sopimuksessa toisin määrätä, mukaan on liitettävä laillistamistason vahvistus (superlegalisointi tai apostille-todistus).

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Päätös voidaan kiistää Bryssel IIa -asetuksen 22 artiklassa mainituin perustein. Tällöin voidaan tehdä hakemus alueellisesti toimivaltaiselle piirituomioistuimelle, joka on sen luonnollisen henkilön yleinen tuomioistuin, jota vastaan hakemus tehdään.

Se, että väestörekisteri tunnustaa päätöksen automaattisesti kahdenvälisen sopimuksen tai avioerojen ja asumuserojen tunnustamista koskevan yleissopimuksen (Haag, 1.6.1970) mukaisesti, voidaan riitauttaa hallinnollisessa menettelyssä, mihin liittyy mahdollisuus kääntyä myöhemmin toimivaltaisen alueoikeuden (*krajský soud*) puoleen hallinto-oikeusjärjestelmässä.

Tšekin korkeimman oikeuden vahvistamaan päätöksen tunnustamiseen ei voi hakea muutosta.

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Tšekissä avioeroon sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia aviopuolisot olivat avioeromenettelyn alkaessa. Jos puoliset olivat eri valtioiden kansalaisia, avioeroon sovelletaan sen valtion lakia, jossa kummallakin puolisollla on vakituinen asuinpaikka, ja muissa tapauksissa Tšekin lakia.

Jos sovellettavaksi tulisi ulkomainen lainsäädäntö, joka ei salli avioeroa tai sallisi sen vain poikkeuksellisen hankalin edellytyksin ja jos ainakin toinen puolisoista on Tšekin kansalainen tai ainakin toisella puolisoista on Tšekissä vakituinen asuinpaikka, sovelletaan Tšekin lakia.

Viitteet

[Tšekin sovittelujärjestö](#)

[Tšekin avio- ja perheoikeudellisen neuvonnan järjestö](#)

Tšekin korkein oikeus – ulkomaisten päätösten tunnustaminen

Päivitetty viimeksi: 21/08/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [et](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Avioero - Viro

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Jos molemmat aviopuolisot suostuvat avioeroon ja tekevät yhdessä kirjallisen hakemuksen, avioeron voi myöntää väestörekisteritoimisto tai notaari. Tuomioistuin voi myöntää avioeron toisen aviopuolison nostaman kanteen perusteella, jos aviopuolisot ovat eri mieltä avioerosta tai avioeroon liittyvistä tosiseikoista tai kun väestörekisteritoimistolla ei ole toimivaltaa myöntää avioeroa.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Väestörekisteritoimisto tai notaari voi myöntää avioeron, jos molemmat aviopuolisot suostuvat avioeroon ja tekevät yhdessä kirjallisen hakemuksen ja jos molemmat aviopuolisot asuvat Virossa.

Tuomioistuin voi myöntää avioeron toisen aviopuolison toista aviopuolisoa vastaan nostaman kanteen perusteella.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Avioero ei vaikuta aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin. Kun tuomioistuin tai väestörekisteritoimisto myöntää avioeron, se voi palauttaa aviopuolison aiemman sukunimen tämän pyynnöstä. Muulloin voimaan jää avioliiton aikainen sukunimi.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Avioliiton päättyessä omaisuus jaetaan puolisoitten välisten varallisuussuhteiden mukaisesti. Jos omaisuus on yhteinen, puolisoit yleensä jakavat sen keskenään yhteisomistuksen lakkauttamista koskevien säännösten mukaisesti. Aviovarallisuus otetaan huomioon sellaisena kuin se on aviovarallisuussuhteen päättyessä. Puolisoiden ei ole avioerossa pakko jakaa omaisuutta. Puolisot toteuttavat yhteiseen omaisuuteen liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia yhdessä, kunnes omaisuus jaetaan. Heillä on myös oikeus omistaa yhteisomistukseen kuuluvia esineitä yhdessä. Jotta puolisoitten omaisuuden tuotto voidaan jakaa aviovarallisuussuhteen päättyessä, kummankin puolison avioliiton aikana karttunut omaisuus määritellään ja vahvistetaan tuoton jakamisesta johtuva rahallinen vaatimus.

Jos puolisoit haluavat jakaa omaisuuden avioerossa, omaisuus jaetaan valitun aviovarallisuussuhteen tai avioehtosopimuksen mukaisesti. Jos puolisoit ovat tehneet avioehdon, se raukeaa avioerossa. Kun avioehto raukeaa avioerossa, siitä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet lakkaavat. Omaisuus jaetaan avioehtosopimuksen mukaisesti.

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

Avioero ei vaikuta vanhempien vastuuseen, ja vanhemmilla säilyy yhteishuoltajuus.

Vanhempien on sovittava siitä, kenen luona lapset asuvat ja siitä, kuka osallistuu lasten kasvattamiseen ja missä määrin. Lisäksi on sovittava siitä, miten ja kuinka kauan elatusapua tulee maksaa. Alaikäiselle lapselle kuukautta kohden maksettava elatusapu ei voi olla pienempi kuin puolet hallituksen vahvistamasta vähimmäiskuukausipalkasta.

Jos vanhemmat eivät suostu tai kykene yhteishuoltajuuteen, kummallakin on oikeus pyytää tuomioistuimelta hakemusasiana lapsen osa- tai kokonaishuoltajuutta.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Entisellä puolisoilla on oikeus elatusapuun

- 1) siihen asti kun lapsi täyttää kolme vuotta, jos entinen puoliso ei pysty avioeron jälkeen elättämään itseään sen vuoksi, että hän huolehtii lapsesta
- 2) jos entinen puoliso ei pysty avioeron jälkeen elättämään itseään vanhuuden tai terveydentilan vuoksi ja vanhuuteen tai terveydentilaan liittyvä avuntarve oli olemassa jo avioeron tapahtuessa. Entiseltä puolisoilta voi vaatia elatusapua vanhuuden tai terveydentilan vuoksi myös silloin kun vanhuuteen tai terveydentilaan liittyvä avuntarve oli olemassa jo silloin kun oikeus saada elatusapua entiseltä puolisoilta jollakin muulla laissa säädetyllä perusteella päättyi. Elatusapua on maksettava niin kauan kuin siihen oikeutetun henkilön ei voida olettaa pystyvän hankkimaan elantonsa.

Lapsen isän on elätettävä lapsen äitiä 8 viikon ajan ennen lapsen syntymää ja 12 kuukauden ajan lapsen syntymän jälkeen.

Tuomioistuin voi vapauttaa entisen puolison elatusvelvollisuudesta laista johtuvien perustein.

Elatusapuun oikeutettu entinen puoliso voi vaatia lakisääteisen elatusvelvollisuuden täyttämistä vasta kanteen nostamisesta alkaen.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Asumuserona pidetään tilannetta, jossa puolisoilla ei ole yhteistä kotitaloutta tai avioelämää ja jossa vähintään toisella puolisoista ei ole selvästikään halua näitä palauttaa tai luoda.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Puolisot elävät erillään.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Kun puolisoit ovat asumuserossa, puoliso voi vaatia toiselta

- 1) perheen hyväksi käytettyjä esineitä, joita hän tarvitsee erillisessä kotitaloudessaan ja joiden käytön jatkamiseen hänellä on oikeutettu etu. Yhteisomistuksessa oleva perheen tavallinen koti-irtaimisto jaetaan puolisoitten kesken tasapuolisuutta noudattaen. Yleissääntönä on, että kumpikin puoliso voi vaatia omistuksessaan olevat käyttöesineet itselleen. Yhteisomistuksessa (ennen kaikkea puolisoitten yhteisomistuksessa) oleva omaisuus on jaettava oikeudenmukaisesti osapuolten ja lasten edut huomioon ottaen;
- 2) perheen yhteisen asunnon luovuttamista kokonaan tai osittain puolison omaan käyttöön, jos se on tarpeen suurten henkilökohtaisten vaikeuksien estämiseksi. Vaikka lähtökohtaisesti on otettava huomioon asunnon omistajan etuoikeus, tuomioistuin voi katsoa molempien puolisoitten mahdollisuuksia ja lasten etuja arvioituaan, että asunto on syytä jättää sen puolison käyttöön, joka ei omista asuntoa.

Jos puolisoit ovat asumuserossa, molempien on maksettava säännöllisesti tiettyjä summia sellaisten tavanomaisten menojen kattamiseksi, jotka toinen puoliso on toteuttanut perheen hyväksi.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Avioliiton mitätöinti tarkoittaa sitä, että avioliitto on alusta asti ollut pätemätön. Avioliitto mitätöidään tuomioistuimen päätöksellä.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Avioliiton mitätöimiseksi voidaan ottaa huomioon ainoastaan perhelaissa esitetyt pätemättömyysperusteet. Tuomioistuin voi toisin sanoen mitätöidä avioliiton kannamenettelyssä, jos

- 1) avioliittoa solmittaessa on rikottu avioliiton solmimiselle vahvistettua vähimmäisikää tai oikeuskelpoisuutta koskevia vaatimuksia

- 2) avioliittoa solmittaessa on rikottu laissa säädettyä avioitumiskieltoa
- 3) avioliittoa solmittaessa on rikottu laissa säädettyjä muotovaatimuksia
- 4) ainakin toisella puolisoilla oli avioliittoa solmittaessa tilapäinen mielenhäiriö tai hän oli muista syistä arvostelukyvytön
- 5) avioliitto on solmittu petoksella tai uhkailun tai väkivallan avulla, mukaan lukien puolison terveydentilan tai muun henkilökohtaisen olosuhteen salaaminen, jos kyseinen olosuhde on avioliiton kannalta olennainen
- 6) toinen tai kumpikaan puoliso ei ole suunnitellut täyttävänsä avioliitosta johtuvia velvollisuuksia vaan avioliitto on solmittu muiden tarkoituksien vuoksi, etenkin oleskeluluvan saamiseksi Virossa (lumeavioliitto).
- 7) aviopuolisoista on avioliiton aikana tullut sukupuolenvaihdoksen vuoksi samaa sukupuolta.

Lisäksi avioliitto katsotaan pätemättömäksi, jos

- 1) puoliset ovat samaa sukupuolta
- 2) avioliiton on vahvistanut henkilö, jolla ei ole henkikirjoittajan pätevyyttä
- 3) toinen puoliso ei ole ilmaissut tahtovansa solmia avioliiton.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Kun avioliitto mitätöidään, se on pätemätön alusta lähtien. Henkilöillä, joiden avioliitto on mitätöity, ei ole toistensa suhteen avioliitosta (esim. avioehtosopimuksesta, joka sekin on mitätön) johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia.

Jos avioliitto mitätöidään sillä perusteella, että toinen osapuoli salasi toiselta olevansa jo naimisissa tai sai toisen osapuolen avioitumaan petoksella tai uhkailun tai väkivallan avulla, tuomioistuimien voi määrätä tämän maksamaan pätemättömässä avioliitossa olleelle puolisoille elatusapua soveltaen sitä, mitä puolison elatusavun osalta säädetään. Tuomioistuimien voi avioliittoon lainvastaisesti houkutelun osapuolen vaatimuksesta soveltaa osapuolten varallisuussuhteisiin avio-oikeuden alaista omaisuutta (eli puolisojen yhteisomaisuutta) koskevia säännöksiä.

Mitätöidyssä avioliitossa syntyneillä lapsilla on samat oikeudet ja velvollisuudet kuin avioliitossa syntyneillä lapsilla.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Jos molemmat puoliset suostuvat avioeroon, avioeroon voi myöntää väestörekisteritoimisto tai notaari. Avioeron oikeudelliset seuraamukset (esim. yhteisen omaisuuden jakaminen) voidaan määrittellä eroavien puolisojen välisessä sopimuksessa.

Jos puoliset riitaantuvat avioeroon liittyvissä asioissa, muita kuin juridisia ratkaisukeinoja ei ole.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Avioerohakemuksen voi jättää

- 1) puolison asuinpaikan väestörekisteritoimistoon (jos molemmat puoliset asuvat Virossa)
- 2) notaarille

vastajan asuinpaikan mukaan määräytyvälle ensimmäisen asteen tuomioistuimelle (käräjäoikeudelle).

Hakemus avioliiton mitätöimiseksi on jätettävä vastajan asuinpaikan mukaan määräytyvälle tuomioistuimelle.

Väestörekisteritoimistossa avioero myönnetään puolisojen yhteisen kirjallisen hakemuksen perusteella. Puolisojen on vakuutettava hakemuksessaan, ettei heillä ole lapsia, yhteisen omaisuuden jakamiseen tai elatusavun määräämiseen liittyviä riitoja. Avioerohakemukseen on liitettävä avioliittotodistus. Jos puoliso ei perustellusta syystä voi olla läsnä, kun yhteinen hakemus esitetään väestörekisteritoimistossa, hän voi esittää notaarin oikeaksi todistaman erillisen hakemuksen. Jos väestörekisteritoimistolle esitetään vieraskielisiä asiakirjoja, niiden mukana on oltava notaarin, konsulivirkamiehen tai valantehneen kääntäjän vahvistama käännös. Avioerokanteen perusteena olevan ulkomaisen asiakirjan on oltava laillistettu tai apostillalla varmennettu, jollei kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu.

Notaari myöntää avioeron puolisojen yhteisen kirjallisen hakemuksen perusteella. Avioerohakemukseen on liitettävä avioliittotodistus. Jos puoliso ei perustellusta syystä voi olla läsnä, kun yhteinen hakemus esitetään notaarille, hän voi esittää notaarin oikeaksi todistaman erillisen hakemuksen. Jos väestörekisteritoimistolle esitetään vieraskielisiä asiakirjoja, niiden mukana on oltava notaarin, konsulivirkamiehen tai valantehneen kääntäjän vahvistama käännös. Avioerokanteen perusteena olevan ulkomaisen asiakirjan on oltava laillistettu tai apostillalla varmennettu, jollei kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu.

Virolaisessa tuomioistuimessa ratkaistavassa avioliittoaasiassa kante nostetaan aviopuolisojen yhteisen asuinpaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa. Jos sellaista ei ole, kante nostetaan vastajan asuinpaikan mukaan määräytyvässä tuomioistuimessa. Jos vastajan asuinpaikka ei ole Virossa, kante nostetaan puolisojen yhteisen alaikäisen lapsen asuinpaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa. Jos yhteistä alaikäistä lasta ei ole, kante nostetaan kantajan asuinpaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa. Kun kyseessä on kante, jolla haetaan avioeroa, asumuseroa tai avioliiton mitätöintiä, haastehakemuksen on oltava kaikkien siviiliprosessilaissa säädettyjen siviilikannetta koskevien muotovaatimusten mukainen.

Haastehakemus ja asiakirjatodisteet on esitettävä tuomioistuimelle kirjallisesti tai sähköisesti vironkielisinä ja A4-koossa.

Haastehakemukseen on merkittävä tuomioistuimen nimi, kantajan ja vastajan (eli aviopuolisojen) ja näiden lasten henkilötiedot sekä selkeästi ilmaistu kantajan vaatimus. Lisäksi haastehakemuksessa on esitettävä kanteen perustana olevat tosiseikat; kantajan on myös luettelava käytettävissään olevat todisteet.

Jos yhteinen omaisuus jaetaan, haastehakemuksessa on edellä esitettyjen tietojen lisäksi mainittava myös mistä omaisuus koostuu ja missä se sijaitsee, määriteltävä kaikkien kantajan omistamien esineiden arvo ja tehtävä ehdotus yhteisen omaisuuden jakamiseksi. Jos puoliset ovat tehneet avioehtosopimuksen, se on liitettävä hakemukseen.

Haastehakemuksessa on oltava kantajan tai tämän edustajan allekirjoitus. Jos kyseessä on edustaja, on lisättävä tämän valtakirja tai muu valtuutuksen todistava asiakirja.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Jos oikeusavun hakija ei taloudellisen tilanteensa vuoksi pysty maksamaan menettelykuluja tai pystyy maksamaan ne vain osittain tai erissä ja on riittävät perusteet olettaa, että oikeudenkäyntimenettelyssä saadaan myönteinen lopputulos, tuomioistuimien voi vapauttaa hakijan kokonaan tai osittain oikeusapukuluista ja jättää ne valtion maksettaviksi.

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Avioero-, asumusero- tai mitätöintipäätökseen voi hakea muutosta muutoksenhakua koskevien yleissäännösten mukaisesti, jos muutoksenhakija katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätös perustuu oikeudelliseen virheeseen (ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien on esimerkiksi soveltanut väärin aineellista oikeutta tai oikeudenkäyntimenettelyä koskevaa säännöstä).

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Yhdessä Euroopan unionin jäsenvaltiossa annetut tuomiot tunnustetaan neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2001 mukaisesti kaikissa muissa jäsenvaltioissa (Tanskaa lukuun ottamatta) automaattisesti vaatimatta minkään erityisen menettelyn noudattamista.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-, asumusero- tai mitätöintipäätöksen tunnustamista, tulee kääntyä neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2201/2001 mainitun jäsenvaltion muutoksenhakutuomioistuimen puoleen.

Virossa se on piirituomioistuin (ringkonnakohus).

Asianomaisessa tuomiossa mainitaan, miten ja milloin tuomiosta voi valittaa.

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Avioeroasiassa sovelletaan sen maan lakia, jossa on aviopuolisoiden yhteinen asuinpaikka. Jos aviopuolisot asuvat eri maissa mutta heillä on sama kansalaisuus, avioliiton yleiset oikeudelliset seuraukset määrätään sen maan lain mukaan, jonka kansalaisia he ovat. Jos aviopuolisot asuvat eri maissa ja heillä on eri kansalaisuudet, avioliiton yleiset oikeudelliset seuraukset määrätään sen maan lainsäädännön mukaan, jossa puolisoilla oli viimeisin yhteinen asuinpaikka, jos toisen puolison asuinpaikka on kyseisessä maassa. Jos avioliiton yleisiin oikeudellisiin seurauksiin sovellettavaa lainsäädäntöä ei voida määrittellä edellä mainituin perustein, sovelletaan sen maan lakia, johon puolisoilla on muilla tavoin läheisimmät siteet.

Jos avioero ei ole edellä mainittujen lainsäädäntöjen nojalla sallittu tai se on sallittu vain erittäin tiukoin edellytyksin, sovelletaan niiden sijasta Viron lainsäädäntöä, jos toisella puolisoilla on asuinpaikka Virossa tai Viron kansalaisuus tai hänellä oli avioliiton solmimisen aikaan asuinpaikka Virossa tai Viron kansalaisuus.

Päivitetty viimeksi: 23/10/2017

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Avioero - Irlanti

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Jompikumpi puolisoista asui Irlannissa oikeudenkäynnin vireillepanopäivänä, tai

jompikumpi puolisoista oli kyseisenä päivänä asunut Irlannissa vakinaisesti ja yhtäjaksoisesti vähintään vuoden.

[☞ \(Perhelain \(Family Law \(Divorce\) Act 1996\)39 §:n 1 momentin a ja b kohta\).](#)

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Tuomioistuimen (alemman oikeusasteen ylempi tuomioistuin (Circuit Court) yhdessä ylempään oikeusasteen tuomioistuimen (High Court) kanssa; perhelain 38 §:n 1 momentti) on varmistettava seuraavien edellytysten toteutuminen:

menettelyn aloittamispäivänä puoliset ovat asuneet erillään toisistaan viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana vähintään neljä vuotta yhtäjaksoisesti tai useampia ajanjaksoja yhteenlaskettuna,

ja

ei voida kohtuudella olettaa, että puoliset pääsisivät sovintoon,

ja

tuomioistuin katsoo, että puolisoitten ja mahdollisten huollettavien perheenjäsenten elatus on järjestetty tai voidaan järjestää olosuhteisiin nähden asianmukaisella tavalla.

(Perhelain 5 §:n 1 momentti.)

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Avioliitto puretaan tuomioistuimen tuomiolla, ja puoliset voivat solmia uuden avioliiton – perhelain 10 §:n 1 momentti).

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Antaessaan avioerotuomion tuomioistuin voi päättää osituksesta (perhelain 14 §:n 1 momentti). Omaisuus voidaan myydä, jakaa tasan tai osiin taikka siirtää kokonaan jommankumman puolison nimiin.

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

Tuomioistuin voi avioerotuomion yhteydessä antaa perheen kaikkien huollettavien alaikäisten osalta tarpeelliseksi katsomiaan ohjeita, jotka koskevat lapsen hyvinvointia, huoltajuutta tai tapaamisoikeutta (perhelain 5 §:n 2 momentti). Tärkeintä on lapsen etu.

(Lisätietoja tietosivulla "Vanhempainvastuu – Irlanti").

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Tuomioistuin voi antaa avioerotuomion yhteydessä jommankumman puolison hyväksi elatusapupäätöksen, jonka voimassaolo lakkaa, jos elatusapua saava puoliso solmii uuden avioliiton (perhelain 13 §).

Tuomioistuin voi myös antaa eläkkeen sopeuttamista koskevan päätöksen jommankumman puolison hyväksi (perhelain 17 §).

(Lisätietoja tietosivulla "Elatusapuvaatimukset – Irlanti").

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Asumusero auttaa puolisoita järjestämään asiansa uudelleen, jotta he pystyvät elämään pysyvästi toisistaan erillään.

Tuomioistuin voi asumuserotuomion yhteydessä antaa kattavasti muitakin päätöksiä, jotka liittyvät lapsiin, elatusapuun, kertakorvauksiin, eläkeoikeuksiin sekä perheen yhteiseen kotiin ja muuhun omaisuuteen. Asumuserotuomio ei pura avioliittoa. Tämän vuoksi asumuserotuomion saaneiden puolisoitten, jotka haluavat solmia uuden avioliiton, on ensin saatava avioerotuomio.

([☞ Judicial Separation and Family Law Reform Act, 1989, 8 §.](#))

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Yksi tai useampia seuraavista:

1. Puoliso on ollut uskonon.
2. Puoliso on käyttäytynyt kohtuuttomasti ja julmasti.
3. Puoliso ei ole vuoteen asunut yhteisessä kodissa.
4. Puolisot ovat asuneet vuoden erillään, ja molemmat puoliset antavat suostumuksensa hakemukseen.
5. Puolisot ovat asuneet kolme vuotta erillään.
6. Avioliitto on kariutunut niin pahasti, että tuomioistuin katsoo normaalin avioelämän päättyneen vähintään vuosi sitten.

([☞ Judicial Separation and Family Law Reform Act, 1989, 2 §.](#))

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Asumusero päättää yhdessä asumisen velvollisuuden purkamatta avioliittoa. Vaimo voi edelleen käyttää miehensä nimeä.

Velvollisuus tukea toista puolisoa taloudellisesti pysyy voimassa, ja elatusapua voidaan myöntää. Syyllisyydellä ei kuitenkaan ole vaikutusta elatusapupäätökseen. Avioeron tapaan asumuserotuomio merkitsee kuitenkin aviovarallisuussuhteen purkamista ja päättämistä.

Perintöoikeudet säilyvät, paitsi jos yhteiselämä on lopetettu puolison yksinomaisesta syystä.

Osapuolet voivat pyytää tuomioistuinta purkamaan tuomion. Tuomioistuin voi purkaa tuomion, jos se on vakuuttunut siitä, että sovintoon on päästy ja että osapuolet aikovat aloittaa uudelleen yhteiselämän.

Asumuseron muuntaminen avioeroksi:

Asumuserosta annettu tuomio voidaan toisen puolison pyynnöstä muuntaa suoraan lain nojalla avioeroksi, jos asumusero on kestänyt vähintään kolme vuotta. Tässä tapauksessa tuomari myöntää avioeron ja päättää sen seurauksista.

Jos asumusero on myönnetty yhteisestä pyynnöstä, sen muuntaminen avioeroksi edellyttää niinkään yhteistä pyyntöä.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Mitätöidyn avioliiton kummankaan osapuolen ei katsota olleen koskaan avioliitossa toisen osapuolen kanssa.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Yhden seuraavista edellytyksistä on täyttyvä:

jompikumpi puolisoista asui Irlannissa oikeudenkäynnin vireillepanopäivänä,

jompikumpi puolisoista oli kyseisenä päivänä asunut Irlannissa vakinaisesti vähintään vuoden,

toinen puoliso kuoli ennen kyseistä päivää

ja

hänellä oli kuollessaan kotipaikka Irlannissa tai

hän oli kyseisenä päivänä asunut Irlannissa vakinaisesti vähintään vuoden.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Avioliiton ei katsota olleen koskaan voimassa. Kumpikin osapuoli voi solmia uuden avioliiton. Osapuolilla ei ole perintöoikeutta toistensa omaisuuteen eikä elatusvelvollisuutta toisiaan kohtaan. Jos parille on syntynyt lapsi avioliiton aikana, häntä pidetään avioliiton ulkopuolella syntyneenä.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Omaisuuteen ja muihin taloudellisiin seikkoihin sekä huollettaviin jälkeläisiin liittyvät kysymykset voidaan ratkaista sovittelussa ilman tuomioistuinkäsittelyä, mutta ainoastaan tuomioistuin voi antaa asumusero- tai avioerotuomion.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Circuit Court ja High Court -tuomioistuimilla on toimivalta määrittää, miten avioeroa, asumuseroa ja avioliiton mitätöintiä haetaan.

Avioero tai asumusero pannaan vireille haasteella (*civil bill*) Circuit Court -tuomioistuimen kirjaamossa. Näitä menettelyjä säännellään alemman oikeusasteen tuomioistuinten työjärjestyksessä (Circuit Court Rules 2001, Order 59, Rule 4).

Ylemmän oikeusasteen High Court -tuomioistuimessa avioero- tai asumusero menettely alkaa haasteella (*special summons*), jonka antaa tuomioistuimen keskustoimisto. Näitä menettelyjä säännellään ylemmän oikeusasteen tuomioistuinten työjärjestyksessä (Rules of the Superior Courts, Order 70A (S.1 No. 343 of 1997)). Avioliiton mitätöinti pannaan vireille High Court tuomioistuimessa jättämällä hakemus (*petition*) keskustoimistoon. Näitä menettelyjä säännellään ylemmän oikeusasteen tuomioistuinten työjärjestyksessä (Rules of the Superior Courts, Order 70).

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Kyllä. Oikeusapua myöntää tarveharkintaisesti oikeusapulautakunta [\(Legal Aid Board\)](#).

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

High Court -tuomioistuimen päätös, joka koskee muutoksenhakua Circuit Court tuomioistuimen tekemään päätökseen avioerosta, asumuserosta tai avioliiton mitätöinnistä, on lopullinen, eikä siihen voida hakea muutosta (tuomioistumia koskevan lain [\(Courts of Justice Act, 1936\)](#) 39 §).

Jos menettely on aloitettu High Court -tuomioistuimessa, kaikkiin sen päätöksiin, jotka koskevat avioeroa, asumuseroa tai avioliiton mitätöintiä, voidaan hakea muutosta korkeimmassa oikeudessa (Supreme Court).

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Tunnustamista koskeva hakemus toimitetaan irlantilaiseen tuomioistuimeen (Circuit Court tai High Court) perhelain ([\(Family Law Act 1995\)](#) 29 §:n 1 momentin d ja e kohdan mukaisesti. Tunnustamista haetaan haasteella (Circuit Court -tuomioistuimessa *civil bill* ja High Court tuomioistuimessa *special summons*).

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Avioeron perustuslaillisen aseman vuoksi irlantilaiset tuomioistuimet (High Court tai Circuit Court) määrittävät, voidaanko ulkomailla myönnetty avioero tunnustaa Irlannissa.

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Avioeron myöntämisen edellytyksistä Irlannissa säädetään perhelain (Family Law (Divorce) Act, 1996) 38 §:ssä.

Puoliso, joka ei asu Irlannissa tai ei ole Irlannin kansalainen, voi hakea avioeroa Irlannissa, jos hän täyttää jommankumman perhelain 39 §:n 1 momentin a ja b kohdassa säädetyistä edellytyksistä. Irlannin avioerolainsäädäntö perustuu kotipaikkaan eikä kansalaisuuteen.

Linkkejä

[Irlannin tuomioistuinlaitos \(Courts Service Ireland\)](#)

Oasis: Tietoja julkisista palveluista

Päivitetty viimeksi: 12/11/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Avioero - Kreikka

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Avioero edellyttää lainvoimaista tuomioistuimen päätöstä. Ks. siviililain (*Αστικός Κώδικας*) 1438 § ja sitä seuraavat pykälät.

Avioeromenettelyjä on kaksi:

Avioero puolisoitten yhteisestä hakemuksesta (*συναινετικό διαζύγιο*) tapahtuu siten, että puoliset tekevät kirjallisen hakemuksen, jonka allekirjoittavat molemmat puoliset sekä heidän asianajajansa tai vain heidän asianajajansa, jos näillä on nimenomainen valtuutus toimia puolisoitten puolesta. Puolisoitten on pitänyt olla naimisissa vähintään kuusi kuukautta. Jos alaikäisiä lapsia ei ole, avioeroon ei tarvita oikeudenkäyntiä, vaan avioliiton purkamiseen riittää edellä mainittu sopimus. Jos parilla on alaikäisiä lapsia, avioero edellyttää, että puoliset tekevät edellä mainitun avioliiton purkamista koskevan sopimuksen

lisäksi toisen kirjallisen sopimuksen, joka koskee lasten huoltajuutta ja tapaamisoikeutta. Kaikki nämä sopimukset toimitetaan toimivaltaiselle ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle (*μονομελές πρωτοδικείο*), joka käsittelee ne yhden tuomarin kokoonpanossa hakemuslainkäyttömenettelyn mukaisesti.

Tuomioistuin vahvistaa sopimukset ja julistaa avioliiton purkautuneeksi.

Riitaisessa avioerossa (*διαζύγιο κατ' αντιδικία*) toinen aviopuoliso nostaa avioerokanteen alueellisesti toimivaltaisessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, joka käsittelee asian yhden tuomarin kokoonpanossa. Tällöin on esitettävä seikat, joiden perusteella voidaan katsoa, että avioliitto on kariutunut. Molemmat puoliset voivat myös nostaa omat erilliset avioerokanteensa.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Riitaisessa avioerossa avioeron perusteet (siviililain 1439 §) ovat seuraavat:

Puolisoiden avioliitto on vastaajasta tai kummastakin puolisoista johtuvasta syystä kariutunut, minkä vuoksi voidaan perustellusti katsoa, että avioliiton jatkaminen olisi kantajalle sietämätöntä. Avioliiton oletetaan kariutuneen seuraavissa tapauksissa: avioliittoon liittyy kaksinnaimista tai uskottomuutta; kantaja on hylätty; vastaaja on yrittänyt riistää kantajan hengen; tai vastaaja on ollut väkivaltainen kantajaa kohtaan. Vastaaja voi pyrkiä kiistämään kariutumisolettaman.

Jos puoliset ovat asuneet erossa keskeytyksettä vähintään kahden vuoden ajan, avioliitto katsotaan kariutuneeksi eikä kariutumisolettamaa voida kiistää.

Tällöin kantaja voi toimittaa avioerohakemuksen, vaikka avioliiton kariutuminen johtuisi hänestä.

Jos puoliso on julistettu kuolleeksi katoamisensa perusteella, toinen puoliso voi hakea avioeroa.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Kun avioliitto päättyy avioeroon, puolisoilla ei ole velvollisuutta asua yhdessä eikä tehdä päätöksiä yhdessä. Puoliso, joka on ottanut toisen puolison sukunimen, ottaa yleensä uudelleen käyttöön oman sukunimensä. Hän voi halutessaan säilyttää puolisonsa sukunimen sillä perusteella, että on tullut ammatissaan tai taitelijana tunnetuksi sillä nimellä. Puolisoiden velvollisuudet toisiaan kohtaan lakkaavat. Avioliitto lakkaa olemasta este uuden avioliiton solmimiselle. Siinä missä avioliitto merkitsi sitä, että määräjät, jotka koskivat puolisoitten toisilleen esittämiä vaatimuksia, keskeytyivät, avioero merkitsee sitä, että nämä määräjät alkavat taas kuluu. Avioliiton kautta syntynyt sukulaisuus puolisoitten sukujen välillä jatkuu myös avioliiton purkautumisen jälkeen.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Avioerossa kumpikin puoliso saa hänelle kuuluvan irtaimen omaisuuden. Puoliso saa myös omaisuuden, jonka omistusoikeuden oletetaan kuuluvan hänelle. Sääntö soveltuu, vaikka puoliset olisivat tosiasiaassa käyttäneet tätä omaisuutta yhdessä tai vaikka toinen puoliso olisi käyttänyt sitä yksin, jos toinen puoliso ei kiistä omistusolettamaa. Asiaan ei vaikuta se, että toisen puolison voitaisiin katsoa tarvitsevan kyseistä omaisuutta. Jos puoliso, jonka hallussa omaisuus on, kieltäytyy luovuttamasta omaisuutta sen omistajalle, tämä voi nostaa kanteen, jonka perusteena on omaisuuden kohdistuva esineoikeus tai joka koskee omaisuuden hallintaoikeutta tai jossa vedotaan velvoiteoikeudelliseen lainsäädäntöön. Avioliiton purkautumisen jälkeen puoliso, joka omistaa perheen kodin, voi nostaa esineoikeudellisen tai velvoiteoikeudellisen kanteen kodissa asuvaa puolisoa vastaan. Avioerossa yhteisomistukset päättyvät, ja kumpikin puoliso saa sen, mihin hän on oikeutettu yhteisomistusta ja yhteisen omaisuuden jakoa koskevien sääntöjen mukaan. Jos toinen puoliso on hankkinut omaisuutta avioliiton aikana, toiselle puolisolle kuuluu osuus siitä.

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

Kun avioliitto päättyy avioeroon, tuomioistuin voi määrätä, että vanhempainvastuu on toteutettava jollakin seuraavista tavoista:

- a) vanhempainvastuu tai huoltajuus määrätään toiselle vanhemmalle;
- b) vanhempainvastuu tai huoltajuus määrätään yhteiseksi molemmille vanhemmille;
- c) vanhempainvastuu jaetaan osiin vanhempien kesken; tai
- d) vanhempainvastuu määrätään kolmannelle taholle.

Vanhempien elatusvelvollisuus sellaisia alaikäisiä lapsia kohtaan, joilla ei ole tuloja työstä tai omaisuudesta tai joiden tulot eivät ole riittävät, jatkuu myös avioeron jälkeen. Vanhemmat jakavat elatusvelvollisuuden keskenään. Jos sopua ei synny, tuomioistuin päättää asiasta.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Kun avioliitto päättyy eroon eikä toinen puoliso pysty elättämään itseään omilla tuloillaan tai omaisuudellaan, hänellä on oikeus vaatia toiselta puolisolta elatusapua siinä tapauksessa, että

avioeroa myönnettäessä hän on sellaisessa iässä tai hänen terveystilanteensa on sellainen, ettei se salli aloittaa tai jatkaa soveltuvan ammatin harjoittamista toimeentulon hankkimiseksi;

hän on alaikäisen lapsen huoltaja eikä tästä syystä kykene harjoittamaan soveltuvaa ammattia;

hän ei löydä pysyvää, soveltuvaa työpaikkaa tai hän tarvitsee ammatillista koulutusta. Kummassakin tapauksessa hän voi saada elatusapua enintään kolmen vuoden ajan avioeron myöntämisen jälkeen; tai

elatusavun määrääminen avioeron myöntämisen yhteydessä on muutoin kohtuullista.

Elatusapu voidaan evätä tai sitä voidaan rajoittaa perustellusta syystä, erityisesti jos avioliitto on kestänyt vain vähän aikaa tai jos elatusapuun oikeutettu on syyllinen avioeroon tai jos hän on tahallaan aiheuttanut varattomuutensa. Oikeus elatusapuun lakkaa, jos elatusavun saaja solmii uuden avioliiton tai ryhtyy elämään avioliitossa. Oikeus elatusapuun ei lakkaa sen vuoksi, että elatusapuvollinen kuolee. Jos elatusavun saaja kuolee, oikeus elatusapuun kuitenkin lakkaa, paitsi siinä tapauksessa, että oikeus kohdistuu menneeseen aikaan tai kyseessä ovat maksuerät, jotka olivat erääntyneinä kuolinhetkellä.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Avioliiton mitätöinnillä tarkoitetaan sitä, että avioliitto, joka on saavuttanut täydet oikeusvaikutukset mutta jota rasittaa jokin virhe, mitätöidään oikeuden päätöksellä. Tällöin kaikki avioliitosta syntyneet oikeusvaikutukset kumoutuvat. Ainoa poikkeus on se, että mitätöidyssä avioliitossa syntyneitä lapsia pidetään edelleen aviolapsina. Säännökset, jotka koskevat yleisesti oikeustoimen moittimista ja purkamista mitättömyysperusteella, soveltuvat myös avioliittoon, joka on moitteenvaraisesti tai suoraan mitätön (siviililain 1372 § ja sitä seuraavat pykälät).

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Avioliitto voidaan mitätöidä sillä perusteella, että jokin avioliiton edellytyksistä puuttui tai jokin avioliiton este vallitsee tai että avioliitto on moitteenvaraisesti mitätön erehdyksen tai pakottamisen vuoksi.

Avioliiton edellytysten katsotaan puuttuvan seuraavissa tilanteissa: avioliittolupauksia ei ole annettu henkilökohtaisesti tai ne ovat ehdollisia tai määräaikaaisia; puoliset ovat alaikäisiä, eikä tuomioistuimelta ole saatu lupaa avioliitolle; puolisoilla on tuomioistuimen määräämä holhoaja, joka ei suostu avioliittoon, eikä tuomioistuimelta ole saatu lupaa avioliitolle; tai jos jompikumpi puoliso ei avioliiton solmimishetkellä ymmärrä sitoumuksensa luonnetta tai on mielisairauden vuoksi ymmärrystä vailla. Avioliiton este vallitsee seuraavissa tapauksissa: puoliset ovat sukulaisia suoraan ylenevässä tai alenevässä polvessa, eikä tällöin

ole merkitystä sukulaisuussuhteen etäisyydellä; puoliset ovat neljännen parenteelin tai tätä läheisempiä sivusukulaisia; puoliset ovat avioliiton kautta syntyvässä sukulaisuussuhteessa suoraan ylenevää tai alenevaa polvea, eikä tällöin ole merkitystä sukulaisuussuhteen etäisyydellä; puoliset ovat avioliiton kautta syntyvässä sukulaisuussuhteessa kolmannen parenteelin tai tätä läheisempiä sivusukulaisia; tai jos avioliitto merkitsee kaksinnaimista tai puoliso on toisen puolison adoptiolapsi.

Mitätöintiperuste poistuu avioliiton solmimisen jälkeen seuraavissa tapauksissa: puolisoitten välille syntyy vapaasta tahdosta täysi yhteisymmärrys avioliitosta; tuomioistuimien myöntää jälkepäin alaikäisille luvan avioitua; alaikäinen puoliso, jolla ei ole tuomioistuimen lupaa, hyväksyy avioliiton täyttäänsään 18 vuotta; vajaavaltaisen puolison asema muuttuu täysivaltaiseksi, ja hän hyväksyy avioliiton; jos holhooja, tuomioistuin tai vajaavaltainen asemansa muututtua täysivaltaiseksi hyväksyy avioliiton; tai jos erehdyksen tai pakottamisen vuoksi avioliiton solminut hyväksyy avioliiton sen jälkeen, kun erehtyminen tai pakottaminen on päättynyt. Siviiliavioliitto ei tule lainkaan voimaan, jos sitä ei ole solmittu pormestarin ja todistajien läsnä ollessa. Kirkollinen avioliitto taas ei tule lainkaan voimaan, jos vihkimistä ei ole toimittanut ortodoksisen kirkon pappi tai muun Kreikassa tunnetun uskontokunnan pappi. Näissä tapauksissa avioliitolla ei ole oikeusseuraamuksia, ja kuka tahansa, jonka oikeutta asia koskee, voi pyytää tuomioistuinta julistamaan, että avioliittoa ei koskaan ollutkaan.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Periaatteessa avioliiton oikeusvaikutukset poistuvat taannehtivasti. Tämä koskee kaikkia aviopuolisoiden välisiä suhteita, olivatpa ne henkilökohtaisia tai perheeseen tai omaisuuteen liittyviä. Siten avioliiton mitätöiminen poistaa puolison lakimääräisen perintöoikeuden toisen puolison jälkeen. Perintöoikeus poistuu avioliiton alkamishetkestä asti. Myös kaikki kolmansien osapuolien kanssa tehdyt oikeustoimet, joihin puoliset ryhtyivät avioparina, mitätöityvät. Tällöin on kyse joko oikeustoimista, joihin on ryhdytty aviosuhteessa elämiseen liittyvien tarpeiden perusteella, tai oikeustoimista, jotka liittyvät toisen puolison omaisuuden hallintaan. Kun tätä sääntöä sovelletaan, aviopuolisoiden kanssa sopimuksen tehneen kolmannen osapuolen vilpittömää mieltä kuitenkin suojataan. Jos puoliso ei tiennyt mitätöintiperusteesta avioliittoa solmittaessa, mitätöimys on tällaiseen puolisoon nähden voimassa tulevien oikeussuhteiden osalta. Jos molemmat puoliset olivat tietämättömiä, periaatetta sovelletaan molempiin puolisoihin. Puolisolla, joka ei ollut avioliittoa solmittaessa tietoinen mitätöintiperusteesta, on avioeroa koskevien vastaavien määräysten mukaisesti oikeus elatusapuun puolisoilta, joka oli alusta asti tietoinen mitätöimyydestä, sekä tämän perillisiltä, jos kyseinen puoliso kuolee avioliiton mitätöinnin jälkeen. Sama oikeus on myös puolisoilla, jotka on pakotettu avioliittoon uhkaamalla tai laittomasti tai hyvien tapojen vastaisesti, jos avioliitto mitätöidään tai se päättyy toisen puolison kuoleman vuoksi (siviililain 1383 §).

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Muita keinoja ei ole.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Jos avioero myönnetään, koska avioliitto on kariutunut toisesta tai molemmista puolisoista johtuvasta syystä, tai koska puoliso julistetaan kuolleeksi katoamisensa perusteella, toimivalta kuuluu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle, joka käsittelee asian yhden tuomarin kokoonpanossa. Ks. siviiliprosessilain (*Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας*) 17 §:n 1 momentti. Tämä tuomioistuin myös mitätöi avioliitot, jotka ovat joko suoraan mitätöitäviä tai moitteenvaivaisesti mitätöitäviä. Se julistaa myös, että avioliittoa ei ole olemassa, samoin kuin tekee avioliiton kestäessä päätökset asioissa, jotka koskevat puolisoitten välisiä, avioliitosta johtuvia suhteita. Tuomioistuin noudattaa tällöin avioliittoon liittyviä riita-asioita koskevaa menettelyä (sellaisena kuin se on muutettuna lailla 4055/2012).

Kun avioero perustuu puolisoitten yhteiseen hakemukseen, sama tuomioistuin on toimivaltainen, mutta tässä tapauksessa se noudattaa hakemuslainkäyttöön sovellettavaa menettelyä. Alueellinen toimivalta kuuluu tuomioistuimelle, jonka tuomiopiirissä sijaitsee jokin seuraavista: puolisoitten viimeinen yhteinen asuinpaikka (siviiliprosessilain 39 §); puolisoitten vakainainen asuinpaikka, jos ainakin toinen heistä vielä asuu siellä; vastaajan vakainainen asuinpaikka (siviiliprosessilain 22 §); hakemuksen ollessa yhteinen jommankumman puolison vakainainen asuinpaikka; tai kantajan vakainainen asuinpaikka, jos hän on asunut siellä vähintään vuoden välittömästi ennen avioerohakemusta tai, siinä tapauksessa että kantaja on Kreikan kansalainen tai molemmat puoliset ovat Kreikan kansalaisia, jos hän on asunut siellä vähintään kuusi kuukautta välittömästi ennen avioerohakemusta. Mahdollisen vastakanteen tutkii sama tuomioistuin. Elatusapuhakemus voidaan yhdistää kanteeseen, joka koskee avioeroa, avioliiton mitätöintiä tai sen totetamista, ettei avioliittoa koskaan ollutkaan. Yhdistetty asia käsitellään toimivaltaisessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa yhden tuomarin kokoonpanossa. Tuomioistuin noudattaa avioliittoon liittyviä riita-asioita koskevaa menettelyä sekä tähän menettelyyn sovellettavia rajoituksia. Myös vanhempainvastuun määrittäminen sekä tapaamisoikeuden järjestäminen voidaan yhdistää avioerohakemukseen. Yhdistetyn asian käsittelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin yhden tuomarin kokoonpanossa sen erityismenettelyn mukaan, josta säädetään siviiliprosessilain 618B §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä.

Avioerohakemus toimitetaan tuomioistuimen kansliaan. Kansliassa määrätään tuomioistuimen suullisen käsittelyn päivämäärä, joka merkitään hakemuksen jäljennöksiin. Kantajan asianajajan pyynnöstä tuomioistuimen haastemies antaa vastaajalle tiedoksi hakemuksen jäljennöksen, johon on merkitty tuomioistuimen määräämä suullisen käsittelyn päivämäärä. Samalla vastaajalle annetaan kutsu saapua käsittelyyn sekä ilmoitetaan sen aika ja paikka. Haastemiehen on annettava hakemuksen jäljennös tiedoksi Kreikassa asuvalle tai oleskelevalle vastaajalle 60 päivää ennen tuomioistuimen suullista käsittelyä, ja jos vastaaja asuu tai oleskelee ulkomailla tai hänen asuinpaikkansa on tuntematon, 90 päivää ennen tuomioistuimen suullista käsittelyä. Jos hakemus on toimitettava ulkomaille henkilölle, jonka asuinpaikka on tiedossa, sovelletaan – vastaavalla tavalla kuin oikeudenkäynnin vireille panemista koskevaan hakemukseen – säännöksiä, jotka on vahvistettu yhdessä seuraavista: EU:n lainsäädäntö, erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1393/2007 oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa; soveltuviissa tapauksissa 15.11.1965 allekirjoitettu Haagin yleissopimus; tai kahdenvälisissä tai monenvälisissä sopimuksissa vahvistetut säännöt.

Puolisoiden henkilösuhteisiin ja aviovarallisuussuhteisiin sekä avioero- ja asumuseroasioihin (siviililain 14, 15 ja 16 §) sovelletaan seuraavia, ensisijaisuusjärjestyksessä lueteltuja aineellisen oikeuden säännöksiä:

sen valtion laki, jonka kansalaisia molemmat puoliset avioliiton aikana viimeksi olivat, jos ainakin toinen heistä on edelleen sen valtion kansalainen;

sen valtion laki, jossa puolisoilla oli avioliiton aikana viimeksi yhteinen asuinpaikka; tai

sen valtion laki, johon puolisoilla on läheisemmät siteet.

Vanhempien ja lasten suhteisiin (siviililain 18 ja 19 §) sovelletaan seuraavia, ensisijaisuusjärjestyksessä lueteltuja säännöksiä:

a) sen valtion laki, jonka kansalaisuus heillä molemmilla on viimeksi ollut;

b) sen valtion laki, jossa heillä on viimeksi ollut yhteinen asuinpaikka; tai

c) sen valtion laki, jonka kansalaisuus lapsella on. Jos lapsella on sekä Kreikan että jonkin muun valtion kansalaisuus, sovelletaan Kreikan lakia. Jos lapsella on useamman muun valtion kansalaisuus, sovelletaan sen valtion lakia, johon lapsella on läheisimmät siteet.

Oikeuspaikan laki -periaatteen (*lex fori*) mukaisesti sovelletaan Kreikan prosessilakia, mutta perustuslain 28 §:n mukaan EU:n lainsäädäntö ja Kreikan kansainväliset sopimukset ovat ensisijaisia Kreikan prosessilakiin nähden.

Asianosaisia edustavilla asianajajilla on oltava erityinen valtuutus toimia päämiestensä puolesta tai heidän on esinnyttävä tuomioistuimessa yhdessä päämiestensä kanssa.

Vihkitodistus, siviilisäätyä koskeva todistus ja muut asiakirjat on esitettävä tuomioistuimelle todisteiden vastaanoton yhteydessä. Todistajia kuulustellaan ja asianosaisten lausunnot annetaan julkisessa oikeudenkäynnissä.

Jos puoliset hakevat avioeroa yhdessä, heidän on annettava kirjallinen ilmoitus, jonka mukaan he tahtovat purkaa avioliittonsa. Puolisoiden tai heidän valtuuttamiensa asianajajien tai molempien on allekirjoitettava ilmoitus. Tuomioistuimelle on toimitettava myös sopimus, joka koskee lasten huoltajuutta ja tapaamisoikeutta. Tuomioistuin vahvistaa sopimuksen ja julistaa avioliiton päättyneeksi.

Tuomioistuin käyttää harkintavaltaansa arvioidessaan asianosaisten lausuntoja. Asianosaisten kuulemista totuusvakuutuksen nojalla ei voida käyttää todisteluvälineenä, kuten ei myöskään puolisoitten lasten kuulemista todistajina. Todistajien ja asiantuntijoiden on annettava lausuntonsa valan velvoittamina. Avioeroasiasiaa käsittelevä tuomioistuin yrittää sovittelulla asianosaisten välejä.

Vastaaajan poissaolo ei vaikuta päätöksen antamiseen asiassa. Jos asianosainen kuolee, kun tuomioistuimen päätökseen voidaan vielä hakea muutosta, seurauksena on oikeudenkäynnin keskeyttäminen. Kun kyseessä on avioliiton mitätöimistä koskeva kanne, jota myös yleinen syyttäjä voisi ajaa, tältä pyydetään lausunto oikeudenkäynnissä. Jos asianosainen kuolee, oikeudenkäynti keskeytetään ja kuolleen asianosaisten perilliset voivat jatkaa sitä. Jos avioliiton mitätöintiä tai sen toteamista, ettei avioliittoa koskaan ollutkaan, ajaa syyttäjä, hän ajaa sitä molempia puolisoita vastaan, ja jos toinen puolisoista on kuollut, tämän perillisiä vastaan.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Kyllä, tietyin edellytyksin. Oikeusapua on saatavilla erityisesti silloin, kun voidaan osoittaa, että asianosainen ei kykene maksamaan oikeudenkäyntikuluaan kajoamatta varoihin, jotka asianosainen tarvitsee itsensä ja perheensä elatukseen. Oikeusavun edellytyksenä on, että kanne ei ole selvästi perusteeton tai turha. Oikeusapuhakemukset on tehtävä tuomarille, joka käsittelee tai tulee käsittelemään pääasian. Jos asia käsitellään ensimmäisessä oikeusasteessa usean tuomarin kokoonpanossa, hakemus jätetään tuomioistuimen puheenjohtajalle. Jos asiaan ei liity oikeudenkäyntiä, hakemus toimitetaan kantajan asuinpaikan rauhantuomioistuimelle (*Ειρηνοδίκηείο*). Ks. siviiliprosessilain 194 § ja sitä seuraavat pykälät.

Hakemuksessa on esitettävä tiivistelmä oikeudenkäynnin kohteesta ja oikeudenkäynnissä esitettävistä todisteista, samoin kuin todisteista, jotka vahvistavat, että oikeusavun edellytykset täyttyvät. Hakemukseen on liitettävä seuraavat asiakirjat:

hakijan kotipaikan tai vakinaisen asuinpaikan pormestarin tai kyläneuvoston puheenjohtajan antama (maksuton) todistus, jossa selostetaan hakijan työ-, raha- ja perhetilanne;

hakijan kotipaikan tai vakinaisen asuinpaikan verotarkastajan antama (maksuton) todistus, jonka mukaan hakija on kolmen viime vuoden aikana toimittanut tuloveroilmoituksen tai jotain muuta väliäntöä veroa koskevan ilmoituksen ja ilmoitus on tarkastuksen jälkeen hyväksytty.

Oikeusapuhakemuksesta päätöksen tekevä tuomioistuin voi kutsua vastaajan kuultavaksi maksutta. Kuulemisessa ei tarvita asianajajaa. Jos tuomioistuin pitää ilmeisenä, että mainitut ehdot täyttyvät, se myöntää hakijalle oikeusapua. Tämä on tehtävä jokaisen oikeudenkäynnin osalta erikseen.

Oikeusapupäätös on kyseisen oikeudenkäynnin osalta voimassa kaikissa oikeusasteissa ja kattaa myös lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanon.

Asianosainen, jolle on tällä tavoin myönnetty oikeusapua, vapautetaan väliaikaisesti velvollisuudesta maksaa tuomioistuinkuluja sekä ylipäänsä oikeusprosessiin liittyviä kuluja, joita ovat notaarien ja haastemiesten palkkiot, todistajien kulut sekä asiantuntijoiden, asianajajien ja muiden edustajien palkkiot. Hänen ei myöskään tarvitse antaa vakuutta näistä kuluista. Oikeusavun saajalle voidaan myöntää myös väliaikainen vapautus, joka koskee vain osaa edellä mainituista kuluista.

Oikeusavun myöntäminen ei vaikuta velvoitteeseen maksaa toisen osapuolen hyväksi tuomittuja kuluja. Tuomioistuin voi saajan hakemuksesta oikeusapua koskevassa päätöksessään tai sen jälkeen määrätä asianajajan, notaarin tai haastemiehen avustamaan oikeusavun saajaa. Näillä on velvollisuus hyväksyä määräys, ja tuomioistuimen päätös vastaa valtakirjaa.

Oikeusapu päättyy saajan kuolemaan, mutta toimet, joita ei voida lykätä, voidaan tehdä kuoleman jälkeenkin aiemmin myönnettyjen määräysten nojalla.

Lisäksi oikeusapu voidaan perua tai sitä voidaan rajoittaa tuomioistuimen päätöksellä sen omasta aloitteesta tai yleisen syyttäjän ehdotuksesta, jos ilmenee, että oikeusavun edellytykset eivät täyttyneet alun perinkään tai että ne eivät enää ole voimassa tai että ne ovat muuttuneet.

Kulut maksetaan siviiliprosessilain 190–193 §:n mukaisesti.

Jos päätöksessä määrätään kuluja oikeusavun saajan vastapuolen maksettaviksi, leimavero, täytäntöönpanokelpoista päätösjäljennöstä koskeva maksu ja muut palkkiot kerätään julkisia maksuja koskevien sääntöjen mukaisesti. Jos taas on määrätty, että kuluja on korvattava oikeusavun saajalle, tämän asianajajille tai muille laillisille edustajille tai tuomioistuimen virkailijoille, nämä kulut peritään pakkotäytäntöönpanoa koskevien sääntöjen mukaisesti.

Samalla tavoin peritään oikeusavun saajan maksettaviksi tuomitut kulut sen jälkeen kun on vahvistettu, että jotkin oikeusavun edellytykset eivät enää täyty.

Jos osapuolet ovat saaneet oikeusapua vilpillisten ilmoitusten tai väärin tietojen avulla, oikeusavun peruuttamisesta päättävä tuomari tuomitsee 100–200 euron sakon, joka suoritetaan oikeusalan ammattihenkilöiden vakuutusrahastoon. Tämä ei vapauta osapuolia maksamasta takaisin määriä, joista heidät on vapautettu, eikä se estä rikossyytteen nostamista asiassa.

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Kyllä. Hävinnyt osapuoli voi hakea toimivaltaisessa muutoksenhaku tuomioistuimessa (*Εφετείο*) muutosta päätökseen, joka koskee avioeroa, avioliiton mitätöintiä (joko silloin kun avioliitto on suoraan mitätön tai toimittevaraisesti mitätön) tai sen toteamista, ettei avioliittoa koskaan ollutkaan.

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi antamisesta, jos valittajan kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka on Kreikassa, tai 60 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi antamisesta, jos valittajan kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka on ulkomailla tai hänen asuinpaikkansa ei ole tiedossa. Jos päätös on jäänyt antamatta tiedoksi, valitus on tehtävä kolmen vuoden kuluessa päätöksen julkaisemisesta. Jos muutoksenhakuun oikeutettu henkilö on kuollut, muutoksenhaun määräaika lasketaan siitä, kun päätös on annettu tiedoksi lakimääräisille perillisille tai testamentinsaajille.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Tätä asiaa koskeva voimassa oleva säädös on neuvoston asetus (EY) N:o 2201/2003, joka koskee tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa. Asetuksessa vahvistetaan periaate, jonka mukaan yhdessä Euroopan unionin jäsenvaltiossa annetut päätökset tunnustetaan muissa jäsenvaltioissa ilman erityistä menettelyä.

Jos halutaan avioeroa, asumuseroa tai avioliiton mitätöintiä koskevan päätöksen vahvistamista Kreikassa, tästä on tehtävä hakemus yhden tuomarin kokoonpanossa kokoontuvalle ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle sen henkilön vakinaisella asuinpaikkakunnalla, jota vastaan päätös on pantava täytäntöön, tai paikkakunnalla, jossa täytäntöönpano tapahtuu.

Tuomioistuimen suullisen käsittelyn päivämäärä määrätään, ja toiselle osapuolelle on annettava tiedoksi jäljennös hakemuksesta, samoin kuin asiakirja, jossa käsittelyn päivämäärä on vahvistettu ja jossa esitetään kutsu saapua käsittelyyn.

Tuomioistuin ei voi tutkia sen tuomioistuimen toimivaltaa, joka on antanut päätöksen. Se tutkii kuitenkin seuraavat seikat; onko päätöksen tunnustaminen Kreikan oikeusjärjestyksen perusteiden vastaista; onko haasteasiakirjat annettu tiedoksi poissa olleelle vastaajalle niin hyvissä ajoin, että tällä on ollut mahdollisuus itsensä puolustamiseen, ja jos ei ole annettu, onko vastaaja hyväksynyt tuomioistuimen päätöksen yksiselitteisesti; ja ovatko tuomioistuimen päätös ja samojen osapuolten välisessä oikeudenkäynnissä aiemmin annettu päätös ristiriidassa keskenään. Aiemmalla tuomioistuimen päätöksellä tarkoitetaan tässä tilanteessa päätöstä jäsenvaltiossa, jossa tunnustamista haetaan, tai muussa jäsenvaltiossa tai muussa valtiossa kuin jäsenvaltiossa siinä tapauksessa, että päätös täyttää tunnustamisen edellytykset jäsenvaltiossa, jossa tunnustamista haetaan. Jos tuomioistuimen tutkimuksen tulokset ovat tyydyttäviä, tuomioistuin tunnustaa päätöksen.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Kreikkalaisen tuomioistuimen päätökseen, jolla on tunnustettu toisessa EU-maassa annettu tuomioistuimen päätös, voidaan hakea muutosta muutoksenhakutuomioistuimessa, jonka toimivaltaan kuuluu tutkia kyseisen alemman tuomioistuimen päätöksistä tehdyt valitukset. Valitusaika on yksi kuukausi päätöksen tiedoksiantamisesta. Jos asianosainen, jota vastaan tunnustamista haettiin, asuu vakinaisesti muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa täytäntöönpanokelpoisuutta koskeva julistus annettiin, valitusaika on edellä sanotusta poiketen kaksi kuukautta päätöksen tiedoksiantamisesta. Valitusaikaa ei voida pidentää maantieteellisen etäisyyden vuoksi.

Jos osapuoli, jota vastaan tunnustamista haetaan, on poissa muutoksenhakutuomioistuimen käsittelystä, tuomioistuimen on lykättävä menettelyä sen varmistamiseksi, että kyseinen osapuoli on saanut kutsun kuulemiseen määräaikaan mennessä, tai että kutsun toimittamiseksi on tehty kaikki mahdollinen. Muutoksenhakutuomioistuimen päätöksestä voidaan valittaa korkeimpaan oikeuteen (*Αρειος Πάγος*) oikeuskysymysperusteella.

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Avioeroon sovelletaan seuraavia, ensisijaisuusjärjestyksessä lueteltuja aineellisen oikeuden säännöksiä:

sen valtion laki, jonka kansalaisia molemmat osapuolet viimeksi olivat, jos ainakin toinen heistä on edelleen sen valtion kansalainen;

sen valtion laki, jossa osapuolilla oli avioliiton aikana viimeksi yhteinen asuinpaikka; tai

sen valtion laki, johon osapuolilla on läheisimmät siteet.

Oikeuspaikan laki -periaatteen (*lex fori*) mukaisesti sovelletaan Kreikan prosessilakia, mutta Kreikan perustuslain 28 §:n mukaan EU:n lainsäädäntö on ensisijainen Kreikan prosessilakiin nähden.

Päivitetty viimeksi: 01/03/2016

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [es](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Avioero - Espanja

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Espanjan avioerolainsäädäntöä uudistettiin lailla 15/2005. Uudistuksen jälkeen avioeron hakeminen ei edellytä edeltävää asumuseroa eikä minkään lainsäädännössä määritellyn avioeron myöntämisedellytyksen täyttymistä, vaan avioeroa voi hakea suoraan oikeusviranomaiselta. Avioero myönnetään tuomioistuimen lainvoimaisella päätöksellä).

Avioeromenettely voidaan saattaa vireille hakemuksella, jonka jättää toinen puolisoista yksin, molemmat puoliset yhdessä tai toinen puoliso toisen suostumuksella. Avioerohakemus voidaan jättää, kun seuraavat edellytykset täyttyvät:

Avioliiton solmimisesta on kulunut vähintään kolme kuukautta, jos avioeroa hakevat molemmat puoliset yhdessä tai toinen puolisoista hakee sitä toisen suostumuksella.

Avioliiton solmimisesta on kulunut vähintään kolme kuukautta, jos avioeroa hakee vain toinen puoliso.

Avioeroa voidaan hakea milloin tahansa ilman aikarajoitusta avioliiton solmimisen jälkeen, jos on näyttöä siitä, että avioeroa hakevan puolison, puolisoitten yhteisten lasten tai jommankumman puolison lasten henki, vapaus tai fyysinen, henkinen tai seksuaalinen koskemattomuus on vaarassa.

Edellisen perusteella avioeron hakemiseen ja myöntämiseen riittää, että toinen puolisoista ei halua jatkaa avioliittoa. Vastaaaja ei voi vastustaa avioeroa aineellisin perustein. Riittää, että noudatetaan aikarajoituksia, joita viimeksi mainitussa tapauksessa ei edes ole.

Avioeron sijaan voidaan hakea asumuseroa samoin edellytyksin. Tällöin aviosuhde säilyy. Asumusero tarkoittaa, että velvollisuus yhteiselämään lakkaa, mutta avioliitto ei purkaudu, toisin kuin avioerossa.

Avioeron (tai asumuseron) hakeminen edellyttää, että

toinen puolisoista jättää erohakemuksen

molemmat puoliset jättävät tai toinen puolisoista toisen suostumuksella jättää erohakemuksen.

Ensimmäisessä tapauksessa hakemukseen liitetään ehdotus toimenpiteistä, joilla säädellään avioeron tai asumuseron vaikutuksia. Näistä toimenpiteistä keskustellaan menettelyn aikana. Jos puoliset eivät pääse niistä sopimukseen, niistä päättää oikeusviranomainen.

Toisessa tapauksessa hakemukseen liitetään yhteinen sopimus (*convenio regulador*), josta käy ilmi, mitä puoliset ovat sopineet yhteisestä kodista, lasten huoltajuudesta ja elatuksesta, yhteisen omaisuuden jakamisesta ja mahdollisista puolisoitten välisistä elatusmaksuista. Jos perheessä on huollettavana alaikäisiä lapsia, hakemus käsitellään tuomioistuimessa ja päätöksen tekee tuomari. Jos tällaisia lapsia ei ole, on kaksi mahdollisuutta: hakemus käsitellään joko tuomioistuimessa, jolloin päätöksen tekee tuomioistuimen virkamies (*Letrado de la Administración de Justicia*), tai notaarin luona, jolloin sopimus vahvistetaan virallisella asiakirjalla.

Lain 13/2005 tultua voimaan asumus- ja avioerolainsäädäntöä sovelletaan täysimääräisesti kaikkiin avioliittoihin riippumatta siitä, ovatko puoliset samaa tai eri sukupuolta. Laissa todetaan, että miehillä ja naisilla on oikeus solmia avioliitto samoin ehdoin ja samoin vaikutuksin siitä riippumatta, ovatko avioliiton solmijat samaa tai eri sukupuolta.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Lain 15/2005 tultua voimaan avioeron saamiseen Espanjassa ei enää vaadita perusteita, sillä lain mukaan aviosuhteessa elämisen katsotaan olevan ilmaus puolisoitten vapaasta tahdosta.

Ainoa edellytys on se, että ennen avioeroprosessin käynnistämistä noudatetaan vähimmäisaikaa koskevia rajoituksia, jotka lasketaan avioliiton solmimisesta (tiettyjä poikkeustapauksia lukuun ottamatta). Aikarajoitukset ovat seuraavat:

kolme kuukautta avioliiton solmimisesta, jos molemmat puoliset hakevat avioeroa tai toinen puolisoista tekee sen toisen suostumuksella;

kolme kuukautta avioliiton solmimisesta, jos vain toinen puolisoista hakee avioeroa;

avioeroa voidaan hakea milloin tahansa ilman aikarajoitusta avioliiton solmimisen jälkeen, jos on näyttöä siitä, että avioeron hakijan, puolisoitten yhteisten lasten tai jommankumman puolison lasten henki, vapaus tai fyysinen, henkinen tai seksuaalinen koskemattomuus on vaarassa.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Avioeron ensimmäinen vaikutus on aviosuhteen purkautuminen. Avioliitosta johtuva velvollisuus yhteiselämään ja keskinäiseen avunantoon päättyy, ja puoliset saavat oikeuden solmia uuden avioliiton.

Espanjan lainsäädännössä ei säädetä, että vaimon on avioliiton seurauksena otettava aviomiehen sukunimi, kuten monissa muissa maissa.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Avioerossa aviovarallisuussuhde puretaan ja mahdollisesti kertynyt omaisuus ositetaan puolisojen kesken. Puolisot jakavat yhteisen omaisuuden keskenään, ja jako toteutetaan puolisojen aviovarallisuuteen sovellettavan järjestelmän mukaisesti.

3.3 puolisojen alaikäisiin lapsiin

Avioerotuomio ei vaikuta vanhempien ja näiden yhteisten lasten väliseen suhteeseen muutoin kuin huoltajuuden osalta. Avioeron myöntävä tuomioistuin ratkaisee huoltajuuden, ja tuomioistuin määrää huoltajaksi joko yhden puolison ja antaa toiselle tapaamisoikeuden tai määrää molemmille puolisoille yhteishuoltajuuden.

Yhteishuoltajuus voidaan myöntää tuomioistuimen hyväksymän vanhempien sopimuksen perusteella (kun vanhemmat ovat joko hyväksyneet ensimmäisen ehdotuksen yhteiseksi sopimukseksi tai päässeet sopimukseen menettelyn aikana). Jos vanhemmat eivät pääse sopimukseen, tuomioistuin voi toisen osapuolen pyynnöstä määrätä yhteishuoltajuudesta saatuaan syyttäjäviranomaiselta lausunnon. Yhteishuoltajuuden perusteena on oltava alaikäisen lapsen edun riittävä suojelu.

Yhteishuoltajuus on joillakin Espanjan itsehallintoalueilla (Aragonia, Baskimaa ja jossain määrin myös Katalonia) lähtökohtainen järjestely, josta poiketaan vain olosuhteiden niin edellyttäessä. Lasten edun vuoksi voidaan määrätä huoltajuus vain toiselle vanhemmista tai sopia erityisjärjestelyistä (jos lapsia on useita, heillä voi olla eri vanhempi huoltajana, tai osa lapsista voi olla yhteishuoltajuudessa ja osa yksinhuoltajuudessa).

Periaatteena on, ettei avioero vapauta vanhempia lapsiin kohdistuvista velvoitteista, vaan molempien on osallistuttava lasten elatukseen ja molemmat käyttävät yhdessä vanhemmuuteen perustuvia oikeuksia.

Tämä johtaa tavallisesti siihen, että puoliso, joka ei ole lasten huoltaja, maksaa elatusapua sille puolisolle, jonka luona lapset asuvat, siihen asti kun lapsista tulee taloudellisesti riippumattomia tai kun lasten taloudellisen riippuvaisuuden jatkumisen voidaan katsoa aiheutuvan heistä itsestään johtuvista syistä.

Jos on sovittu yhteishuoltajuudesta, kumpikin vanhempi vastaa yleensä lasten tavanomaisista menoista (vaatteet, ruoka ja asunto) sinä aikana, jonka lapset viettävät hänen luonaan. Muita menoja varten avataan yhteinen pankkitili, jolle kumpikin vanhempi tallettaa kuukausittain tietyn summan. Jos vanhempien taloudellisessa tilanteessa on suuria eroja, mikään ei kuitenkaan estä varakkaampaa vanhempaa tukemasta toista rahallisesti, jotta tämä pystyy hoitamaan lasten menot sinä aikana, kun lapset ovat hänen luonaan.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Avioerossa velvollisuus yhdessä elämiseen ja keskinäiseen avunantoon lakkaa, joten kumpikaan puoliso ei ole velvollinen elättämään toista. Jos kuitenkin avioero johtaa epätasapainoon siten, että toisen puolison taloudellinen tilanne heikkenee verrattuna siihen, mitä se oli avioliiton aikana, taloudellisesti kärsineellä puolisollla on oikeus saada toiselta puolisolta korvausta taloudellisen epätasapainon korjaamiseksi.

Jotkin itsehallintoalueet ovat säättäneet tähän kysymykseen liittyvistä erityisjärjestelyistä.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Asumusero tarkoittaa, että puolisojen velvollisuus yhteiselämään lakkaa, mutta aviosuhde säilyy. Tämä ei kuitenkaan vaikuta elatusvelvollisuuden määräämiseen taloudellisen epätasapainon takia. Asumuseron yhteydessä lakkaa puolisojen mahdollisuus käyttää toistensa varoja avioliiton aikana syntyneiden välttämättömien menojen kattamiseen. Asumusero (tai puolisojen tosiasiallinen erillään asuminen) johtaa myös siihen, että isyysolettama, jonka mukaan äidin aviomiestä pidetään lapsen isänä, ei sovelleta, jos lapsi on syntynyt sen jälkeen, kun erosta on kulunut 300 päivää.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Lain 15/2005 tultua voimaan asumuseron (samoin kuin avioeron) saamiseen Espanjassa ei enää vaadita perusteita, sillä lain mukaan yhdessä elämisen katsotaan olevan ilmaus puolisojen vapaasta tahdosta.

Ainoa edellytys on se, että ennen asumuseroprosessin käynnistämistä noudatetaan vähimmäisaikaa koskevia rajoituksia, jotka lasketaan avioliiton solmimisesta (tiettyjä poikkeustapauksia lukuun ottamatta). Aikarajoitukset ovat seuraavat:

kolme kuukautta avioliiton solmimisesta, jos molemmat puoliset hakevat asumuseroa tai toinen puolisoista hakee sitä toisen suostumuksella;

kolme kuukautta avioliiton solmimisesta, jos vain toinen puoliso hakee asumuseroa;

asumuseroa voidaan hakea ilman aikarajoitusta milloin tahansa avioliiton solmimisen jälkeen, jos on näyttöä siitä, että asumuseron hakijan, puolisojen yhteisten lasten tai jommankumman puolison lasten henki, vapaus tai fyysinen, henkinen tai seksuaalinen koskemattomuus on vaarassa.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Asumuserolla on samat oikeusvaikutukset kuin avioerolla, lukuun ottamatta aviosuhteen purkamista. Sovittelu on siis mahdollista ja avioliitto voi palautua ennalleen ilman, että puolisojen tarvitsee solmia avioliittoa uudelleen. Tällaisesta sovittelusta on ilmoitettava tuomioistuimelle aviosuhteen oikeusvaikutusten palauttamiseksi. Aviovarallisuuden yhteisomistus (*sociedad de gananciales*), jonka mukaan puolisoilla on avio-oikeus toistensa omaisuuteen, päättyy asumuseron myötä, minkä jälkeen sovelletaan erillisomistuksen periaatetta.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Avioliiton mitätöinti tarkoittaa, että tuomioistuin toteaa avioliittoon vihkimiseen liittyneen virheitä, joiden takia avioliitto ei ole ollut alun alkaenkaan pätevä.

(Avioliiton mitätöintiä voidaan soveltaa niin samaa kuin eri sukupuolta olevien henkilöiden avioliittoihin.) Tuomioistuin toteaa, ettei avioliittoa ole ollut olemassa eikä sillä näin ollen ole koskaan ollut mitään oikeusvaikutuksia. Tällöin puoliset katsotaan jälleen siviilisäädetyksi naimattomiksi.

Aviovarallisuusjärjestelmä puretaan ja varat ositetaan, ja samalla lakkaa velvollisuus yhdessä elämiseen ja keskinäiseen avunantoon.

Toisin kuin asumuserossa ja avioerossa, avioliiton mitätöinnin seurauksena ei voida määrätä taloudellista tilannetta tasaavaa elatusmaksua, vaan elatusmaksun edellytyksenä on aina laillisesti pätevä avioliitto. Ongelmaa voidaan lievittää määräämällä avioliittoa solmittaessa vilpillisen mielin toiminut puoliso maksamaan korvaus puolisolle, joka solmi liiton hyvässä uskossa.

Ennen avioliiton mitätöintiä voimaan tulleet oikeudelliset vaikutukset säilyvät suhteessa lapsiin, eli vaikutukset ovat samat kuin asumuserossa tai avioerossa.

Avioliiton mitätöinnistä voi määrätä siviilituomioistuin. Sen lisäksi Espanjassa tunnustetaan siviilioikeudellisesti päteviksi myös kirkollisen tuomioistuimen päätös kirkollisen avioliiton (*matrimonio canónico*) mitätöinnistä ja paavin päätös täyttymättömän avioliiton mitätöinnistä. Tällaiset päätökset vahvistaa eksekvatuurimenettelyn kaltaisella menettelyllä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (perheoikeuteen erikoistunut tuomioistuin, jos paikkakunnalla on sellainen). Menettelystä määrätään Espanjan valtion ja Pyhän istuimen välisessä oikeusasioita koskevassa sopimuksessa, joka allekirjoitettiin 3. tammikuuta 1979.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Avioliiton mitätöinnin edellytyksiä ovat seuraavat:

1. Jompikumpi puolisoista ei ole antanut suostumustaan avioliittoon.

2. Avioliitto solmittiin, vaikka avioliitolle oli olemassa jokin este. Avioliiton esteitä ovat seuraavat:

1. Toinen puolisoista on alaikäinen ja holhouksen alainen, paitsi jos on kyse yli 14-vuotiaasta, joka on saanut tuomioistuimelta luvan avioliittoon (ikäeste).

2. Toinen puolisoista oli avioliiton solmimishetkellä jo aikaisemmassa avioliitossa (kaksinnainen).

3. Puolisot ovat sukulaisia suoraan ylenevässä tai alenevässä polvessa tai toinen on toisen ottopolvi (sukulaisuudesta).

4. Puolisot ovat verisukulaisia kolmanteen parenteeliin asti – esimerkiksi eno ja sisarentytär – ellei tuomioistuimelta ole saatu erikoislupaa (sukulaisuudesta).

5. Toinen puolisoista on tuomittu kumman tahansa aikaisemman puolison murhasta tai avunannosta tämän murhaan, ellei oikeusministeriö ole myöntänyt poikkeuslupaa avioliittoon.

6. Avioliiton solmimiseen ei osallistunut tuomari, pormestari tai valtuutettu virkamies tai läsnä ei ollut tarvittavia todistajia. Avioliittoa ei kuitenkaan mitätöidä sillä perusteella, että avioliittoon vihkiä ei ollut pätevä tai häntä ei ollut nimitetty laillisesti tehtävään, jos ainakin toinen puolisoista on toiminut hyvässä uskossa ja avioliittoon vihkiä hoiti tehtäväänsä julkisesti.

7. Jompikumpi puolisoista erehtyi avioliittoa solmittaessa toisen puolison henkilöllisyydestä tai hänen sellaisista henkilökohtaisista ominaisuuksistaan, joiden perusteella hän oli alun perin suostunut avioliittoon.

8. Jompikumpi puolisoista pakotettiin avioliittoon tai peloteltiin suostumaan siihen.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Avioliiton mitätöinnin seurauksena avioliiton todetaan olleen pätemätön solmimishetkestä lähtien. Puolisot katsotaan tällöin siviilisäädyltään jälleen naimattomiksi.

Oikeusvaikutukset, jotka kohdistuivat mitätöidyn avioliiton aikana lapsiin ja hyvässä uskossa toimineeseen puolisoon tai toimineisiin puolisoihin, säilyvät kuitenkin ennallaan.

Vilpillisin mielin toiminut puoliso ei saa osuutta hyvässä uskossa toimineen puolison varallisuudesta, kun aviovarallisuussuhde puretaan avioliiton mitätöinnin johdosta.

Hyvässä uskossa toiminut puoliso voi saada korvauksen, jos puolisot ovat asuneet yhdessä, jotta tasoitetaan avioliiton mitätöinnin seurauksena mahdollisesti aiheutuvaa taloudellista epätasapainoa.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Espanjassa säädetään perhesovittelusta valtion tasolla lailla 5/2012, joka koskee sovittelua siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa (*Ley 5/2012 de mediación en asuntos civiles y mercantiles*). Sillä on saatettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/52/EY tietyistä sovittelun näkökohdista siviili- ja kauppaoikeuden alalla osaksi Espanjan lainsäädäntöä. Sovitteluun sovelletaan seuraavia yleisiä periaatteita: vapaaehtoisuus ja vapaa tahto, oikeudenmukaisuus, puolueettomuus ja luottamuksellisuus. Näiden periaatteiden lisäksi sovittelun osapuolten toimintaa ohjaavat säännöt tai ohjeet, kuten vilpittömän mielen ja molemminpuolinen kunnioitus sekä velvollisuus tehdä yhteistyötä ja tukea sovittelijan työtä.

Laissa 5/2012 säädetään sovittelusta rajatylittävissä riita-asioissa. Riita-asioita pidetään rajatylittävinä, kun vähintään yhdellä osapuolella on kotipaikka tai vakituinen asuinpaikka eri jäsenvaltiossa kuin muilla osapuolilla silloin, kun he sopivat käyttävänsä sovittelua tai kun sovittelu on sovellettavan lain mukaan pakollista. Tämä koskee myös riita-asioita, joita ennakoidaan tai jotka on ratkaistu sovittelusopimuksessa sen tekopaikasta riippumatta, silloin kun toisen osapuolen kotipaikan siirtämisen seurauksena sopimusta tai joitakin sen seurauksia on tarkoitus soveltaa toisen valtion alueella. Euroopan unionin eri jäsenvaltioissa asuvien osapuolten välisissä rajatylittävissä riita-asioissa määritetään kotipaikka asetuksen (EY) N:o 44/2001 (ns. Bryssel I asetus) 59 ja 60 artiklan mukaisesti.

Espanjan lainsäädännön mukaan perhesovittelua pidetään vaihtoehtona perheoikeudellisten riita-asioden tuomioistuinkäsittelylle.

Monilla itsehallintoalueilla alueparlamentti on säätänyt perhesovittelusta, jota järjestävät yleensä sosiaalipalveluista vastaavat julkishallinnon yksiköt (Andalusian itsehallintoalueen laki 1/2009 perhesovittelusta, Aragonian itsehallintoalueen laki 9/2011 perhesovittelusta, Asturian itsehallintoalueen laki 3/2007 perhesovittelusta, Kanariansaarten laki 15/2003 perhesovittelusta, Kantabrian itsehallintoalueen laki 1/2011 sovittelusta, Kastilia-La Manchan laki 4/2005 perhesovitteluun erikoistuneesta sosiaalipalvelusta, Kastilia ja Léonin laki 1/2006 perhesovittelusta, Valencian itsehallintoalueen laki 7/2001 perhesovittelusta, Galician laki 4/2001 perhesovittelusta, Baleaarien laki 14/2010 perhesovittelusta, Madridin itsehallintoalueen laki 1/2007 perhesovittelusta ja Baskimaan laki 1/2008 perhesovittelusta).

Katalonian itsehallintoalueella on luotu omaa lainsäädäntöä tällä alalla: Katalonian siviililain 233 §:n 6 momentissa säädetään, että oikeusviranomainen voi lähettää puolisot sovittelua koskevaan tiedotustilaisuuteen, jos se olosuhteet huomioon ottaen katsoo, että asiassa voidaan yhä päästä sovintoon.

Valtion tasolla lailla 15/2005 muutettiin siviililakia (*Código Civil*) ja siviiliprosessilakia (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) asumus- tai avioeron osalta. Lailla 15/2005 lisättiin siviiliprosessilain 770 §:ään 7 momentti, jonka mukaan osapuolet voivat yhteisestä sopimuksesta pyytää, että asumus- tai avioeromenettely (yhteisestä sopimuksesta käynnistettyä menettelyä lukuun ottamatta) tai avioliiton mitätöintimenettely keskeytetään siviiliprosessilain 19 §:n 4 momentissa vahvistettua riita-asian oikeudenkäyntiä koskevaa yleistä menettelyä noudattaen, jotta voidaan aloittaa sovittelu.

Rajatylittäviä avioliittoja koskeviin menettelyihin sovelletaan neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 (ns. Bryssel IIa asetus) 55 artiklaa. Sen mukaan keskusviranomaisen on toisen jäsenvaltion keskusviranomaisen tai sen henkilön pyynnöstä, jolla on vanhempainvastuu, tehtävä yhteistyötä yksittäisissä tapauksissa asetuksen tarkoituksen toteuttamiseksi. Niiden on muun muassa pyrittävä helpottamaan vanhempainvastuussa olevien pääsemistä sopimukseen sovittelun tai muiden keinojen avulla.

Perheoikeuden alaan kuuluvissa riita-asioissa, joissa toimivalta on naisiin kohdistuvaa väkivaltaa käsittelevillä tuomioistuimilla (*Juzgados de Violencia sobre la Mujer*), sovittelu on kielletty.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

a) Minne hakemus lähetetään?

Ensin on vahvistettava Espanjan tuomioistuinten kansainvälinen toimivalta käsitellä asia asetuksen (EY) N:o 2201/2003 (avioliiton mitätöintiä, asumus- tai avioeroa ja vanhempainvastuuta koskevat asiat), asetuksen (EY) N:o 4/2009 (elatusapua koskevat asiat) tai 29. tammikuuta 2019 alkaen asetuksen (EU) 2016/1103 (aviovarallisuussuhteet) ja oikeuslaitoslain (*Ley Orgánica del Poder Judicial*) 22 c §:n (asiat, joista ei säädetä kyseisissä asetuksissa, tai joiden osalta niissä viitataan kansalliseen lainsäädäntöön) nojalla.

Kun toimivalta on vahvistettu, avio- tai asumuseroa tai avioliiton mitätöintiä koskeva hakemus tehdään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle. Jos asumus- tai avioeroa haetaan yhteisestä sopimuksesta eikä puolisoilla ole alaikäisiä lapsia, hakemus voidaan tehdä notaarille. Joissakin tuomiopiireissä on perheoikeuteen erikoistuneita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimia. Käytännössä hakemus on jätettävä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle jossain seuraavista paikoista:

Puolisoiden kotipaikassa.

Jos puolisot asuvat eri tuomiopiireissä, kantaja voi valita, jättääkö hakemuksen puolisoiden viimeisessä yhteisessä kotipaikassa

vai vastaajan asuinpaikassa.

Jos vastaajalla ei ole vakituista koti- tai asuinpaikkaa, kantaja voi valita vastaajan nykyisen olinpaikan ja tämän viimeisen kotipaikan tuomioistuimen välillä.

Jos edellisiä perusteita ei voida soveltaa, hakemus on esitettävä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomarille kantajan kotipaikassa.

Jos puolisot hakevat avio- tai asumuseroa yhteisestä sopimuksesta, hakemus voidaan jättää

tuomarille viimeisessä yhteisessä kotipaikassa

tai tuomarille jommankumman hakijan senhetkessä kotipaikassa.

Hakijan kotipaikan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomaria voidaan pyytää päättämään alustavasti välitoimista.

Espanjan tuomioiirijako esitetään [oikeuslaitoksen rakennetta](#) käsittelevällä sivustolla.

Notaarikäsittely on tuomioistuinkäsittelyn vaihtoehto, jota sovelletaan, kun puolisoilla ei ole huollettavia alaikäisiä lapsia (jos tällainen asia käsitellään tuomioistuimessa, päätöksen tekee tuomarin sijasta tuomioistuimen virkamies). Notaarikäsittelyssä virallisen asiakirjan vahvistaa sen paikkakunnan notaari, jossa puolisoilla oli viimeinen yhteinen kotipaikka tai jossa jommallakummalla heistä oli viimeinen koti- tai asuinpaikka.

b) Muodollisuudet ja asiakirjat

Jos asia käsitellään tuomioistuimessa, avioliiton mitätöinti-, asumusero- tai avioerohakemus on esitettävä kirjallisesti hakijaa avustavan asianajajan (*Letrado*) sekä häntä edustavan oikeudenkäyntiavustajan (*Procurador*) allekirjoittamana. Jos puoliset hakevat asumuseroa tai avioeroa yhteisestä sopimuksesta, he voivat käyttää yhteistä asianajajaa tai oikeudenkäyntiavustajaa.

Asumusero-, avioero- tai avioliiton mitätöintihakemukseen on liitettävä ehdottomasti

avioliittotodistus ja tarvittaessa väestörekisteristä saatavat lasten syntymätodistukset – niitä ei voi korvata pelkällä perhesuhteita koskevalla väestörekisteriotteella (*libro de familia*)

asiakirjat, joihin avioeroa hakeva(t) puoliso(t) perustavat oikeutensa

asiakirjat, joiden perusteella puolisoitten ja tarvittaessa myös lasten taloudellista tilannetta voidaan arvioida (esimerkiksi veroilmoitus, palkkatodistus, pankin todistus, kauppakirja tai lainhuudatustodistus), jos osapuolet vaativat omaisuuteen liittyviä toimenpiteitä

sopimusehdotus, jos asumus- tai avioeroa haetaan yhteisestä sopimuksesta.

Jos hakemuksen käsittelee notaari (kun asumus- tai avioeroa haetaan yhteisestä sopimuksesta, eikä huollettavia alaikäisiä lapsia ole), edellä luetellut asiakirjat on esitettävä tälle hakemusta koskevan päätöksen vahvistamista varten. Lisäksi hakijoilla on oltava avustajanaan asianajaja, jolla on oikeus esiintyä tuomioistuimessa.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Espanja myöntää oikeuden maksuttomaan oikeusapuun Espanjan kansalaisille, muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisille ja Espanjassa oleskeleville ulkomaalaisille, joiden varat eivät riitä kattamaan oikeuskuluja.

Oikeus maksuttomaan oikeusapuun on luonnollisella henkilöllä, jolla ei ole riittävästi varallisuutta ja jonka bruttotulot, perheyksikköä kohden vuosittain laskettuna, eivät kokonaisuudessaan ylitä seuraavia kynnsarvoja:

a) kaksi kertaa valtion tuloidikaattori (*Indicador Público de Renta de Efectos Múltiples*, IPREM), joka on voimassa hakemusta esitettäessä silloin, kun on kyse perheettömästä henkilöstä,

a) kaksi ja puoli kertaa IPREM, joka on voimassa hakemusta esitettäessä silloin, kun on kyse henkilöstä, joka kuuluu alle neljän hengen perheyksikköön,

c) kolme kertaa IPREM, silloin kun on kyse nelihenkisistä tai suuremmista perheyksiköistä.

Valtion tuloidikaattorin (IPREM) laskeminen

Hakemus on esitettävä sen paikkakunnan asianajajayhdistykselle (*Colegio de Abogados*), jossa pääasiaa käsittelevä tuomioistuin sijaitsee, tai hakijan kotikunnan tuomioistuimelle. Jälkimmäisessä tapauksessa tuomioistuin välittää hakemuksen kyseisellä alueella toimivaltaiselle asianajajayhdistykselle.

Asianajajayhdistykset on nimetty myös rajatylittäviä riita-asioita koskevia hakemuksia vastaanottaviksi viranomaisiksi. Hakemuksen lähettävä viranomainen on hakijan vakituisen asuinpaikkakunnan asianajajayhdistys.

Euroopan maiden kansalaiset, joiden kotivaltio on liittynyt maksutonta oikeudenkäyntiä tarkoittavien hakemusten toimittamista koskevaan Euroopan neuvoston sopimukseen, voivat jättää oikeusapuhakemuksensa sopimuksen soveltamisesta vastaavalle keskusviranomaiselle omassa maassaan.

Oikeusapuhakemus on jätettävä ennen oikeudenkäyntimenettelyn aloittamista tai, jos maksuttoman oikeusavun hakija on asiassa vastaajana, ennen kanteeseen vastaamista. Kuitenkin sekä kantaja että vastaaja voivat hakea maksutonta oikeusapua myös jälkikäteen, jos heidän taloudellinen tilanteensa on todistettavasti muuttunut.

Kun puolisoitten yhteiset varat eivät riitä kattamaan oikeuskuluja, mutta toisen puolison taloudellinen tilanne estää maksuttoman oikeusavun myöntämisen, oikeusapua tarvitseva puoliso voi vaatia, että varakkaampi puoliso maksaa oikeuskulut (*litis expensas*).

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Asumuseroa, avioeroa ja avioliiton mitätöintiä koskevissa oikeudenkäynneissä Espanjassa annettuihin päätöksiin voi hakea muutosta. Muutoksenhaku on tehtävä 20 päivän kuluessa siinä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, joka teki päätöksen, johon haetaan muutosta. Kyseinen tuomioistuin vahvistaa muutoksenhaun, ja asian käsittelee maakunnallinen ylioikeus (*Audiencia Provincial*). Muutoksenhaussa annetusta ratkaisusta voi valittaa tietyissä tapauksissa oikeuskysymyksen osalta tai menettelyvirheen perusteella korkeimman oikeuden riita-asioitten jaoston.

Avioliiton mitätöinti-, asumusero- tai avioero-oikeudenkäynneissä Espanjassa annettua päätöstä ei panna väliaikaisesti täytäntöön, kun muutoksenhaku on vireillä. Muutoksenhaulla ei kuitenkaan voida lykätä päätöksessä määrättyjen, välittömästi täytäntöönpanokelpoisten toimenpiteiden vaikutusta eikä menettelyn pääasiaan liittyviä velvollisuuksia ja aviovarallisuussuhteita koskevan päätöksen täytäntöönpanoa. Muutoksenhaku vaikuttaa ainoastaan toimenpiteiden langettamiseen. Avioliiton mitätöinti-, asumusero- tai avioeropäätös säilyy lainvoimaisena muutoksenhausta huolimatta.

Jos puolisoitten yhteisestä sopimuksesta käynnistetyssä asumusero- tai avioeromenettelyssä tuomarille esitetty sopimusehdotus on hyväksytty sellaisenaan, tuomioistuimen tuomioon tai päätökseen ei ole mahdollista hakea muutosta. Tällaiseen päätökseen voi hakea muutosta vain käsittelyyn osallistunut syyttäjä alaikäisen tai vajaanvaltaisen lapsen edun nimissä. Jos tuomioistuin antaa yhteisestä sopimuksesta käynnistetyssä avioero- tai asumusero-oikeudenkäynnissä kielteisen päätöksen tai hylkää yhden tai useamman puolisoitten ehdottamista toimenpiteistä, päätökseen voi hakea muutosta. Näissä tapauksissa toimenpiteitä koskevaan päätökseen haettu muutos ei lykkää toimenpiteiden vaikutusta eikä vaikuta asumus- tai avioerosta annetun tuomion lainvoimaisuuteen.

Tuomari voi tehdä päätöksen väliaikaisista toimenpiteistä ja ennakkotoimenpiteistä ennen asumuseroa, avioeroa tai mitätöintiä koskevaa oikeuskäsittelyä tai käsittelyn aikana. Tällaisista toimenpiteistä tehtyihin päätöksiin ei voi hakea muutosta, mutta päätökset eivät saa lainvoimaa eivätkä ne ole lopullisia.

Väliaikaisista toimenpiteistä annettuja päätöksiä ei voida tarkistaa muutoksenhaun avulla, vaan niitä muutetaan asumuseroa, avioeroa tai avioliiton mitätöintiä koskevan käsittelyn päättävällä lopullisella tuomiolla.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Asiassa sovelletaan neuvoston asetusta (EY) N:o 2201/2003 (Bryssel IIa asetus) tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa. Asetus on annettu 27. marraskuuta 2003, ja se on voimassa kaikissa jäsenvaltioissa Tanskaa lukuun ottamatta. Tanskaan sovelletaan Haagin yleissopimusta toimivallasta, sovellettavasta laista, tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa. Yleissopimus on tehty 19. lokakuuta 1996.

Jos kyse on ainoastaan väestörekisteritietojen päivittämisestä toisessa jäsenvaltiossa tehdyn avioero-, asumusero- tai avioliiton mitätöintipäätöksen jälkeen ja jos siinä jäsenvaltiossa, jossa päätös on tehty, ei päätökseen voi lainsäädännön mukaan hakea muutosta, riittää pelkkä väestörekisterin ylläpitäjälle tehty tietojenmuutospyyntö, jonka ohuen on liitettävä seuraavat asiakirjat:

jäljennös päätöksestä, joka täyttää kyseisen maan lainsäädännön mukaiset, aitouden toteamista koskevat vaatimukset

lakimääräinen vakiomuotoinen todistus, jonka antaa sen jäsenvaltion tuomioistuin tai toimivaltainen viranomais, jossa päätös on tehty asiakirja, jossa vahvistetaan vastaajalle esitetyn haasteen laillisuus, tai vahvistus siitä, että vastaaja on hyväksynyt päätöksen, jos on kyse tuomiosta, jota annettaessa vastaaja ei ole ollut läsnä.

Jossain muussa EU:n jäsenvaltiossa (Tanskaa lukuun ottamatta) annettun avioero-, asumusero- tai avioliiton mitätöintipäätöksen tunnustamista haetaan sen henkilön kotipaikkakunnan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, jota vastaan tunnustusta tai päätöstä tunnustamatta jättämisestä haetaan.

Tunnustettavan päätöksen ei tarvitse olla lainvoimainen siinä jäsenvaltiossa, jossa se on annettu. Jos vastaaja ei asu vakituisesti Espanjassa, tunnustusta voidaan hakea siinä paikassa, jossa vastaaja sillä hetkellä Espanjassa oleskelee tai jossa vastaaja on Espanjassa viimeksi asunut. Jos mitään edellä esitetystä ei voida soveltaa, tunnustusta haetaan kantajan kotipaikassa.

Hakemus on laadittava kirjallisena lakimiehen ja oikeudenkäyntiavustajan avustuksella, ja siihen on liitettävä samat asiakirjat kuin edellisessä tapauksessa.

Tanskassa annetut päätökset tunnustetaan Espanjassa Espanjan lainsäädännön mukaisesti. Oikeuskäsittely alkaa hakemuksen laatimisesta, ja hakemus tehdään suoraan sen henkilön kotipaikkakunnan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, jota vastaan tunnustusta haetaan.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Päätöksen tunnustamatta jättämistä haetaan samalla menettelyllä kuin päätöksen tunnustamista. Jos päätös on tunnustettu asetuksen (EY) N:o 2201/2003 perusteella, tunnustamista voidaan vastustaa vain, kun tunnustettavasta päätöksestä on ilmoitettu ja kun laissa asetettu määräaika on kulunut umpeen, esittämällä valitus maakunnalliseen ylioikeuteen.

Jos kyseessä on Tanskassa tehty päätös, tunnustamatta jättämistä voidaan hakea, kun vastapuoli on jättänyt hakemuksen päätöksen tunnustamisesta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen. Kaikissa tapauksissa vastustamishakemuksen virallistavat asianajaja ja oikeudenkäyntiavustaja.

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Sen jälkeen kun asetus (EU) N:o 1259/2010 tuli voimaan 21. kesäkuuta 2012, puoliset ovat asetuksessa säädetyissä tilanteissa voineet valita asumus- tai avioeroonsa sovellettavan lain asetuksen 5 ja 8 artiklan nojalla. Silloin kun ei ole kyse asetuksessa säädetyistä tilanteista, sovelletaan sen valtion lakia,

a) jossa puolisoitten asuinpaikka on sillä hetkellä, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa tai, jos tämä ei ole mahdollista,

b) jossa puolisoilla oli viimeinen yhteinen asuinpaikka edellyttäen, että yhteisasumisen päättymisestä ei ole kulunut yli vuotta ennen asian vireillepanoa tuomioistuimessa, jos toinen puolisoista asuu edelleen samassa valtiossa, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa tai, jos tämä ei ole mahdollista,

c) jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa tai, jos tämä ei ole mahdollista,

d) jonka tuomioistuimessa asia pannaan vireille.

Edellä oleva koskee avioeroon sovellettavaa lakia. Eron vaikutuksiin sovelletaan kuitenkin monissa tapauksissa eri lakia:

Ellei aviovarallisuussuhteisiin sovellettavaa lakia ole vahvistettu avioehtosopimuksessa, aviovarallisuussuhteisiin sovelletaan 29. tammikuuta 2019 asti puolisoitten yhteistä henkilöstatuuttia eli sen maan lakia, jonka kansalaisia he olivat avioliiton solmimishetkellä. Tuon päivämäärän jälkeen sovelletaan asetusta (EU) 1103/2016.

Jos yhteistä henkilöstatuuttia ei ole, sovelletaan jommankumman puolison henkilöstatuuttia (sen maan lakia, jonka kansalainen hän on) tai asuinpaikan lakia, jonka he ovat yhdessä valinneet ja vahvistaneet ennen avioliiton solmimista laaditulla virallisella asiakirjalla. Jos tällaista asiakirjaa ei ole, sovelletaan sen maan lakia, jossa puolisoilla on ollut yhteinen asuinpaikka välittömästi avioliiton solmimisen jälkeen. Jos yhteistä asuinpaikkaakaan ei ole ollut, sovelletaan sen maan täydentävää aviovarallisuusjärjestelmää, jossa avioliitto solmittiin.

Tammikuun 29. päivästä 2019 sovelletaan kaikilta osin asetusta 1103/2016. Siinä säädetään, että jos lainvalintasopimusta ei ole tehty, sovelletaan sen valtion lakia, a) jossa oli puolisoitten ensimmäinen yhteinen asuinpaikka avioitumisen jälkeen tai, jos se ei ole mahdollista, b) jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat avioitumishetkellä tai, jos se ei ole mahdollista, c) johon puolisoilla yhdessä on läheisin liittymä avioitumishetkellä ottaen huomioon kaikki olosuhteet. Jos molemmat puoliset olivat avioitumishetkellä useamman kuin yhden saman valtion kansalaisia, yhteisen kansalaisuuden kriteeriä ei sovelleta. Lasten huoltajuuteen liittyviin kysymyksiin sovelletaan 19. lokakuuta 1996 tehdyn Haagin yleissopimuksen määräysten mukaisesti päätöksen tekvän viranomaisen maan lakia.

Väli- ja turvaamistoimiin sovelletaan yleensä samaa lakia, jota sovelletaan kyseessä olevaan asumuseroon, avioeroon tai avioliiton mitätöintiin. Kiireellinen väli- tai turvaamistoimi, joka koskee Espanjassa oleskelevia henkilöitä tai Espanjassa sijaitsevaa omaisuutta, voidaan kuitenkin hyväksyä ilman toimivaltaa tutkia pääasiasia.

Jos lainvalintasopimusta ei ole tehty, elatusapuun liittyviin kysymyksiin (kuten perheen asunnon käyttö tai tarvittaessa taloudellista tilannetta tasaava elatusmaksu) sovelletaan elatusvelkojan asuinpaikan lakia.

Jos johonkin yksittäistapaukseen sovelletaan Espanjassa ulkomaista lakia, espanjalaisen tuomioistuimen on vahvistettava ja hyväksyttävä lain sisältö ja voimassaolo. Tätä varten tuomioistuin voi käyttää kaikkia sellaisia selvitysmenetelmiä, jotka se katsoo tarpeellisiksi voidakseen hyväksyä ulkomaisen lain soveltamisen.

Lopuksi on syytä korostaa, että oikeudenkäynneissä Espanjassa sovelletaan aina Espanjan prosessioikeutta riippumatta siitä, mitä lakia avioeroon, asumuseroon tai avioliiton mitätöintiin sovelletaan.

Päivitetty viimeksi: 05/04/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla.

Avioero - Ranska

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Avioerot voidaan jakaa neljään eri tyyppiin:

sopimusavioero

avioero, joka perustuu avioliiton kariutumisen hyväksymiseen periaatteessa

avioero yhteiselämän päättymisen takia

syllisyysavioero.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Puolisot voivat hakea sopimusavioeroa yhdessä, kun molemmat hyväksyvät eron kaikkine seurauksineen. Heidän ei tällöin tarvitse esittää syytä avioeroon, vaan riittää, että he toimittavat tuomioistuimelle sopimusluonnoksen, jossa tarkennetaan avioeron seuraukset sen virallista vahvistamista varten. Tuomioistuin voi kieltäytyä vahvistamasta avioeroa vain jos lasten tai jommankumman puolison etuja ei ole otettu riittävällä tavalla huomioon. Kun molemmat puolisot hyväksyvät avioliiton kariutumisen periaatteessa, avioeroa voi hakea toinen puoliso ja toinen voi hyväksyä sen, tai puolisot voivat hakea avioeroa yhdessä. Sopimusavioerosta poiketen puolisot hyväksyvät tässä tapauksessa avioeron periaatteessa, mutta eivät pääse yhteisymmärrykseen siitä aiheutuvista seurauksista. Siksi nämä kysymykset on ratkaistava tuomioistuimessa. Yhteiselämän päättymisen perusteella avioeroa voi hakea jompikumpi puolisoista, jos yhteiselämä on päätynyt vähintään kaksi vuotta ennen avioeron myöntämistä. Edellytyksenä on, että puolisot eivät ole asuneet yhdessä, ja että he haluavat avioeroa. Syyllisyyssavioeroa voi hakea jompikumpi puolisoista, jos toinen puoliso on syyllistynyt aviovelvollisuuksien vakavaan tai toistuvaan rikkomiseen, minkä vuoksi yhteiselämän jatkaminen on käynyt mahdottomaksi.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Uskollisuus-, yhteiselämä- ja avustamisvelvollisuudet päättyvät, kun tuomioistuimen päätös, jolla avioero vahvistetaan, tulee lainvoimaiseksi eli kun siihen ei voi enää hakea muutosta.

Kumpikin puoliso saa vapaasti solmia uuden avioliiton.

Kumpikin puoliso menettää avioeron myötä oikeuden käyttää toisen puolison sukunimeä. Puoliso voi kuitenkin säilyttää toisen puolison nimen joko tämän suostumuksella tai tuomioistuimen luvalla, jos hän voi perustella sukunimen säilyttämisen omalla tai lasten erityisellä edulla.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Avioerosta seuraa aviovarallisuusjärjestelmän purkaminen ja tarvittaessa omaisuuden jakaminen.

Avioero ei vaikuta avioliiton aikana syntyneisiin avioetuksiin eikä lahjoihin. Sen sijaan avioeron seurauksena perutaan kokonaisuudessaan ne avioetudet, jotka syntyvät aviovarallisuusjärjestelmän purkautuessa toisen puolison kuoleman tai kuolemanvaraimääräysten nojalla.

Sopimusavioero voidaan vahvistaa vain, jos puolisot ovat sopineet varallisuutensa jakamisesta. Muunlaisissa avioeroissa puolisot voivat sopia jaosta ennen avioeron vahvistamista, mutta heidän ei tarvitse tehdä sitä. Tällöin jako tapahtuu avioeron vahvistamisen jälkeen.

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

Avioerolla ei ole mitään erityisiä vaikutuksia huoltajuutta koskeviin sääntöihin, vaan huoltajuus säilyy periaatteessa molemmilla vanhemmilla. Tuomioistuin voi kuitenkin myöntää huoltajuuden toiselle vanhemmista, jos se on lapsen edun mukaista.

Kummankin vanhemman on myös avioeron jälkeen osallistuttava lapsen elatukseen ja kasvatukseen. Osallistuminen toteutetaan siten, että toinen vanhempi maksaa elatusapua toiselle vanhemmalle, mutta se voidaan myös toteuttaa osaksi tai kokonaan niin, että vanhempi ottaa suoraan vastuulle lapsen huoltoon liittyvät kulut. Osallistuminen voi tapahtua myös käyttö- tai asumisoikeuden myöntämisen muodossa.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Puolison toiselle puolisolalle maksama elatusapu on väliaikainen toimenpide, joka on voimassa vain avioeron myöntämiseen asti. Avioeron myöntämisen jälkeen toinen puoliso voi vaatia toiselta puolisolalta vain hyvitysluonteista korvausta (*prestation compensatoire*) tai vahingonkorvausta (*dommages-intérêts*). Hyvitysluonteisen korvauksena tarkoituksena on tasoittaa avioliiton purkautumisesta osapuolten elinoloihin aiheutuvaa epätasapainoa. Tuomioistuin vahvistaa korvauksen määrän puolisoitten tulojen ja tarpeiden mukaan. Korvaus on kertaluontoinen ja se maksetaan periaatteessa pääoman muodossa:

se voi olla joko rahasumma, joka voidaan suorittaa eri tavoin;

tai se voi muodostua omaisuuden luovutuksesta tai väliaikaisesta tai elinikäisestä käyttö-, asumis- tai nautintaoikeudesta.

Poikkeustapauksessa tuomioistuin voi vahvistaa korvauksen muodoksi elinkoron, jonka määrää voidaan puolisoitten varallisuuden tai tarpeiden muuttuessa tarkistaa alaspäin.

Puolisolle voidaan myöntää vahingonkorvausta, jos avioero on aiheuttanut hänelle erityisen vakavia seurauksia:

jos hän on vastaajana kanteessa, jolla toinen puoliso hakee avioeroa yhteiselämän päättymisen takia, mutta vastaaja ei itse ole esittänyt avioerohakemusta tai jos avioero myönnetään pelkästään toisen puolison syyllisyyden perusteella.

(Katso aihe "Elatusvaateet – Ranska".)

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Asumusero on juridinen ero, jonka myötä päättyvät tietyt aviovelvollisuudet, kuten puolisoitten velvollisuus asua yhdessä, mutta joka ei kuitenkaan pura avioliittoa. Puolisot eivät siis voi mennä uudelleen naimisiin ollessaan asumuserossa.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Muodot ja menettelyt ovat samat kuin avioerossa.

Periaatteessa puoliso, jota vastaan toinen puoliso on nostanut asumuserokanteen, voi nostaa vastaavasti avioero- tai asumuserokanteen. Samoin puoliso, jota vastaan toinen puoliso on nostanut avioerokanteen, voi nostaa tätä vastaan avioero- tai asumuserokanteen.

Jos toinen puoliso hakee avioeroa yhteiselämän päättymisen takia, asumuseroa koskeva vastakanteen on kuitenkin kielletty, ja toinen puoliso voi hakea ainoastaan avioeroa.

Jos tuomioistuimen on käsiteltävä sekä avioero- että asumuserohakemus, tuomioistuin käsittelee ensin avioerohakemuksen. Se käsittelee asumuserohakemuksen vain jos avioerohakemusta ei hyväksytä. Jos molempien puolisoitten hakemukset perustuvat toisen puolison syyllisyyteen, tuomioistuin tutkii ne samanaikaisesti, ja jos se hyväksyy hakemukset, se julistaa avioeron jaetun syyllisyyden perusteella.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Asumuseron vaikutukset.

Asumuseron myötä päättyy velvollisuus asua yhdessä, mutta avustamis- ja uskollisuusvelvollisuus säilyvät. Lisäksi vaimo säilyttää oikeuden käyttää puolisonsa sukunimeä, paitsi jos tuomioistuin määrää toisin. Avustamisvelvollisuuden nojalla toinen puoliso voidaan määrätä maksamaan toiselle elatusapua, jos tämän toimeentulo sitä edellyttää. Elatusavun määrä vahvistetaan ottamatta huomioon puolisoitten syyllisyyttä, paitsi jos elatusavun saaja on rikkinut vakavasti velvollisuuksiaan avioliiton aikana. Elatusavun maksaminen voidaan korvata pääoman muodostamisella, jos se on elatusavun maksajan varallisuuden huomioon ottaen mahdollista.

Asumuseropäätöksestä seuraa aviovarallisuusjärjestelmän purkautuminen ja omaisuuden jakaminen samalla tavoin kuin avioerossa. Puolisoitten omaisuuteen sovelletaan omaisuuden erillisyyden periaatetta.

Jos toinen puolisoista kuolee, toisen puolison perintöoikeus säilyy ennallaan, ja häneen sovelletaan jälkeensä jääneeseen puolisoon sovellettavia säännöksiä.

Jos puolisot ovat hakeneet asumuseroa yhdessä, he voivat kuitenkin lisätä sopimukseen määräyksen, jonka mukaan he luopuvat perintöoikeudestaan.

Asumuseron muuntaminen avioeroksi

Asumuseropäätös voidaan muuntaa jommankumman puolison hakemuksesta avioeropäätökseksi ilman eri toimenpiteitä, kun asumusero on kestänyt kaksi vuotta. Tuomioistuimien julistaa tällöin avioeron ja päättää sen seurauksista. Asumuseron syystä tulee näin avioeron syy. Syyllisyyden jakautumista ei voi enää muuttaa.

Kaikentyyppiset asumuserot on mahdollista muuntaa sopimusavioeroksi puolisoitten yhteisestä hakemuksesta. Sen sijaan yhteisestä hakemuksesta myönnetty asumusero voidaan muuntaa ainoastaan sopimusavioeroksi.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Avioliiton mitätöinti, joka edellyttää tuomioistuimen päätöstä, poistaa takautuvasti kaikki avioliiton vaikutukset ikään kuin avioliittoa ei olisi koskaan solmittu. Sen vuoksi se eroaa avioerosta tai asumuserosta, joilla on vaikutuksia vain tulevaisuuteen nähden.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Avioliiton mitätöinnin perusteet vaihtelevat sen mukaan, onko kyseessä moitteenvaivaisesti mitätön avioliitto (*nullité relative*, jossa vedotaan tahdonmuodostuksen virheeseen tai luvan puuttumiseen henkilöiltä, joiden olisi pitänyt myöntää lupa avioliiton solmimiseen) vai pätemätön avioliitto (*nullité absolue*, joka seuraa oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisesta toiminnasta).

Moitteenvaivaisesti mitätön avioliitto

Näitä tapauksia on kolmenlaisia:

erehtyminen henkilöstä tai hänen olennaisista ominaisuuksistaan pakottaminen

luvan puuttuminen henkilöiltä, joiden olisi pitänyt myöntää lupa avioliiton solmimiseen.

Hakemuksen voivat jättää tällä perusteella vain tietyt tarkoin määritellyt henkilöt: puoliso, jonka suostumus on saatu virheellisesti tai joka oli avioliiton solmimisen hetkellä oikeustoimikelvoton sekä henkilöt, joiden olisi pitänyt hyväksyä avioliitto, tai syyttäjä.

Mitätöintikanne voidaan ottaa käsiteltäväksi vain viiden vuoden kuluessa avioliiton solmimisesta tai päivästä, jona puoliso on vapautunut pakkotilanteesta tai jona hän on saanut tiedon tekemästään virheestä.

Absoluuttisesti mitätön avioliitto

Näihin tapauksiin kuuluvat suostumuksen täydellinen puuttuminen, alaikäisyys, moniavioisuus, insesti, toisen puolison poissaolo avioliiton solmimishetkellä, väestörekisterivirkamiehen epäpätevyys ja laitton oleskelu maassa.

Hakemuksen voi jättää kuka tahansa, jonka etua asia koskee, tai syyttäjä, 30 vuoden määräajan kuluessa.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Avioliiton mitätöinnillä on samat vaikutukset riippumatta siitä, onko kyseessä moitteenvaivainen mitättömyys vai ehdoton mitättömyys.

Avioliiton vaikutukset henkilöihin ja varallisuuteen poistuvat, koska avioliittoa ei ole ollut olemassa. Jos esimerkiksi toinen puoliso on kuollut, avioliiton mitätöinti vie elossa olevalta puolisolta perimisoikeuden.

Periaatteesta voidaan kuitenkin joustaa, kun jompikumpi puoliso tai molemmat puoliset ovat solmineet avioliiton hyvässä uskossa. Siinä tapauksessa avioliitto on yhtä lailla mitätön, mutta siihen suhtaudutaan kuin se olisi vain purettu. Kaikki ennen mitätöintipäätöstä aiheutuneet siviilioikeudelliset, henkilökohtaiset tai taloudelliset vaikutukset pysyvät voimassa.

Avioliiton mitätöinnillä ei ole oikeudellisia vaikutuksia pariskunnan lapsiin, ja heidän tilanteestaan päätetään samalla tavoin kuin avioerossa.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Avioero ja sen seuraukset vahvistetaan aina tuomioistuimen päätöksellä.

Avioero-prosessin aikana tuomioistuimien järjestää kuitenkin pakollisen sovitteluyrityksen, paitsi jos puoliset hakevat avioeroa yhdessä. Tuomari voi myös ehdottaa välittäjän (luonnollisen henkilön tai yrityksen) avulla tapahtuvaa sovittelua. Siinä osapuolet voivat esittää oma näkökulmansa kolmannelle osapuolelle, joka auttaa heitä löytämään ratkaisun keskinäiseen kiistaansa.

Jos osapuolet pääsevät sovittelussa yhteisymmärrykseen, he voivat pyytää tuomioistuinta vahvistamaan sopimuksensa.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Minne hakemus toimitetaan?

Avio- tai asumusero

Hakemus jätetään asianajajan välityksellä alioikeuden kirjaamoon.

Alueellisesti toimivaltainen alioikeus on

perheen asuinpaikan alioikeus

jos puoliset asuvat erillään ja heillä on yhteishuoltajuus, sen puolison asuinpaikan alioikeus, jonka luona alaikäiset lapset asuvat

jos puoliset asuvat erillään ja lasten huoltajuus on vain toisella vanhemmalla, tämän vanhemman asuinpaikan alioikeus

muissa tapauksissa sen puolison asuinpaikan alioikeus, joka ei ole jättänyt avioerohakemusta

jos puoliset hakevat avioeroa yhdessä, toimivaltainen alioikeus on heidän valintansa mukaan kumman tahansa puolison asuinpaikan alioikeus.

Avioliiton mitätöinti

Avioliiton mitätöintiä koskeva hakemus jätetään vastaajan asuinpaikan alioikeuteen. Se on muodoltaan haastemiehen toimittama haaste.

Tarvittavat liiteasiakirjat

Avio- tai asumusero

Puolisoiden on kaikissa tapauksissa esitettävä henkilöllisyytensä varmistamiseksi tarvittavat asiakirjat ja ilmoitettava, mihin sairausvakuutuskassaan he kuuluvat, sekä annettava tiedot laitoksista, joista he mahdollisesti saavat jotakin korvausta tai eläkettä tai muita etuuksia.

Jos tuomioistuinta pyydetään määräämään toiselle puolisolalle hyvitysluonteista korvausta (*prestation compensatoire*), puolisoitten on annettava kunnian ja omantunnon kautta ilmoitus tuloistaan, varallisuudestaan ja elinolosuhteistaan.

Jos puoliset hakevat avioeroa yhdessä, hakemuksessa ei tarvitse ilmoittaa avioeron syytä, mutta siihen on liitettävä puolisoitten ja heidän asianajajansa / asianajajajensa päiväämä ja allekirjoittama sopimus, jolla säännellään avioeron vaikutuksia ja johon tarvittaessa sisältyy selvitys osituksesta.

Muissa tapauksissa hakemuksessa ei tarvitse mainita avioeron oikeudellista perustetta eikä muutakaan syytä. Sen sijaan siinä on tarvittaessa esitettävä väliaikaisia toimia koskevat pyynnöt.

Avioliiton mitätöinti

Avioliiton mitätöintiä haettaessa ei ole erikseen säädettyjä asiakirjavaatimuksia.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Oikeusapua on mahdollista saada joko kaikkiin kuluihin tai osaan niistä hakijan varallisuustilanteen mukaan (ks. aihe ”Oikeusapu – Ranska”).

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Näihin päätöksiin sovelletaan tavanomaisia muutoksenhakukeinoja.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Avioeroapäätökset tunnustetaan sellaisinaan ilman muita erityismenettelyjä.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Päätöksen tunnustamista voi vastustaa hakemalla alioikeudelta sen tunnustamatta jättämistä. Tunnustamatta jättämisestä tehdyn päätöksen nojalla taas voi vastustaa toisen osapuolen myöhemmin esittämää täytäntöönpanomääräyshakemusta (eli hakemusta toisessa valtiossa tehdyn päätöksen täytäntöönpanemisesta Ranskassa) (vastaavasti tunnustamatta jättämistä koskevan hakemuksen hylkääminen merkitsee täytäntöönpanon hyväksymistä).

Menettely on sama kuin täytäntöönpanomääräystä haettaessa.

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla 20 päivänä joulukuuta 2010 annetun asetuksen (EU) N:o 1259/2010 mukaisesti avio- tai asumuseroon sovelletaan puolisoitten valitsemaa lakia.

Jos he eivät pysty valitsemaan sovellettavaa lakia, avio- ja asumuseroon sovelletaan

sen valtion lakia, jossa puolisoitten asuinpaikka on sillä hetkellä, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa; tai jos tämä ei ole mahdollista,

sen valtion lakia, jossa puolisoitten viimeinen yhteinen asuinpaikka oli, edellyttäen, ettei tämä yhteisasuminen ole päättynyt yli vuosi ennen kuin asia pantiin vireille tuomioistuimessa ja jos toinen puolisoista asuu edelleen tuossa valtiossa, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa; tai jos tämä ei ole mahdollista,

sen valtion lakia, jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat sillä hetkellä, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa; tai jos tämä ei ole mahdollista,

tuomioistuinvaltion lakia.

Jos hakemus koskee asumuseron muuntamista avioeroksi, avioeroon sovelletaan samaa lakia kuin asumuseroon, paitsi jos puoliset päättävät toisin.

Linkkejä

[Oikeusministeriön verkkosivut](#)

[Legifrance](#)

Päivitetty viimeksi: 30/11/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Avioero - Kroatia

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Vuonna 2015 annetun perhelain (*Obiteljski zakon*, Kroatian virallisen lehden (*Narodne Novine*) nro 103/15) 50, 369 ja 453 §:n mukaan avioeroa koskevan tuomioistuimen päätöksen saamisen edellytyksenä on, että valtuutettu henkilö tai valtuutetut henkilöt (*locus standi*) panevat vireille (yksityisoikeudellisen tai riidattoman) avioeromenettelyn. Jos puolisoilla on yhteinen alaikäinen lapsi, heidän yhdessä tekemäänsä avioerohakemukseen on sisällytettävä asianmukaiset liitteet (pakollisen perheasiain neuvonnan raportti ja suunnitelma yhteishuoltajuudesta – perhelain 55 § yhdessä sen 456 §:n kanssa).

Vastaavia säännöksiä sovelletaan, kun puolisoilla on yhteinen alaikäinen lapsi ja vain toinen puoliso hakee avioeroa (pakollisen perheasiain neuvonnan raportti ja todistus osallistumisesta ensimmäiseen perheasioiden sovittelutapaamiseen – perhelain 57 § yhdessä sen 379 §:n kanssa).

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Avioeron myöntämisperusteista säädetään perhelain 51 §:ssä. Sen mukaan tuomioistuin myöntää avioeron, jos 1) puoliset ovat hakeneet avioeroa yhdessä, 2) on todettu, että puolisoitten välinen aviosuhde on pysyvästi kariutunut, tai 3) yhteiselämän päättymisestä on kulunut vuosi.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoitten henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Yksi avioeron laillisista vaikutuksista on puolisoitten henkilökohtaisten oikeuksien ja velvollisuuksien päättymisen (perhelain 30–33 §). Perhelain 48 §:n mukaan kumpikin puoliso voi avioliiton päättyessä (sen mitätöinnin tai avioeron seurauksena) säilyttää sukunimen, joka hänellä oli avioliiton päättymishetkellä.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Ennen aviovarallisuuden jakamista (sopimalla tai riidattomassa menettelyssä) yleisin esinen tuleva kysymys on aviovarallisuuteen kuuluvien omaisuuserien ja oikeuksien erottaminen puolisoitten henkilökohtaiseen omaisuuteen kuuluvista omaisuuseristä ja oikeuksista (kolmen omaisuusmassan erottaminen toisistaan). Nämä asiat ratkaistaan käynnistämällä yksityisoikeudellinen menettely perhelain 34–39 ja 43–46 §:n nojalla, jos puoliset eivät ole päässeet sopimukseen yhteisen omaisuuden jakamisesta (avioehto – perhelain 40–42 §). Toissijaisesti voidaan soveltaa omistusoikeutta ja muita esineoikeuksia koskevaa lakia (*Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*), siviilioikeudellisia velvollisuuksia koskevaa lakia (*Zakon o obveznim odnosima*), kiinteistörekisterilakia (*Zakon o zemljišnim knjigama*), yhtiölakia (*Zakon o trgovačkim društvima*), täytäntöönpanolakia (*Ovršni zakon*) tai siviiliprosessilakia (*Zakon o parničnom postupku*) (perhelain 38, 45 ja 346 §).

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

Avioerolla on useita tärkeitä laillisia vaikutuksia, jotka koskevat alaikäisiä lapsia: kumman vanhemman kanssa lapsi asuu avioeron jälkeen, toisen vanhemman henkilökohtaiset suhteet lapseen, lapsen elatusapu ja vanhempainvastuuseen kuuluvien muiden asioiden järjestäminen (esim. lapsen edustaminen, oikeustoimien suorittaminen, lapsen varojen hoito ja käyttö sekä lapsen koulutus ja terveys). Puolisot voivat sopia näistä avioeron laillisista vaikutuksista (laatimalla suunnitelman yhteishuoltajuudesta) ja siten valita riidattoman avioeromenettelyn, joka on yksinkertaisempi ja nopeampi (perhelain 52, 54, 55, 106 ja 453–460 §). Jos puolisoilla ei ole yhteishuoltajuussuunnitelmaa, jossa sovitaan edellä mainituista avioeron laillisista vaikutuksista, näistä asioista päättää automaattisesti tuomioistuin avioerohakemuksella vireille pantavassa menettelyssä (perhelain 53, 54, 56, 57 ja 413 §). On kuitenkin mahdollista, että vanhemmat sopivat avioeron laillisista vaikutuksista oikeudellisen menettelyn aikana. Tällöin tuomioistuin tekee päätöksensä vanhempien sopimuksen perusteella, jos se katsoo, että sopimus on lapsen edun mukainen (perhelain 104/3 § yhdessä sen 420 §:n kanssa).

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Perhelaisa säädetään puolison mahdollisuudesta vaatia elatusapua ennen avioero-oikeudenkäynnin päättymistä. Jos elatusapuvaatimusta ei ole esitetty avioero-oikeudenkäynnin aikana, entinen puoliso voi nostaa kanteen elatusavun saamiseksi kuuden kuukauden kuluessa avioliiton lopullisesta päättymisestä, jos elatusavun edellytykset täyttyivät avioero-oikeudenkäynnin päättymishetkellä ja jatkuivat keskeytyksettä elatusapu-oikeudenkäynnin päättymiseen asti (perhelain 295–301 ja 423–432 §). Elatusavun saamisen edellytyksenä on se, että kantajalla ei ole riittäviä varoja itsensä elättämiseen tai hän ei pysty realisoimaan siihen tarvittavia varoja omaisuudestaan, ei pysty tekemään tai löytämään työtä ja elatusapua maksavalla puolisoilla on riittävät varat ja valmiudet veloitteen täyttämiseen (perhelain 295 §). Elatusapu määrätään maksettavaksi määräajaksi. Perhelain 298 §:n mukaan elatusavun maksaminen puolisolle voi jatkua enintään vuoden sen mukaan, miten pitkään avioliitto on kestänyt ja mitkä mahdollisuudet kantajalla on saada lähitulevaisuudessa riittävä toimeentulo muulla tavoin. Perhelaisa säädetään myös elatusavun maksutavoista. Sen 296 §:n mukaan elatusapu on

kiinteämääräinen kuukauden alussa suoritettava maksu. Tuomioistuimien voi kuitenkin toisen puolison tai molempien puolisoitten pyynnöstä määrätä elatusavun maksettavaksi kertausmaksuna olosuhteista riippuen. Perhelain mukaan puoliset voivat tehdä avioerotilanteen varalle elatusapupöytäkirjan (302 ja 470–473 §).

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Kroatian perheoikeudessa ei ole asumuseroa vastaavaa käsitettä. Voimassa olevassa lainsäädännössä sitä vastaava käsite on "puolisoiden yhteiselämän päättymisen" (*prestanak bračne zajednice*). Yhteiselämä päättyy, jos puolisoitten kaikki yhteiselämään tavallisesti liittyvät keskinäiset suhteet ovat loppuneet, eli he eivät enää halua elää puolisoina ja jakaa aviollista yhteiselämää. Puolisoiden yhteiselämän päättymisellä on merkitystä avioliitto-oikeuden kannalta, koska perhelain 51 §:n mukaan yksi avioliiton päättymisen oikeudellisista perusteista on se, että yhteiselämän päättymisestä on kulunut vuosi. Yhteiselämän päättymisellä on erityistä merkitystä myös puolisoitten omistussuhteita määriteltäessä, koska perhelain 36 §:n mukaan omaisuus, jonka puoliset ovat hankkineet työllään yhteiselämän aikana (vastakohtana avioliiton aikana) tai joka on tulosta tästä omaisuudesta katsotaan aviovarallisuudeksi.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Kroatian perheoikeudessa ei ole asumuseroa vastaavaa käsitettä. Voimassa olevassa lainsäädännössä asumuseroa vastaava käsite on "puolisoiden yhteiselämän päättymisen". Perhelainissa ei säädetä puolisoitten yhteiselämän päättymisen perusteista, koska aviosuhde on oikeusperiaate ja avioliiton perusta. Puolisoiden yhteiselämä päättyy, jos kaikki heidän aviolliseen yhteiselämään normaalisti kuuluvat keskinäiset suhteensa päättyvät, eli he eivät enää halua elää puolisoina ja jakaa aviollista yhteiselämää (jos he esim. lopettavat kommunikoinnin). Yhteiselämän päättymisen ilmenee yleisimmin käytännössä niin, että toinen puolisoista lähtee yhteisestä kodista ja jättää toisen puolison.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Kroatian perheoikeudessa ei ole asumuseroa vastaavaa käsitettä. Voimassa olevassa lainsäädännössä asumuseroa vastaava käsite on "puolisoiden yhteiselämän päättymisen". Yhteiselämän päättymisellä on merkitystä avioliitto-oikeuden kannalta, koska perhelain 51 §:n mukaan yksi avioliiton päättymisen perusteista on se, että yhteiselämän päättymisestä on kulunut vuosi. Yhteiselämän päättymisellä on erityistä merkitystä myös puolisoitten omistussuhteita määriteltäessä, koska perhelain 36 §:n mukaan omaisuus, jonka puoliset ovat hankkineet työllään yhteiselämän aikana (vastakohtana avioliiton aikana) tai joka on tulosta tästä omaisuudesta katsotaan aviovarallisuudeksi. Lainsäädännön lähtökohdaksi on se, ettei yhteiselämän keston tarvitse olla täsmälleen sama kuin avioliiton keston varsinkaan silloin, kun avioliitto päättyy eroon. Pääsääntöisesti yhteiselämä päättyy ennen kuin avioeromenettely pannaan vireille. Näin ollen avioeromenettelyä voidaan käydä ja yleensä käydäänkin yhteiselämän päättymisen jälkeen (erityisesti silloin, jos menettelyssä on käytetty oikeussuojakeinoja).

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Avioliiton mitätöinti (*poništaj braka*) on yksi avioliiton päättymisen perusteista (perhelain 47 §) ja yksi kolmesta Kroatian oikeusjärjestelmässä säänneltävistä avioliittoa koskevasta riita-asiasta (perhelain 369 §). Avioliiton mitätöinti on perheoikeudessa säädetty seuraamus silloin, kun avioliitto on solmittu sen pätevyttä koskevien säännösten vastaisesti (perhelain 25–29 §). Seuraamus määrätään kanteella vireille panna siviilioikeudellisessa menettelyssä (perhelain 369 §). Avioliiton mitätöintiä koskevia säännöksiä sovelletaan silloin, kun avioliitto ei ole pätevä (perhelain 29, 49 ja 369–378 §).

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Avioliiton mitätöintiä koskevia säännöksiä (perhelain 29 §) sovelletaan silloin, kun avioliitto on solmittu perhelain 25–28 §:n säännösten vastaisesti eli huolimatta olemassa olevista avioliitoteesteistä, joita ovat puolison/puolisoiden alaikäisyys, arviointikyvyn puuttuminen, oikeustoimikelvottomuus, verisukulaisuus, adoptiosuhde tai aiempi voimassa oleva avioliitto tai vakituinen parisuhde.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Avioliiton mitätöimisen laillisista vaikutuksista säädetään samaan tapaan kuin avioeron laillisista vaikutuksista (ks. vastaus kysymykseen nro 3).

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Kroatian oikeusjärjestelmässä avioero on oikeudellinen menettely, mahdollisuutta tuomioistuimen ulkopuoliseen avioeromenettelyyn ole. Yksi perheoikeuden perusperiaatteista (mikä on erityisen tärkeä avioeromenettelyssä) on kuitenkin se, että perhesuhteista pyritään sopimaan yhteisymmärryksessä. Kyseinen periaate ohjaa kaikkien ammattiapua perheille antavien tai perhesuhteista päättävien tahojen toimintaa (perhelain 9 §). Siksi perheoikeudessa säädetään kahdentyyppisestä tuomioistuimen ulkopuolisesta menettelystä, joiden tavoitteena on muun muassa avioeroon liittyvistä asioista sopiminen yhteisymmärryksessä: pakollinen neuvonta (perhelain 321–330 §) ja perheasiain sovittelu (331–344 §). Pakollista neuvontaa antaa sosiaalihuollon asiantuntijaryhmä, joka tukee perheenjäseniä (esim. avioeroa harkitsevia puolisoita, joilla on yhteinen alaikäinen lapsi) perhesuhteita koskevien päätösten tekemisessä yhteisymmärryksessä ja huolehtii erityisesti lapsen edusta ja asemasta niiden yhteydessä (esim. auttaa laatimaan yhteishuoltajuussuunnitelman, joka on sopimus avioeron laillisista vaikutuksista ja johon on kirjattava lapsen asuinpaikan osoite, aika, jonka lapsi viettää kummankin vanhemman kanssa, miten tärkeistä lasta koskevista asioista sovitaan, miten tärkeät lasta koskevat tiedot jaetaan, sen vanhemman, jonka luona lapsi ei asu, maksaman elatusavun määrä sekä se, miten tulevat kysymykset ratkaistaan). Asiantuntijaryhmä neuvoo myös, mitä laillisia vaikutuksia on sillä, ettei sopimusta onnistuta tekemään, ja miten pannaan vireille menettely lapsen henkilökohtaisista oikeuksista päättämiseksi. Perheasiain sovittelu on prosessi, jossa osapuolet yrittävät sopia yhteisymmärryksessä perheidiat yhden tai useamman sovittelijan avulla. Prosessin päätarkoituksena on laatia suunnitelma lapsen yhteishuoltajuudesta ja muita lasta koskevia sopimuksia ja sopia kaikista muista aineettomista ja aineellisista kysymyksistä.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöinti-hakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Jos puolisoilla ei ole yhteistä alaikäistä lasta, avioeromenettelyn voi panna vireille joko toisen puolison nostamalla kanteella tai puolisoitten yhteisellä hakemuksella (perhelain 50 §). Kummassakaan tapauksessa tuomioistuimen ulkopuolista menettelyä eli pakollista neuvontaa (sosiaalihuollon asiantuntijaryhmän perheenjäsenille antaman avun muoto, jolla pyritään sopimaan perhesuhteista yhteisymmärryksessä) ei toteuteta (perhelain 321 ja 322 §), vaan avioeromenettely (tuomioistuimessa tai sen ulkopuolella) käynnistyy välittömästi, mikä on suhteellisen helppoa ja nopeaa. Kaikkea edellä sanottua sovelletaan soveltuvin osin myös avioliiton mitätöintiin, jos puolisoilla ei ole yhteistä alaikäistä lasta.

Jos puolisoilla on yhteinen alaikäinen lapsi, avioeromenettelyn voi panna vireille joko toisen puolison nostamalla kanteella tai puolisoitten yhteisellä hakemuksella (perhelain 50 §). Puolisot voivat kuitenkin ennen avioeromenettelyn vireillepanoa (kanteella tai yhteisellä hakemuksella) velvollisia osallistumaan tuomioistuimen ulkopuoliseen pakolliseen neuvontaan (sosiaalihuollon asiantuntijaryhmän perheenjäsenille antaman avun muoto, jolla pyritään sopimaan perhesuhteista yhteisymmärryksessä; perhelain 321 ja 322 §). Menettelyn tarkoituksena on antaa puolisoille ammattiapua muun muassa yhteishuoltajuussuunnitelman laatimiseen eli sopimuksen tekemiseen avioeron laillisista vaikutuksista. Siihen on kirjattava lapsen asuinpaikan osoite, aika, jonka lapsi viettää kummankin vanhemman kanssa, miten tärkeistä lasta koskevista asioista sovitaan, miten tärkeät lasta koskevat tiedot jaetaan, sen vanhemman, jonka luona lapsi ei asu, maksaman elatusavun määrä sekä se, miten tulevat kysymykset ratkaistaan. Puolisot voivat tehdä suunnitelman yhteishuoltajuudesta pakollisen neuvontaprosessin aikana, itsenäisesti tai perheasiain sovittelumenettelyssä (tuomioistuimen ulkopuolinen prosessi, jossa osapuolet yrittävät sopia yhteisymmärryksessä perheidiat yhden tai useamman sovittelijan avulla; perhelain 331 §). Yhteishuoltajuussuunnitelman ansiosta puoliset voivat käynnistää yksinkertaisemmin ja nopeamman tuomioistuimen ulkopuolisen avioeromenettelyn jättämällä avioerohakemuksen (perhelain 52, 54, 55, 106 ja 453–460 §). Puolisot, joilla on yhteinen alaikäinen lapsi, ovat perhelain 456 §:n nojalla velvollisia liittämään yhdessä jättämäänsä avioerohakemukseen perhelain 324 §:ssä tarkoitetun raportin pakollisesta neuvonnasta sekä perhelain 106 §:ssä tarkoitetun yhteishuoltajuussopimuksen.

Jos puoliset eivät laadi yhteishuoltajuussuunnitelmaa, joka sisältää sopimuksen avioeron laillisista vaikutuksista, tuomioistuin päättää näistä asioista viran puolesta kanteella vireille pantavassa avioeromenettelyssä (perhelain 53, 54, 56, 57 ja 413 §). Puolisot, joilla on yhteinen alaikäinen lapsi, ovat velvollisia liittämään avioerohakemukseensa perhelain 324 §:ssä tarkoitetun raportin pakollisesta neuvonnasta sekä todistuksen osallistumisesta ensimmäiseen perheasiain sovittelutapaamiseen (perhelain 379 §).

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Kroatiassa oikeusapua ja mahdollisuutta saada vapautus oikeudenkäyntimenettelyn maksuista ja tuomioistuinmaksuista säädetään maksutonta oikeusapua koskevassa laissa (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*, jäljempänä 'oikeusapulaki', Kroatian virallisen lehden nro 143/2013). Henkilöillä voi olla oikeus ensivaiheen oikeusapuun kaikissa oikeudellisissa menettelyissä, myös avioliittoa koskevissa riita-asioissa ja muissa perheoikeudellisissa menettelyissä, jos he täyttävät sitä koskevat lakisääteiset vaatimukset (oikeusapulain 9–11 §). Henkilöillä voi olla oikeus toisen vaiheen oikeusapuun perheoikeudellisissa menettelyissä ja muissa oikeudellisissa menettelyissä, jos he täyttävät sitä koskevat lakisääteiset vaatimukset (oikeusapulain 12–25 §). Vapautusta oikeudenkäyntimenettelyn maksuista tietyissä menettelyissä, myös perheoikeudellisissa menettelyissä, säädetään oikeusapulain 13 §:n 3 momentissa. Vapautuksesta tuomioistuinmaksuista kaikissa menettelyissä, myös perheoikeudellisissa menettelyissä, säädetään oikeusapulain 13 §:n 4 momentissa. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä säännöksiin, jotka koskevat a) toisen vaiheen oikeusavun antamista määrittelemättä henkilön taloudellista tilannetta (oikeusapulain 15 §), b) toisen vaiheen oikeusavun anomista (oikeusapulain 16–18 §), c) toisen vaiheen oikeusavun soveltamisalaa (oikeusapulain 19 §) ja d) menettelykysymyksiä ja muita maksuttoman oikeusavun myöntämisen kannalta olennaisia kysymyksiä (oikeusapulain 20–25 §). Samoin on kiinnitettävä huomiota tuomioistuinmaksuja koskevan lain (*Zakon o sudskim pristojbama*, Kroatian virallisen lehden nrot 74/95, 57/96, 137/02, (26/03), 125/11, 112/12, 157/13 ja 110/15) 6 §:ään koskien osapuolia, jotka ovat aina vapautettuja tuomioistuinmaksuista.

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Avioeroa tai avioliiton mitätöintiä koskevaan päätökseen voi hakea muutosta. Kummallakin osapuolella on siihen oikeus. Perhelaisissa ei nimenomaisesti säädetä muutoksenhausta avioliittoa koskevissa riita-asioissa, mutta lain 346 §:ssä säädetään siviiliprosessilain (Kroatian virallisen lehden nrot 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 ja 89/14) säännösten toissijaisesta soveltamisesta.

Siviiliprosessilain 348 §:ssä säädetään tuomiota koskevasta muutoksenhausta ja 378 §:ssä päätöstä koskevasta muutoksenhausta. Mitä tulee muutoksenhakuun toisen asteen tuomioistuimen avioliittoaasioissa antamiin tuomioihin, perhelain 373 §:n mukaan tuomion uudelleenkäsittely ei ole mahdollinen.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 (Bryssel IIa -asetus) 21 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiossa annettu tuomio on tunnustettava muissa jäsenvaltioissa vaatimatta minkään erityisen menettelyn noudattamista. Asetuksen 21 artiklan 3 kohdan mukaan kuitenkin jokainen, jonka etua tuomion tunnustaminen koskee, voi pyytää vahvistettavaksi, että tuomio on tunnustettava tai jätettävä tunnustamatta. Tunnustamista tai tunnustamatta jättämistä koskevat hakemukset on toimitettava alueellisesti toimivaltaiseen tuomioistuimeen, joka selviää 68 artiklassa tarkoitetusta luettelosta. Hakemukseen on liitettävä 37 artiklassa tarkoitetut asiakirjat. Lisäksi on huomattava, että mitään erityistä menettelyä ei vaadita siviilisäätyä koskevien kansallisten asiakirjojen päivittämiseksi sellaisen toisessa jäsenvaltiossa annetun avioeroa, asumuseroa tai avioliiton mitätöintiä koskevan päätöksen perusteella, johon ei kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan voi hakea muutosta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Bryssel IIa -asetuksen 21 artiklan 3 kohdan soveltamista.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Tunnustamista ja tunnustamatta jättämistä koskevat hakemukset (Bryssel IIa -asetuksen 21 artiklan 3 kohta) toimitetaan luettelossa mainittuun alueellisesti toimivaltaiseen tuomioistuimeen, kuten vastauksessa kysymykseen nro 14 todetaan. Tällöin sovelletaan Bryssel IIa -asetuksen III luvun 2 jakson mukaista menettelyä.

Oikeussuojakeino eli Bryssel IIa -asetuksen 33 artiklan mukainen muutoksenhakemus toimitetaan toisen asteen tuomioistuimelle (eli maakunnalliselle tuomioistuimelle) päätöksen tehneen ensimmäisen asteen tuomioistuimen (eli edellä tarkoitetussa luettelossa mainitun alueellisesti toimivaltaisen tuomioistuimen) välityksellä.

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Avioeroasiassa sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalaisia puoliset ovat asiaa vireille pantaessa.

Jos puoliset ovat asian vireillepanojaankohtana eri maiden kansalaisia, sovelletaan molempien maiden lakeja lainvalinnasta annetun lain (*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*, Kroatian virallisen lehden nrot 53/91 ja 88/01) 35 §:n 2 momentin nojalla. Jos avioliittoa ei voida päättää niiden maiden lakien mukaan, joiden kansalaisia puoliset ovat, päättämiseen sovelletaan Kroatian lakia, jos toinen puolisoista asui asiaa vireille pantaessa pysyvästi Kroatiassa.

Jos toinen puolisoista on Kroatian kansalainen mutta hänellä ei ole pysyvää asuinpaikkaa Kroatiassa eikä avioliittoa voida päättää lainvalinnasta annetun lain 35 §:n 2 momentin mukaisesti, asiassa sovelletaan Kroatian lakia.

Päivitetty viimeksi: 23/08/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla.

Avioero - Italia

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Avioeron edellytyksistä säädetään laissa (ks. kohta 2). Tuomioistuimen on tarkastettava edellytysten täyttyminen, jotta avioero voidaan tuomita.

Tarkistaminen on tarpeen, vaikka avioeroa olisi haettu yhdessä. Puolisoiden yhteisymmärrys eroasiassa ei ole pätevä avioeron peruste (ja näin ollen Italiassa ei varsinaisesti ole mahdollista erota yhteisellä päätöksellä). Jotta avioero voidaan myöntää, tuomioistuimen on aina tutkittava erohakemuksen perusteet.

Tuomioistuin tekee päätöksen avioliiton purkamisesta, jos avioliitto on solmittu siviililain mukaisesti, ja avioliiton siviilioikeudellisten vaikutusten lakkaamisesta, jos avioliitto on solmittu uskonnollisin menoin ja kirjattu väestörekisteriin. Yleinen syyttäjä osallistuu aina menettelyyn.

Lähteet: Laki nro 898, annettu 1. joulukuuta 1970, muutettuna 1. elokuuta 1978 annetulla lailla nro 436, ja 6. maaliskuuta 1987 annetulla lailla nro 74.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Puoliso voi hakea avioeroa

1. jos toinen puoliso on avioliittoon vihkimisen jälkeen tuomittu erityisen vakavasta rikoksesta, johon hän on syyllistynyt ennen avioliittoa tai sen aikana, eli

tuomittu elinkautiseen tai yli 15 vuotta kestävään vankeuteen yhdestä tai useammasta tahallisesta rikoksesta lukuun ottamatta poliittisia rikoksia ja rikoksia, jotka on tehty erityisen perustelluista moraalisisista ja yhteiskunnallisista syistä;

tuomittu vapausrangaistukseen inestirikoksesta (rikoslain 564 §) ja 609 bis §:ssä (seksuaalinen väkivalta), 609 quater, 609 quinques tai 609 octies §:ssä tarkoitetusta seksuaalirikoksesta (joista on säädetty vuoden 1996 laissa nro 66);

tuomittu vapausrangaistukseen lapsenmurhasta tai epäilty puolison tai lapsen murhan yrityksestä;

tuomittu kahdesti tai useammin vapausrangaistukseen puolisoa tai lasta vahingoittavasta törkeästä pahoinpitelystä, elatusvelvollisuuden laiminlyönnistä, kaltoinkohtelusta perheessä tai vajaanvaltaisen taloudellisesta hyväksikäytöstä, paitsi jos avioeroa hakeva puoliso on tuomittu osallisuudesta rikokseen tai puolisoiden todetaan jatkavan yhteiselämää;

2. tapauksissa, joissa

puoliso on vapautettu 1 kohdan b ja c alakohdissa tarkoitetuista inesti- tai seksuaalirikoksista ja tuomioistuin katsoo, että vastaaja ei kykene jatkamaan tai aloittamaan uudelleen yhteiselämää;

puolisoille on myönnetty asumusero tai he ovat sopineet siitä yhdessä ja he ovat asuneet erillään vähintään kolme vuotta siitä, kun asumusero käsiteltiin tuomioistuimessa;

1 kohdan b ja c alakohtien rikokset ovat vanhentuneet eikä niitä sen vuoksi ole voitu ottaa käsiteltäväksi rikosoikeudenkäynnissä, mutta avioeroa käsittelevä tuomioistuin toteaa, että kyseiset teot täyttävät rikoksen tunnusmerkistön;

inestiä koskevassa rikosoikeudenkäynnissä ei ole tuomittu rangaistusta, koska se ei ole herättänyt yleistä pahennusta;

toinen puoliso, joka on jonkin muun maan kansalainen, on saanut avioliiton mitätöityä tai purettua ulkomailla tai solminut ulkomailla uuden avioliiton; avioliitto on jäänyt täyttymättä;

tuomioistuin on antanut toiselle puolisolle luvan vaihtaa sukupuolta; tällöin avioerohakemuksen voi tehdä kumpi tahansa puolisoista.

Ns. rikostapausten lisäksi (joissa puoliso on tuomittu erittäin vakavasta rikoksesta tai vapautettu alentuneen syytakeisuuden vuoksi, rikoksen vanhentumisen vuoksi tai siksi, että inestitapauksessa ei ole riittäviä objektiivisia perusteita tuomita syylliseksi) avioeron perusteita ovat siis asumusero, toisen puolison ulkomailla hankkima avioliiton mitätöinti tai purkaminen taikka uuden avioliiton solmiminen, avioliiton jääminen täyttymättä ja sukupuolen vaihtaminen.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Avioeropäätöksen seurauksena

aviosuhde päättyy, jolloin puolisojen siviilisääty on jälleen naimaton ja he ovat jälleen vapaita solmimaan uuden avioliiton.

Nainen menettää puolisonsa sukunimen, jonka hän on liittänyt omaansa, mutta tuomioistuin voi antaa hänelle luvan pitää puolisonsa sukunimen omansa lisäksi, jos hän tekee tätä koskevan hakemuksen ja se on hakijan tai hänen huollossaan olevien lasten etujen mukaista.

Sukuyhteys säilyy entisellään, ja sukulaisuudesta suoraan alenevassa tai ylenevässä polvessa johtuvat esteet säilyvät (siviililain 87 §:n 4 momentti).

Ulkomaalainen puoliso ei menetä avioliiton seurauksena saamaansa kansalaisuutta.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisojen välillä

Avioerossa ositetaan yhteinen omaisuus (*comunione legale* eli kaikki puolisojen avioliiton aikana yhdessä tai erikseen hankkima omaisuus lukuun ottamatta siviililain 179 §:ssä tarkoitettua henkilökohtaista omaisuutta) ja perheen toimeentulon turvaamiseksi tarkoitettu omaisuus (*fondo patrimoniale*). Jos puolisoilla on alaikäisiä lapsia, perheen toimeentulon turvaamiseksi tarkoitettua omaisuutta ei kuitenkaan ositeta ennen kuin nuorin lapsista on saavuttanut täysi-ikäisyyden. Avioero ei vaikuta erillisenä pidettävään omaisuuteen (*comunione ordinaria*, esim. kun osuuksiin jaettu omaisuus on hankittu ennen avioliittoa tai avioliiton aikana, mutta omaisuuden erillisyyteen perustuvan järjestelyn mukaisesti), joka voidaan erottaa toisen puolison vaatimuksesta.

Sille vanhemmista, joka elää alaikäisen lapsen kanssa, voidaan myöntää oikeus jatkaa puolisojen kodissa asumista, mikäli sinne jääminen on alaikäisen lapsen edun mukaista.

3.3 puolisojen alaikäisiin lapsiin

Avioeron myöntävä tuomioistuin myöntää vanhemmille yhteishuoltajuuden ja poikkeustapauksissa yksinhuoltajuuden toiselle vanhemmista. Se määrää myös ajasta, jonka muu kuin lapsen kanssa asuva vanhempi viettää alaikäisen lapsen kanssa, antaa ohjeet lasten omaisuuden hoitamisesta ja määrittelee sen elatusavun määrän, joka maksetaan kuukausittain lapsen kanssa asuvalle vanhemmalle (mikäli lapsi on alaikäinen).

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Tuomioistuin määrää avioeropäätöksessään osapuolten hakemuksesta säännöllisen elatusavun maksamisesta puolisolle, jolla ei ole riittävää toimeentuloa tai jonka ei objektiivisista syistä voida katsoa voivan hankkia riittävää toimeentuloa. Elatusvelvollisuus päättyy, jos elatusapua saava puoliso avioituu uudelleen. Elatusapu voidaan osapuolten sopimuksella maksaa myös kertsuorituksena luovuttamalla elatusavun tarpeessa olevalle puolisolle omistusoikeus kiinteistöön. (Lisätietoja, ks. "Elatusvaateet – Italia")

Puoliso, joka asumuserotilanteessa lyö laimin elatusvelvollisuutensa puolisoonsa ja/tai lapsiinsa nähden, syyllistyy rikokseen (rikoslain 570 §).

Muut vaikutukset. Jos elatusapua saava puoliso ei ole avioitunut uudelleen, hänellä on oikeus saada tietty osuus entiselle puolisolleen työsuhteen päättyessä maksettavasta erorahasta. Entisen puolison kuoltua hänellä on tarpeen mukaan oikeus leskeneläkkeeseen tai oikeus jakaa eläke leskeksi jääneen uuden puolison kanssa sekä oikeus perintöön. Lain mukaan elatusapuun oikeutettu puoliso voi hakea saatavalleen kiinnitystä elatusvelvollisen puolison omaisuuteen tai hakea omaisuuden takavarikointia.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Asumuseron myötä päättyy avioliittoon liittyvä vaatimus, että puoliset asuvat yhdessä. Erillään asumisella ei ole vaikutuksia (lukuun ottamatta tilanteita ennen vuoden 1975 uudistuslakia nro 151).

Asumuserossa avioliitto pysyy voimassa, vaikka puolisojen väliset siteet heikkenevät.

Asumusero voidaan käynnistää tuomioistuimen päätöksellä tai yhteisellä sopimuksella.

Lähteet: Aineelliset säännökset sisältyvät siviililakiin (siviililain 150 § ja sitä seuraavat, perintöasiat siviililain 548 ja 585 §).

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Tuomioistuimen asumuseropäätös edellyttää, että puolisojen on mahdotonta jatkaa yhteiselämää.

Jos edellytykset täyttyvät, tuomioistuin vahvistaa asumuseron toisen puolison pyynnöstä, vaikka toinen vastustaisi sitä.

Poikkeustapauksissa tuomioistuin voi ratkaista, kumpi puolisoista on syyllinen eroon, millä voi olla vaikutusta elatusapuun, erorahaan ja perintökysymyksiin.

Yleinen syyttäjä osallistuu aina menettelyyn.

Asumusero yhteisellä päätöksellä perustuu puolisojen väliseen sopimukseen, mutta se tulee voimaan vasta, kun tuomioistuin on sen vahvistanut.

Tuomioistuimen tehtävänä on valvoa, että puolisojen tekemät sopimukset ovat perheen ensisijaisen edun mukaisia. Jos esim. lasten huoltajuutta ja elatusta koskeva sopimus ei ole lasten edun mukainen, tuomioistuin kutsuu osapuolet koolle tarvittavien muutosten aikaansaamiseksi. Jos tuomioistuin pitää ratkaisua epäasianmukaisena, se voi jättää sen vahvistamatta.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Henkilökohtaiset suhteet: Asumuserossa (tuomioistuimen päätöksellä tai puolisoiden yhteisellä päätöksellä) velvollisuus avunantoon kaikissa yhteiselämän edellyttämässä muodoissaan kevenee, isysolettamus lakkaa, nainen ei menetä miehensä sukunimeä, jonka on liittänyt omaansa, mutta tuomioistuin voi miehen pyynnöstä kieltää sen käytön, jos siitä voi aiheutua vakavaa vahinkoa. Tuomioistuin voi myöntää vaimolle oikeuden olla käyttämättä sukunimeä myös silloin, kun siitä voi olla tälle vahinkoa.

Omaisuuksien jakaminen puolisoitten välillä: Asumuseropäätöksestä seuraa yhteisen aviovarallisuuden osittaminen.

Lasten huolto: Tuomioistuin, joka tekee päätöksen asumuserosta, tekee päätöksen myös lasten huoltajuudesta ja määrää, kuinka suurta elatusmaksua sen puolison, jonka luona alaikäinen lapsi ei asu (tai poikkeuksellisissa yksinhuoltajuustapauksissa puolison, joka ei ole lasten huoltaja), on maksettava. Oikeus jättää asumaan perheen kotiin annetaan useimmiten sille puolisolalle, jonka kanssa lapsi asuu (Lisätietoja ks.: ”Lapsen huolto – Italia”).

Elatusapu: Tuomioistuin myöntää pyynnöstä sille puolisolalle, joka ei ole syyllinen asumuseroon, oikeuden saada toiselta puolisolalta elatusapua, jos hänellä ei ole riittävästi omia tuloja. Asumuseroon syyllisellä puolisolalla säilyy tarpeen mukaan oikeus saada elatusta eli säännöllisesti maksettava rahasumma, jonka hän tarvitsee välttämättömään toimeentuloon (Ks. lisätietoja: ”Elatusvaateet – Italia”).

Oikeuskäytännön mukaan asumuserossa maksettavia elatusmaksuja korotetaan automaattisesti samalla tavoin kuin on nimenomaisesti säädetty avioerossa maksettavien elatusmaksujen korottamisesta.

Lasten huoltajuutta ja (puolisolle ja lapsille) suoritettavan elatusmaksun suuruutta voidaan myöhemmin muuttaa. Elatusmaksun laiminlyönti on rikos (rikoslain 570 §).

Syyllisyys ja syyttömyys asumuserossa: Asumuserossa oleva puoliso, jota ei ole todettu syylliseksi eroon, säilyttää samat perintöoikeudet kuin puoliso, joka ei ole eronnut.

Puolisolla, joka on todettu syylliseksi asumuseroon, on oikeus pelkästään toimeentuloavustukseen, jos hän perintöoikeuden syntyessä on saanut kuolleelta puolisolalta elatusapua (siviililain 548 ja 585 §).

Muut vaikutukset: Asumuseropäätös antaa oikeuden hakea tuomioistuimen määräämää kiinnitystä. Laiminlyönnin yhteydessä tuomioistuin voi määrätä kiinnityksen haltijan pyynnöstä velallisen omaisuuden takavarikoinnista ja määrätä velalliselle säännöllisesti maksuja suorittavat kolmannet maksamaan osan niistä oikeuden haltijalle.

7 Mitä lakitermi ”avioliiton mitätöinti” käytännössä tarkoittaa?

Siviililakiin (117 § ja sitä seuraavat) on koottu erilaisia tilanteita, joissa avioliitto on mitätöitävissä. Tarkoituksenmukaisempaa on käydä läpi erilaiset tilanteet, joissa avioliitto on pätemätön, ja niihin sovellettava oikeusnormisto.

Avioliitto on pätemätön, jos se on jollain laissa nimenomaan mainitulla tavalla sääntöjenvastainen, mihin on vedottava kiistämällä avioliitto.

Avioliiton mitätöinnistä ei ilmoiteta perillisille, ellei perintöasia ole jo vireillä. Yleinen syyttäjä osallistuu aina menettelyyn.

Lähteet: Aineelliset säännökset sisältyvät siviililakiin (siviililain 117–129 bis §)

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Avioliiton pätemättömyyden edellytykset ovat seuraavat (siviililain 117 § ja sitä seuraavat):

toinen puolisoista on edelleen naimisissa (mikä on avioliiton este); pätemättömyys on ehdoton eikä se vanhene; mitätöintiä voivat hakea puoliset,

lähisukulaiset ylenevässä polvessa, yleinen syyttäjä ja kuka tahansa, jota asia koskee;

impedimentum criminis, joka on kyseessä, jos avioliiton solmineista toinen on tuomittu toisen puolison murhasta tai murhayrityksestä; pätemättömyys on ehdoton ja peruuttamaton, ja siihen voivat vedota puoliset, yleinen syyttäjä ja kuka tahansa, jota asia koskee;

avioitumiskielto puolison mielisairaudesta vuoksi; avioliitto voidaan kieltää myös sen solmimisen jälkeen, jos henkilön voidaan todentaa olleen

oikeustoimikelvoton avioliiton solmimisen hetkellä; avioliiton voi kiistää holhooja, yleinen syyttäjä ja kuka tahansa, jota asia koskee;

puoliso on kyvytön vastaamaan teostaan; avioliiton voi kiistää puoliso, joka osoittaa olleensa kyvytön vastaamaan teostaan – vaikkakin

oikeustoimikelpoinen – avioliiton solmiessaan; mitätöintiä ei voi hakea, jos puoliset ovat asuneet yhdessä vuoden puolison toimintakyvyn palattua;

alikäisyys; mitätöintiä voivat hakea puoliset, yleinen syyttäjä ja vanhemmat; alaikäinen voi tehdä hakemuksen vasta vuoden kuluttua täysi-ikäisyyden saavuttamisesta;

vanhemmuus-, sukulaisuus-, adoptio- ja kasvattisuhteet; pätemättömyyteen voivat vedota puoliset, yleinen syyttäjä ja kuka tahansa, jota asia koskee, paitsi jos avioliiton solmimisesta on kulunut vuosi ja voidaan olettaa, että avioliitolle olisi voinut saada luvan;

väkivalta, pelko ja erehdys (väkivalloin saatu tai puolisoista riippumattomista syistä johtuvan poikkeuksellisen voimakkaan pelon vuoksi saatu suostumus;

puolison henkilöllisyyttä koskeva erehdys tai siviililain 122 §:ssä tarkoitettu puolison persoonallisuutta koskeva olennainen erehdys); mitätöintiä voi hakea

puoliso, jonka suostumus on saatu edellä mainituin keinoin, paitsi jos puoliset ovat asuneet yhdessä vuoden väkivallan tai pelon syyn päättymisen tai erehdyksen paljastumisen jälkeen;

lumeavioliitto; avioliiton voi kiistää kumpi tahansa puolisoista, jotka ovat solmineet avioliiton sopien jättävänsä avioliitosta johtuvat oikeudet ja velvollisuudet käyttämättä; mitätöintiä ei voi hakea, jos on kulunut vuosi avioliiton solmimisesta tai jos sopimuspuolet ovat lyhyenkin ajan eläneet avioliitossa vihkimisen jälkeen.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Jos puoliset ovat toimineet vilpittömässä mielessä (eli he eivät ole tienneet avioliiton esteestä vihkimishetkellä), avioliitto katsotaan päteväksi, kunnes se julistetaan mitättömäksi. Mitätöinnin vaikutukset alkavat mitätöintihetkestä (ns. luuloteltu avioliitto). Avioliiton aikana syntyneitä tai siitettä lapsia pidetään avioliittolapsina, ja heihin sovelletaan säännöksiä, jotka on tarkoitettu sovellettaviksi tilanteissa, joissa eroavilla puolisoilla on alaikäisiä lapsia.

Tuomioistuin voi myös määrätä toisen puolison maksamaan säännöllisesti enintään kolmen vuoden ajan tietyn rahasumman toiselle puolisolalle, jolla ei ole riittäviä omia tuloja ja joka ei ole avioitunut uudelleen.

Jos vain toinen puoliso on toiminut vilpittömässä mielessä, luulotellun avioliiton oikeusvaikutukset tulkitaan hänen ja lasten hyväksi. Vilpillisessä mielessä toimineen puolison on maksettava kolmen vuoden elatusta vastaava kertakorvaus sekä elatusapua, jos kukaan muu ei ole elatusvelvollinen.

Jos molemmat puoliset toimivat vilpillisessä mielessä, avioliiton oikeusvaikutukset koskevat sen aikana syntyneitä tai siitettä lapsia, ellei liiton

pätemättömyys johdu kaksinnaimisesta tai insestistä; kaksinnaimisen vuoksi pätemättömässä avioliitossa syntyneet lapset voivat saada tunnustetun aviottoman lapsen aseman.

Vilpittömän mielen oletamus koskee ainoastaan avioliiton solmimisajankohtaa.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Avioero- tai asumuseroasioiden ratkaisemiseksi ei ole vaihtoehtoisia keinoja. Osapuolet voivat löytää ratkaisun lasten huoltajuuteen liittyvissä järjestelyissä heidän vapaasti käytettävissään olevan perhesovittelun kautta.

Näin on mahdollista myös ratkaista taloudellisia kysymyksiä (elatusapu lapsille tai puolisolalle).

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Avioeroa koskevia menettelysääntöjä sovelletaan myös asumuseroasioihin soveltuvin osin; muutoin sovelletaan siviiliprosessilain 706 §:ää ja sitä seuraavia pykäläiä.

Tuomioistuinkäsittelyssä noudatetaan erityistä tutkintamenettelyä, joka etenkin alkuvaiheessa poikkeaa tavanomaisesta oikeudenkäyntimenettelystä (menettely on jaettu pääpiirteissään kahteen vaiheeseen, käsittelevän tuomarin valvomaan vaiheeseen – *fase presidenziale* – ja varsinaiseen käsittelyyn – *fase contenziosa*).

Tuomiovalta: Puolisoiden viimeisen yhteisen kotipaikan yleinen tuomioistuin (*tribunale*) tai muu laissa säädetty paikka (siviiliprosessilain 706 §) kollegiaalisessa kokoonpanossa tai, jos vastaajaa ei tavoiteta tai hän asuu ulkomailla, kantajan asuin- tai kotipaikka. Jos molemmat asuvat ulkomailla, mikä tahansa Italian tasavallan tuomioistuin toimivaltainen. Jos kyseessä on yhdessä haettava avioero, puoliset voivat valita jommankumman asuin- tai kotipaikan.

Menettely: Avioerohakemus tehdään asiassa toimivaltaisen tuomioistuimen kirjaamoon jätettävän kanteen muodossa. Kanteen tueksi liitetään asiakirjoja, mutta ne voidaan esittää myös suoraan tuomioistuimen puheenjohtajan käsittelyssä. Kantajan on annettava kanne ja tuomioistuimen puheenjohtajan päätös, jolla tämä on kutsunut puoliset kuultavakseen, tiedoksi toiselle puolisolle. Jos tuomioistuimen puheenjohtajan käsittelyssä ei onnistuta sovitteluun asiaa, puheenjohtaja päättää puolisojen ja lasten edun mukaisista väliaikaisista toimenpiteistä ja määrää ajankohdan tutkintatuomarin käsittelylle. Tutkintatuomari käsittelee asian tavanomaisen tutkintamenettelyn sääntöjen mukaisesti.

Sopimusavioero: Kun avioerohakemus tehdään yhdessä, puoliset sopivat erosta ja avioliiton jälkeisistä suhteista lapsiin sekä taloudellisista suhteista.

Menettely on yksinkertaistettu.

Lähteet: Vuoden 1970 laki nro 898 myöhempine muutoksineen; asumuseroon sovelletaan lisäksi siviiliprosessilain 706–711 §:ä.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Oikeusapua on saatavilla, mikä tarkoittaa, että asianajajan palveluja voi käyttää tarvitsematta maksaa asianajopalkkioita ja muita oikeudenkäyntikuluja. Myös Italiassa säännöllisesti oleskeleva ulkomaan kansalainen voi saada oikeusapua. Oikeusavun saamisen edellytyksistä on säädetty laissa 1990/217.

Lisätietoja ks. ”Oikeusapu”. Oikeusapuhakemus esitetään asianajajaliiton hallitukselle. Ks. Rooman asianajajaliiton (*Consiglio dell’ordine degli avvocati di Roma*) ja oikeusministeriön verkkosivut.

Lähteet: Vuoden 1990 laki nro 217 sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2001 lailla nro 134.

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Asumusero-, avioero- ja mitätöintipäätöksiin on mahdollista hakea muutosta. Avioeroa (esim. siviilisäättyä) tai asumuseroa (esim. syylisyyttä tai elatusapua) koskeviin päätöksiin, jotka eivät ole lainvoimaisia, ei voi hakea erikseen muutosta (muutosta voidaan hakea vain lainvoimaiseen päätökseen), vaan tämä on tehtävä laissa säädettyllä tavalla.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Marraskuun 27. päivänä 2003 annetussa asetuksessa (EY) N:o 2201/2003 säädetään kaikille EU:n jäsenvaltioille yhteisestä menettelystä.

Tuomiot tunnustetaan automaattisesti. Jäsenvaltion väestörekisterin päivittämiseksi ei siis tarvita mitään erityistä menettelyä sen jälkeen, kun on annettu avioero-, asumusero- tai mitätöintipäätös, johon ei voida enää hakea muutosta.

Kuka tahansa, jota asia koskee, voi kuitenkin ilmoittaa, että päätös on tunnustettava tai että sitä ei voida tunnustaa. Asetuksessa on esitetty syyt, joiden nojalla päätös voidaan jättää tunnustamatta. Hakemus (kanteen muodossa) esitetään alueellisesti toimivaltaiselle ylioikeudelle (päättöksen täytäntöönpanopaikan perusteella sisäisten sääntöjen mukaisesti). Tuomioistuin tekee päätöksen viipymättä (tarvittaessa toista osapuolta kuulematta) ja se annetaan tiedoksi kantajalle.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Kumpikin osapuoli voi vastustaa päätöksen tunnustamista siinä ylioikeudessa, joka on tehnyt tunnustamispäätöksen, kuukauden kuluessa sen tiedoksiantamisesta (kahden kuukauden kuluessa, jos vastapuoli asuu eri maassa). Tässä toisessa vaiheessa kuullaan molempia osapuolia ja sovelletaan riitaoikeudenkäynnin tavanomaisia säännöksiä.

Vastustuskannetta koskevaan tuomioon voi hakea muutosta ns. kassaatiovalituksella ylempältä oikeusasteelta (ks. asetuksen liitteet).

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Asumus- ja avioeroon sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat sillä hetkellä, kun asumus- tai avioerohakemus tehdään. Jos puoliset ovat eri maiden kansalaisia, tuomioistuin käyttää harkintaansa ja määrittää sovellettavan lain selvittämällä, missä maassa aviopari on pääasiallisesti asunut.

Jos sovellettavassa ulkomaan laissa ei ole säädetty asumus- ja avioerosta, sovelletaan Italian lakia (lain nro 218/1995 31 §), joten tällaisessa tapauksessa sovelletaan oikeuspaikan lakia. Huomattakoon, että Italian lain soveltaminen ei edellytä, että kantaja on Italian kansalainen, vaan sitä voi pyytää myös ulkomaalainen, joka on naimisissa italialaisen kanssa tai ulkomaalaisen kanssa.

Italialaisiin puolisoihin, jotka esittävät asumusero- tai avioerohakemuksen Italiassa, sovelletaan Italian lakia, vaikka he eivät asuisi Italiassa. Jos puoliset ovat keskenään eri kansalaisuutta, sovelletaan sen maan lakia, jossa aviopari on pääasiallisesti asunut. Jos tässä laissa ei tunneta asumuseroa tai avioeroa, (italialainen) tuomioistuin soveltaa kuitenkin Italian lakia.

Päivitetty viimeksi: 15/10/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Avioero - Kypros

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Silloin kun avioliittoon vihkiminen on tapahtunut kirkossa, avioeromenettelyn käynnistämisestä on ilmoitettava sen hiippakunnan piispalle, jossa hakija asuu. Avioerohakemus on rekisteröitävä kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen lähettämisestä hiippakunnan piispalle. Ilmoitusta ei tarvitse lähettää, jos avioeron syynä on poissaolo tai mielisairaus.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Aviorikos

Moraaliton tai alentava tai muu toistuva anteeksiantamaton käytös, joka loukkaa vakavasti aviosuhdetta ja jonka takia yhteiselämä puolison kanssa on hakijalle sietämätöntä.

Toisen hengen uhkaaminen esimerkiksi pahoinpitelemällä.

Yli kolme vuotta kestänyt mielisairaus, joka tekee yhteiselämän sietämättömäksi.

Lainvoimainen tuomio, jolla aviopuoliso tuomitaan vankeuteen yli seitsemäksi vuodeksi.

Katoaminen

Kykenemättömyys sukupuoliyhteyteen avioliiton solmimisajankohtana ja vähintään kuuden kuukauden ajan avioeron hakemishetkeen saakka.

Aviopuolison hylkääminen syyttä kahdeksi vuodeksi. Pitkäaikaiset poissaolot, jotka kestävät yhteensä yli kaksi vuotta. Poissaolevaa aviopuolisoa on ensin pyydettävä palaamaan.

Uskonnon tai uskontosuunnan muutos tai henkisen väkivallan harjoittaminen taikka yritys kääntää puoliso johonkin lahkoon.

Kieltäytyminen lasten hankkimisesta, vaikka toinen aviopuoliso niin haluaa.

Aviosuhteen peruuttamaton rikkoutuminen.

Asuminen erillään viiden vuoden ajan.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Avioero merkitsee avioliiton purkamista, mutta se ei automaattisesti merkitse sukunimen muuttumista. Asianosaisen on annettava valahtoinen ilmoitus nimenmuutoksesta.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisojen välillä

Avioero ei vaikuta omaisuutta koskeviin riitoihin. Omaisuuden jakamisesta on tehtävä erillinen hakemus, koska sitä varten on erilliset menettelyt.

3.3 puolisojen alaikäisiin lapsiin

Ei ole, koska avioeromenettely ja lasten huoltoa koskeva menettely ovat toisistaan erillisiä, paitsi jos avioero myönnettiin lasten tappamisyrityksen tai pahoinpitelyn perusteella.

Avioero ei vaikuta puolisojen alaikäisiä lapsia koskeviin kysymyksiin (esimerkiksi elatusapuun, huoltajuuteen, yhteydenpitoon), jotka on ratkaistava erikseen.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Avioero ei aiheuta automaattisesti velvollisuutta maksaa elatusapua entiselle puolisolle. Kun yhteiselämä lakkaa, on elatusavusta tehtävä erillinen hakemus.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Kyproksen perheoikeudessa ei tunneta asumuseroa.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Ei sovelleta.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Ei sovelleta.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Se tarkoittaa, että avioliitto julistetaan mitättömäksi ja että avioliiton oikeudelliset vaikutukset raukeavat mitätöintipäätöksen antamispäivästä.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Avioliittolain (N.104(I)/2003, sellaisena kuin se on muutettuna lailla N.66(I)/2009) 17 §:n mukaan avioliitto on mitätön, jos

- a) se solmittiin ennen kuin jommankumman puolison aikaisempi kirkollinen tai siviiliavioliitto oli purettu tai mitätöity,
- b) puoliset ovat verisukulaisia suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa tai sivusukulaisia viidenteen polveen asti,
- c) puoliset ovat sukulaisia avioliiton kautta suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa tai sivusukulaisia kolmanteen polveen asti,
- d) se solmittiin adoptiovanhemman ja adoptiolapsen tai heidän lastensa välillä,
- e) se solmittiin avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen ja hänet tunnustaneen isän tai tämän verisukulaisten välillä.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Lopullisella oikeuden päätöksellä mitättömäksi julistetun avioliiton oikeudelliset vaikutukset raukeavat mitätöintipäätöksen antamispäivästä.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Tällä hetkellä ei ole vaihtoehtoisia keinoja. Oikeusasiamies valmistelee parhaillaan lakiesitystä perheoikeudellisten riitojen sovittelusta.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Hakemus avioliiton purkamiseksi tai mitätöimiseksi jätetään sen alueen perhetuomioistuimelle, jossa puoliset asuvat tai jossa toinen puoliso asuu. Hakemus on tehtävä korkeimman oikeuden vuonna 1990 antamiin menettelysääntöihin sisältyvän mallin 1 mukaisesti. Hakemukseen on liitettävä todiste ilmoituksen postituksesta hiippakunnan piispalle tai todiste siitä, että piispa on vastaanottanut ilmoitusta koskevan kirjatun kirjeen, sekä asianomaisten vihkimistodistus.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Kyllä. Asiaa koskeva hakemus on toimitettava toimivaltaiseen perhetuomioistuimeen.

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Kyllä, avioeropäätöksen tai avioliiton mitätöintiä koskevaan päätökseen voi hakea muutosta toisen asteen perhetuomioistuimelta.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Asiasta on jätettävä hakemus Kyproksen tasavallan toimivaltaiseen perhetuomioistuimeen asetuksen (EY) N:o 44/2001 mukaisesti.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Tunnustamista vastustetaan siinä perhetuomioistuimessa, jolle on toimitettu hakemus toisen maan antaman päätöksen tunnustamiseksi ja rekisteröimiseksi.

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Kyproksen tasavallan perhetuomioistuimilla on toimivalta käsitellä avioeroa tai avioliiton mitätöintiä tällaisissa tilanteissa ainoastaan, jos asianosaiset ovat asuneet Kyproksessa vähintään kolme kuukautta. Tuomioistuin soveltaa Kyproksen lainsäädäntöä.

Päivitetty viimeksi: 13/05/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa.

Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Avioero - Latvia

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Avioeron myöntämisperusteista säädetään Latvian siviililain perheoikeutta käsittelevässä osassa ja notaarilain P jaksossa. Avioliittoinstituution yleisistä puitteista säädetään siviililain perheoikeutta käsittelevässä osassa.

Avioero voidaan myöntää Latviassa ainoastaan tuomarin tai notaarin (*notārs*) päätöksellä. Tuomioistuin voi myöntää avioeron jommankumman puolison hakemuksesta tai puolisojen yhteisestä hakemuksesta. Notaari voi myöntää avioeron, jos puoliset ovat päässeet siitä yhteisymmärrykseen eikä heillä ole yhteistä alaikäistä lasta tai yhteistä omaisuutta. Jos puolisoilla on yhteisiä alaikäisiä lapsia tai yhteistä omaisuutta, notaari voi myöntää avioeron vain, jos puoliset ovat tehneet kirjallisen sopimuksen lapsen huoltajuudesta, tapaamisoikeudesta ja elatuksesta sekä yhteisen omaisuuden jakamisesta.

Avioeron myöntämisen edellytyksenä on siis se, että puoliset ovat sopineet avioliitossa syntyneiden lasten huoltajuudesta ja elatuksesta sekä yhteisen omaisuuden jakamisesta.

Kun avioeroa haetaan tuomioistuimelta, on osoitettava, että avioliitto on kariutunut. Avioliiton katsotaan kariutuneen, jos puoliset eivät asu yhdessä eikä heidän voida enää olettaa palaavan yhteen.

Edellytyksenä avioeron hakemiseksi notaarilta on se, että puoliset ovat sopineet avioliitossa syntyneiden lasten huoltajuudesta ja elatuksesta sekä yhteisen omaisuuden jakamisesta. Jos puoliset eivät pääse yhteisymmärrykseen näistä seikoista, ne on ratkaistava tuomioistuimessa samaan aikaan kuin avioerohakemus.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Notaarin myöntämä avioero

Notaari voi myöntää avioeron, jos avioliitto on kariutunut ja puoliset ovat päässeet yhteisymmärrykseen sen purkamisesta ja toimittaneet notaarille kummankin puolison allekirjoittaman avioerohakemuksen. Jos puolisoilla on yhteinen alaikäinen lapsi tai yhteistä omaisuutta, hakemukseen on liitettävä kirjallinen sopimus lapsen huoltajuudesta, elatuksesta, tapaamisoikeudesta ja yhteisen omaisuuden jakamisesta.

Tuomioistuimen myöntämä avioero

Tuomioistuin voi myöntää avioeron, jos puoliset eivät ole päässeet yhteisymmärrykseen avioliiton purkamisesta ja jokin seuraavista edellytyksistä täyttyy: Jos puoliset ovat asuneet erillään yli kolmen vuoden ajan: puoliset asuvat erillään ilman yhteistä taloutta ja toinen puolisoista on päättänyt olla palaamatta yhteiseen talouteen eli mahdollisuutta yhteiselämään ei enää ole. Yhteinen talous voi puuttua, vaikka puoliset asuisivat samassa asunnossa.

Jos puoliset ovat asuneet erillään alle kolmen vuoden ajan, tuomioistuin voi myöntää avioeron ainoastaan seuraavilla perusteilla:

avioliiton kariutumisen syynä on fyysinen, seksuaalinen, psyykinen tai taloudellinen väkivalta, jota toinen puoliso on kohdistanut avioeroa hakevaa puolisoa vastaan tai tämän lasta tai puolisoitten yhteistä lasta vastaan

toinen puoliso suostuu toisen puolison erohakemukseen

jompikumpi puolisoista on muuttanut yhteen kolmannen henkilön kanssa, ja näiden liitosta on syntynyt tai syntymässä lapsi.

Jos tuomioistuin katsoo, että avioliittoa on mahdollista jatkaa edellä mainituissa olosuhteissa, avioeromenettelyä voidaan lykätä enintään kuuden kuukauden ajan, jotta puoliset saavat mahdollisuuden väliensä korjaamiseen.

Jos jompikumpi puolisoista hakee avioeroa ennen kuin puoliset ovat asuneet erillään kolmen vuoden ajan ja hakemuksen perusteena on jokin muu kuin edellä luetellut kolme syytä, tuomioistuin ei voi myöntää avioeroa ennen kolmen vuoden lakisääteisen määräajan päättymistä. Tässä tapauksessa tuomioistuimen on lykättävä asian käsittelyä antaakseen puolisoille mahdollisuuden väliensä korjaamiseen.

Jos puoliset ovat asuneet erillään alle kolmen vuoden ajan, notaari voi myöntää avioeron vain, jos molemmat puoliset suostuvat siihen ja ovat tehneet avioerohakemuksen notaarille notaarilaissa säädetyllä menettelyllä.

Tuomioistuin ei voi myöntää avioeroa, vaikka avioliitto olisi kariutunut, jos avioliiton jatkuminen on välttämätöntä puolisoitten yhteisen alaikäisen lapsen etuihin liittyvistä poikkeuksellisista syistä.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoitten henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Puolisoitten välisestä oikeudellisesta suhteesta johtuvat oikeudet ja velvollisuudet lakkaavat heti kun tuomioistuimen päätös avioliiton purkamisesta tulee voimaan tai kun notaari antaa avioerotodistuksen. Avioerosta voi kuitenkin seurata uusia velvollisuuksia ja oikeuksia, jotka koskevat entisiä aviopuolisoita. Kun avioero on tullut voimaan, kumpi tahansa eronnut puoliso voi avioitua uudelleen.

Siviililain mukaan puolisoilla, joka on avioituessaan muuttanut sukunimensä, on oikeus säilyttää tämä sukunimi myös avioeron jälkeen. Vaihtoehtoisesti hän voi hakea tuomioistuimelta tai notaarilta lupaa ottaa uudelleen käyttöön sukunimi, joka hänellä oli ennen avioitumista.

Toisen puolison hakemuksesta tuomioistuin voi kuitenkin kieltää puolisoa, joka on myötävaikuttanut avioliiton hajoamiseen, säilyttämästä avioituessaan saamaansa sukunimeä edellyttäen, ettei tämä ole lapsen edun vastaista.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Notaari voi myöntää avioeron, jos puoliset ovat tehneet yhteisen omaisuuden jakamisesta kirjallisen sopimuksen, joka on liitetty avioerohakemukseen.

Sen jälkeen kun tuomioistuin on myöntänyt avioeron, puoliset voivat sopia yhteisen omaisuuden jakamisesta. Jos puoliset eivät pääse sopimukseen, heidän vaatimuksensa ratkaisee tuomioistuin siviililain säännösten tai avioehtosopimuksen määräysten mukaisesti. Siviililaissa säädetään kahdesta erilaisesta varallisuusoikeudellisesta suhteesta, joista toinen perustuu lainsäädäntöön ja toinen avioehtosopimukseen. Avioeron jälkeisessä osituksessa noudatettava menettely perustuu jompaankumpaan näistä.

Siviililakia sovellettaessa kumpikin puoliso saa pitää hänelle ennen avioliittoa kuuluneen omaisuuden sekä avioliiton aikana omissa nimissään hankkimansa omaisuuden. Kaikki sellainen omaisuus, jonka puoliset ovat hankkineet avioliiton aikana yhdessä tai jonka jompikumpi puoliso on hankkinut yksin, mutta yhteisiä varoja käyttäen, katsotaan aviopuolisoitten yhteisomaisuudeksi. Puolisoitten oletetaan omistavan yhteisomaisuuden puoliksi, ellei toinen heistä pysty osoittamaan, että omaisuus olisi jaettava toisin.

Jos aviopuolisoitten omaisuuteen sovelletaan avioehtosopimusta, sopimuksessa voidaan määrätä, että kaikki omaisuus on erillistä tai yhteistä. Tässä tapauksessa osituksessa noudatetaan menettelyä, josta säädetään asianomaista sopimussuhdetta koskevassa lainsäädännössä.

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

Avioeroasioissa ei voida käsitellä erikseen kysymyksiä, jotka liittyvät edellä selostettuihin, perheen sisäisiin oikeussuhteisiin erityisesti vanhempien ja lasten välillä.

Jotta notaari voisi myöntää avioeron, puolisoitten on sovittava avioeron lisäksi myös huoltajuudesta, tapaamisoikeudesta ja lasten elatuksesta.

Avioerohakemuksen yhteydessä on toimitettava kirjallinen sopimus yhteisten alaikäisten lasten huoltajuudesta, tapaamisoikeudesta ja elatuksesta.

Myös silloin, kun avioeroa haetaan tuomioistuimessa, puolisoitten on sovittava yhteisten alaikäisten lasten huoltajuudesta, tapaamisoikeudesta ja elatuksesta. Jos sopimusta ei ole tehty, puolisoitten on esitettävä vaatimuksensa avioerohakemuksen yhteydessä, ellei vaatimuksia ole ratkaistu aikaisemmin. Muussa tapauksessa tuomioistuin ei voi myöntää avioeroa.

Avioeron vaikutukset vanhempainvastuuseen

Vanhempien velvollisuus huolehtia lapsestaan ei pääty, vaikka lapsi ei enää asuisi toisen tai kummankaan vanhempansa luona.

Vaikka vanhemmat asuvat erillään, heidän yhteinen vanhempainvastuunsa jatkuu. Lapsen hoidosta ja huollosta vastaa se vanhempi, jonka luona lapsi asuu.

Vanhempien on kuitenkin päätettävä yhdessä asioista, joilla on merkittävä vaikutus lapsen kehitykseen. Vanhempien välisiä riitoja käsitellään perheasioiden tuomioistuimessa (*bäringtiesa*), ellei laissa muuta säädetä.

Vanhempien yhteishuoltajuus päättyy, kun toinen vanhemmista määrätään lapsen ainoaksi huoltajaksi vanhempien välisellä sopimuksella tai tuomioistuimen päätöksellä.

Huoltajuudesta johtuvat oikeudet ja velvollisuudet kuuluvat lapsen ainoana huoltajana olevalle vanhemmalle. Toisella vanhemmalla on oltava tapaamisoikeus (oikeus pitää yhteyttä lapseensa ja pitää yllä suhdetta tähän).

Avioeron vaikutukset lapsen elatukseen

Kysymys lapsen elatuksesta on ratkaistava avioerohakemuksen käsittelyn yhteydessä. Kummallakin vanhemmalla on velvollisuus huolehtia lapsen elatuksesta kykyjensä ja taloudellisten olosuhteidensa mukaan, kunnes lapsi kykenee elättämään itsensä. Vanhempien velvollisuus huolehtia lapsensa elatuksesta ei pääty, vaikka lapsi asuisi erillään perheestään ja vaikka hän ei enää asuisi toisen tai kummankaan vanhempansa luona. Avioeron yhteydessä vanhemmat voivat sopia keskenään lapsen elatuksesta. Jos vanhemmat eivät pääse sopimukseen, tuomioistuimien ratkaisee asian avioerohakemuksen käsittelyn yhteydessä.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Siviililain mukaan henkilö voi avioeron yhteydessä tai sen jälkeenkin vaatia entiseltä puolisoltaan elatusapua turvatakseen aiemman elintasonsa. Elatusapu suhteutetaan maksajan taloudelliseen tilanteeseen. Velvollisuus turvata entisen puolison aiempi elintaso päättyy, jos

avioerosta on kulunut yhtä paljon aikaa kuin avioliitto kesti, tai jos avioliitto on mitätöity, mitätöinnistä on kulunut yhtä kauan kuin yhteiselämä kesti entinen puoliso solmii uuden avioliiton

entisen puolison omat tulot riittävät turvaamaan hänen toimeentulonsa

entinen puoliso välttelee tarkoituksellisesti hankkimasta tuloja, jotka turvaisivat hänen toimeentulonsa

henkilöllä, jonka edellytettiin turvaavan entisen puolisonsa toimeentulo, ei ole riittävästi työtuloja tai hän tulee työkyvyttömäksi

elatusavun saaja on tehnyt rikoksen, joka kohdistuu hänen entiseen puolisoonsa tai tämän suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa olevan sukulaisen henkeen, terveyteen, vapauteen, omaisuuteen tai kunniaan

elatusavun saaja on jättänyt entisen puolisonsa avuttomuuden tilaan, vaikka avun antaminen olisi ollut mahdollista

elatusavun saaja on tarkoituksellisesti tehnyt väärän rikosilmiannon puolisoistaan tai tämän sukulaisesta ylenevässä tai alenevassa polvessa

elatusavun saaja viettää tuhlailevaa tai moraalitonta elämää

kumpi tahansa entisistä puolisoista kuolee tai julistetaan kuolleeksi

on olemassa muita tärkeitä syitä elatusapuvelvollisuuden päättämiseen.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Latvian oikeusjärjestelmä ei tunne asumuseron käsitettä.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Latvian oikeusjärjestelmä ei tunne asumuseron käsitettä.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Latvian oikeusjärjestelmä ei tunne asumuseron käsitettä.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Avioliitto voidaan mitätöidä, jos se on solmittu lainvastaisesti. Siitä hetkestä, jona tuomioistuimen päätös avioliiton mitätöinnistä tulee voimaan, henkilöitä kohdellaan ikään kuin he eivät olisi koskaan olleetkaan avioliitossa, ja avioliitto on sen solmimisajankohdasta lähtien mitätön. Avioliitto voidaan mitätöidä jopa avioeron jälkeen.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Avioliitto voidaan mitätöidä ainoastaan seuraavissa, laissa säädettyissä tapauksissa:

avioliittoa ei ole kirjattu väestörekisteriin väestörekisteritoimiston virkailijan tai jonkin siviililaisissa mainitun uskontokunnan edustajan toimesta

avioliitto on solmittu näennäisesti ilman aikomusta perustaa perhe

avioliitto on solmittu ennen kuin kumpikin aviopuoliso on täyttänyt 18 vuotta tai joissakin tapauksissa ennen kuin jompikumpi puolisoista on täyttänyt 16 vuotta; tällöin avioliitto voi olla voimassa, jos puoliso oli sitä solmittaessa täysi-ikäinen ja alaikäisen vanhemmat tai holhoojat antoivat suostumuksensa siihen; tällaista avioliittoa ei kuitenkaan voida mitätöidä, jos puoliset ovat saaneet vihkimisen jälkeen siitetyn yhteisen lapsen tai jos molemmat puoliset olivat saavuttaneet vähimmäisiän silloin, kun tuomioistuimen päätös tehtiin

jompikumpi puoliso oli avioliittoa solmittaessa sellaisessa mielentilassa, ettei hän kyennyt ymmärtämään tekojensa merkitystä tai hallitsemaan tekojaan

avioliitto on solmittu lähisukulaisten eli suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa olevien sukulaisten, veljen ja sisaren tai velipuolen ja sisarpuolen välillä

avioliitto on solmittu adoptiovanhemman ja tämän adoptiolapsen välillä, paitsi jos adoption kautta syntynyt oikeudellinen suhde on päättynyt

avioliitto on solmittu alaikäisen ja tämän holhoojan tai edunvalvonnan alaisen henkilön ja tämän edunvalvojan välillä ennen holhous- tai edunvalvontasuhteen päättymistä

jompikumpi puolisoista oli avioliittoa solmittaessa jo naimisissa.

Kaikissa näissä tapauksissa avioliiton mitätöintiä koskevan hakemuksen voi tehdä milloin tahansa kuka tahansa asianosainen tai syyttäjä. Jos avioliitto on päättynyt joko kuolemaan tai avioeroon, mitätöintiä voi hakea ainoastaan sellainen henkilö, jonka oikeuksia kyseinen avioliitto koskee. Mitätöintihakemusta ei voida tehdä enää sen jälkeen kun molemmat puoliset ovat kuolleet.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Henkilö, jonka avioliitto on mitätöity, ottaa käyttöön sukunimen, joka hänellä oli ennen avioliiton solmimista. Jos jompikumpi puoliso ei avioliittoa solmittaessa tiennyt avioesteestä, hän voi pyytää tuomioistuimelta lupaa pitää avioituessaan saamansa sukunimen.

Jos jompikumpi puoliso tiesi avioliittoa solmittaessa mahdollisesta avioesteestä, toisella puolisoilla on oikeus saada häneltä sekä aiemman elintasonsa turvaamiseksi tarvitsemaansa elatusapua että korvausta henkisestä kärsimyksestä.

Avioliiton mitätöinnin yhteydessä edellytykset, joilla entinen puoliso vapautetaan velvollisuudesta turvata toisen puolison aiempi elintaso, ovat samat kuin avioeron yhteydessä (ks. kohta 3.4.).

Avioliiton mitätöinnin yhteydessä kumpikin puoliso saa pitää sen omaisuuden, joka hänellä oli ennen avioliittoa, sekä yhteiselämän aikana itse hankkimansa omaisuuden. Yhteisesti hankittu omaisuus jaetaan tasan puolisoitten kesken.

Jos kumpikaan puoliso ei avioliiton solmimishetkellä tiennyt avioesteestä, omaisuus jaetaan niiden siviililain säännösten mukaan, jotka koskevat laillisen avioliiton aikana hankitun omaisuuden jakamista. Jos kuitenkin toinen puoliso tiesi avioesteestä, laillisen avioliiton aikana hankitun omaisuuden jakamista koskevaa menettelyä sovelletaan ainoastaan siihen puolisoon, joka ei tiennyt avioesteestä.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Latviassa avioeron voi myöntää notaari puolisoitten yhteisestä hakemuksesta. Menettelystä, jolla notaari myöntää avioeron, säädetään notaarilain P jaksossa. Notaari myöntää avioeron, jos puoliset ovat päässeet siitä yhteisymmärrykseen eikä heillä ole yhteistä alaikäistä lasta tai yhteistä omaisuutta. Jos puolisoilla on yhteisiä alaikäisiä lapsia tai yhteistä omaisuutta, notaari voi myöntää avioeron, jos puoliset ovat tehneet kirjallisen sopimuksen lapsen huoltajuudesta, tapaamisoikeudesta ja elatuksesta sekä yhteisen omaisuuden jakamisesta.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Notaarin myöntämä avioero

Notaarilla ei ole erityistä alueellista toimivaltaa, vaan puoliset voivat käyttää ketä tahansa Latviassa toimivaa notaaria. Tämä ei kuitenkaan koske rajat ylittäviä tapauksia, joihin sovelletaan neuvoston asetusta (EY) N:o 2201/2003. Jos rajat ylittävä avioero ei Euroopan unionin tai muun kansainvälisen lainsäädännön nojalla kuulu Latvian toimivaltaan, notaari ei voi aloittaa avioeromenettelyä, ja hänen on ilmoitettava tästä puolisoille. Rajat ylittämissä avioeroasioissa sovellettava laki määritetään tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla 20 päivänä joulukuuta 2010 annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 1259/2010 mukaisesti.

Notaarille toimitettavassa avioerohakemuksessa on esitettävä seuraavat tiedot:

kummankin puolison etunimi, sukunimi ja henkilötunnus (jos henkilötunnusta ei ole, syntymävuosi, päivä ja kuukausi)

viikimisvuosi, päivä ja kuukausi sekä väestörekisterimerkinnän numero

maa, jossa avioliitto on rekisteröity, ja viikimisen toimittanut viranomainen tai uskontokunnan edustaja

onko puolisoilla yhteisiä alaikäisiä lapsia ja ovatko he päässeet sopimukseen näiden huoltajuudesta, tapaamisoikeudesta ja elatuksesta

onko puolisoilla yhteistä omaisuutta ja ovatko he päässeet sopimukseen sen jakamisesta

puolisoiden sukunimet avioeron jälkeen.

Hakemukseen on liitettävä vihkikodistuksen alkuperäiskappale tai väestörekisteritoimiston antama kopio tai väestökirjanote tai väestörekisteritoimiston todistus.

Jos puolisoilla on yhteinen alaikäinen lapsi tai yhteistä omaisuutta, hakemukseen on liitettävä kirjallinen sopimus lapsen huoltajuudesta, elatuksesta, tapaamisoikeudesta ja yhteisen omaisuuden jakamisesta.

Tuomioistuimen myöntämä avioero

Avioeroa tai avioliiton mitätöintiä koskeva hakemus toimitetaan toimivaltaiselle alioikeudelle. Tämä on yleensä vastaajan ilmoitetun asuinpaikan tuomioistuin, tai jos asuinpaikkaa ei ole ilmoitettu, hänen tosiasiallisen asuinpaikkansa tuomioistuin. Hakemus voidaan toimittaa hakijan ilmoitetun asuinpaikan, tai jos sitä ei ole ilmoitettu, hakijan tosiasiallisen asuinpaikan tuomioistuimelle seuraavissa tapauksissa:

hakijan luona asuu alaikäisiä lapsia

toinen puoliso suorittaa vankeusrangaistusta

toisella puolisoilla ei ole ilmoitettua asuinpaikkaa, hänen tosiasiallinen asuinpaikkansa on tuntematon tai hän asuu ulkomailla.

Silloin kun jompikumpi puoliso asuu toisessa jäsenvaltiossa tai on toisen jäsenvaltion kansalainen, toimivalta avioero-, asumusero- tai mitätöintiasioissa määräytyy neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 mukaisesti.

Kun on selvitetty, mikä jäsenvaltio on toimivaltainen, sovelletaan kyseisen jäsenvaltion kansallista siviiliproessioikeutta.

Avioeroasioissa sovellettavista toimivaltasäännöistä määrätään myös oikeusapua ja oikeudellisia suhteita koskeissa kahdenvälisissä kansainvälisissä sopimuksissa, jotka on tehty Latvian ja EU:n ulkopuolisten maiden välillä ja jotka sitovat Latviaa.

Siviiliproessilain 128 §:n mukaan tuomioistuimelle toimitettavassa hakemuksessa on esitettävä seuraavat tiedot:

sen tuomioistuimen nimi, jolle hakemus on toimitettu

hakijan etu- ja sukunimi, henkilötunnus ja ilmoitettu asuinpaikka (jos asuinpaikkaa ei ole ilmoitettu, hakijan tosiasiallinen asuinpaikka); jos hakija on oikeushenkilö, sen nimi, rekisterinumero ja rekisteröity toimipaikka; hakija voi myös ilmoittaa toisen osoitteen tuomioistuimen kanssa käytävää kirjeenvaihtoa varten

vastaajan tai muun asianosaisen etu- ja sukunimi, henkilötunnus, ilmoitettu asuinpaikka ja mahdollinen ilmoitettu toinen osoite, tai jos näitä ei ole, tosiasiallinen asuinpaikka; jos hakija on oikeushenkilö, sen nimi, rekisterinumero ja rekisteröity toimipaikka; vastaajan henkilötunnus ja rekisterinumero, jos ne ovat tiedossa

jos hakemuksen tekee hakijan edustaja, edustajan etu- ja sukunimi, henkilötunnus ja osoite tuomioistuimen kanssa käytävää kirjeenvaihtoa varten, tai jos kyseessä on oikeushenkilö, sen nimi, rekisterinumero ja rekisteröity toimipaikka

rahavaatimuksen yhteydessä luottolaitoksen nimi ja pankkitilin numero, jolle mahdollinen maksu suoritetaan vaatimuksen kohde,

jos vaatimus voidaan ilmoittaa rahamääräisenä, perittävän tai kiistanalaisen vaatimuksen määrä ja laskumenetelmä

tosiseikat, joihin hakijan vaatimus perustuu, ja niitä tukevat todisteet

laki, johon vaatimus perustuu

hakijan vaatimukset

luettelo hakemukseen liitetyistä asiakirjoista

hakemuksen päivämäärä ja mahdolliset muut olennaiset tiedot.

Siviiliproessilain 235.1 §:n mukaan avioerohakemuksessa on esitettävä myös seuraavat tiedot:

mistä lähtien puoliset ovat asuneet erillään

suostuuko toinen puoliso avioeroon

ovatko asianosaiset päässeet sopimukseen lasten huoltajuudesta, toisen puolison tapaamisoikeuden toteuttamistavasta, elatuksesta ja avioliiton aikana hankitun omaisuuden jaosta, vai esittävätkö he tuomioistuimelle näitä koskevia vaatimuksia.

Hakemuksen on oltava kantajan tai hänen edustajansa allekirjoittama. Jos hakemus koskee avioeroa tai avioliiton mitätöintiä, asianosaisen edustajalla on oltava tämän antama yksilöity valtuutus asian hoitamiseksi. Valtuutus toimia avioeroa tai avioliiton mitätöintiä koskevassa asiassa kattaa myös liitännäisvaatimukset.

Hakemukseen on liitettävä seuraavat asiakirjat:

hakemuksen oikeaksi todistettu kopio vastaajalle toimitettavaksi

tosite siitä, että menettelyn mukaiset käsittely- ja muut tuomioistuinmaksut on suoritettu laissa säädetyn suuruisina

asiakirja(t), jo(i)sta käyvät ilmi vaatimuksen perusteena olevat seikat (esimerkiksi todistus avioliiton rekisteröinnistä).

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Valtio antaa yleensä oikeusapua, jos henkilön varat tai tulot ovat niin vähäiset, ettei hän pysty puolustamaan oikeuksiaan. Oikeusapua annetaan myös, jos henkilö on äkillisesti joutunut sellaiseen taloudelliseen tai muuhun tilanteeseen, ettei hän pysty puolustamaan oikeuksiaan (esim. luonnonkatastrofin, ylivoimaisen esteen tai muiden sellaisten syiden vuoksi, joihin hän ei voi vaikuttaa). Samoin oikeusapua myönnetään henkilölle, joka on kokonaan riippuvainen keskus- tai paikallisviranomaisista, minkä vuoksi hänen on vaikea puolustaa oikeuksiaan. Oikeusapua myönnetään valtion oikeusapulain mukaisesti.

Oikeusapu kattaa yleensä prosessiasiakirjojen laatimiseen liittyvät kustannukset, lainopillisen neuvonnan oikeudenkäynnin aikana, esiintymisen oikeudessa ja tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanon.

Latvia myöntää oikeusapua myös neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 mukaisesti.

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Avioerohakemuksia käsittelee ensimmäisenä oikeusasteena alioikeus (*rajona pilsētas tiesa*). Alioikeuden päätökseen voidaan hakea muutosta aluetuomioistuimelta (*apgabaltiesa*) ja oikeuskysymyksissä kassaatiomenettelyssä (*kasācija*) korkeimmalta oikeudelta.

Kun avioeron myöntää notaari, lakisääteisellä menettelyllä vahvistettujen asiakirjojen oikeellisuus voidaan kiistää ainoastaan erillisellä kanteella.

Kantelu, joka koskee notaarin virkavirhettä tai kieltäytymistä hoitamasta tehtäviään, on toimitettava aluetuomioistuimelle, jolle kyseisen notaarin valvonta kuuluu, kuukauden kuluessa päivästä, jona notaari toteutti kantelun aiheena olevan toimen tai kieltäytyi toteuttamasta pyydettyä toimea.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Toisessa jäsenvaltiossa tehty avioero-, asumusero- tai mitätöintipäätös on tunnustettava Latviassa neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 säännösten mukaisesti. Asetuksessa säädetään, että jäsenvaltiossa annettu tuomio tunnustetaan muissa jäsenvaltioissa ilman eri menettelyä.

Asianosainen, joka haluaa varmistaa toisessa jäsenvaltiossa annetun avioero-, asumusero- tai mitätöintipäätöksen tunnustamisen Latviassa, voi hakea neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2201/2003 säädettyä menettelyä noudattaen päätöstä tuomion tunnustamisesta tai tunnustamatta jättämisestä esittämällä ulkomailla annetun päätöksen tunnustamista (*atzīšana*) tai tunnustamista ja täytäntöönpanoa (*atzīšana un izpildīšana*) koskevan hakemuksen sen paikkakunnan alioikeudelle, jossa päätös pannaan täytäntöön tai jossa on vastaajan ilmoitettu asuinpaikka, tai jos sellaista ei ole, tosiasiallinen asuinpaikka. Tuomioistuin käsittelee ulkomailla annetun päätöksen tunnustamista tai tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan hakemuksen yhden tuomarin kokoonpanossa. Tuomari tekee ratkaisunsa hakemuksen ja sen liitteiden perusteella 10 päivän kuluessa hakemuksen toimittamisesta. Asianosaisia ei kutsuta kuultavaksi. Tuomari voi kieltäytyä tunnustamassa tuomiota Latviassa ainoastaan siinä tapauksessa, että jokin neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 22 artiklassa säädettyistä tuomioiden tunnustamatta jättämisen perusteista täyttyy. Sen mukaan toisessa jäsenvaltiossa annetun tuomion tunnustamisesta voidaan kieltäytyä ainoastaan seuraavissa tapauksissa:

tunnustaminen on selvästi vastoin Latvian oikeusjärjestyksen perusteita;

tuomio on annettu poisjäänyttä vastaajaa vastaan eikä haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ole annettu vastaajalle tiedoksi niin hyvissä ajoin ja sillä tavalla, että vastaaja olisi voinut valmistautua vastaamaan asiassa, paitsi jos vastaajan todetaan yksiselitteisesti hyväksyneen tuomion;

tuomio on ristiriidassa Latviassa samojen asianosaisten välillä aiemmin annetun tuomion kanssa; tai

tuomio on ristiriidassa toisessa jäsenvaltiossa tai muussa valtiossa kuin jäsenvaltiossa samojen asianosaisten välillä aiemmin annetun tuomion kanssa ja kyseinen tuomio täyttää edellytykset, jotka ovat tarpeen sen tunnustamiseksi Latviassa.

Siviiliprosessilain 638 §:n mukaan tuomion tunnustamista koskevassa hakemuksessa on esitettävä seuraavat tiedot:

sen tuomioistuimen nimi, jolle hakemus on toimitettu

hakijan etu- ja sukunimi, henkilötunnus (tai jos henkilötunnus ei ole tiedossa, muut tunnistetiedot) ja osoite tuomioistuimen kanssa käytävää kirjeenvaihtoa varten; jos hakija on oikeushenkilö, sen nimi, rekisterinumero ja rekisteröity toimipaikka

vastaajan etu- ja sukunimi, henkilötunnus (tai jos henkilötunnus ei ole tiedossa, muut tunnistetiedot), ilmoitettu asuinpaikka ja mahdollinen ilmoitettu toinen osoite, tai jos näitä ei ole, tosiasiallinen asuinpaikka; jos hakija on oikeushenkilö, sen nimi, rekisterinumero ja rekisteröity toimipaikka

hakemuksen aihe ja seikat, joihin hakemus perustuu

hakijan pyyntö, joka koskee toisen maan tuomioistuimessa annetun tuomion tunnustamista tai tunnustamista ja täytäntöönpanoa tai osittaista täytäntöönpanoa

jos hakija on valtuuttanut edustajan hoitamaan asiaa Latviassa, edustajan nimi ja osoite

luettelo hakemukseen liitetyistä asiakirjoista

hakemuksen laatimispäivä ja -aika.

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 37 artiklan mukaisesti toisen jäsenvaltion tuomioistuimessa annetun tuomion tunnustamista koskevaan hakemukseen on liitettävä seuraavat asiakirjat:

tuomion jäljennös, joka täyttää tarvittavat vaatimukset sen aitouden toteamiseksi

jos tuomio on annettu poisjäänyttä asianosaista vastaan, asiakirja, josta ilmenee, että (avio- tai asumuseroa tai avioliiton mitätöintiä koskeva)

haastehakemus on annettu tälle asianosaiselle tiedoksi; vaihtoehtoisesti hakija voi toimittaa asiakirjan, josta ilmenee, että vastaaja on yksiselitteisesti hyväksynyt tuomion

tuomion antaneen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 39 artiklan mukaisesti antama todistus.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 mukaan asianosainen voi vastustaa toisessa jäsenvaltiossa annetun avioero-, asumusero- tai mitätöintipäätöksen tunnustamista Latviassa kahdella eri tavalla.

Ensinnäkin asianosainen voi asetuksen 21 artiklan nojalla hakea tuomioistuimelta päätöstä, jonka mukaan toisessa jäsenvaltiossa annettua tuomiota ei tunnusteta Latviassa.

Toiseksi vastaaja voi tuomion tunnustamista koskevassa asiassa kiistää tuomion tunnustamisen Latviassa, vaikka toinen asianosainen olisi jo hakenut tuomion tunnustamista ja alioikeus olisi tunnustanut tuomion hakemuksen perusteella. Vastaaja voi vastustaa toisessa jäsenvaltiossa annetun tuomion tunnustamista hakemalla muutosta alioikeuden päätökseen tuomion tunnustamisesta. Tällaiseen päätökseen voidaan hakea muutosta aluetuomioistuimessa asetuksen 33 artiklan nojalla esittämällä liitännäisvalitus (*blakus sūdzība*) päätöksen tehneelle tuomioistuimelle ja lähettämällä muutoshakemus aluetuomioistuimelle. Vastaaja tai hakija voi hakea muutosta aluetuomioistuimen tekemän tuomion tunnustamis päätökseen korkeimman oikeuden senaatilta (*Augstākās tiesas Senāts*) esittämällä päätöksen tehneelle tuomioistuimelle liitännäisvalitus ja lähettämällä muutoshakemus korkeimman oikeuden senaatin siviiliasioiden osastolle.

Vastaaja voi vastustaa toisessa jäsenvaltiossa tehdyn päätöksen tunnustamista ainoastaan vetoamalla neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 22 artiklassa määrittettyihin tuomioiden tunnustamatta jättämisen perusteisiin (ks. kysymys 14).

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Sovellettavan lain määrittämisessä noudatettavasta menettelystä säädetään ns. [Rooma III asetuksessa](#) (neuvoston asetus (EU) N:o 1259/2010, annettu 20 päivänä joulukuuta 2010, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla).

Linkit

<http://www.tiesas.lv/>

<http://www.llrx.com/features/latvia.htm> <http://www.llrx.com/features/latvia.htm> (englanninkielinen sivusto)

<http://www.vvc.gov.lv/>

<http://www.tm.gov.lv/>

Päivitetty viimeksi: 07/02/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [lt](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Avioero - Liettua

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Avioliitto voidaan purkaa puolisoiden yhteisestä sopimuksesta, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

avioliiton solmimisesta on kulunut yli vuosi

molemmat puoliset ovat allekirjoittaneet avioerosopimuksen (osituksesta, lasten elatuksesta yms.)

molemmat puoliset ovat täysivaltaisia.

Tässä kohdassa käsitellyissä tapauksissa avioeron saa yksinkertaistetulla menettelyllä.

Avioliitto voidaan purkaa, jos toinen puolisoista jättää hakemuksen kotipaikkakuntansa alioikeudelle (*apylinkės teismas*) ja jos vähintään yksi seuraavista edellytyksistä täyttyy:

puolisot ovat asuneet yli vuoden erillään

toinen puolisoista on avioliiton solmimisen jälkeen julistettu vajaavaltaiseksi tuomioistuimen päätöksellä

toisen puolison olinpaikka on todettu tuntemattomaksi tuomioistuimen päätöksellä

toinen puolisoista suorittaa yli vuoden pituista vankeusrangaistusta suunnittelemattomasta rikoksesta.

Toisen tai molempien puolisoiden syyllisyyteen perustuva avioero: Avioeroa voi hakea, jos avioliitto on kariutunut toisen puolison syystä. Puolison katsotaan olevan syyppää avioliiton kariutumiseen, jos hän on olennaisesti rikkonut aviovelvollisuuksiaan, sellaisina kuin ne on määritelty Liettuan siviililain (*civilinis kodeksas*) kolmannessa kirjassa (perheoikeus), siten että aviollinen yhteiselämä on käynyt mahdottomaksi.

Avioliiton katsotaan kariutuneen toisen puolison syystä, jos tämä on tuomittu suunnitelmallisesta rikoksesta tai on ollut uskonon tai käyttäytyneen väkivaltaisesti puolisoaan tai muita perheenjäseniä kohtaan tai on hylännyt perheensä eikä ole huolehtinut siitä yli vuoteen.

Vastaaja voi kiistää syyllisyytensä avioeromenettelyssä ja esittää näyttöä, jonka mukaan avioliiton kariutuminen on kantajan syytä. Asiaan liittyvät tosiseikat tutkittuaan tuomioistuin voi julistaa, että kumpikin puoliso on osasyylinen avioliiton kariutumiseen. Tässä tapauksessa seuraukset ovat samat kuin avioliiton purkautuessa yhteisestä sopimuksesta.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Avioliitto päättyy, kun se puretaan tuomioistuimen päätöksellä tai kun toinen puoliso kuolee. Avioliitto voidaan purkaa puolisoiden yhteisellä suostumuksella, toisen puolison hakemuksesta tai toisen tai kummankin puolison syystä.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

Avioliitto katsotaan puretuksi siitä päivästä alkaen, jona avioerotuomio saa lainvoiman. Tuomioistuimen on lähetettävä kopio avioerotuomiosta rekisteröitäväksi paikalliselle väestörekisteritoimistolle kolmen työpäivän kuluessa siitä, kun tuomio on saanut lainvoiman.

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Avioeron jälkeen puoliso voi säilyttää aviassa saamansa sukunimen tai ottaa aiemman sukunimensä uudelleen käyttöön. Jos avioliitto purkautuu jommankumman puolison syystä, tuomioistuin voi toisen puolison pyynnöstä kieltää syylliseksi katsottua puolisoa säilyttämästä aviassa saamaansa sukunimeä, ellei puolisoilla ole yhteisiä lapsia.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoiden välillä

Osituksen toteuttamistapa riippuu siitä, sovelletaanko lakisääteistä vai sopimuksenvaraista aviovarallisuusjärjestelmää. Jos avioehtosopimusta ei ole, osituksen sovelletaan lakisääteistä järjestelmää. Aviovarallisuusjärjestelmistä säädetään siviililain (*civilinis kodeksas*) kolmannen kirjan III osan VI luvussa.

3.3 puolisoiden alaikäisiin lapsiin

Jos jompikumpi puolisoista omistaa aviopuolisoiden yhteisen kodin, tuomioistuin voi vahvistaa toisen puolison oikeuden asua yhteisessä kodissa avioeron jälkeen, jos puolisoiden alaikäiset lapset jäävät asumaan hänen kanssaan. Asumisoikeus on voimassa, kunnes kaikki lapset ovat tulleet täysi-ikäisiksi. Jos puolisoiden yhteinen koti on vuokra-asunto, tuomioistuin voi siirtää vuokraoikeuden puolisolle, jonka luona alaikäiset lapset asuvat tai joka on työkyvytön, ja häätää toisen puolison, jos tämä on määrätty muuttamaan yhteisestä kodista eron yhteydessä.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Kun tuomioistuin antaa päätöksensä avioeroasiassa, se määrää samalla elatusavun maksamisesta avun tarpeessa olevalle entiselle puolisolle, ellei kysymystä elatusavusta ole ratkaistu puolisoiden välillä eron yhteydessä tehdystä sopimuksesta. Puolisolla ei ole oikeutta elatusapuun, jos hänen varansa tai tulonsa riittävät kattamaan hänen elatuksensa. Puolison oletetaan tarvitsevan elatusapua, jos hän on puolisoiden yhteisen alaikäisen lapsen huoltaja tai jos hän on vanhuuden tai sairauden vuoksi työkyvytön. Jos puoliso ei ole pystynyt hankkimaan ammattipätevyyttä (suorittamaan opintojaan loppuun) avioliiton, perheen yhteisen edun tai lastenhoidon vuoksi, hänellä on oikeus vaatia entistä puolisoaan maksamaan opintojen loppuun suorittamisesta tai uudelleenkoulutuksesta aiheutuvat kustannukset.

Avioeroon syyllisellä puolisollla ei ole oikeutta elatusapuun.

Tuomioistuimen on elatusavusta ja sen määrästä päättäessään otettava huomioon avioliiton kesto, elatusavun tarve, kummankin puolison varat, terveydentila, ikä ja työkyky, se, kuinka todennäköisesti työtön puoliso saa työpaikan, ja muut olennaiset seikat.

Elatusapua pienennetään tai myönnetään ainoastaan väliaikaisesti tai elatusapu evätään seuraavissa tilanteissa:

avioliitto kesti alle vuoden

elatusapuun oikeutettu puoliso on tehnyt rikoksen toista puolisoa tai tämän lähisukulaista vastaan

elatusapuun oikeutettu puoliso on taloudellisissa vaikeuksissa omasta syystä

elatusapua vaativa puoliso ei osallistunut yhteisen omaisuuden kartuttamiseen tai vahingoitti tahallaan puolisonsa tai perheen etua avioliiton aikana.

Tuomioistuin voi edellyttää, että henkilö, joka on määrätty maksamaan entiselle puolisolleen elatusapua, antaa riittävän vakuuden velvoitteensa suorittamisesta. Elatusapu voidaan määrätä maksettavaksi kertasuorituksena, säännöllisinä kuukausierinä tai omaisuuden siirrolla.

Jos avioeroa on haettu puolison vammautumisen perusteella, hakijan on maksettava vammautuneen puolison kuntoutuksesta ja hoidosta, ellei niitä korvata valtion sosiaaliturvajärjestelmästä.

Elatusvelvollisen omaisuus voidaan asettaa takavarikkoon elatusapupäätöksen perusteella. Jos elatusvelvollinen laiminlyö maksuvelvollisuutensa, hänen omaisuutensa voidaan käyttää elatusapumaksujen suorittamiseen lakisääteisellä menettelyllä.

Jos elatusvelvollinen kuolee, velvollisuus siirtyy hänen perillisilleen siinä määrin kuin kuolinpesän varat riittävät, riippumatta siitä, ovatko perilliset vastaanottaneet perinnön.

Jos elatusapua saava puoliso kuolee tai solmii uuden avioliiton, elatusapuvelvollisuus raukeaa. Edellisessä tapauksessa oikeus vaatia elatusrästien tai takautuvan elatusavun maksamista siirtyy elatusvelkojan perillisille. Jos uusi avioliitto purkautuu, entinen puoliso voi hakea uudelleen elatusapua edellyttäen, että hänen huollettavanaan tai hoidettavanaan on edellisestä avioliitosta syntynyt lapsi. Kaikissa muissa tapauksissa myöhemmän puolison velvollisuus maksaa elatusapua on etusijalla aikaisemman puolison elatusapuvelvollisuuteen nähden.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Sen jälkeen kun tuomioistuin on antanut asumuseropäätöksen, puoliset eivät enää asu yhdessä, mutta heidän muut oikeutensa ja velvollisuutensa pysyvät muuttumattomina. Asumusero voi olla ensiaskel kohti avioeroa. Se ei kuitenkaan estä puolisoita aloittamasta yhteiselämää uudelleen. Toisin kuin avioeron jälkeen, asumuserossa olevat puoliset eivät saa mennä uudelleen naimisiin, koska he eivät ole eronneet virallisesti.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Toinen puoliso voi hakea tuomioistuimelta asumuseroa tietyissä olosuhteissa, jotka eivät välttämättä johdu toisesta puolisoista mutta joiden vuoksi puolisoitten yhteiselämä on muuttunut sietämättömäksi tai mahdottomaksi tai voisi vakavasti vahingoittaa puolisoitten alaikäisten lasten etua tai puoliset eivät enää halua asua yhdessä. Puoliset voivat yhdessä hakea tuomioistuimelta asumuseroa sillä edellytyksellä, että he ovat allekirjoittaneet erillisen sopimuksen, jossa määrätään alaikäisten lasten asumisjärjestelyistä, elatuksesta ja koulutuksesta sekä puolisoitten omaisuuden jakamisesta ja keskinäisestä elatuksesta.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Asumusero ei vaikuta puolisoitten oikeuksiin ja velvollisuuksiin yhteisten alaikäisten lasten suhteen. Puoliset vain asuvat erillään. Tuomioistuin antaa asumuseropäätöksen yhteydessä aina myös omaisuuden jakamista koskevan päätöksen, ellei tästä ole sovittu puolisoitten välisessä avioehtosopimuksessa. Asumuseron varallisuus oikeudelliset seuraukset tulevat voimaan heti asian käsittelyn alkaessa.

Ellei toista puolisoista katsota syylliseksi eroon, kumpi tahansa puoliso voi pyytää tuomioistuinta määräämään, että asumuseron varallisuus oikeudelliset vaikutukset puolisoitten omaisuuteen ovat voimassa takautuvasti siitä päivästä, jona puolisoitten yhteiselämä tosiasiallisesti päättyi. Jos jompikumpi puoliso kuolee asumuseropäätöksen antamisen jälkeen, eloonjäänyt puoliso säilyttää kaikki hänelle lain mukaan kuuluvat oikeudet, ellei tuomioistuin ole todennut häntä syylliseksi eroon. Samaa sääntöä sovelletaan, kun tuomioistuin myöntää asumuseron puolisoitten yhteisestä hakemuksesta, ellei puolisoitten välisessä asumuserosopimuksessa toisin määrätä. Eloonjäänyt puoliso ei kuitenkaan voi periä edesmenneen puolisonsa omaisuutta.

Tuomioistuin voi määrätä asumuseropäätöksen antamisen yhteydessä, että eroon syyllinen puoliso maksaa toiselle puolisolle elatusapua, jos tämä on avun tarpeessa, ellei kysymystä elatusavusta ole ratkaistu puolisoitten välisessä asumuserosopimuksessa.

Asumusero päättyy, jos puoliset aloittavat yhteiselämän uudelleen ja siten vahvistavat aikovansa elää pysyvästi yhdessä. Asumusero päättyy myös, jos tuomioistuin antaa päätöksen, jossa se hyväksyy asumuseron päättymistä koskevan puolisoitten yhteisen hakemuksen ja kumoaa aiemman asumuseropäätöksensä. Kun puoliset aloittavat yhteiselämän uudelleen, heidän omaisuutensa pysyy erillisenä, kunnes he valitsevat toisen aviovarallisuusjärjestelmän tekemällä uuden avioehtosopimuksen.

Asumuseron päättymisellä on oikeusvaikutuksia kolmansiin vain siinä tapauksessa, että puoliset tekevät uuden avioehtosopimuksen ja rekisteröivät sen siviililain 3.103 §:ssä säädetyllä menettelyllä.

Jos puoliset ovat olleet asumuserossa yli vuoden ajan tuomioistuimen päätöksen voimaantulosta, kumpi tahansa puoliso voi hakea avioeroa.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Avioliiton voi mitätöidä ainoastaan tuomioistuin. Avioliitto, jonka tuomioistuin on julistanut mitättömäksi, on mitätön takautuvasti solmimishetkestä alkaen. Avioliiton mitätöinnin oikeudelliset seuraukset (ks. kohta 9) riippuvat siitä, ovatko puoliset toimineet tai onko ainakin toinen heistä toiminut avioliittoa solmiessaan vilpittömän mielin. Joka tapauksessa laki suojelee mitättömäksi julistetusta avioliitosta syntyneitä lapsia (heidät katsotaan avioliitossa syntyneiksi). Avioliiton mitätöinnin jälkeen osapuolet voivat solmia uuden avioliiton tai rekisteröidä parisuhteen.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Avioliitto voidaan julistaa mitättömäksi, jos seuraavat avioliiton solmimisen edellytykset eivät ole täyttyneet:

Avioliiton voi solmia vain vastakkaista sukupuolta olevan henkilön kanssa.

Mies ja nainen voivat solmia avioliiton ainoastaan vapaasta tahdostaan. Uhkailu, pakottaminen, erehdyttäminen ja muu vapaan tahdon puute ovat mitätöintiperusteita.

Voidakseen solmia avioliiton molempien puolisoitten on pitänyt täyttää solmimispäivään mennessä 18 vuotta. Jos alle 18-vuotias haluaa avioitua, tuomioistuin voi hakemuksesta alentaa vähimmäisavioikää enintään kaksi vuotta yksinkertaistetulla menettelyllä. Merkittävä syy ikärajan alentamiselle on raskaus. Tuomioistuin voi sallia raskaana olevan naisen avioitumisen myös ennen 16 vuoden ikää.

Henkilö, joka on julistettu vajaavaltaiseksi lainvoimaisella tuomioistuimen päätöksellä, ei saa solmia avioliittoa. Jos käy ilmi, että tuomioistuimessa on pantu vireille kanne, jonka tarkoituksena on suunnitellun avioliiton toisen osapuolen julistaminen vajaavaltaiseksi, avioliiton rekisteröintiä on lykättävä, kunnes tuomioistuimen päätös on saanut lainvoiman.

Henkilö, joka on avioliitossa eikä ole saanut avioeroa laissa säädetyllä menettelyllä mukaisesti, ei saa solmia uutta avioliittoa.

Vanhemman ja lapsen, adoptiovanhemman ja adoptiolapsen, isovanhemman ja lapsenlapsen, sisarusten tai puolisisarusten, serkusten sekä tädin tai sedän ja veljen tai sisaren lapsen väliset avioliitot ovat kiellettyjä.

Myös lumeavioliitto voidaan mitätöidä. Avioliitto, joka on solmittu pelkästään muodon vuoksi ilman aikomusta perustaa oikeudellista perhesuhdetta, voidaan mitätöidä kumman tahansa puolison tai syyttäjän hakemuksesta.

Avioliitto voidaan mitätöidä, jos toinen puolisoista ei solminut sitä vapaasta tahdostaan. Puoliso voi hakea avioliiton mitätöintiä, jos hän voi todistaa, että hän ei avioliittoa solmittaessa kyennyt ymmärtämään toimintansa seurauksia tai hallitsemaan toimintaansa. Samoin hän voi hakea mitätöintiä, jos hänet on suostuteltu avioliittoon uhkailulla, pakottamisella tai petoksella.

Puoliso voi hakea mitätöintiä myös siinä tapauksessa, että hän on suostunut avioliittoon vakavan virheen seurauksena. Virhe katsotaan vakavaksi, kun toiseen osapuoleen liittyy tosiseikkoja, joiden vuoksi puoliso ei olisi suostunut avioliittoon, jos hän olisi tiennyt niistä. Virheen oletetaan olevan vakava seuraavissa tapauksissa: i) normaali perhe-elämä on mahdotonta toisen osapuolen terveydentilan tai seksuaalisen poikkeavuuden vuoksi tai ii) toinen osapuoli on tehnyt vakavan rikoksen.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Myöhemmin mitätöidyn avioliiton lapsia pidetään avioliitossa syntyneinä. Jos molemmat puoliset ovat toimineet vilpittömän mielin, toisin sanoen he eivät ole tienneet eivätkä ole voineet tietää avioliiton esteen olemassaolosta, avioliiton oikeudelliset seuraukset (vaikka se olisi julistettu pätemättömäksi) ovat perintöoikeutta lukuun ottamatta samat kuin jos avioliitto olisi ollut pätevä. Tuomioistuimen päätöksessä on esitettävä todisteet siitä, että puoliset ovat toimineet vilpittömän mielin.

Jos vilpittömän mieli puuttuu, mitätöinnillä on seuraavat oikeusvaikutukset: Kun toinen puoliso on toiminut vilpittömästi, hänellä on avioliitossa olevan henkilön oikeudet. Kun kumpikin puoliso on toiminut vilpillisesti, mitätöity avioliitto ei anna kummallekaan osapuolelle avioliittoon perustuvia oikeuksia. Kummallakin on oikeus omaan omaisuuteensa, mukaan lukien toiselle annetut lahjat.

Jos vilpittömin mielin toiminut puoliso tarvitsee elatusapua, hänellä on oikeus hakea sitä vilpillisin mielin toimineelta puolisolta enintään kolmen vuoden ajaksi. Elatusavun määrästä päättää tuomioistuin, joka ottaa huomioon kummankin osapuolen taloudellisen tilanteen.

Tuomioistuin voi määrätä elatusavun suorittamisesta kuukausierinä tai kertamaksuna. Jos jommankumman puolison asema muuttuu, puoliso, jonka etua asia koskee, voi hakea tuomioistuimelta elatusmaksujen korottamista, alentamista tai lopettamista. Määräys maksaa elatusapua vilpittömin mielin toimineelle puolisolle raukeaa ilman eri toimenpiteitä, kun kolmen vuoden elatusapukausi päättyy tai jos elatusavun saaja solmii uuden avioliiton.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Liettuassa ei ole lainsäädäntöä vaihtoehtoisista keinoista avioeroon liittyvien oikeusriitojen ratkaisemiseksi, joten ne voidaan ratkaista ainoastaan tuomioistuimessa.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Puolisoiden yhteisestä sopimuksesta tehtävä avioerohakemus on jätettävä jommankumman puolison asuinpaikkakunnan alioikeuteen (*apylinkės teismas*). Hakemuksessa on ilmoitettava avioeron perusteet ja se, miten hakija aikoo täyttää velvollisuutensa toista puolisoa ja heidän alaikäisiä lapsiaan kohtaan.

Lisäksi hakemuksessa on annettava muut siviiliproessin lain 384 artiklassa edellytetyt tiedot.

Toisen puolison yksin tekemä avioerohakemus on jätettävä hakijan asuinpaikkakunnan alioikeuteen.

Toisen puolison syyllisyyteen perustuva avioerohakemus on jätettävä vastaajan asuinpaikkakunnan alioikeuteen. Jos hakijan luona asuu alaikäisiä lapsia, hakemus voidaan tehdä edellisestä poiketen myös hakijan asuinpaikkakunnan alioikeuteen.

Avioliiton mitätöintiä koskeva hakemus on tehtävä vastaajien tai toisen vastaajan asuinpaikkakunnan tuomioistuimeen.

Asumuserohakemusta käsittelee vastaajan asuinpaikan tuomioistuin.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Maksuttoman oikeusavun antamisesta vähävaraisille hakijoille säädetään valtion takaamaa oikeusapua koskevassa laissa (*Lietuvos Respublikos Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*). Oikeusapua myönnetään myös perheoikeudellisissa asioissa.

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Voi. Avioeroa tai avioliiton mitätöintiä koskevasta päätöksestä on mahdollista valittaa muutoksenhakumenettelyä koskevien yleisten säännösten mukaisesti.

14 Millä tavoin tulee menettellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Toisessa jäsenvaltiossa tehty avioero-, asumusero- tai mitätöintipäätös tunnustetaan Liettuassa neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 säännösten mukaisesti. Jäsenvaltiossa annettu tuomio tunnustetaan asetuksen mukaan muissa jäsenvaltioissa ilman eri menettelyä.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Asianosainen voi vastustaa toisessa jäsenvaltiossa tehdyn avioero-, asumusero- tai mitätöintipäätöksen tunnustamista neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 mukaisesti.

Asetuksen 21 artiklan mukaisesti asianosainen voi myös pyytää alioikeudelta päätöstä, jonka mukaan toisessa jäsenvaltiossa annettua päätöstä ei tunnusteta Liettuassa.

Henkilö, jonka osalta päätöksen tunnustamista haetaan, voi vastustaa sen tunnustamista Liettuassa myös siinä tapauksessa, että tunnustamismenettely on jo käynnissä tai että alioikeus on jo päättänyt tunnustaa päätöksen. Vastaaja voi vastustaa päätöksen tunnustamista Liettuassa valittamalla alioikeuden tunnustamispäätöksestä. Asetuksen 33 artiklan mukaisesti alioikeuden tuomioon toisessa jäsenvaltiossa annetun päätöksen tunnustamisesta voidaan hakea muutosta aluetuomioistuimessa (*apygardos teismas*).

Vastaaja voi vastustaa toisessa jäsenvaltiossa annetun päätöksen tunnustamista asetuksen 22 artiklassa tarkoitetuilla perusteilla.

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Asumuseroon ja avioeroon sovelletaan puolisoitten vakituisen asuinpaikan lakia. Jos puolisoilla on eri asuinpaikka, sovelletaan sen maan lakia, jossa heillä oli viimeksi yhteinen vakituinen asuinpaikka tai, jos tämä ei ole mahdollista, sen maan lakia, jossa asiaa käsittelevä tuomioistuin sijaitsee. Jos puoliset ovat saman maan kansalaisia ja jos tämän maan laki ei salli avioeroa tai asettaa sille erityisehtoja, avioero voidaan myöntää Liettuan lakien mukaisesti, jos toinen puolisoista on myös Liettuan kansalainen tai asuu vakituisesti Liettuassa.

Päivitetty viimeksi: 08/02/2016

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Avioero - Unkari

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Tuomioistuin voi myöntää avioeron jommankumman aviopuolison yksin tai aviopuolisoiden yhdessä tekemästä hakemuksesta, jos puolisoitten välit ovat rikkoutuneet pysyvästi. Avioeroa myönnettäessä on ensisijaisesti otettava huomioon aviopuolisoiden yhteisten alaikäisten lasten etu.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Avioero voidaan myöntää sen perusteella, että puolisoitten välit ovat rikkoutuneet peruuttamattomasti. Tuomioistuin ottaa vastaan asiaa koskevia todisteita. Tuomioistuin voi käynnistää tarvittavien todisteiden hankkimisen myös viran puolesta. Puolisoiden välien täydellistä ja peruuttamatonta rikkoutumista osoittaa puolisoitten yhdessä vapaasta tahdosta tekemä lopullinen avioerohakemus. Puolisoiden välien voidaan katsoa rikkoutuneen peruuttamattomasti erityisesti silloin, jos aviopuolisot eivät enää elä yhdessä ja yhteiselämä näyttää epätodennäköiseltä ottaen huomioon asumuseroon johtaneet olosuhteet ja erillään asumisen kesto.

Aviopuolisoiden yhdessä omasta vapaasta tahdostaan tekemä lopullinen avioerohakemus on riittävä osoitus puolisoitten välien rikkoutumisesta, eikä tuomioistuin tutki tarkemmin siihen johtaneita syitä.

Aviopuolisoiden päätöstä voidaan pitää lopullisena, jos he ovat päässeet sopuun yhteisten lasten lopultajuudesta, etävanhemman ja lasten keskinäisen suhteen ylläpitämisestä, elatusavusta, aviopuolisoiden yhteisen kodin käytöstä ja tarvittaessa puolisolle maksettavasta elatusavusta (aviopuolisoiden tekemä sopimus on vahvistettava tuomioistuimessa). Jos puoliset sopivat yhteishuoltajuudesta, heidän ei tarvitse päättää lasten ja vanhempien välisestä yhteydenpidosta. Sen sijaan heidän on sovittava lapsen asuinpaikasta. Jos puoliset hakevat avioeroa yhteisestä hakemuksesta, yhdessä sovittavien asioiden määrä riippuu siis siitä, valitsevatko he yhteishuoltajuuden.

On tärkeä huomata, että aiemmasta lainsäädännöstä poiketen siviililain mukaan aviopuolisoiden ei enää edellytetä pääsevän sopuun omaisuuden osituksesta.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

Avioliitto päättyy avioeroon. Kun avioero myönnetään, yhteisten lasten huollosta ja elatuksesta, lasten ja vanhempien yhteydenpidosta, puolisolle mahdollisesti maksettavasta elatusavusta, yhteisen kodin käytöstä ja yhteishuoltajuuden kohdalla lasten asuinpaikasta sovitaan tuomioistuimen

vahvistamassa sopimuksessa, jonka osapuolet hyväksyvät ja jonka on vastattava laissa asetettuja vaatimuksia. Jos osapuolet eivät pääse sopuun mainituista kysymyksistä, tuomioistuin päättää niistä tuomiossa. Yhteisen omaisuuden jakamisesta sopiminen ei ole edellytyksenä avioeron saamiselle.

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Avioeron tai avioliiton mitätöinnin jälkeen puoliset säilyttävät avioliiton aikaiset sukunimensä. Jos puoliset haluavat poiketa tästä säännöstä, he voivat ilmoittaa asiasta avioeron tai avioliiton mitätöinnin jälkeen väestörekisterinpitäjälle. Nainen ei kuitenkaan voi avioeron jälkeen käyttää entisen puolisonsa nimeä, johon on liitetty avioliittoa kuvaava pääte "-né", jos hän ei käyttänyt kyseistä nimen muotoa jo avioliiton aikana. Tuomioistuin voi miehen pyynnöstä kieltää tämän entistä vaimoa käyttämästä avioliiton aikaista sukunimeä muodossa, joka paljastaa miehen henkilöllisyyden, jos vaimo on tuomittu tahalliseksi rikoksesta vankeusrangaistukseen. Jos nainen menee uudelleen naimisiin, hän ei voi enää käyttää entisen aviomiehensä nimeä, johon on liitetty avioliittoa kuvaava "-né"-pääte. Oikeus käyttää kyseistä nimeä ei myöskään palaudu, vaikka nainen eroaisi uudesta avioliitosta.

3.2 omaisuuden jakamisen puolisoiden välillä

Avioeron jälkeen puolisoiden välillä ei enää ole aviovarallisuussuhdetta, ja kumpi tahansa puoliso voi pyytää omaisuuden ositusta. Puoliset voivat omaisuuden osituksen yhteydessä pyytää vastiketta sijoituksista, joita on tehty joko yhteisistä varoista henkilökohtaisiin varoihin tai henkilökohtaisista varoista yhteisiin varoihin, samoin kuin vastiketta huolto- ja ylläpitokustannuksista. Vastikkeelle ei ole perustetta, jos puoliset ovat varoja siirtäessään luopuneet oikeudestaan kyseisiin varoihin. Avioliiton aikana käytetystä tai kulutetusta henkilökohtaisesta varallisuudesta voidaan määrätä vastiketta vain perustelluissa poikkeustapauksissa. Puolisoiden omistusosuus yhteisestä omaisuudesta avioerohetkellä on mahdollisuuksien mukaan siirrettävä puolisoille osuutena kyseisestä omaisuudesta. Vastaavasti myös puolisoiden henkilökohtainen varallisuus avioeron hetkellä on siirrettävä sellaisenaan. Jos tämä ei ole jostain syystä mahdollista tai jos tästä aiheutuisi huomattavaa omaisuuden arvon alenemista, riitatapauksessa tuomioistuin määrää omaisuuden ositustavan. Kadoksissa olevaa yhteistä tai henkilökohtaista varallisuutta ei korvata, jos yhteistä omaisuutta ei avioelämän päättyessä ole tai jos korvausvelvollisella puolisoilla ei ole henkilökohtaista varallisuutta.

Jos puoliset jakavat yhteisen omaisuuden sopimuksella, sopimus on voimassa vain, jos se on laadittu virallisella asiakirjalla tai asianajajan varmentamalla, vakuuttavan näytön antavalla yksityisellä asiakirjalla. Tämä ei koske yhteiseen varallisuuteen kuuluvan irtaimiston jakamista, jos ositus on jo pantu täytäntöön.

Jos puoliset eivät ole tehneet sopimusta omaisuuden osituksesta tai jos puolisoiden tekemässä sopimuksessa ei ratkaista kaikkia avioerosta johtuvia vaatimuksia, tuomioistuinta voidaan pyytää ratkaisemaan omaisuuden ositus ja keskeneräiset vaatimukset. Tuomioistuimen on huolehdittava siitä, että kumpikaan osapuoli ei saa omaisuuden osituksessa kohtuutonta taloudellista etua.

3.3 puolisoiden alaikäisiin lapsiin

Vanhempien on jaettava elämiseen tarkoitettavat varat alaikäisten lastensa kanssa, tarvittaessa omien tarpeidensa kustannuksella. Tätä sääntöä ei sovelleta, jos lapsi voi kattaa kohtuulliset tarpeensa työtuloillaan tai omaisuutensa tuotolla tai jos lapsella on suoraan ylenevässä polvessa sukulainen, joka voidaan velvoittaa elättämään lasta. Lasten huoltajaksi määrätty vanhempi huolehtii lasten elatuksesta luontoissuorituksin, kun taas etävanhempi huolehtii elatuksesta ensisijaisesti rahallisesti (elatusapu).

Jos tuomioistuin määrää maksamaan elatusapua, on vahvistettava elatusavun määrä. Tuomioistuin voi tuomiossaan määrätä, että elatusavun määrää tarkistetaan automaattisesti vuosittain Unkarin tilastotoimiston (*Központi Statisztikai Hivatal*) julkaiseman kuluttajahintaindeksin perusteella alkaen seuraavan vuoden tammikuun 1. päivästä.

Vanhemmat sopivat lasten huollosta ensisijaisesti keskenään.

Jos vanhemmat eivät pääse asiasta yksimielisyyteen, tuomioistuin määrää lapsen huoltajuuden sille vanhemmalle, joka voi paremmin turvata lapsen fyysisen, henkisen ja moraalisen kehityksen. Jos lapsen huoltajuuden antaminen jommallekummalle vanhemmista vaarantaisi lapsen edun, tuomioistuin voi myöntää huoltajuuden kolmannelle henkilölle edellyttäen, että kyseinen henkilö on itse hakenut lapsen huoltajuutta.

Lapsella on oikeus olla itse suoraan yhteydessä etävanhempaan. Myös etävanhemmalla on oikeus ja velvollisuus pitää yhteyttä lapseen ja tavata lasta säännöllisesti (tapaamisoikeus). Lapsen kasvatuksesta vastaavalla vanhemmalla tai muulla henkilöllä on velvollisuus varmistaa etävanhemman ja lapsen esteetön yhteydenpito.

Lapsen huoltajaksi määrätyn vanhemman ja etävanhemman on tehtävä yhteistyötä lapsen tasapainoisen kehityksen turvaamiseksi sekä kunnioitettava toistensa perhe-elämää ja yksityisyyttä. Lapsen huoltajaksi määrätyn vanhemman on tiedotettava etävanhemmalle säännöllisesti lapsen kehityksestä, terveydentilasta ja opinnoista sekä annettava etävanhemmalle tämän pyynnöstä lasta koskevia tietoja.

Eronneet vanhemmat päättävät lapsen tulevaisuutta koskevista olennaisista kysymyksistä yhdessä, vaikka vain toinen heistä olisi määrätty lapsen huoltajaksi joko yhteisellä sopimuksella tai tuomioistuimen päätöksellä. Tämä ei kuitenkaan koske tapauksia, joissa tuomioistuin on rajoittanut etävanhemman huoltajuutta tai poistanut sen kokonaan. Lapsen tulevaisuuden kannalta olennaisia kysymyksiä ovat alaikäisen lapsen nimen valinta tai muuttaminen, lapsen asuminen muualla kuin huoltajansa luona, lapsen pitkäaikainen tai pysyvä oleskelu ulkomailla, lapsen kansalaisuuden vaihtaminen sekä lapsen koulutuksen tai ammatin valinta.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Asumuseron toteuttua on mahdollista pyytää elatusapua puolisoilta tai avioeron jälkeen entiseltä puolisoilta, jos henkilö on ilman omaa syytään kyvytön elättämään itseään. Poikkeuksena on tilanne, jossa elatusapua pyytävä henkilö on käyttäytynyt avioliiton aikana tavalla, jonka takia hän ei ansaitse elatusapua. Elatusapua voi pyytää vain sen verran, että se ei vaaranna entisen puolison eikä sellais(t)en henkilö(ide)n toimeentuloa, jo(t)ka entisen puolison on elätettävä samalla tavalla kuin hänen on elätettävä elatusapua vaativa puoliso. Elatusvelvollisuus voi myös olla määräaikainen, jos voidaan olettaa, että elatusapua pyytävä henkilö ei enää tietyn ajan jälkeen tarvitse elatusapua.

Jos puoliso tai entinen puoliso tarvitsee elatusapua vielä senkin jälkeen, kun asumuseron alkamisesta tai avioerosta on kulunut viisi vuotta, elatusapua voi vaatia vain erityistapauksissa. Jos puoliset ovat asuneet yhdessä vähemmän kuin vuoden ajan eikä heillä ole yhteisiä lapsia, entinen puoliso voi pyytää elatusapua vain yhteiselämän kestoa vastaavaksi ajaksi. Tuomioistuin voi erityistapauksessa määrätä maksamaan elatusapua myös pidemmän aikaa.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Asumusero tarkoittaa sitä, että puolisoiden yhteiselämä on päättynyt. Sen jälkeen on mahdollista esimerkiksi pyytää tuomioistuimelta omaisuuden ositusta.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Tuomioistuin määrittelee puolisoiden yhteiselämän alkamisen ja päättymisen sekä yhteisen varallisuuden keston harkinnanvaraisesti. Tuomioistuimen on harkintavaltaa käyttäessään tarkasteltava huolellisesti puolisoiden yhteiselämää koskevia seikkoja (sukupuolisuude, taloudellinen yhteistyö, yhteinen asunto ja taloudenhoito, puolisoiden yhteenkuuluvuuden ilmaukset, yhteisten lasten kasvatusta, huolehtiminen puolison vanhemmista tai lapsista jne.). Tuomioistuin voi arvioida näiden toisistaan riippuvien, taloutta, perhe- ja tunnesidettä sekä tahtotilaa koskevien seikkojen perusteella, onko puolisoilla vielä yhteiselämää. Yhden tai useamman seikan puuttuminen ei vielä välttämättä tarkoita sitä, että puolisoiden yhteiselämä on päättynyt, varsinkin jos puuttumiseen on jokin objektiivinen syy.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Koska asumusero päättää puolisoiden yhteiselämän, puoliset voivat sen jälkeen vaatia omaisuuden ositusta. Vaikka avioliitto ei oikeudelliselta kannalta ole vielä päättynyt, puoliset voivat yhteiselämän päätyttyä hankkia omaisuutta omiin nimiinsä. Heidän on kuitenkin yhdessä päätettävä olemassa olevasta yhteisestä omaisuudesta, sillä asumuseron seurauksena olettamus puolisoiden keskinäisestä suostumuksesta on päättynyt. Jos puolisoilla on yhteisiä lapsia, heidän on yhdessä sovittava lasten huollosta.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Avioliitto on mitätön vain silloin, jos tuomioistuin on julistanut sen mitättömäksi avioliiton mitättömäksi julistamista koskevan menettelyn päätteeksi. Avioliiton mitättömäksi julistamista koskeva tuomio sitoo kaikkia osapuolia. Avioliiton mitättömäksi julistamisen oikeudellisista vaikutuksista säädetään laissa.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Avioliitto on mitätön, jos jommankumman puolison aiempi avioliitto tai rekisteröity parisuhde on edelleen voimassa. Avioliitto on mitätön myös silloin, jos jompikumpi puoliso on toisen sukulainen suoraan alenevassa polvessa, puoliset ovat keskenään sisaruksia, jos jompikumpi puoliso on toisen veljen tai sisaren jälkeläinen suoraan alenevassa polvessa tai jompikumpi puoliso on toisen puolison ottolapsi. Jos jompikumpi puoliso on avioliiton solmimishetkellä asetettu holhouksenalaiseksi oikeustoimikelvottomuuden takia, avioliitto on mitätön. Avioliitto on mitätön myös silloin, jos jompikumpi puoliso oli avioliiton solmimishetkellä oikeustoimikelvoton, vaikka häntä ei ollut asetettu holhouksenalaiseksi. Avioliitto on mitätön, jos osapuolet eivät olleet yhtä aikaa paikalla ilmoittaessaan tahtovansa solmia avioliiton. Jos jompikumpi asianosainen on alaikäinen, avioliitto on mitätön. Alaikäinen voi kuitenkin poikkeustapauksessa solmia avioliiton, jos holhousviranomainen on antanut siihen ennalta luvan. Holhousviranomainen voi myöntää luvan ainoastaan perustelluissa tapauksissa, edellyttäen, että alaikäinen osapuoli on täyttänyt vähintään 16 vuotta.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Jos puoliset solmivat vilpittömässä mielessä avioliiton, joka myöhemmin julistetaan mitättömäksi, avioliiton varallisuusoikeudelliset seuraukset ovat samanlaiset kuin lainvoimaisella avioliitolla. Kun tällainen avioliitto julistetaan mitättömäksi, puoliset voivat esittää omaisuutta koskevia vaatimuksia samoin perustein kuin jos kyseessä olisi tuomioistuimen myöntämä avioero. Jos vain toinen puolisoista on solminut avioliiton vilpittömässä mielessä, voidaan kyseisiä säännöksiä soveltaa vain asianomaisen puolison pyynnöstä.

Puoliset säilyttävät avioliiton mitätöinnin jälkeen avioliiton aikaiset sukunimensä. Jos jompikumpi puoliso haluaa poiketa tästä säännöstä, hän voi ilmoittaa asiasta avioliiton mitätöinnin jälkeen väestörekisterinpitäjälle. Nainen ei kuitenkaan voi käyttää entisen aviomiehensä nimeä, johon on liitetty avioliittoa kuvaava pääte "-né", jos hän ei käyttänyt kyseistä nimen muotoa jo avioliiton aikana.

Avioliiton mitätöinti ei vaikuta isysolettamaan.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Tuomioistuimilla on yksinomainen toimivalta avioliiton mitättömäksi julistamista ja avioeroa koskevissa asioissa.

Kun avioliitto mitätöidään tai puoliset tuomitaan avioeroon, tuomioistuimen on tarvittaessa tehtävä päätös puolisoiden yhteisten alaikäisten lasten huollosta ja elatuksesta, vaikka osapuolet eivät olisi sitä pyytäneet. Tuomioistuin ratkaisee mahdolliset muut kysymykset (esim. entiselle puolisolalle maksettava elatusapu, yhteisen kodin käyttö sekä puolisoiden yhteisen omaisuuden jakaminen) vain, jos osapuolet ovat sitä pyytäneet. Jos osapuolet eivät erikseen pyydä tuomioistuinta ratkaisemaan tällaisia kysymyksiä, tuomioistuin ei käsittele niitä, vaan puoliset voivat vapaasti päättää niistä tuomioistuimen ulkopuolisessa menettelyssä tehtävällä sopimuksella.

Puoliset voivat joko ennen avioerohakemuksen jättämistä tai avioero-oikeudenkäynnin aikana turvautua sovitteluun joko omasta aloitteestaan tai tuomioistuimen kehotuksesta päästäkseen sopuun parisuhteeseen tai avioliiton päättämiseen liittyvistä kiistakysymyksistä. Puolisoitten sovittelussa aikaansaama ratkaisu voidaan sisällyttää tuomioistuimessa tehtyyn sovintoon.

Tuomioistuin voi perustelluissa tapauksissa velvoittaa avioeroa hakevat puoliset käyttämään sovittelua muiden kysymysten osalta varmistaakseen, että huoltajuus ja sen edellyttämä vanhempien keskinäinen yhteistyö, mukaan lukien etävänhemman ja lapsen yhteydenpito, turvataan asianmukaisesti.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Jommankumman puolison on nostettava avioerokanne toista puolisoa vastaan. Myös avioliiton mitätöimistä koskevan kanteen nostaa aviopuoliso toista puolisoa vastaan. Vaihtoehtoisesti kanteen voi nostaa kumpaakin puolisoa vastaan joko syyttäjä tai kolmas osapuoli, jolla on oikeus nostaa kanne. Jos puoliso, jota vastaan kanne pitäisi nostaa, ei enää ole elossa, kanne on nostettava tuomioistuimen määräämää edunvalvojaa vastaan.

Asia on pantava vireille toimittamalla kannekirjelmä, jossa on mainittava seuraavat seikat: toimivaltainen tuomioistuin, osapuolten ja heidän edustajiensa nimi, osoite ja asema oikeudenkäynnissä, oikeus, jonka täytäntöönpanoa haetaan, sekä sitä tukevat seikat ja todisteet, tiedot, joiden perusteella toimivaltainen tuomioistuin määräytyy, sekä kantajan esittämä vaatimus, joka tuomioistuimen on ratkaistava. Avioerokanteessa on esitettävä yksityiskohtaiset tiedot avioliiton solmimisesta ja avioliitossa syntyneistä, elossa olevista lapsista sekä tarvittaessa tiedot, joiden perusteella voidaan päätellä, onko kantajalla oikeus nostaa kanne. Kannekirjelmään on liitettävä edellä mainittuja tietoja koskevat todisteet sekä sellaiset asiakirjat (tai niiden jäljennökset), joista käyvät ilmi kantajan esittämät tosiseikat, tuomioistuimen toimivalta sekä muut sellaiset seikat, jotka tuomioistuimen on otettava viran puolesta huomioon, lukuun ottamatta tietoja, jotka käyvät ilmi henkilötodistuksesta. Kyseiset asiakirjat on mainittava kannekirjelmässä.

Toimivalta avioeroasioissa määräytyy yleisten toimivaltasääntöjen mukaisesti: toimivaltainen on vastaajan asuinpaikan tuomioistuin. Jos vastaajalla ei ole asuinpaikkaa Unkarissa, toimivaltaisuus määräytyy vastaajan oleskelupaikan mukaan. Jos vastaajan oleskelupaikka on tuntematon tai sijaitsee ulkomailla, toimivalta määräytyy sen mukaan, missä vastaajalla oli viimeksi asuinpaikka Unkarissa. Jos kyseistä paikkaa ei saada selville tai jos vastaajalla ei ole koskaan ollut asuinpaikkaa Unkarissa, toimivalta määräytyy kantajan asuinpaikan tai sen puuttuessa kantajan oleskelupaikan mukaan. Lisäksi toimivalta avioliittoasioissa on sen alueen tuomioistuimella, jossa puolisoilla oli viimeinen yhteinen asuinpaikka. Kantaja voi siis päättää, nostaako hän kanteen yleisten toimivaltasääntöjen mukaisesti toimivaltaisessa tuomioistuimessa vai puolisoitten viimeisen yhteisen asuinpaikan mukaan määräytyvässä tuomioistuimessa. Jos yksikään unkarilainen tuomioistuin ei edellä mainittujen sääntöjen perusteella ole avioliittoasiassa toimivaltainen, asian käsittelee Pestin alemman oikeusasteen tuomioistuin (*Pesti Központi Kerületi Bíróság*).

Jos avioliittoasia on jo käynnistetty jossakin tuomioistuimessa, samalla tuomioistuimella on toimivalta myös kaikissa muissa samaa avioliittoa koskevissa myöhemmissä asioissa sekä aviovarallisuutta koskevissa asioissa.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapu?

Ks. sivu "Oikeusapu".

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Avioeropäätökseen voi hakea muutosta. Sen sijaan avioliiton mitättömäksi julistamista tai avioeron julistamista koskevan tuomion oikeudellinen valvonta tai asian uudelleenkäsitely ei ole mahdollinen.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Asetuksen (EY) N:o 2201/2003 21 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiossa annettu tuomio on tunnustettava muissa jäsenvaltioissa vaatimatta periaatteessa minkään erityisen menettelyn noudattamista. Asetuksen 37 artiklan mukaisesti tuomion tunnustamista hakevan asianosaisen on esitettävä seuraavat asiakirjat:

tuomiosta jäljennös, joka täyttää tarvittavat vaatimukset sen aitouden toteamiseksi

asetuksen 39 artiklassa tarkoitettu todistus, jonka on antanut alkuperäjäsenvaltion tuomioistuin tai viranomainen asetuksen liitteessä I olevalla lomakkeella, sekä

jos tuomio on annettu pois jäänyttä asianosaista vastaan, alkuperäisenä tai oikeaksi todistettuna jäljennöksenä asiakirja, josta ilmenee, että haastehakemus tai vastaava asiakirja on annettu pois jääneelle asianosaiselle tiedoksi, tai asiakirja, josta ilmenee, että vastaaja on yksiselitteisesti hyväksynyt tuomion.

Tuomioistuin tai viranomainen voi asetuksen 38 artiklan mukaisesti vapauttaa kahden viimeksi mainitun asiakirjan antamisvelvollisuudesta, jos se katsoo, että sillä on muutenkin käytettävissään tuomion tunnustamiseen tarvittavat tiedot. Tuomioistuin tai viranomainen voi pyytää liittämään asiakirjoihin niiden käännökset. Yleensä Unkarin tuomioistuimet ja viranomaiset voivat toimittaa käännökset.

Jokainen, jonka etua tuomion tunnustaminen koskee, voi kuitenkin asetuksen 21 artiklan 3 kohdan mukaisesti pyytää, että toisessa jäsenvaltiossa annetun tuomion tunnustaminen vahvistetaan tuomioistuimen päätöksellä. Siinä tapauksessa tunnustamista pyytävän asianosaisen on toimitettava pyyntö ja edellä mainitut asiakirjat toimivaltaiselle tuomioistuimelle, joka on vastaajan Unkarissa olevan asuinpaikan tai oleskelupaikan aluetuomioistuimen toimipaikassa toimiva piirioikeus (Budapestissa Budan alemman oikeusasteen tuomioistuin (*Budai Központi Kerületi Bíróság*)) tai, jos vastaajalla ei ole Unkarissa asuinpaikkaa tai oleskelupaikkaa, kantajan Unkarissa olevan asuinpaikan tai oleskelupaikan aluetuomioistuimen toimipaikassa toimiva piirioikeus (Budapestissa Budan alemman oikeusasteen tuomioistuin). Jos myöskään kantajalla ei ole Unkarissa asuinpaikkaa tai oleskelupaikkaa, asiassa toimivaltainen on Budan alemman oikeusasteen tuomioistuin. Tuomioistuin soveltaa menettelyyn edellä mainitun asetuksen 28–36 artiklan säännöksiä soveltuvin osin.

Jos tuomion tunnustaminen on tarpeen sen vuoksi, että asia on merkittävä Unkarin väestörekisteriin, toimivaltaiselle rekisterinpitäjälle on asetuksen 21 artiklan 2 kohdan mukaisesti esitettävä kirjaamispyyntö, johon on liitettävä edellä mainitut asiakirjat.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Asetuksen (EY) N:o 2201/2003 21 artiklan 3 kohdan mukaisesti jokainen, jonka etua tuomion tunnustaminen koskee, voi pyytää, että toisessa jäsenvaltiossa annetun tuomion tunnustamatta jättäminen vahvistetaan tuomioistuimen päätöksellä. Siinä tapauksessa tuomion tunnustamista vastustavan asianosaisen on liitettävä hakemukseensa tuomion jäljennös, joka täyttää sen todenperäisyyttä koskevat edellytykset, sekä asetuksen 39 artiklassa tarkoitettu, asetuksen liitteen I mukainen todistus, jonka on antanut alkuperäjäsenvaltion tuomioistuin tai viranomainen. Toimivaltainen tuomioistuin on vastaajan Unkarissa olevan asuinpaikan tai oleskelupaikan aluetuomioistuimen toimipaikassa toimiva piirioikeus (Budapestissa Budan alemman oikeusasteen tuomioistuin) tai, jos vastaajalla ei ole Unkarissa asuinpaikkaa tai oleskelupaikkaa, kantajan Unkarissa olevan asuinpaikan tai oleskelupaikan aluetuomioistuimen toimipaikassa toimiva piirioikeus (Budapestissa Budan alemman oikeusasteen tuomioistuin). Jos kantajalla ei ole Unkarissa asuinpaikkaa tai oleskelupaikkaa, toimivaltainen on Budan alemman oikeusasteen tuomioistuin. Tuomioistuin soveltaa menettelyyn edellä mainitun asetuksen 28–36 artiklan säännöksiä soveltuvin osin.

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Unkarissa sovelletaan neuvoston asetusta (EU) N:o 1259/2010 tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla. Sen nojalla Unkarin tuomioistuimet soveltavat asetuksen mukaisesti määräytyvää lakia kaikissa sellaisissa asioissa, joihin liittyy rajat ylittävät tekijä. Asetuksen mukaisesti puoliset voivat eräin rajoituksin valita sovellettavan lain (5–7 artikla). Lisäksi asetuksessa määritellään liittymäperusteet, joiden mukaisesti on mahdollista määritellä sovellettava laki, jos puoliset eivät ole tehneet lainvalintaa (8–10 artikla).

Päivitetty viimeksi: 04/07/2016

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Avioero - Malta

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Avioeroa voivat hakea puoliset yhdessä tai toinen puoliso yksin. Avioero-oikeudenkäynnin alkaessa puolisoitten on pitänyt asua erillään yhtäjaksoisesti tai lyhyemmissä jaksoissa vähintään neljän vuoden ajan avioerohakemusta edeltäneiden viiden vuoden aikana. Vaihtoehtoisesti heidän on pitänyt olla vähintään neljä vuotta virallisesti asumuserossa. Tuomioistuimen on myös katsottava, että puolisoitten ei voida kohtuudella olettaa pääsevän sovintoon. Avioeron edellytyksenä on myös, että puoliset ja kaikki lapset saavat tarvittavan elatusavun. He voivat kuitenkin milloin tahansa luopua tästä oikeudesta. Kun puoliset ovat olleet asumuserossa yhteisestä sopimuksesta tai tuomioistuimen päätöksellä, avioeron tuomitseminen ei muuta sitä, mikä on aiemmin sovittu osapuolten kesken, tai mitä heille on määrätty. Tilanne muuttuu ainoastaan avioeron oikeusvaikutusten osalta. On huomattava, että puolisoitten ei tarvitse ennen avioeron hakemista olla asumuserossa yhteisestä sopimuksesta tai tuomioistuimen päätöksellä.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Lainsäädännössä ei säädetä avioeron perusteista. Kuten edellä todetaan avioeron edellytyksistä, avioero-oikeudenkäynnin alkaessa puolisoitten on pitänyt asua erillään yhtäjaksoisesti tai lyhyemmissä jaksoissa vähintään neljän vuoden ajan avioerohakemusta edeltäneiden viiden vuoden aikana. Vaihtoehtoisesti heidän on pitänyt olla vähintään neljä vuotta virallisesti asumuserossa.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoitten henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Kun puoliset ovat olleet asumuserossa yhteisestä sopimuksesta tai tuomioistuimen päätöksellä, avioeron tuomitseminen ei muuta sitä, mikä on aiemmin sovittu osapuolten kesken, tai mitä heille on määrätty. Tilanne muuttuu ainoastaan avioeron oikeusvaikutusten osalta. Asumuseroa koskevaa lakia sovelletaan sukunimiin, ja vaimo voi asumuseron tultua voimaan ottaa uudelleen tyttönimensä käyttöön. Tästä on kuitenkin ilmoitettava julkisessa asumuseroasiakirjassa (*public deed of separation*). Tuomioistuimen antaessa asumuseropäätöksen kyseinen ilmoitus on liitettävä oikeudenkäyntiasiakirjoihin ennen päätöksen antamista. Kun avioero tuomitaan, kaikki siviilioikeudelliset velvoitteet ja osapuolten velvollisuus elää yhdessä raukeavat. Lisäksi puolisoitten perintöoikeudet toistensa omaisuuteen lakkaavat sinä päivänä, jona avioeropäätöksestä tai -tuomiosta tulee lainvoimainen.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Kun puoliset ovat olleet asumuserossa yhteisestä sopimuksesta tai tuomioistuimen päätöksellä, avioeron tuomitseminen ei muuta sitä, mikä on aiemmin sovittu osapuolten kesken, tai mitä heille on määrätty. Maltaan siviililain (*Civil Code*) 66D §:n 5 momentissa säädetään, että kun puolisoitten omaisuuden ja sen tuottojen (osittainen) yhteisomistus tai -hallinta (*community of acquests / community of residue under separate administration*) lakkaa, puoliset voivat siitä huolimatta molempien suostumuksella erota jakamatta yhteisesti omistamaansa omaisuutta.

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

Avioeron voimaantulo ei vaikuta oikeuksiin ja velvoitteisiin, joita vanhemmilla on lapsiaan kohtaan, eikä sopimuksiin, joita on tehty lasten huoltajuudesta. Vanhempi voi kuitenkin väittää, että toinen vanhempi ei sovellu heidän alaikäisten lastensa huoltajaksi. Jos tuomioistuimien yhtyy tähän näkemykseen, huoltajaksi soveltumattomaksi katsottu vanhempi ei voi toisen vanhemman kuollessa saada huoltajuutta ilman tuomioistuimen lupaa. Alaikäisten lasten elatusvelvollisuus jatkuu 18 vuoden ikään saakka. Jos lapsi jatkaa opintojaan, elatusvelvollisuus jatkuu 23 vuoden ikään saakka, jollei toisin sovita.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Kun puoliset ovat olleet asumuserossa yhteisestä sopimuksesta tai tuomioistuimen päätöksellä, avioeron tuomitseminen ei muuta sitä, mikä on aiemmin sovittu osapuolten kesken, tai mitä heille on määrätty. Näin ollen avioero ei vaikuta elatusvelvollisuuteen, paitsi jos osapuolet toisin päättävät. Tuomioistuimien voi avioerohakemuksen hyväksyvässä tuomiossa määrätä sen osapuolen, jolle elatusapua on määrätty maksettavaksi, asian käsittelyn aikana esittämästä pyynnöstä, että toisen osapuolen entiselle puolisolleen tai lapsilleen maksaman elatusavun saaminen varmistetaan tarkoituksenmukaisella ja kohtuullisella vakuudella, joka määritetään osapuolten tilanteen mukaisesti. Vakuuden arvo voi olla enintään viiden vuoden elatusavun suuruinen. Vakuutta koskeva pyyntö voidaan esittää myös milloin tahansa avioerotuomion antamisen jälkeen, kun elatusapua on tuomion mukaan maksettava.

Kun puoliso yksin tai yhdessä toisen puolison kanssa haluaa purkaa avioliiton ja toimittaa avioerohakemuksen toimivaltaiseen siviilituomioistuimeen, tuomioistuin edellyttää ennen menettelyn aloittamista heidän tapaavan sovittelijan, jos puoliset eivät ole olleet asumuserossa yhteisestä sopimuksesta tai tuomioistuimen päätöksellä. Sovittelija selvittää, onko puolisojen välien korjaantuminen mahdollista. Jos sovintoon ei päästä eivätkä puoliset ole vielä sopineet avioeron ehdoista, avioero pyritään toteuttamaan sopimuksella. Sopimuksessa käsitellään seuraavia ehtoja tai osaa niistä:

lasten huoltajuus;

lasten tapaamisoikeus;

elatusapu toiselle tai kummallekin vanhemmalle ja jokaiselle lapselle;

asuminen puolisojen yhteisessä kodissa;

puolisojen yhdessä osittain tai kokonaan omistaman tai hallitseman omaisuuden jakaminen.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Asumuseroa hakeva puoliso jättää asiaa koskevan hakemuksen tuomioistuimelle, joka antaa tuomion puolisojen oikeuksista ja velvoitteista asumuseron aikana.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Asumuseron myöntäminen edellyttää, että yksi tai useampi seuraavista edellytyksistä täyttyy;

uskottomuus;

perheväkivalta;

puolison toiseen puolisoon tai lapsiin kohdistama väkivaltainen, julma tai uhkaileva käytös tai vakavan vamman aiheuttaminen;

puolisojen ei kohtuudella voida odottaa asuvan yhdessä avioliiton rikkouduttua peruuttamattomasti;

puolison hylkääminen.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Puolison, jota vastaan asumusero julistetaan, on maksettava **elatusapua** toiselle puolisolle ja lapsille 18 vuoden ikään saakka. Jos lapset opiskelevat päätoimisesti, ikäraja nousee 23 vuoteen. Toiselle puolisolle ja lapsille maksettavan elatusavun suuruutta määritettäessä otetaan huomioon kaikki heidän tilanteeseensa vaikuttavat seikat, joita ovat muun muassa seuraavat:

kokonaisvaltaiseen arvioon perustuvat lasten tarpeet;

fyysiset tai henkiset vammat;

sairauksien seuraukset, jos niiden vakavuuden vuoksi puoliset tai lapset eivät pysty huolehtimaan itsestään;

puolison, joka on määrätty maksamaan elatusapua, mahdollisesti heikentynyt tulonhankkimiskyky, joka johtuu siitä, että hän on avioliiton aikana joutunut huolehtimaan kotitaloudesta, toisesta puolisosta ja avioliiton aikana syntyneistä lapsista;

kaikki tulot ja muut etuudet, jotka toinen puoliso saa tai molemmat puoliset saavat lainsäädännön mukaisesti;

puolisojen ja lasten asumiseen liittyvät vaatimukset;

rahamäärä, jonka puoliso olisi saanut jonakin etuutena (esimerkiksi eläkkeen muodossa), mutta josta hän joutuu luopumaan asumuseron vuoksi.

Tuomioistuin voi toisen puolison vaatimuksesta päättää, että **aviopuolisojen yhteinen koti** jää kokonaisuudessaan kyseiselle puolisolle siksi ajaksi ja niillä ehdoilla, jotka tuomioistuin katsoo parhaiksi. Tuomioistuin voi myös päättää, että yhteinen koti myydään, jos molemmilla puolisoilla ja heidän lapsillaan on asianmukainen vaihtoehtoinen asunto. Tuomioistuin voi myös päättää yhteisen kodin myynnistä saatavan tuoton jakamisesta puolisoille. Jos molemmat puoliset omistavat yhteisen kodin, tuomioistuin voi määrätä sen jommallekummalle puolisolle, joka puolestaan korvaa toiselle tämän kärsimän rahallisen tappion.

Kun tuomioistuin antaa asumuseroa koskevan tuomion, se määrää myös lasten **huoltajuudesta** pitäen lasten hyvinvointia tärkeimpänä perusteena.

Tuomioistuin voi kuitenkin puolison pyynnöstä päättää, että toinen puoliso ei sovellu heidän alaikäisten lastensa huoltajaksi. Jos tuomioistuin tekee tällaisen päätöksen, huoltajaksi soveltumattomaksi katsottu vanhempi ei voi toisen vanhemman kuollessa saada alaikäisten lasten huoltajuutta ilman tuomioistuimen lupaa.

Vaimo voi asumuseron tultua voimaan ottaa uudelleen **tyttönimensä** käyttöön. Tästä on kuitenkin ilmoitettava julkisessa asumuseroasiakirjassa (*public deed of separation*). Tuomioistuimen antaessa asumuseropäätöksen kyseinen ilmoitus on liitettävä oikeudenkäyntiasiakirjoihin ennen päätöksen antamista.

Kaikissa tapauksissa asumuseron vaikutukset **kolmansiin osapuoliin** alkavat vasta sen jälkeen, kun asumuseroasiakirja rekisteröidään julkiseen rekisteriin.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Avioliiton mitätöinti tarkoittaa, että se ei ole tullut lainkaan voimaan.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Avioliitto on mitätön, jos

asianomaisen maan avioliittolain mukaisia muodollisuuksia ei ole noudatettu;

jompikumpi osapuoli pakotettiin suostumaan avioliittoon fyysisistä tai henkistä väkivaltaa käyttäen tai uhkaamalla;

jommankumman osapuolen suostumus on merkityksetön toisen osapuolen henkilöllisyyttä koskevan erehdyksen vuoksi;

jommankumman osapuolen suostumus on saatu aikaan petoksella, joka koskee toisen osapuolen henkilökohtaista ominaisuutta, joka voi vakavasti vahingoittaa avioliittoa;

jommankumman osapuolen suostumus on merkityksetön, koska hänen kykynsä arvioida avioelämää tai aviopuolisojen välttämättömiä oikeuksia ja velvollisuuksia on olennaisesti rajoittunut tai hänellä on sellainen psyykkisen poikkeavuus, jonka tuloksena hän ei pysty täyttämään välttämättömiä velvollisuuksiaan aviopuolisona;

jompikumpi osapuolista on impotentti, jolloin impotenssi voi olla absoluuttista tai suhteellista mutta sen on täytynyt alkaa ennen avioliiton alkamista;

jommankumman osapuolen suostumus on merkitykseton, koska avioliitto, yksi tai useampi avioelämän olennainen osa tai oikeus sukupuoliyhteyteen puolison kanssa on nimenomaisesti suljettu pois;
jompikumpi osapuolista asettaa suostumukselleen lykkäävän ehdon;
jommallakummalla osapuolista ei ollut avioliiton solmimishetkellä vaadittavaa käsityskykyä tai tahtoa antaakseen suostumuksensa avioliittoon; tämä koskee myös ohimenevää syytä;
aviopuolisot eivät ole olleet sukupuoliyhteydessä keskenään.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Pätevän avioliiton vaikutusten katsotaan olleen aina voimassa mitättömäksi julistetun avioliiton aikana syntyneiden tai siitettyjen lasten osalta. Sama koskee lapsia, jotka ovat syntyneet ennen avioliittoa ja joiden isyys on tunnustettu ennen avioliiton mitätöintiä koskevan tuomion antamista. Jos vain toinen vanhemmista on toiminut vilpittömässä mielessä, kyseisiä vaikutuksia sovelletaan hänen ja lasten hyväksi. Jos molemmat vanhemmat ovat toimineet vilpillisessä mielessä, pätevän avioliiton vaikutuksia sovelletaan ainoastaan niiden lasten hyväksi, jotka ovat syntyneet tai jotka on siitetty mitättömäksi julistetun avioliiton aikana. Puolison, joka on vastuussa avioliiton mitättömyydestä, on maksettava vilpittömässä mielessä toimineelle puolisolle elatusapua viiden vuoden ajan. Tämä velvollisuus päättyy, jos vilpittömässä mielessä toiminut puoliso avioituu uudelleen.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Vaihtoehtoisia keinoja ei ole, vaan avioeroa on aina haettava tuomioistuimelta.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Avioeroa, asumuseroa ja siviilivihkimisen mitätöintiä haetaan riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen perheoikeuden jaostosta (*Civil Court, Family Section*). Maltan kirkollisen tuomioistuimen (*Ecclesiastical Tribunal*) myöntämän avioliiton mitätöinnin rekisteröintiä haetaan muutoksenhakutuomioistuimelta (*Court of Appeal*). Avioeroa, asumuseroa ja siviilivihkimisen mitätöintiä koskeva hakemus on vannottava oikeaksi. Hakemukseen on vastattava 20 päivän kuluessa. Vaadittavat liiteasiakirjat riippuvat siitä, mitä hakija haluaa osoittaa oikeaksi. Kirkollisen tuomioistuimen myöntämän avioliiton mitätöinnin rekisteröintiä haettaessa asiakirjoihin on liitettävä jäljennökset ensimmäisen oikeusasteen kirkollisen tuomioistuimen (*Metropolitan Tribunal*) antamasta tuomiosta, toisen oikeusasteen alueellisen tuomioistuimen (*Regional Tribunal of Second Instance*) määräyksestä, täytäntöönpanomääräyksestä ja vihkimistodistuksesta. Kukin asumuseroa hakenut asianosainen voi milloin tahansa oikeuskäsittelyn aikana hakea asumuserohakemuksen muuttamista avioeron julistamista koskevaksi hakemukseksi. Tätä muutosta on kuitenkin haettava ennen kuin oikeus vetäytyy harkitsemaan tuomiota.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Oikeusapua voi saada, jos riita-asioiden oikeudenkäyntijärjestystä koskevan lain 912 §:ssä asetetut edellytykset täyttyvät.

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Avioeroon, asumuseroon ja avioliiton mitätöintiin liittyvään päätökseen voi hakea muutosta. Sen sijaan Maltan kirkollisen tuomioistuimen myöntämän avioliiton mitätöinnin rekisteröintiä koskevaan määräykseen ei voida hakea muutosta.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Ulkomaisen tuomioistuimen päätös, joka koskee naimisissa olevan henkilön asemaa tai vaikuttaa siihen, tunnustetaan sellaisenaan Maltan lainsäädännössä, jos kyseisen päätöksen antaa toimivaltainen tuomioistuin maassa, jonka kansalainen toinen menettelyn osapuolista on tai jossa tämä asuu. Kyseinen päätös kirjataan Maltan julkiseen rekisteriin (*Public Registry*). (Osoite: **Evans Building, Triq Merkanti, Valletta VLT 2000**).

Maltan lakien lisäksi sovelletaan myös EU:n lainsäädäntöä, eli tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevilla asioilla ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta 27 päivänä marraskuuta 2003 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 2201/2003. Asetuksen 22 artiklan mukaan avioeroa, asumuseroa ja avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevaa tuomiota ei tunnusteta, jos

- tunnustaminen on selvästi vastoin sen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteita, jossa tunnustamista pyydetään;
- tuomio on annettu pois jäänyttä vastaajaa vastaan eikä haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ole annettu vastaajalle tiedoksi niin hyvissä ajoin ja sillä tavalla, että vastaaja olisi voinut valmistautua vastaamaan asiassa, paitsi jos vastaajan todetaan yksiselitteisesti hyväksyneen tuomion;
- tuomio on ristiriidassa sellaisen tuomion kanssa, joka on annettu oikeudenkäynnissä samojen asianosaisten välillä siinä jäsenvaltiossa, jossa tunnustamista pyydetään, tai
- tuomio on ristiriidassa toisessa jäsenvaltiossa tai muussa valtiossa kuin jäsenvaltiossa samojen asianosaisten välillä aikaisemmin annetun tuomion kanssa, ja tämä aikaisemmin annettu tuomio täyttää ne edellytykset, jotka ovat tarpeen sen tunnustamiseksi siinä jäsenvaltiossa, jossa tunnustamista pyydetään.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Avioeroa, asumuseroa tai avioliiton mitätöintiä koskevan päätöksen tunnustamista vastustettaessa on otettava yhteys riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen perheoikeuden jaostoon (*Civil Court, Family Section*). Sovellettavasta menettelystä säädetään Maltan lakien 12 luvussa.

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Siviilituomioistuimilla on toimivalta käsitellä avioerohakemus ja päättää asiasta, jos vähintään yksi seuraavista edellytyksistä täyttyy: vähintään toinen puolisoista asui Maltassa päivänä, jona avioerohakemus jätettiin toimivaltaiseen siviilituomioistuimeen; tai vähintään toinen puolisoista oli asunut vakinaisesti Maltassa avioerohakemuksen jättämispäivää välittömästi edeltäneen vuoden ajan.

Päivitetty viimeksi: 22/03/2017

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Avioero - Alankomaat

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Avioero pannaan vireille joko puolisoitten yhteisellä hakemuksella (*gezamenlijk verzoek*) tai toisen puolison yksipuolisella hakemuksella (*eenzijdig verzoek*). Molemmissa tapauksissa on käytössä hakemusmenettely (*verzoekschriftprocedure*; ks. 11 kohta).

Molemmissa tapauksissa osapuolilla on oltava asianajaja. Avioerohakemuksen käsittelee sen tuomiopiirin tuomioistuin, missä hakija(t) asuu/asuvat. Avioeron voi panna vireille milloin tahansa avioliiton solmimisen jälkeen, eli avioliiton kestolle ei ole asetettu vähimmäisvaatimusta. Avioero astuu voimaan, kun tuomioistuimen päätös kirjataan väestörekisteriin. Rekisteröinti on mahdollinen vasta sitten, kun päätös on lopullinen eli lainvoimainen. Kirjaaminen on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun päätöksestä on tullut lopullinen, muutoin päätös kumoutuu eikä sitä voida enää kirjata. Jos avioliitto on solmittu ulkomailla eikä vihkintodistusta ole kirjattu Alankomaiden väestörekisteriin, (Alankomaissa tehty) avioeropäätös kirjataan Haagin erityiseen väestörekisteriin.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Alankomaiden lain mukaan avioerolle on yksi ainoa peruste: avioliiton lopullinen purkautuminen. Siitä on kyse, jos yhteiselämän jatkaminen on käynyt kestävämmäksi eikä asianmukaisen aviosuhteen palautumiselle ole edellytyksiä. Yksipuolisen hakemuksen tapauksessa hakijan on vedottava avioliiton pysyvään purkautumiseen ja todistettava se, jos toinen puoliso kiistää asian. Tuomioistuin päättää, onko kyse pysyvästä purkautumisesta. Avioero yhteisestä hakemuksesta myönnetään sillä perusteella, että molemmat puoliset katsovat avioliiton purkautuneen pysyvästi.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Avioero voi vaikuttaa entisen puolison sukunimen käyttöön. Eronnut henkilö voi solmia uuden avioliiton tai elää rekisteröidyssä parisuhteessa.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Aviovarallisuusjärjestelmä (omaisuusyhteisyys)

Alankomaiden lainsäädäntö on melko erikoinen avioliiton aikaisten tulojen ja omaisuuden osalta. Aviovarallisuusjärjestelmä perustuu omaisuuden yhteisyyden periaatteeseen (*algehele gemeenschap van goederen*). Sen piiriin kuuluu periaatteessa molempien puolisoitten koko omaisuus niin avioliittoon edeltävältä ajalta kuin avioliiton ajalta. Molempien omaisuus katsotaan siis yhdeksi yhteiseksi omaisuudeksi (*boedelmenging*). Samoin kaikki velat, jotka kumpi tahansa aviopuolisoista on ottanut ennen avioliittoa tai sen aikana, ovat periaatteessa yhteisiä. Jokainen aviopuolisoiden velkoja voi vaatia saataviaan yhteisestä omaisuudesta. Omaisuusyhteys katkeaa avioerossa eli avioeropäätöstä väestörekisteriin kirjattaessa. Avioerossa yhteinen omaisuus jaetaan. Lain lähtökohdaksi on, että kumpikin puoliso on oikeutettu saamaan puolet omaisuudesta. Puolisot voivat kuitenkin poiketa tästä ja sopia muunlaisista järjestelyistä avioerosopimuksessa (*echtscheidingsconvenant*) tai omaisuutta jaettaessa.

Avioehto

Aviopuolisot voivat joko ennen avioliittoa tai sen aikana (erittäin harvinaista) laadittavalla avioehtosopimuksella (*huwelijke voorwaarden*) päättää omaisuuden jakamisesta aviovarallisuusjärjestelmästä poikkeavalla tavalla. Avioehdossa myös määrätään, miten omaisuus avioerotapauksessa jaetaan.

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

Huoltajuus

Vanhempien yhteishuoltajuus jatkuu myös avioeron jälkeen. Ainoastaan poikkeustapauksissa tuomioistuinta voidaan pyytää määräämään huoltajuus vain toiselle vanhemmista. Tällaisen pyynnön voivat esittää joko vanhemmat yhdessä tai toinen heistä. Myös sillä vanhemmalla, joka ei ole enää lapsen huoltaja, on oikeus tavata lasta. Molemmat vanhemmat (tai toinen heistä) voivat pyytää tuomioistuinta vahvistamaan tapaamiskäytännön (*omgangsregeling*).

Lapsen elatusvelvollisuus

Jos vanhemmilla on avioeron jälkeen yhteishuoltajuus, heidän pitäisi sopia myös lapsen huoltoon liittyvistä raha-asioista. He voivat myös pyytää tuomioistuinta vahvistamaan elatussopimuksen. Jos vanhemmat eivät pysty sopimaan asiasta, tuomioistuin voi määrätä elatusmaksun suuruuden. Jos huoltajuus on vain toisella vanhemmista, tuomioistuin määrittää pyynnöstä, miten paljon toisen vanhemman on osallistuttava lapsista aiheutuviin kuluihin. Periaatteena on, että vanhemmat sopivat maksuista itse. Lisätietoa on saatavilla elatusmaksujen perintäviraston (*Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen*) verkkosivuilta osoitteessa (<http://www.lbio.nl/>).

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Puolisoiden välinen elatusvelvollisuus (*onderhoudsverplichting*) jatkuu avioliiton purkaututtua. Tuomioistuin voi henkilön hakemuksesta velvoittaa avioerotuomiossa tai myöhemmässä tuomiossa tämän entisen aviopuolison maksamaan hänelle elatusapua, jos hakijalla ei ole riittävän toimeentulon takaavia tuloja eikä hänen voida kohtuudella olettaa niitä hankkivan. Tuomioistuin ottaa asiassa huomioon hakijan tarpeet ja entisen puolison maksukykyyn. Huomioon voidaan ottaa myös muita seikkoja, kuten avioliiton ja yhdessä asumisen kesto. Jos tuomioistuin ei määrää elatusvelvollisuuden kestosta, elatusvelvollisuus päättyy 12 vuoden kuluttua. Tuomioistuin voi erityistapauksissa pidentää elatusvelvollisuuden kestoa elatusapua saavan osapuolen hakemuksesta. Jos avioliitto on lapseton ja se on kestänyt enintään viisi vuotta, elatusvelvollisuuden kesto on periaatteessa yhtä pitkä kuin avioliiton kesto. Jos (entiset) puoliset pääsevät elatuksesta sovintoon, se voidaan kirjata myös avioerosopimukseen.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Asumusero (*scheiding van tafel en bed*) on keino päättää yhteiselämä ilman avioliiton purkamista. Se soveltuu puolisoille, jotka eivät halua asua yhdessä ja ovat valmiita sopimaan näin aiheutuviin oikeudellisiin seurauksiin mutta jotka haluavat esimerkiksi uskonnollisista tai taloudellisista syistä pysyä aviossa. Asumusero tarjoaa mahdollisuuden sovitteluun, mutta se voi myös olla välivaihe ennen varsinaista avioeroa. Asumusero astuu voimaan, kun sitä koskeva tuomioistuimen päätös kirjataan aviovarallisuusrekisteriin (*huwelijksgoederenregister*). Kirjaaminen on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa voimaantulosta, aivan kuten avioerossakin.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Ainoa edellytys asumuserolle on yhteiselämän lopullinen päättymisen.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Asumuseron vaikutukset aviovarallisuussuhteisiin, lasten huoltajuuteen (tapaamisoikeus), elatukseen ja eläkkeeseen ovat samat kuin avioerossa. Avioliitto pysyy kuitenkin voimassa. Asumuserossa elävät puoliset eivät peri toisiaan. Jos asumuserossa elävät puoliset haluavat erota lopullisesti, he voivat hakea avioliiton purkamista. Asumuserossa elävä henkilö voi asua yhdessä uuden kumppanin kanssa, mutta avioituminen tai parisuhteen rekisteröinti ei ole mahdollista.

Yksipuolista hakemusta avioliiton purkamiseksi tilanteessa, jossa puoliset ovat asumuserossa, ei voi tehdä milloin hyvänsä. Yksipuolisen hakemuksen tapauksessa asumuseron on täytynyt olla voimassa kolme vuotta, tosin tietyissä tapauksissa tuomioistuin voi lyhentää määräajan yhteen vuoteen. Kolmen vuoden määräaika lasketaan päivästä, jona asumusero on rekisteröity. Jos asumuserossa olevat puoliset hakevat avioeroa yhdessä, hakemuksen voi tehdä milloin tahansa. Avioero astuu voimaan, kun tuomioistuimen päätös kirjataan väestörekisteriin.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Avioliitto voidaan mitätöidä ainoastaan tuomioistuimen päätöksellä. Mitätöinti (*nietigverklaring*) tapahtuu hakemusmenettelyllä. Avioliittoa ei voida (automaattisesti) mitätöidä, vaan se pysyy voimassa siihen asti, kun se on julistettu mitättömäksi. Laissa säädetään siitä, millä edellytyksillä avioliitto voidaan mitätöidä ja kenen hakemuksesta.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Laissa säädetään seuraavista edellytyksistä, joilla mitätöintiä voi hakea:

Osapuolet ovat naimisissa seuraavista seikoista huolimatta:

avioeste (alikärajä, alikäisen avioliittoon tarvittavan luvan puuttuminen, moniavioisuus, sukulaisuus),

uhkailu tai henkilöä koskeva virheellinen käsitys,

lumeavioliitto,

toisen puolison psyykinen häiriintyneisyys,

viikimisen suorittanut viranomaislainen ei ollut toimivaltainen,

viikimisellä ei ollut riittävästi todistajia.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Avioliiton mitätöinti vaikuttaa takautuvasti avioliiton solmimisajankohtaan asti. Sen jälkeen kun tuomioistuin on mitätöinyt avioliiton, katsotaan, ettei avioliittoa ole koskaan ollutkaan. Tietyissä tilanteissa tästä voidaan poiketa. Tällöin mitätöinnin seuraukset ovat samat kuin avioerossa. Esimerkiksi mitätöidystä avioliitosta syntyneiden lasten perheoikeudelliset siteet molempiin vanhempiin säilyvät. Toinen poikkeus koskee tapauksia, joissa toinen puolisoista on solminut avioliiton hyvässä uskossa luullen, ettei avioliitolle ole estettä (ks. avioliiton mitätöintiedellytykset 8 kohdassa). Hyvässä uskossa toiminut puoliso voi esimerkiksi vaatia elatusmaksua toiselta puolisoilta.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Avioerosovittelu (*scheidingsbemiddeling*) on Alankomaissa melko yleistä. Siinä aviopuolisot yrittävät sovittelijan ja mahdollisesti asianajajansa avustuksella päästä yhteisymmärrykseen avioerosta ja sen seurauksista. Näin sovitut asiat kirjataan avioerosopimukseen. Sovittavia asioita ovat esimerkiksi omaisuudenjako, puolisoitten keskinäinen elatusvelvollisuus ja lasten huolto. Tuomioistuin voi sisällyttää sopimuksen avioeropäätökseen.

Vereniging van Familierechtadvocaten en Scheidingsbemiddelaars -yhdistyksen jäsenet ovat erikoistuneet mm. avioero- ja elatusasioihin sekä avioerosovitteluun ja siihen liittyviin asioihin. Lisätietoja osoitteessa <http://www.vas-scheidingsbemiddeling.nl/>.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Hakemus

Avioeromenettely käynnistetään aina hakemuksella. Hakemuksessa on ilmoitettava puolisoitten suku- ja etunimet ja asuin- tai oleskelupaikka. Jos parilla on alaikäisiä lapsia, heistä on ilmoitettava samat tiedot. Avioerohakemuksen yhteydessä tuomioistuinta voidaan pyytää vahvistamaan avioeroon liittyviä muita järjestelyjä. Ne voivat koskea mm. seuraavia:

alikäisten lasten huoltajuus ja tapaamisoikeus,
puolison tai lapsen/lasten elatusvelvollisuus,
aviovarallisuuden jako tai poikkeaminen avioehdossa sovitusta omaisuudenjaosta,
avioparin yhteisen kodin käyttö,
eläkeoikeuksien tasaaminen.

Hakemus on toimitettava asianajajan välityksellä tuomioistuimeen. Jos hakija asuu Alankomaissa, hakemuksen voi toimittaa asuinpaikan tuomioistuimelle. Jos hakija ei asu Alankomaissa, mutta toinen puoliso asuu, hakemus toimitetaan Alankomaissa asuvan puolison asuinpaikan tuomioistuimelle. Jos molemmat puolisot asuvat ulkomailla, hakemus on toimitettava Haagin tuomioistuimelle.

Mitä asiakirjoja hakemukseen pitää liittää?

molemmilta puolisoilta enintään kolme kuukautta vanha alkuperäinen ote väestörekisteristä (*bevolkingsregister*), josta käy ilmi kansalaisuus, siviilisääty ja ulkomaalaisten tapauksessa Alankomaihin saapumispäivä. Jos ainoastaan toinen puolisoista on Alankomaiden kansalainen, on ilmoitettava myös päivä, jona ulkomaalainen puoliso asettui asumaan Alankomaihin;

alikäisten lasten enintään kolme kuukautta vanha alkuperäinen ote syntymärekisteristä (*geboorteregister*);

enintään kolme kuukautta vanha alkuperäinen ote avioliittorekisteristä (*huwelijksregister*). Otteen saa sen paikkakunnan kunnantalolta, jossa avioliitto on solmittu. Ulkomailla solmitusta avioliitosta riittää alkuperäinen vihkitodistus tai vanhempikin rekisteriote;

huoltajuussuunnitelma (*ouderschapsplan*), jos parilla on alaikäisiä lapsia. Huoltajuussuunnitelmaan kirjataan lapsia koskevat vanhempien väliset järjestelyt, esim. päivittäinen hoito, koulu, urheilu, sairaanhoito, lomat ja juhlapyhät, raha-asiat, käytännön järjestelyt (esim. lasten vienti ja haku).

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Jos hakija ei pysty maksamaan asianajajan tai sovittelijan käytöstä aiheutuvia kuluja (kokonaan) itse, hän voi tietyin edellytyksin saada oikeusapua (*rechtsbijstand*). Oikeusapulautakunta (*Raad voor de rechtsbijstand*) tukee ainoastaan siihen rekisteröityneiden sovittelijoiden tarjoamaa oikeusapua.

Tarkempia tietoja avunsaantiedellytyksistä on lautakunnan sivuilla osoitteessa <http://www.rvr.org/>.

Myös rajat ylittävissä riitatapauksissa, joissa hakija asuu jossain toisessa EU-maassa kuin Alankomaissa, voi saada oikeusapua. Siitä säädetään direktiivissä 2002/8/EY (EYVL L 26, 31.1.2003). Tällöin oikeusapua voi hakea direktiiviin sisältyvällä vakiolomakkeella, joka on kaikissa jäsenvaltioissa samanlainen.

Lomake toimitetaan Haagin tuomioistuimen oikeusapulautakunnalle. Oikeusapulautakunta voi tarvittaessa auttaa asianajajan valinnassa. Lisätietoja osoitteessa <http://www.rvr.org/>.

Jos hakija asuu EU:n ulkopuolella, hän voi tietyissä tapauksissa saada oikeusapua Alankomaissa. Tämä koskee ainoastaan tapauksia, joihin voidaan soveltaa jotakin seuraavista sopimuksista: riita-asioiden oikeudenkäyntiä koskeva Haagin yleissopimus (1954), maksutonta oikeudenkäyntiä tarkoittavien hakemusten toimittamista koskeva eurooppalainen sopimus (1977) ja Haagin yleissopimus kansainvälisluonteisten oikeudenkäyntien helpottamisesta (1980). Näissä sopimuksissa määrätään yleisestä järjestelystä, jonka mukaan sopimusvaltioiden kansalaiset saavat maksutonta oikeusapua kaikissa sopimusvaltioissa samoin edellytyksin kuin niiden omat kansalaiset. Alankomaissa on tällöin pyydettävä maksukyvyttömyyselvytystä (*verklaring van onvermogen*) hakijan asuinpaikan toimivaltaiselta viranomaiselta, joka toimittaa selvityksen ja oikeusapuhakemuksen sen maan toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa oikeusapua haetaan. Kyseinen maa päättää, onko hakija oikeutettu maksuttomaan oikeusapuun.

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Avioeropäätökseen voi hakea muutosta kolmen kuukauden kuluessa sen antamisesta. Hakemus toimitetaan ylioikeuden (*gerechtshof*) kirjaamoon.

Ylioikeuden päätökseen voi useimmissa tapauksissa hakea muutosta korkeimmassa oikeudessa (*Hoge Raad der Nederlanden*). Myös muutoksenhakumenettelyssä hakijalla on oltava asianajaja.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

EU:n jäsenvaltioiden välillä on ollut 1. maaliskuuta 2005 lähtien voimassa tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta 27. marraskuuta 2003 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 2201/2003, josta käytetään lyhytnimeä Bryssel II a -asetus. Sitä sovelletaan avioeroon, asumuseroon ja avioliiton mitätöintiin. Asetuksen 21 artiklan 1 kohdan mukaisesti toisessa jäsenvaltiossa (ei kuitenkaan Tanskassa) annettu avioeropäätös tunnustetaan Alankomaissa ilman eri menettelyä. Eri menettelyä ei tarvita myöskään väestörekisteritietojen päivittämiseksi (esim. avioeromaininnan lisäys vihkitodistukseen).

Asianosainen voi aloittaa oikeudellisen menettelyn sen vahvistamiseksi, tunnustetaanko toisessa maassa annettu avioeropäätös vai ei. Bryssel II a -asetuksessa annetaan useita perusteita kieltäytyä avioeropäätöksen tunnustamisesta. Avioeropäätöksen tunnustaminen ei saa olla ristiriidassa oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa. Samoin varmistetaan, että vastaajalle (eli puolisoille, joka ei ole hakenut avioeroa) on ilmoitettu menettelystä asianmukaisesti. Sen sijaan päätöksen oikeellisuutta ei voi asettaa kyseenalaiseksi. Asetuksen mukaan sen jäsenvaltion tuomioistuin, jossa avioeropäätös on annettu, myöntää (vakiolomakkeella) todistuksen kyseisestä päätöksestä kunkin asianosaisen hakemuksesta. Todistuksesta käy ilmi mm. seuraavat: maa, jossa päätös on annettu, osapuolia koskevat tiedot, onko päätös annettu vastaajan poissa ollessa, onko kyseessä avioero- vai asumuseropäätös, päätöksen päivämäärä ja sen antanut tahon.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Jos asianosainen vastustaa ulkomaisen avioeropäätöksen tunnustamista Alankomaissa, hän voi osoittaa asiaa koskevan hakemuksen väli toimista määrävälille vakinaisen asuinpaikkansa tuomioistuimelle (*voorzieningenrechter*).

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Siviililain (*Burgerlijk Wetboek*) nide 10 tuli voimaan 1. tammikuuta 2012. Se sisältää kansainvälisen yksityisoikeuden säännöt siitä, mitä lakia milloinkin sovelletaan.

Pääsäännön mukaan tuomioistuin soveltaa aina Alankomaiden avioerolakia puolisoitten kansalaisuuteen tai vakituiseen asuinpaikkaan katsomatta. Jos esimerkiksi Alankomaissa asuva belgialainen aviopari hakee avioeroa Alankomaissa, asiassa sovelletaan automaattisesti Alankomaiden avioerolakia. Pääsäännöstä voidaan poiketa vain, jos saman maan kansalaisia olevat ulkomaalaiset puoliset valitsevat oman maansa lain. Edellä mainitussa esimerkissä belgialaispari voi siis päättää, että heidän avioeroonsa sovelletaan Belgian avioerolakia.

Päivitetty viimeksi: 23/10/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [de](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Avioero - Itävalta

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Itävallan laki tuntee kolmenlaisia eroja: tuottamuksellinen ero, ero vähintään kolme vuotta jatkuneen erillään asumisen vuoksi ja yksimielinen ero.

Aviopuoliso voi hakea eroa, jos toinen puoliso on vakavalla aviorikoksella tai epärehellisellä tai epäsiivertävällä käytöksellä tuottamuksellisesti vahingoittanut avioliittoa niin, ettei avioliittoa vastaavaa yhteiselämää voida enää odottaa syntyvän.

Jos aviopuolisot ovat asuneet erillään vähintään kolme vuotta, puoliset voivat hakea eroa liiton korjaamattoman hajoamisen vuoksi.

Jos aviopuolisoiden aviollinen yhteiselämä on lakannut vähintään puoli vuotta sitten, molemmat tunnustavat aviosuhteen korjaamattoman rikkoutumisen ja puoliset ovat yksimielisiä erosta, puoliset voivat hakea eroa yhdessä.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Tärkein peruste on aviollisen yhteiselämän korjaamaton rikkoutuminen. Tällaisen tilanteen voi aiheuttaa toisen puolison vakava aviorikos, erityisesti jos puoliso on ollut uskoton tai kohdistanut toiseen puolisoon ruumiillista väkivaltaa tai huomattavaa henkistä väkivaltaa. Toinen puoliso voi hakea eroa silloinkin, kun käyttäytymistä ei voida katsoa aviorikokseksi, jos avioliitto on puolison mielenterveyden häiriintymisen vuoksi rikkoutunut niin pahasti, ettei avioliittoa vastaavaa yhteiselämää voida enää odottaa saatavan aikaan, esim. koska puoliso on mielisairas tai kärsii vaikeasta tarttuvasta tai vastenmielisestä taudista. Avioeroa hakevan puolison on kaikissa näissä tapauksissa todistettava väitettyjen perusteiden olemassaolo. Jos puoliset ovat kuitenkin asuneet erillään vähintään kolme vuotta, aviorikosperustetta ei tarvita.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Erotessaan puoliset säilyttävät avioliiton aikaiset sukunimensä. Jos puolison sukunimi on avioliiton myötä muuttunut, hän voi avioeron jälkeen ottaa käyttöönsä vanhan nimensä.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Puolisot voivat periaatteessa sopia aivan vapaasti omaisuutensa jakamisesta. Tämä voi tapahtua joko vastavuoroisesti luopumalla toisen omaisuudesta (jolloin omaisuuden erillisuus avioliiton aikana säilytetään myös eron jälkeen), jakamalla mahdollinen yhteisomaisuus tai siirtämällä osia toisen puolison omaisuudesta toiselle.

Jos puoliset eivät ole sopineet muuta, kumpi tahansa puoliso voi pyytää tuomioistuimelta molempien puolisoitten tietyn omaisuuden ositusta. Ositus koskee avioliiton aikana kertynyttä käyttöomaisuutta ja avioliiton aikana kertyneitä säästöjä. Avioliiton aikana kertyneeseen käyttöomaisuuteen kuuluvat yhteisen asunnon ja irtaimiston lisäksi kaikki muut tavarat, jotka ovat aviollisen yhteiselämän aikana todella kuuluneet molempien puolisoitten elämään. Avioliiton aikana kertyneitä säästöjä ovat puolisoitten kaikki avioliiton aikana kartuttamat sijoitukset.

Osituksen ulkopuolelle jäävät esimerkiksi kaikki puolisoitten avioliittoon mukanaan tuomat, perityt tai lahjoituksena saadut tavarat. Lisäksi ulkopuolelle jäävät vain puolison henkilökohtaiseen käyttöön tai ammatinharjoittamiseen tarkoitetut tavarat sekä yritykset ja yritysosuudet, mikäli ne eivät ole pelkkiä sijoituksia. Tuomioistuimen on ositettava omaisuus kohtuuden mukaisesti ja otettava huomioon kaikki merkitykselliset seikat, jolloin on otettava huomioon erityisesti sen panoksen merkitys ja laajuus, jolla kumpikin puoliso on osallistunut käyttöomaisuuden hankkimiseen ja säilyttämiseen sekä lasten hyvinvoinnin ylläpitämiseen. Panokseksi on katsottava myös huolto, osallistuminen ansioiden hankkimiseen, yhteisen talouden hoitaminen, yhteisten lasten hoitaminen ja kasvatus sekä kaikki muu avioliiton ylläpitoon liittyvä panos.

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

Lastenoikeuksien muutoslain 2001 tultua voimaan 1.7.2001 vanhemmilla on ollut eron jälkeen laajat mahdollisuudet sopia huoltosuhteistaan. Kun avioliitossa eläneet vanhemmat eroavat, alaikäisen lapsen molempien vanhempien huoltajuus periaatteessa säilyy. Jos vanhemmat haluavat säilyttää avioliitossa vallinneen yhteishuoltajuuden, heidän on kuitenkin esitettävä tuomioistuimelle kohtuullisen ajan kuluessa sopimus lapsen pääasiallisesta asuinpaikasta. Vanhemmat voivat myös tehdä tuomioistuimessa sopimuksen, jonka mukaan toiselle vanhemmista annetaan yksinhuoltajuus tai toisen vanhemman huoltajuutta rajoitetaan tietyissä tilanteissa.

Sen jälkeen, kun lakia lapsen ja vanhemman välisestä oikeudellisesta siteestä ja nimestä koskevasta oikeudesta vuonna 2013 muutettiin (*Kindschafts- und Namensrechtsänderungsgesetz*), tuomioistuin on voinut määrätä vanhemmille yhteishuoltajuuden myös vastoin toisen vanhemman tahtoa tai jopa vastoin kummankin vanhemman tahtoa, jos tuomioistuin katsoo, että yhteishuoltajuus vastaa paremmin lapsen etua kuin toisen vanhemman yksinhuoltajuus. Myös tässä tapauksessa vanhempien on sovittava, kumman luona lapsi pääasiassa asuu. Jos yhteishuoltajuus ei ole lapsen edun mukaista, tuomioistuimen on ratkaistava, kummalle vanhemmista yksinhuoltajuus myönnetään.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Puolison, joka on yksin tai pääosin syyllinen, on vastattava toisen puolison tämän elinoloihin nähden kohtuullisesta elannosta, jos puoliso ei saa riittävää toimeentuloa omaisuustuloista ja ansiotuloista, joita hänen voidaan olettaa niissä oloissa voivan saada. Jos molemmat puoliset ovat syyllisiä eroon, mutta kumpikaan ei ole pääosin syyllinen, sille puolisolle, joka ei pysty elättämään itseään, voidaan myöntää elatusapua, jos tämä on kohtuullista, kun otetaan huomioon toisen puolison tarpeet sekä omaisuus- ja ansiotulot. Tuen maksuaikaa voidaan rajoittaa. Yksimielisessä erossa puoliset voivat sopia vapaasti, maksaako toinen puoliso toiselle elatusapua vai luopuvatko molemmat puoliset elatusapuvaatimuksista.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Asumuserolla ei ole oikeudellista merkitystä Itävallan oikeusjärjestelmässä.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Ks. vastaus kysymykseen 4.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Ks. vastaus kysymykseen 4.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Itävallan avio-oikeudessa käytetään avioliiton mitättömyydestä termiä *Ehenichtigkeit*. Avioliitto on mitätön, jos sitä ei ole solmittu määrämuodossa, jos toinen puolisoista on ollut avioliittoa solmittaessa oikeustoimikelvoton tai tajuttomuustilassa tai on kärsinyt väliaikaisesta mielenhäiriöstä, tai jos avioliitto on solmittu ainoastaan tai pääasiassa sen vuoksi, että toinen puoliso saisi oikeuden toisen puolison sukunimeä tai saisi toisen puolison kansalaisuuden, eikä tarkoituksena ole ollut aloittaa aviollista yhteiselämää. Avioliitto on lisäksi mitätön, jos toinen puolisoista on ollut avioliittoa solmittaessa avioliitossa kolmannen henkilön kanssa tai avioliitto on solmittu lainvastaisesti verisukulaisten kesken.

Avioliitto voidaan mitätöidä tuomioistuimen päätöksellä, jos toinen puolisoista on ollut avioliittoa solmittaessa rajoitetusti oikeustoimikelpoinen eikä hänen lakimääräinen edustajansa ole antanut suostumustaan avioliittoon, jos toinen puoliso ei ole avioliittoa solmittaessa tiennyt, että on kyse avioliiton solmimisesta, tai jos hän on tosin tiennyt sen mutta ei ole halunnut sanoa haluavansa solmia avioliittoa, jos toinen puoliso on erehtynyt toisen puolison henkilöstä, jos hän on avioliittoa solmiessaan erehtynyt sellaisista toisen puolison henkilöstä koskevista asioista, jotka olisivat, jos hän olisi tiennyt asioiden oikean tilan ja arvioinut oikein avioliiton luonteen, saaneet aikaan sen, ettei hän olisi solminut avioliittoa, jos hänet on saatu solmimaan avioliitto antamalla petollisesti vääriä tietoja merkittävistä seikoista tai jos hänet on pakotettu avioliittoon laittomasti uhkaamalla.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Ks. vastaus kysymykseen 7.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Jos avioliitto on mitätön, sitä käsitellään kuin sitä ei olisi ikinä solmittukaan. Jos avioliittoa solmittaessa vain toinen puolisoista oli tietämätön avioliiton mitättömyydestä, aviopuolisoihin sovelletaan samoja varallisuusoikeudellisia määräyksiä kuin avioeron jälkeen. Avioliitossa syntyneet lapset ovat avioliiton mitätöinnin jälkeenkin avioliitossa syntyneitä.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Avioeroa ja avioliiton mitätöimistä haetaan aina oikeudelta. Eron yhteydessä esiin tulevat ongelmat voidaan kuitenkin ratkaista myös tuomioistuimen ulkopuolella (esim. sovittelijan avulla).

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Avioeroon, avioliiton mitätöimiseen tai avioliiton voimassaoloon liittyvissä riidoissa ovat toimivaltaisia alioikeudet (*Bezirksgericht*). Avioeroon, avioliiton mitätöimiseen tai avioliiton voimassaoloon liittyvissä riidoissa on toimivaltainen yksinomaan se alioikeus, jonka hallintoalueella on tai viimeksi oli puolisoitten yhteinen asuinpaikka. Jos kummankaan puolison asuinpaikka ei ole avioerohakemuksen jättämisen aikaan tällä hallintoalueella tai heillä ei ole ollut yhteistä asuinpaikkaa Itävallassa, toimivaltainen on yksinomaan se tuomioistuin, jonka hallintoalueella on vastaajan asuinpaikka. Jos sellaista ei ole Itävallassa, toimivaltainen on se tuomioistuin, jonka hallintoalueella on kantajan asuinpaikka, ja muissa tapauksissa Wienin kaupungin alioikeus. Itävallan tuomioistuimilla on tuomiovalta näissä riidoissa, jos toinen puolisoista on Itävallan kansalainen, jos vastaajan – molempia puolisoja koskevan mitättömyyskanteen yhteydessä ainakin toisen puolisoista – asuinpaikka on Itävallassa tai jos kantajan asuinpaikka on Itävallassa ja joko molemmilla puolisoilla on ollut viimeinen yhteinen asuinpaikka Itävallassa tai kantaja on kansalaisuudeton tai on ollut avioliittoa solmittaessa Itävallan kansalainen. Tämä oikeuspaikka on yksinomainen, mutta toisen oikeuspaikan käytöstä voidaan kuitenkin sopia.

Avioerokanteessa on otettava huomioon kanteen yleiset muotomääräykset; yksimielistä eroa koskevassa hakemuksessa – josta päätetään hakemuslainsäädännön mukaisessa menettelyssä – on oltava molempien puolisoitten allekirjoitus. Kaikissa tapauksissa hakemukseen on liitettävä ainakin vihkitodistus; on suositeltavaa liittää mukaan myös kaikki muut hakemusta tukevat asiakirjat.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Myös eroasioissa voi saada oikeusapua. Sitä annetaan oikeusavun yleisten sääntöjen mukaisesti (ks. "Oikeusapu – Itävalta"). Avioeromenettelyssä ei ole pakko käyttää avustajaa, mutta jos sellaista käyttää, avustajana on oltava asianajaja. Tämä tarkoittaa, että osapuolta, joka ei halua edustaa oikeudessa itseään, voi edustaa vain asianajaja.

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen avioeroa, avioliiton mitätöimistä tai avioliiton voimassaoloa koskeviin päätöksiin voidaan hakea muutosta yleimmästä oikeusasteesta eli toimivaltaista alioikeutta vastaavasta toisen asteen tuomioistuimesta (*Landesgericht*).

Muutoksenhaku tuomioistuimen päätökseen voidaan hakea muutosta korkeimmasta oikeudesta vain, jos päätös riippuu sellaisen oikeusasian ratkaisemisesta, jolla on huomattava merkitys oikeudellisen yhtenäisyyden, oikeusvarmuuden tai oikeuden kehittymisen kannalta, esimerkiksi koska muutoksenhaku tuomioistuimen päätös poikkeaa korkeimman oikeuden oikeuskäytännöstä, oikeuskäytäntöä ei vielä ole tai se on epäyhtenäinen.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Puolisoiden avioeron tunnustamisessa menetellään Euroopan unionin jäsenvaltioissa, Tanskaa lukuun ottamatta, tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja yhteisten lasten huoltoa koskevissa asioissa 29 päivänä toukokuuta 2000 annetun neuvoston [asetuksen \(EY\) N:o 1347/2000](#) (Bryssel II -asetus, EYVL L 160, s. 19) mukaisesti, joka tuli voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2001. Asetuksen mukaan muissa jäsenvaltioissa annettujen avioliiton purkamista koskevien päätösten yhteydessä ei enää vaadita nimenomaista tunnustamispäätöstä.

Tuomioistuinten ja hallintoviranomaisten on pikemminkin arvioitava tunnustamista kunkin vireillä olevan asian esikysymyksenä. Tämä koskee erityisesti henkikirjoittajan suorittamaa tutkimusta siitä, mahdollistaako ulkomailla annettu ero uuden avioliiton solmimisen.

Jokainen, jonka etua avioeropäätöksen tunnustaminen koskee, voi kuitenkin pyytää vahvistettavaksi, että päätös on tunnustettava tai jätettävä tunnustamatta. Avioliiton olemassaoloa koskevien ulkomaisten ratkaisujen tunnustamista tai tunnustamatta jättämistä koskevat menettelyt käydään yleensä *Bezirksgericht*-alioikeuksissa. Pyyntö ulkomaisten avioeropäätösten tunnustamisesta tai tunnustamatta jättämisestä on jätettävä sille alioikeudelle, jonka hallintoalueella on hakemuksentekijän asuinpaikka. Jos hänen asuinpaikkansa ei ole Itävallassa, toimivaltainen on tuomioistuin, jonka hallintoalueella on vastaajan asuinpaikka, muuten Wienin kaupungin alioikeus.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Ks. vastaus kysymykseen 14. Tarvitavat asiakirjat on lueteltu [Bryssel II -asetuksen](#) 32 artiklassa.

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Siitä, minkä maan lakia avioeron edellytyksiin sovelletaan, säädetään tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla 20 päivänä joulukuuta 2010 annetussa neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1259/2010 (Rooma III -asetus, EUVL L 343, 29.12.2010, s. 10). Ensimmäisessä sovelletaan aviopuolisoiden valitsemää lakia. He voivat valita sen maan lain, jossa heillä on lainvalintahetkellä asuinpaikka, tai sen maan lain, jossa heillä viimeksi oli asuinpaikka, jos lainvalintahetkellä toisella heistä on edelleen siellä asuinpaikka tai toinen heistä on sen maan kansalainen tai jos asia pannaan

vireille sen maan tuomioistuimessa. Jos aviopuolisot eivät ole valinneet lakia, sovelletaan sen maan lakia, jossa aviopuolisilla on asuinpaikka, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa. Jos tällaista asuinpaikkaa ei ole, sovelletaan sen maan lakia, jossa aviopuolisilla on viimeksi ollut asuinpaikka, edellyttäen, että silloin, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa, siitä ei ole kulunut enempää kuin vuosi ja toisella aviopuolisista on edelleen siellä asuinpaikka. Muussa tapauksessa sovelletaan sen maan lakia, jossa molemmat aviopuolisot ovat, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa, tai sen maan lakia, jossa asia pannaan vireille tuomioistuimessa.

Päivitetty viimeksi: 01/03/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Avioero - Puola

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Tuomioistuin antaa avioerotuomion, jossa todetaan, onko avioliiton hajoaminen jommankumman puolison syytä ja jos on, niin kumman. Tuomioistuin voi jättää syyllisyyskysymyksen ratkaisematta, jos molemmat puoliset sitä pyytävät.

Avioero voidaan myöntää, vaikka puoliset eivät olisi eläneet ensin asumerossa.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Avioero voidaan myöntää, jos tuomioistuin toteaa, että puolisoitten yhteiselämä on päättynyt kokonaan ja pysyvästi. Molempien edellytysten on täyttyttävä samanaikaisesti (perhe- ja huoltajainsin 56 §:n 1 momentti).

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Eronnut puoliso, joka oli vaihtanut sukunimeä avioliiton solmimisen yhteydessä, voi kolmen kuukauden kuluessa avioerotuomion voimaantulosta ottaa uudelleen käyttöön entisen sukunimensä tekemällä asiaa koskevan hakemuksen väestörekisteritoimiston johtajalle.

Eronnut puoliso voi solmia uuden avioliiton.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Avioliiton solmimisen yhteydessä puolisoitten omaisuus siirtyy lain nojalla molempien yhteiseen omistukseen (*wspólność ustawowa*). Yhteisomistus koskee myös omaisuutta, joka hankitaan avioliiton aikana. Yhteisomistus päättyy avioliiton purkautuessa eli esimerkiksi avioerotuomion tullessa voimaan.

Tuomioistuin päättää avioerotuomion yhteydessä myös yhteisen omaisuuden jakamisesta, jos jompikumpi puolisoista sitä pyytää. Yhteinen omaisuus käsittää omaisuuden, jonka jompikumpi puolisoista tai molemmat yhdessä hankkivat yhteisomistuksen voimassaoloaikana.

Yhteinen omaisuus jaetaan puolisoitten kesken tasan.

Kumpi tahansa puoliso voi painavasta syystä vaatia, että tuomioistuin jakaa yhteisen omaisuuden suhteessa siihen, minkä verran varoja kumpikin puoliso on sijoittanut sen hankintaan.

Jos puoliset asuvat yhteisessä asunnossa, tuomioistuin päättää avioerotuomiossa myös siitä, miten asuntoa on käytettävä sinä aikana kun eronneet puoliset edelleen asuvat siinä. Osapuolten yhteisestä hakemuksesta tuomioistuin voi päättää, että he jakavat yhteisen asunnon, tai myöntää asunnon vain toiselle puolisolle, jos toinen suostuu muuttamaan pois ilman, että hänelle järjestetään korvaava asunto.

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

Tuomioistuin määrää avioerotuomiossa puolisoitten yhteisten alaikäisten lasten huollosta ja yhteydenpidosta ja määrittelee, minkä verran kummankin puolison on maksettava lasten elatuksesta ja koulutuksesta (perhe- ja huoltajainsin 56 §:n 1 momentti).

Tuomioistuin voi määrätä huoltajuuden vain toiselle vanhemmista ja rajoittaa toisen vanhemman huoltajuuden koskemaan vain tiettyjä velvollisuuksia ja oikeuksia suhteessa lapseen (tai lapsiin).

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Eronnut puoliso, jolla on taloudellisia vaikeuksia, voi (jos hänen ei ole todettu oleen yksinään syyllinen avioliiton hajoamiseen) vaatia toiselta puolisolta elatusapua perusteltujen tarpeidensa nojalla ja sen mukaan, millaiset ansiomahdollisuudet ja varallisuustilanne toisella puolisollla on (perhe- ja huoltajainsin 60 §:n 1 momentti).

Jos sen puolison taloudellinen tilanne, joka on todettu syyttömäksi avioliiton hajoamiseen, heikkenee avioeron johdosta huomattavasti, on sen puolison, joka on todettu yksinään syylliseksi avioliiton hajoamiseen, huolehdittava syyttömän puolison tarpeista myös siinä tapauksessa, että tällä ei ole taloudellisia vaikeuksia (perhe- ja huoltajainsin 60 §:n 2 momentti).

Elatusvelvollisuus päättyy, jos elatusapuun oikeutettu solmii uuden avioliiton. Jos elatusvelvollisuus koskee puolisoa, jota ei pidetty yksinään syyllisenä avioliiton hajoamiseen, elatusvelvollisuus päättyy viiden vuoden kuluttua avioerotuomion voimaantulosta (perhe- ja huoltajainsin 60 §:n 3 momentti).

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Sillä tarkoitetaan virallista asumuseroa, josta tuomioistuin on tehnyt päätöksen perhe- ja huoltajainsin 611 – 616 §:n nojalla.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Asumuseron edellytyksenä on, että puolisoitten välit ovat pysyvästi rikkoutuneet.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Asumuseron lailliset vaikutukset ovat samat kuin avioeron. Asumuseroon tuomitut puoliset eivät kuitenkaan voi solmia uutta avioliittoa.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Avioliiton mitätöinti tarkoittaa, että kaikki avioliiton lailliset seuraukset mitätöidään taannehtivasti. Poikkeuksena on mitätöidystä avioliitosta syntyneiden lasten asema; heidän katsotaan edelleen syntyneen avioliitossa.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Edellytykset avioliiton mitätöimiseksi luetellaan perhe- ja huoltajainsin laissa tyhjentävästi:

jompikumpi puolisoista on alaikäinen (10 §)

jompikumpi puolisoista ei ole oikeustoimikelpoinen (11 §)

jompikumpi puolisoista on psyykkisesti sairaas tai henkisesti jälkehenjäännyt (12 §)

jompikumpi puolisoista on jo naimisissa (13 §)

puolisot ovat keskenään sukua ylenevässä tai alenevässä polvessa tai he ovat sisarusia (ml. puolisisaruset sekä avioliiton ulkopuolella syntyneet puolisisaruset) tai he ovat sukua avioliiton kautta ylenevässä tai alenevässä polvessa (14 §)

puolisot ovat keskenään adoptiosuhteessa (15 §)

jos voidaan osoittaa, että jompikumpi puolisoista ei ole avioliiton solmimishetkellä syystä tai toisesta kyennyt tietoiseen tahdonilmaisuuun tai hänellä on ollut

erheellinen käsitys toisen puolison henkilöllisyydestä tai hän on ollut laittoman uhkauksen kohteena (151 §).

Syy on täytynyt olla voimassa avioliiton solmimishetkellä.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Avioliiton mitätöintiä koskevalla tuomioistuimen päätöksellä on ns. konstitutiiviset eli oikeutta perustavat vaikutukset, jotka koskevat myös kolmansia.

Vaikutukset ovat kahdenlaisia:

taannehtivat vaikutukset ulottuvat avioliiton solmimishetkeen: puolisoiden siviilisäätö palautuu ennalleen, samoin sukunimi; avioliittoon perustuva

sukulaisuussuhde toisen puolison sukuun peruuntuu; lakisääteinen perimys ei ole enää mahdollinen.

välittömät vaikutukset tulevat voimaan avioliiton mitätöimispäätöksen voimaantulon myötä esim. varallisuussuhteiden osalta.

Avioliiton mitätöinnin vaikutukset puolisoiden suhteeseen avioliitosta syntyneitä yhteisiä lapsia kohtaan sekä puolisoiden varallisuussuhteisiin määräytyvät avioerolainsäädännön asianomaisten säännösten nojalla. Niiden mukaan puoliso, joka on solminut avioliiton vilpillisin mielin, rinnastetaan puolisoon, joka on todettu syylliseksi avioliiton hajoamiseen.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Puolassa on saatavilla perheasioiden sovittelua. Sen perimmäisenä tavoitteena on ratkaista puolisoiden väliset ristiriidat niin, ettei tilanne johda avio- tai asumuseroon, tai saada aikaan sopimus eroon liittyvistä järjestelyistä (omaisuuden jako, lasten huolto). Perhesovittelua tarjoavat yleensä valtiosta riippumattomat järjestöt ja erilaiset säätiöt sekä kirkko.

Puolisot voivat hakea apua avioliittoriittoihinsa myös erilaisista perheterapioista tai tukiryhmistä tai kääntyä psykologin tai psykoterapeutin puoleen.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Avioero-/asumusero-/mitätöintihakemus jätetään toimivaltaiselle alioikeudelle (*sąd okręgowy*). Tuomioistuimen toimivalta määräytyy puolisoiden viimeisen yhteisen asuinpaikan mukaan. Jos toimivaltaa ei voida määrittää tällä perusteella, hakemus jätetään sille alioikeudelle, jolle toimivalta kuuluu hakijan asuinpaikan perusteella.

Hakemuksen jättämisen yhteydessä peritään oikeudenkäyntimaksu. Jos hakija ei taloudellisen tilanteensa vuoksi pysty maksamaan sitä, hän voi hakea tuomioistuimelta osittaista tai täydellistä vapautusta oikeudenkäyntikuluista, minkä lisäksi hän voi pyytää, että tuomioistuin nimeää hänelle maksuttoman oikeusavustajan.

Hakemukseen on liitettävä jäljennökset seuraavista asiakirjoista: väestörekisteriotteet (avioliittotodistus, lasten syntymätodistukset), palkkatodistus (tulot) ja oikeusavustajan valtakirja (jos osapuoli on valinnut oman oikeusavustajan). Lisäksi on esitettävä muut asiaan mahdollisesti liittyvät asiakirjat (lääkärintodistukset, hallintoviranomaisten päätökset ym.).

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Katso 11 kohta.

Jos hakija pyytää osittaista tai täydellistä vapautusta oikeudenkäyntikuluista tai maksutonta oikeusavustajaa, hänen on esitettävä todistus taloudellisesta tilanteestaan (tuomioistuimesta saatavalla lomakkeella).

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Kyllä. Kaikissa näissä asioissa sovelletaan kaksivaiheista menettelyä. Alioikeuden päätökseen voi hakea muutosta muutoksenhaku tuomioistuimesta (*sąd apelacyjny*).

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevista asioissa 27 päivänä marraskuuta 2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003, jäljempänä 'Bryssel IIa -asetus', nojalla tällainen tuomio tunnustetaan Puolassa ilman eri toimenpiteitä eli vaatimatta minkään erityisen menettelyn noudattamista (asetuksen 21 artikla).

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Jokainen, jonka etua tuomion tunnustaminen koskee, voi pyytää tuomioistuinta vahvistamaan, että tuomio on tunnustettava tai jätettävä tunnustamatta (Bryssel IIa -asetuksen 21 artiklan 3 kohta). Puolassa tällainen hakemus jätetään alioikeuteen. Alueellinen toimivalta määräytyy sen henkilön asuinpaikan mukaan, jota vastaan hakemus on tehty. Jos kumpikaan edellä tarkoitetuista paikkakunnista ei sijaitse Puolassa, alueellisesti toimivaltainen tuomioistuin määräytyy täytäntöönpanopaikan mukaan (Bryssel IIa -asetuksen 29 artiklan 2 kohta).

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Puola on osapuolena monissa kansainvälisissä sopimuksissa, joilla säännellään tätä asiaa. Näitä kansainvälisiä sopimuksia sovelletaan ensisijaisina Puolan kansainvälisen yksityisoikeuden säännöksiin nähden. Sen vuoksi kussakin tapauksessa, jossa puoliset ovat eri valtioiden kansalaisia, saatetaan soveltaa erilaisia säännöksiä. Jos tällaista kansainvälistä sopimusta ei ole, sovelletaan 14. helmikuuta 2011 annetun kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain säännöksiä. Kyseisen lain 54 §:n mukaan avioero ratkaistaan sen maan lain mukaan, jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat silloin kun avioeroa haetaan. Jos tällaista yhteistä lakia ei ole, sovelletaan sen maan lakia, jossa molemmat puoliset asuvat silloin kun avioeroa haetaan. Jos puoliset eivät asu samassa maassa silloin kun avioeroa haetaan, sovelletaan sen maan lakia, jossa he viimeksi asuivat yhdessä, jos jompikumpi heistä edelleen asuu kyseisessä maassa. Muussa tapauksessa avioerohakemus ratkaistaan Puolan lain mukaan.

Päivitetty viimeksi: 30/11/2015

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Avioero - Portugali

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Portugalissa avioeroa voivat hakea puoliset yhdessä yhteisestä sopimuksesta (*mútuo consentimento*) tai toinen puoliso yksin (*sem consentimento*).

Jos puoliset hakevat yhdessä avioeroa, he sopivat yhdessä aviosuhteen purkamisesta, elatusavun maksamisesta sitä tarvitsevalle puolisolle, alaikäisten lasten huollosta ja perheen yhteistä kotia koskevista järjestelyistä.

Jos toinen puoliso hakee avioeroa yksin, hän panee avioerohakemuksen vireille tuomioistuimessa laissa säädettyjen syiden perusteella tai muiden sellaisten syiden perusteella, jotka osoittavat aviosuhteen rikkoutuneen lopullisesti (syyllisyyskysymyksiä ei käsitellä).

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Kun avioerohakemus esitetään yhdessä, aviopuolisoiden ei tarvitse perustella, minkä vuoksi avioeroa vaaditaan.

Toisen puolison yksin esittämän avioerohakemuksen perusteena voi olla se, että

a) puoliset ovat käytännössä asuneet erillään yhtäjaksoisesti vuoden ajan, eli puoliset eivät ole viettäneet yhteiselämää eikä kumpikaan tai toinen puoliso halua enää palata yhteen;

b) puolison psyykkisessä terveydentilassa on tapahtunut yli vuoden kestänyt muutos, jonka vakavuus asettaa kyseenalaiseksi mahdollisuuden yhteiselämään;

- c) puoliso on ollut poissa vähintään vuoden, jonka aikana hänestä ei ole kuultu mitään;
d) aviosuhteen voidaan osoittaa rikkoutuneen lopullisesti muista syistä (syyllisyyskysymyksiä ei käsitellä).

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Avioeron johdosta avioliitto purkautuu. Avioeron oikeusvaikutukset ovat samankaltaisia kuin avioliiton purkautuessa puolison kuoleman johdosta, lukuun ottamatta lainsäädännössä säädettyjä poikkeuksia.

Avioeron vaikutukset astuvat voimaan avioerotuomion tullessa voimaan. Avioeron varallisuus oikeudelliset vaikutukset takautuvat kuitenkin avioerohakemuksen esittämispäivään.

Jos puolisojen asumusero vahvistetaan menettelyn aikana, kumpi tahansa puoliso voi pyytää, että avioeron vaikutukset tulevat voimaan takautuvasti tuomioissa vahvistettuna asumuseron alkamispäivänä.

Avioerosta huolimatta puoliso voi säilyttää muuttuneen sukunimensä edellyttäen, että toinen puoliso suostuu siihen tai että asia hyväksytään tuomioistuimessa, joka ottaa huomioon esitetyt perustelut. Entinen puoliso voi antaa suostumuksensa notaarin laatimalla asiakirjalla, valaehoitella asiakirjalla (avioeromenettelyn aikana annettu kirjallinen todiste, jossa osapuoli ilmaisee suostumuksensa) tai väestörekisterin virkamiehelle tehdyllä ilmoituksella. Entisen puolison nimen käyttöoikeutta koskevan pyynnön voi esittää tuomioistuimelle avioeromenettelyssä tai erillisessä menettelyssä (myös avioerotuomion antamisen jälkeen).

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisojen välillä

Kumpikaan puoliso ei voi osituksessa saada haltuunsa enemmän kuin tilanteessa, jossa avioliitto on solmittu sellaisen aviovarallisuusjärjestelmän mukaisesti, jossa avioliiton aikana kertynyt omaisuus on yhteistä.

Kumpikin puoliso menettää kaikki toiselta puolisolta tai kolmannelta osapuolelta avioliiton tai siviilisäädyn ansiosta saadut tai odotettavissa olevat etuudet, olipa asiaa koskeva ehto esitetty ennen avioliiton solmimista tai sen jälkeen. Lahjoittaja voi kuitenkin siirtää etuuden puolisojen lapsille.

Avioeron vaikutukset astuvat voimaan avioerotuomion tullessa voimaan. Avioeron varallisuus oikeudelliset vaikutukset takautuvat kuitenkin avioerohakemuksen esittämispäivään.

Jos puolisojen asumusero vahvistetaan menettelyn aikana, kumpi tahansa puoliso voi pyytää, että avioeron vaikutukset tulevat voimaan takautuvasti tuomioissa vahvistettuna asumuseron alkamispäivänä.

Tuomioistuin voi antaa perheen yhteisen kodin vuokrausoikeuden pyynnöstä toiselle puolisolle, olipa koti sitten puolisojen yhteinen tai toisen puolison omistuksessa. Se ottaa huomioon etenkin molempien puolisojen tarpeet ja heidän lastensa edun. Vuokrauksessa sovelletaan huoneenvuokrasääntöjä, mutta tuomioistuin voi määrittää puolisoita kuultuaan sopimusehdot ja mikäli perusteltua, purkaa vuokrasopimuksen asunnonomistajan vaatimuksesta. Puolisojen sopimuksen hyväksymisellä tai tuomioistuimen päätöksellä vahvistettuja järjestelyjä voidaan muuttaa hakemuslainkäytön yleisten ehtojen mukaisesti.

3.3 puolisojen alaikäisiin lapsiin

Avioero- ja asumuserotapauksissa ja avioliiton pätemättömäksi tai mitättömäksi julistamistapauksissa vanhemmat tekevät lapsen huoltoa, hänelle kuuluvaa elatusapua ja sen suoritustapaa koskevan sopimuksen, joka on vahvistettava tuomioistuimessa (jos puoliso hakevat asumus- tai avioeroa yhdessä, sopimuksen vahvistaa väestörekisterivirkamies (*Conservador do Registo Civil*)).

Mikäli sopimusta ei ole, tuomioistuin tekee päätöksen alaikäisen etujen mukaisesti. Tavoitteena on läheisen suhteen säilyttäminen molempiin vanhempiin. Tuomioistuin pyrkii edistämään ja hyväksymään sopimuksia ja tekemään päätöksiä, jotka edistävät mahdollisuuksia tiiviiseen yhteydenpitoon molempien vanhempien kanssa ja vastuun jakamiseen vanhempien kesken. Huoltajuus voidaan myöntää toiselle vanhemmista tai kolmannelle henkilölle tai lastensuojelulaitokselle (*estabelecimento de reeducação ou assistência*).

Tarkempia tietoja asiasta on Lapsen huolto -sivulla.

3.4 toisen puolison velvollisuuden maksaa toiselle elatusapua?

Kummankin aviopuolison on pystyttävä huolehtimaan toimeentulostaan avioeron jälkeen. Kummalla tahansa aviopuolisosta on oikeus elatusapuun avioeromuodosta riippumatta. Elatusapu oikeus voidaan kuitenkin evätä oikeudenmukaisuuteen liittyvistä ilmeisistä syistä.

Elatusavun määrää vahvistaessaan tuomioistuin on otettava huomioon avioliiton kesto, puolisojen osuus perheen talouden ylläpidossa, aviopuolisoiden ikä ja terveydentila, ammatti ja työllistymismahdollisuudet, yhteisten lasten hoitoon mahdollisesti kuluva aika, tulot ja varat, uusi avo- tai avioliitto sekä yleisesti ottaen kaikki edunsaajan tarpeisiin ja elatusapuvollisuuden valmiuksiin vaikuttavat tekijät.

Tuomioistuimen on asetettava elatusvelvollisen lapsen liittyvät elatusvelvoitteet etusijalle verrattuna velvoitteisiin, joita avioerosta aiheutuu entistä puolisoa kohtaan.

Edunsaajapuolisolla ei ole oikeutta vaatia vastaavanlaisen elintason ylläpitämistä kuin avioliiton aikana.

Tarkempia tietoja asiasta on Elatusvaateet-sivulla.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Asumusero ei pura aviosuhdetta, mutta päättää elatusapu oikeutta lukuun ottamatta yhteiselämää ja huolehtimista koskevat velvollisuudet.

Omaisuuksien asumusero vaikuttaa samalla tavoin kuin avioliiton purkamisen.

Asumusero päättyy puolisojen sovinnontekoon tai avioliiton purkamiseen.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Puolisoiden yhdessä hakeman tai vain toisen puolison yksin hakeman asumuseron edellytykset ovat pääosin samat kuin avioeron tapauksessa.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Kuten kysymykseen 4 annetussa vastauksessa todetaan, asumusero päättää elatusapu oikeutta lukuun ottamatta yhteiselämää ja huolehtimista koskevat velvollisuudet, ja vaikuttaa omaisuuteen samalla tavoin kuin avioliiton purkamisen.

Asumuseroon sovelletaan avioeroa koskevia sääntöjä tarvittavin mukautuksin.

Asumusero voidaan muuntaa avioeroksi, mutta asumusero ei ole avioeron saamisen edellytys tai avioeromenettelyn vaihe.

Mikäli puoliso ei pääse sovintoon, kumpi tahansa heistä voi vaatia vuoden kuluttua toisen puolison hakemuksesta tai molempien puolisojen yhteisestä sopimuksesta haetun lainvoimaisen asumuserotuomion antamisen jälkeen, että asumusero muunnetaan avioeroksi. Jos puoliso vaativat muuntamista yhdessä, ei edellä mainittua vuoden määräaikaa noudateta vaan avioerotuomio annetaan heti.

Jos toinen puoliso hakee asumuseron muuntamista avioeroksi, toiselle puolisolle annetaan asia tiedoksi henkilökohtaisesti tai tämän asianajajan välityksellä. Puoliso voi vastustaa hakemusta 15 päivän kuluessa vain, jos perusteena on yhteiselämän jatkaminen uudelleen. Jos hakemusta vastustetaan, sen tueksi on esitettävä näyttöä, ja tuomio annetaan 15 päivän kuluessa.

Asumuseron muuttamista avioeroksi voidaan hakea kaikissa väestörekisteritoimistoissa (*conservatória do registo civil*). Tosiasiallisiin ja oikeudellisiin seikkoihin perustuva hakemus jätetään toimistoon yhdessä esitetyn näytön ja asiakirjatodisteiden kanssa.

Toista puolisoa kehoitetaan esittämään vastauksensa 15 päivän kuluessa ja liittämään siihen näyttöä ja asiakirjatodisteita.

Jos vastaväitteitä ei esitetä ja hakijan esittämät tosiseikat katsotaan toteen näytetyiksi, väestörekisterivirkamies hyväksyy hakemuksen tarkistettuaan, että lakisääteiset vaatimukset täyttyvät.

Jos vastaväitteitä esitetään, väestörekisterivirkamies järjestää sovittelutapaamisen 15 päivän kuluessa. Hän voi myös määrätä toimenpiteitä ja pyytää esittämään todisteita, joilla varmistetaan lakisääteisten vaatimusten täyttyminen.

Jos toinen osapuoli on esittänyt vastaväitteitä mutta sovintoon ei päästä, osapuolille annetaan kahdeksan päivää aikaa esittää väitteitä ja uutta näyttöä. Asia siirretään sen hallintoalueen, johon väestörekisteri kuuluu, asiassa toimivaltaisen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Kun asia on siirretty tuomioistuimeen, tuomari määrää esittämään näyttöä ja vahvistaa käsittelyn alkamisajan.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

"Avioliiton mitätöinti" tarkoittaa avioliiton laillisten vaikutusten kumoamista avioliiton pätemättömyyttä koskevat perusteet esittäen.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Avioliiton voi mitätöidä, jos se on solmittu seuraavanlaisissa olosuhteissa:

- a) siihen liittyy jokin ehdoton avioeste (absoluuttinen tai sukulaisuuteen perustuva);
- b) toinen puoliso on toiminut tai molemmat puoliset ovat toimineet vasten tahtoaan tai vapaasta tahdostaan mutta virheeseen perustuen tai pakotettuna;
- c) avioliitto on solmittu ilman todistajia, kun lainsäädännön mukaisesti todistajien läsnäolo on pakollista.

Absoluuttisia avioesteitä, joiden vuoksi kyseiset henkilöt eivät saa solmia avioliittoa, ovat esimerkiksi seuraavat:

- a) alle 16 vuoden ikä;
- b) kyseessä on tunnetusti mielenterveydeltään häiriintynyt henkilö (ei myöskään oireettomina ajanjaksoina) tai henkilö, jolta avioliiton solmiminen on kielletty tai joka on kykenemätön solmimaan avioliittoa psyykkisen terveydentilansa vuoksi;
- c) edellinen avioliitto (katolinen tai siviilivihkiminen) on vielä voimassa, vaikka avioliitosta ei ole tehty merkintää väestörekisteriin.

Sukulaisuuteen perustuvia avioesteitä, joiden vuoksi kyseiset henkilöt eivät saa solmia avioliittoa, ovat esimerkiksi seuraavat:

- a) suora sukulaisuussuhde ylenevässä tai alenevassa polvessa;
- b) toisen polven sivusukulaisuussuhde;
- c) suora suhde ylenevässä tai alenevassa polvessa;
- d) toinen puoliso on tuomittu syylliseksi tai osalliseksi kumppaninsa aiempaan puolisoon kohdistuneeseen harkittuun henkirikokseen tai sen yritykseen.

Avioliiton voi mitätöidä yhteisymmärryksen puutteen vuoksi, jos:

- a) henkilö ei ole avioliiton solmimishetkellä ollut tietoinen asiasta onnettomuuden tai muun syyn vuoksi;
- b) henkilöllä oli virheellinen tieto toisen osapuolen fyysisestä identiteetistä;
- c) suostumus avioliittoon on annettu fyysisen pakottamisen perusteella;
- d) kyseessä on valeoikeustoimi.

Mitätöinti on mahdollista puutteellisen tahdonilmaisun perustuen vain silloin kun se perustuu toisen puolison olennaisiin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin, se on annettu vilpittömästi ja osoitetaan, että ilman sitä avioliittoa ei olisi solmittu.

Henkisen pakottamisen perusteella solmittu avioliitto voidaan mitätöidä, jos toista puolisoa on uhattu vakavasti ja laittomasti ja pelko uhkauksen toteuttamisesta on todellinen.

Jos henkilö tietoisesti ja lainvastaisesti kiristää suostumuksen avioliittoon toiselta osapuolelta lupaamalla, että suojelee häntä tulevalta vaaralta tai muiden osapuolten aiheuttamalta vaaralta, tämän katsotaan vastaavan laitonta uhkausta.

Tahdonilmaisu avioliittoa solmittaessa johtaa oletukseen siitä, että puoliso haluaa avioitua ja että tahdonilmaisu ei perustu virheellisiin tietoihin tai pakottamiseen.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Jos molemmat puoliset ovat toimineet vilpittömästi, siviilivihkimisen mitätöinti tulee voimaan suhteessa puolisoihin ja kolmansiin, kun tuomioistuin on antanut mitätöintituomion.

Jos vain toinen puolisoista on toiminut vilpittömästi, vain kyseinen puoliso voi vedota kyseisestä siviilisäädystä johtuviin etuuksiin ja esittää vastaväitteitä kolmansille edellyttäen, että kolmansiin kohdistuvat vaikutukset perustuvat pelkästään puolisoiden välisiin suhteisiin.

Vilpittömästi katsotaan toimitun silloin, kun puoliso solmii avioliiton tietämättään sen pätemättömyyteen tai mitätöintiin johtavista syistä tai kun puolison tahdonilmaisu perustuu fyysisen tai henkisen pakottamiseen.

Vilpittömän mielen käsitteen tulkinta kuuluu valtion tuomioistuinten yksinomaiseen toimivaltaan. Yleensä puolisojen oletetaan toimivan vilpittömästi.

Jos avioliitto julistetaan pätemättömäksi tai mitätöidään, vilpittömästi toimivan puolison oikeus elatusapuun säilyy lainvoimaisen tuomion tai vastaavan päätöksen kirjaamisen jälkeenkin.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Ennen avioeromenettelyn aloittamista väestörekisteritoimiston tai tuomioistuimen on tiedotettava puolisoille perhesovittelupalvelusta ja sen tarkoituksesta. Perhesovittelu on tuomioistuimen ulkopuolinen perhesuhteisiin liittyvien riitojen ratkaisutapa. Siinä osapuolet osallistuvat itse keskusteluun ja pyrkivät sovittelijan avulla pääsemään sopimukseen.

Tämän vaihtoehtoisen riitojenratkaisukeinon avulla voidaan ratkaista kiistoja, jotka liittyvät huoltajuutta koskevaan päätökseen, muutokseen tai laiminlyöntiin, avio- ja asumuseroon, asumuseron muuttamiseen avioeroksi, erillään asuvien puolisojen sovitteluun, tilapäisen tai pysyvän elatusavun myöntämiseen tai muuttamiseen, perheen kotia koskeviin järjestelyihin, puolison sukunimen käyttöä koskevan oikeuden epäämiseen ja entisen puolison sukunimen käytön hyväksymiseen.

Perheneuvoja (*mediador familiar*) on oikeusministeriön valtuuttama ammattilainen, joka vastaa tapaamisten järjestämisestä riippumattomasti ja puolueettomasti ja pyrkii auttamaan osapuolia sopimaan riitansa.

Puoliset voivat hakea yhdessä avioeroa väestörekisteritoimistolta (*Conservatória do Registo Civil*), lukuun ottamatta tapauksia, joissa sopimukseen on päästy toisen puolison yksin esittämään avioerohakemukseen perustuvan menettelyn tuloksena. Yhdessä esitetyn avioerohakemuksen liitteenä on toimitettava yksityiskohtainen luettelo puolisojen yhteisestä omaisuudesta, sopimus perheen kotia koskevasta järjestelystä, sopimus elatusavun maksamisesta sitä tarvitsevalle puolisolle ja todistus lasten huoltoon koskevasta tuomioistuimen päätöksestä tai, jos tällaista päätöstä ei ole ja perheessä on alaikäisiä lapsia, sopimus lasten huollosta.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Asumus- tai avioero, jota puoliset hakevat yhdessä

Molemmat puoliset voivat hakea asumus- tai avioeroa yhdessä väestörekisteritoimistolta (*Conservatória do Registo Civil*). Hakemuksen liitteenä toimitetaan seuraavat asiakirjat:

- a) yksityiskohtainen luettelo yhteisestä omaisuudesta ja sen arvosta tai, jos puoliset sopivat jakavansa omaisuuden, ositussopimus tai hakemus sen tekemiseksi;

- b) todistus alaikäisten lasten huoltoa koskevasta tuomioistuimen päätöksestä, tai jos tästä ei ole tuomioistuimen päätöstä, sopimus siitä;
- c) sopimus elatusavun suorittamisesta sitä tarvitsevalle puolisolle,
- d) sopimus perheen yhteistä kotia koskevasta järjestelystä;
- e) todistus mahdollisesta avioehtosopimuksesta.

Jos esitetyistä asiakirjoista ei muuta johdu, sopimuksia sovelletaan niin avioeromenettelyn aikana kuin avioerotuomion jälkeenkin.

Kun puoliset hakevat yhdessä asumus- tai avioeroa, menettely aloitetaan esittämällä molempien puolisoitten tai näiden valtuutettujen edustajien allekirjoittama avioerohakemus väestörekisterille. Hakemukseen liitetään edellä mainitut asiakirjat ja avioliittotodistus.

Vastaanotettuaan avioerohakemuksen väestörekisterivirkamies kutsuu puoliset koolle ja varmistaa, että lakisääteiset vaatimukset täyttyvät. Tapaamisessa puolisoille tarjotaan mahdollisuutta perhesovitteluun. Jos puoliset kuitenkin edelleen haluavat ottaa eron, virkamies arvioi toimitettuja sopimuksia ja kehottaa puolisoja muuttamaan niitä, jos ne eivät suojaa toisen osapuolen tai lasten etuja. Hän voi määrätä tätä varten toimenpiteitä ja vaatia esittämään näyttöä. Kun lakisääteisten vaatimusten täyttyminen on varmistettu ja edellä mainitun menettelyn toteutettu, virkamies hyväksyy avioerohakemuksen.

Jos asiassa esitetään alaikäisten lasten huoltajuutta koskeva sopimus, menettely siirretään sen hallintoalueen toimivaltaisen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen syyttäjäviranomaiselle, johon väestörekisteritoimisto kuuluu. Syyttäjät ilmoittaa kantansa sopimuksesta 30 päivän kuluessa.

Jos sopimuksessa ei syyttäjän mukaan oteta asianmukaisesti huomioon alaikäisten etua, asianosaiset voivat tehdä sopimukseen ehdotetut muutokset tai ehdottaa uutta sopimusta, jonka syyttäjät sitten käsittelee. Jos sopimuksessa otetaan asianmukaisesti huomioon alaikäisten etu tai jos aviopuolisot tekevät sopimukseen syyttäjän ehdottamat muutokset, avioerohakemus hyväksytään.

Jos asianosaiset eivät hyväksy syyttäjän ehdottamia muutoksia ja hakevat edelleen avioeroa ja/tai ehdotetut sopimukset eivät turvaa riittävällä tavalla toisen puolison etuja, avioeroasia siirretään käsiteltäväksi sen tuomiopiirin alioikeudelle (*Tribunal de Comarca*), johon väestörekisteritoimisto kuuluu.

Kun asia siirtyy tuomioistuimelle, tuomari arvioi puolisoitten toimittamia sopimuksia ja kehottaa muuttamaan niitä, jos ne eivät suojaa toisen osapuolen tai lasten etuja.

Tuomari vahvistaa sen jälkeen avioeron vaikutukset asioihin, joiden osalta puoliset eivät ole muuttaneet sopimuksiaan. Jos jokin sopimuksista ei turvaa riittävällä tavalla toisen puolison etuja, tuomari voi esitetyt sopimuksia arvioituaan määrätä toimenpiteitä ja vaatia esittämään mahdollisesti tarvittavaa näyttöä. Määrittäessään avioeron vaikutuksia tuomarin tulisi kannustaa puolisoja tekemään sopimus ja ottaa tehty sopimus huomioon.

Sen jälkeen puolisoitten yhdessä hakema avioero vahvistetaan ja kirjataan rekisteriin.

Puolisoitten yhdessä esittämä asumus- tai avioerohakemus toimitetaan tuomioistuimelle, jos osapuolet eivät liitä hakemukseen edellä mainittuja asiakirjoja.

Tässä tapauksessa avioerohakemus esitetään tuomioistuimelle. Saatuaan hakemuksen tuomari arvioi puolisoitten esittämät sopimukset ja kehottaa heitä muuttamaan sopimuskohdat, jotka eivät turvaa toisen osapuolen tai lasten etuja. Sen jälkeen tuomari määrittää avioeron vaikutukset asioihin, joista puoliset eivät ole sopineet. Hän voi määrätä toimenpiteitä ja vaatia esittämään mahdollisesti tarvittavaa näyttöä. Määrittäessään avioeron vaikutuksia tuomarin tulisi kannustaa puolisoja tekemään sopimus ja ottaa tehty sopimus huomioon. Sen jälkeen puolisoitten yhdessä hakema avioero vahvistetaan ja kirjataan rekisteriin.

Asumus- tai avioero, jota toinen puoliso hakee yksin

Toisen puolison yksinään esittämä asumus- tai avioerohakemus on toimitettava alaikäisiä koskevien asioiden ja perheoikeuden tuomioistuimeen (*Tribunal de Familia e Menores*) tai, jos sellaista ei ole, alueella toimivaltaiseen alioikeuteen (*Tribunal de Comarca*). Alueellinen toimivalta määräytyy hakijan (hakemuksen esittäjän) koti- tai asuinpaikan mukaan.

Asumuseroon sovelletaan avioeroa koskevia sääntöjä tarvittavin mukautuksin.

Asumusero päättyy puolisoitten sovinnontekoon tai avioliiton purkamiseen.

Kumpi tahansa puolisoista voi hakea yksinään avioeroa, kun avioerovaatimuksen perusteena on se, että puoliset ovat käytännössä asuneet erillään yhtäjaksoisesti vuoden ajan, puolison psyykkisessä terveydentilassa on tapahtunut yli vuoden kestänyt muutos, joka asettaa kyseenalaiseksi mahdollisuuden yhteiselämään, puolison vähintään vuoden kestänyt poissaolo, jonka aikana hänestä ei ole kuultu mitään, ja muut syyt, jotka osoittavat aviosuhteen rikkoutuneen lopullisesti, puolisoitten syyllisyydestä riippumatta.

Heikommassa asemassa olevalla puolisoilla on oikeus hakea yleisissä tuomioistuimissa korvausta toisen puolison hänelle aiheuttamasta vahingosta yleisen siviilioikeudellisen vastuun perusteella.

Kun puoliso hakee avioeroa aviopuolison psyykkisessä terveydentilassa tapahtuneiden muutosten perusteella, hänen on korvattava avioliiton purkautumisesta puolisolle aiheutuvat henkiset vahingot. Korvausvaatimus on esitettävä avioerohakemuksen käsittelyn aikana.

Jos avioerohakemuksen perusteena on se, että puolison psyykkisessä terveydentilassa on tapahtunut yli vuoden kestänyt muutos, joka asettaa kyseenalaiseksi mahdollisuuden yhteiselämään, tai puolison vähintään vuoden kestänyt poissaolo, jonka aikana hänestä ei ole kuultu mitään, avioeroa voi hakea ainoastaan se puoliso, joka vetoaa psyykkisen terveydentilan muutokseen tai toisen puolison poissaoloon.

Jos puoliso, joka voi hakea eroa, ei saa tehdä niin, hakemuksen voi panna vireille hänen oikeudellinen edustajansa perheasioiden edunvalvontaelimen (*consejo de familia*) luvalla. Jos kyseinen oikeudellinen edustaja on toinen puoliso, hakemuksen voivat oikeuden haltijan puolesta panna vireille sukulaiset suoraan ylenevässä tai alenevässä polvessa tai sivusukulaiset (kolmanteen polveen asti) perheasioiden edunvalvontaelimen luvalla.

Oikeus avioeroon ei siirry kuolemantapauksessa, mutta perilliset voivat jatkaa menettelyä ositusta varten, jos hakija kuolee menettelyn aikana. Samalla tavoin menettelyä voidaan jatkaa toisen puolison perillisiä vastaan.

Kun hakemus on jätetty ja jos edellytykset menettelyn aloittamiselle täyttyvät, tuomari vahvistaa päivämäärän sovitteluyritykselle ja kutsuu molemmat puoliset henkilökohtaisesti paikalle.

Jos sovitteluyritys epäonnistuu, tuomioistuin pyrkii siihen, että molemmat puoliset hakevat eroa yhdessä. Jos sopimukseen päästään tai puoliset valitsevat jossakin menettelyn vaiheessa avioeron hakemisen yhdessä, menettelyssä noudatetaan samoja vaiheita kuin muissakin vastaavissa avioeromenettelyissä. Jos tuomari ei onnistu saamaan puolisoja hakemaan yhdessä avio- tai asumuseroa, hän pyrkii saamaan puoliset sopimaan elatusavusta ja lasten huoltajuudesta. Tuomari pyrkii myös tarvittaessa siihen, että he pääsevät sopimukseen perheen käytöstä menettelyn aikana.

Sovitteluyrityksen aikana tai missä tahansa muussa menettelyn vaiheessa puoliset voivat päättää hakea yhdessä avio- tai asumuseroa, jos tarvittavat edellytykset täyttyvät.

Jos toinen tai kumpikin puoliso on poissa tai sovittelu epäonnistuu, tuomari määrää, että toiselle puolisolle on annettava tiedoksi, että vastaus on esitettävä 30 päivän kuluessa. Välttämättä esitettävän tiedoksiannon yhteydessä toiselle puolisolle toimitetaan alkuperäisen hakemuksen jäljennös.

Jos toisen puolison olinpaikka ei ole tiedossa ja kaikki prosessioikeudelliset keinot hänen löytämisekseen on käytetty ilman tulosta, sovittelupäivämäärä perutaan ja poissa olevaa puolisoa kehoitetaan julkisella tiedoksiannolla esittämään vastauksensa.

Kun määräaika vastauksen esittämiselle on umpeutunut, menettelyä jatketaan normaaliin tapaan. Menettelyssä aihe määritetään ja todisteet luetaan. Menettelyn lopuksi pidetään suullinen käsittely, jossa näyttö esitetään. Suullisen käsittelyn jälkeen menettely lopetetaan, ja tuomio annetaan 30 päivän kuluessa.

Asumuseroa voidaan hakea vastahakemuksella, vaikka avioeroa olisi jo haettu. Jos toinen puolisoista on hakenut asumuseroa, toinen voi tehdä vastahakemuksen, jolla hän hakee avioeroa. Tällöin annetaan avioerotuomio, jos molemmat hakemukset hyväksytään.

Avioliiton mitätöinti

Avioliiton voi mitätöidä jotakin oikeudellista tai oikeudenkäynnin ulkopuolista tarkoitusta varten ainoastaan erityisesti tätä varten tehdystä hakemuksesta annetun tuomion perusteella.

Alaikäisiä koskevien asioiden ja perheoikeuden tuomioistuimelle (*Tribunal de Família e Menores*) esitettyssä hakemuksessa luetellaan asianosaiset ja esitetään asiaa koskevat tosiseikat sekä aviosuhteen mitätöintipyyntö.

Tämänkaltaisen hakemuksen esittämistä koskeva asiavaltuus vaihtelee vaatimuksen perusteiden mukaisesti (ks. *vastaus kysymykseen 8*).

Avioliiton mitätöintiä voi vaatia puoliso tai suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa oleva sukulainen tai neljännen polven sivusukulainen, puolisoiden perillinen tai adoptiolapsi tai myös syyttäväviranomainen. Jos toinen puolisoista on alaikäinen tai henkilö, jolta avioituminen on kielletty tai joka on kykenemätön solmimaan avioliittoa psyykkisen terveydentilansa vuoksi, edellä mainittujen tahojen lisäksi hakemuksen voi panna vireille tai sitä voi jatkaa holhooja tai edunvalvoja ja kaksinnaimistapauksessa ensimmäinen puoliso.

Mitätöintiä valeoikeustoimeen vedoten voi vaatia kumpi tahansa puoliso tai kuka tahansa, jolle avioliitto aiheuttaa haittaa. Muissa tapauksissa, joissa avioliittoon on solmittu vastoin tahtoa, avioliiton mitätöintiä voi vaatia vain avioliittoon pakotettu puoliso. Mitätöintihakemuksen ajamista voivat kuitenkin jatkaa suoraan alenevassa tai ylenevässä polvessa olevat sukulaiset, perilliset tai adoptoidut lapset, jos hakija kuolee asian käsittelyn aikana.

Puutteelliseen tahdonilmaisun perustuvan mitätöintihakemuksen voi panna vireille vain puoliso, joka on solminut avioliiton virheeseen perustuen tai pakotettuna. Hakemuksen ajamista voivat kuitenkin jatkaa suoraan alenevassa tai ylenevässä polvessa olevat sukulaiset, perilliset tai adoptoidut lapset, jos hakija kuolee asian käsittelyn aikana.

Todistajien puuttumiseen perustuvaa mitätöintihakemusta voi ehdottaa ainoastaan syyttäväviranomainen.

Avioliiton mitätöintihakemus on pantava vireille seuraavasti:

- a) Alaikäisen henkilön omasta aloitteesta viimeistään kuuden kuukauden kuluttua täysi-ikäiseksi tulemisesta tai siitä, kun henkilölle, jolta avioliiton solmiminen on ollut kielletty tai joka on ollut siihen kykenemätön psyykkisen terveydentilansa vuoksi, annetaan lupa solmia avioliitto, tai kun tunnetusti mielenterveydeltään häiriintynyt henkilö on parantunut. Kolmannen osapuolen aloitteesta viimeistään kolmen vuoden kuluttua avioliiton solmimisesta, mutta ei koskaan tapauksissa, joissa alaikäisestä on tullut täysi-ikäinen tai kun henkilölle, jolta avioliiton solmiminen on ollut kielletty tai joka on ollut siihen kykenemätön psyykkisen terveydentilansa vuoksi, annetaan lupa solmia avioliitto, tai kun tunnetusti mielenterveydeltään häiriintynyt on parantunut.
- b) Kolmen vuoden kuluessa avioliiton solmimisesta, jos toinen puolisoista tuomitaan syylliseksi kumppaninsa aikaisempaan puolisoon kohdistuneeseen henkirikokseen.
- c) Muissa tapauksissa viimeistään kuuden kuukauden kuluttua avioliiton purkamisesta.

Syyttäväviranomainen voi ehdottaa mitätöintihakemuksen vireillepanoa vain avioliiton purkamiseen asti.

Avioliiton mitätöintihakemusta ei voi panna vireille tai jatkaa voimassa olevan edellisen avioliiton perusteella, ennen kuin kaksinnaimisen ensimmäinen avioliitto on julistettu pätemättömäksi tai mitätöity.

Vastoin toisen tai molempien osapuolten tahtoa solmittuun avioliittoon perustuva mitätöintihakemus on pantava vireille viimeistään kolmen peräkkäisen vuoden kuluttua avioliiton solmimisesta, tai jos hakija ei ollut tietoinen tahdonilmaisun puutteellisuudesta, kuuden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Alun perin puutteelliseen tahdonilmaisun perustuva mitätöintihakemus on nostettava viimeistään kuuden kuukauden kuluttua tahdonilmaisun puutteellisyyden päättymisestä.

Todistajien puuttumiseen perustuva mitätöintihakemus on pantava vireille viimeistään vuoden kuluttua avioliiton solmimisesta.

Vireillepanopyyntöön (*petição inicial*) on liitettävä jäljennös avioliittorekisterimerkinnästä ja mahdollisesti (jos hakemuksen perusteena on ikä) jäljennös kyseessä olevan puolison syntymärekisterimerkinnästä.

Kun määräaika vastauksen esittämiselle on umpeutunut, menettelyä jatketaan edellä kuvailtuun normaaliin tapaan.

Mitätöinnin katsotaan raukeavan ja avioliiton olevan pätevä sen solmimispäivästä alkaen, jos ennen mitätöintituomion antamista jokin seuraavista toteutuu:

- a) jos avioitumisikä nuorempi henkilö vahvistaa avioliiton väestörekisterissä kahden todistajan läsnäollessa saavutettuaan täysi-ikäisyyden;
- b) jos henkilö, jolta avioituminen on kielletty tai joka on kykenemätön solmimaan avioliittoa psyykkisen terveydentilansa vuoksi, vahvistaa avioliittonsa edellisen alakohdan mukaisesti sen jälkeen kun kielto tai kyvyttömyys eivät enää päde, tai mielenterveydeltään häiriintyneen henkilön tapauksessa silloin, kun psyykinen terveydentila on varmistettu oikeudessa;
- c) jos kaksinnaimisen ensimmäinen avioliitto on julistettu pätemättömäksi tai mitätöity;
- d) jos todistajien puuttuminen johtuu perustelluista syistä (kuten väestörekisterivirkamiehen hyväksymät syyt), jos toimen toteuttamisesta ei ole epäilyjä.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Oikeusapujärjestelmää sovelletaan kaikissa tuomioistuimissa ja menettelymuodoissa.

Tarkempia tietoja asiasta on Oikeusapu-sivulla.

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Kyllä, näitä asioita koskevaan päätökseen voi hakea muutosta.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Mikäli käsiteltävänä oleva tuomio on annettu toisessa EU:n jäsenvaltiossa (Tanskaa lukuun ottamatta), tuomio EU:n tunnustettava muissa jäsenvaltioissa 27 päivänä marraskuuta 2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 mukaisesti.

Tanskassa annettuihin avioerotuomioihin sovelletaan ulkomaisen tuomion tarkistamista koskevaa erityismenettelyä. Hakijan on liitettävä hakemukseen asiakirja, jonka päätöstä pyydetään tarkistettavaksi.

Toisen osapuolen on ilmoitettava 15 päivän kuluessa, mikäli hän vastustaa tarkistamista. Mikäli näin on, hakija voi antaa vastineensa kymmenen päivän kuluessa vastustamisilmoituksen tiedoksiannosta. Kun tosiseikat on esitetty ja kun esittelijä on suorittanut välttämättömiksi katsomansa tarkastukset, asianosaisilla ja syyttäväviranomaisella on kullakin 15 päivää aikaa esittää vastineensa.

Jotta tuomio voidaan tunnustaa,

- a) tuomion sisältävän asiakirjan aitoudesta tai päätöksen asianmukaisuudesta ei saa olla epäselvyyttä
- b) tuomio on tullut antaa kyseessä olevan ulkomaan lainsäädännön mukaisesti
- c) tuomion antaneella ulkomaisella tuomioistuimella on oltava asiassa lainsäädännön mukainen toimivalta, joka ei loukkaa Portugalin tuomioistuinten yksinomaista toimivaltaa
- d) portugalilaiselle tuomioistuimelle kuuluvassa asiassa voidaan vedota vireilläolovaikutukseen tai perustellusti lainvoimaisuutta koskevaan oikeudenkäyntiväitteeseen vain, mikäli ulkomainen tuomioistuin ilmoittanut asiasta etukäteen portugalilaiselle tuomioistuimelle

e) asia on saatettu toisen osapuolen tietoon asianmukaisesti ja tuomion antaneen tuomioistuimen alkuperävaltion lainsäädännön mukaisesti, ja oikeudenkäynnissä on otettu huomioon puolustautumisoikeuden ja asianosaisten yhdenvertaisuuden periaatteet

f) tuomio ei saa sisältää päätöstä, jonka tunnustaminen on selkeästi ristiriidassa Portugalin valtion kansainvälistä yleistä turvallisuutta koskevien periaatteiden kanssa.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Euroopan unionin jäsenvaltioissa (Tanskaa lukuun ottamatta) annetun avioero-, asumusero- tai mitätöintipäätöksen tunnustamispyyntö esitetään alaikäisten asioita ja perheoikeutta käsittelevälle tuomioistuimelle (*Tribunal de Família e Menores*). Alueellisesti toimivaltainen tuomioistuin määräytyy sen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön perusteella, jonka alueella tuomion tunnustamispyyntö on pantu vireille.

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Kansallisen oikeuden lainvalintasääntöjen mukaan avioero- ja asumuserotapauksissa sovelletaan puolisoitten yhteistä kansallista lakia. Jos puoliset eivät ole saman valtion kansalaisia, sovelletaan nykyisen yhteisen kotipaikan kansallista lakia. Jos puolisoitten kotipaikka ei ole sama, sovelletaan sen valtion kansallista lakia, johon perhe-elämällä katsotaan olevan läheisimmät siteet.

Jos sovellettava laki kuitenkin muuttuu avioliiton aikana, asumus- tai avioerohakemuksen perusteeksi voidaan esittää vain sellainen seikka, jolla oli oikeudellista merkitystä tapahtumahetkellä.

Hyödyllisiä linkkejä

Lisätietoja saa seuraavilta internetsivustoilta:

- [Ministério da Justiça \(oikeusministeriö\)](#)
 - [Direcção-Geral da Política de Justiça \(oikeuspolitiikan keskusvirasto\)](#)
 - [Direcção-Geral da Administração da Justiça \(oikeushallinnon keskusvirasto\)](#)
 - [Direcção-Geral de Reinserção Social \(yhteiskuntaan integroitumisen keskusvirasto\)](#)
 - [Instituto dos Registos e do Notariado, I. P. \(kirjaamo- ja notariaattitoiminnasta vastaava virasto\)](#)
- Gabinete para a Resolução Alternativa de Litígios (vaihtoehtoisesta riitojenratkaisusta vastaava yksikkö)
- [Supremo Tribunal de Justiça \(korkein oikeus\)](#)
 - [Tribunal da Relação de Coimbra \(Coimbran ylioikeus\)](#)
 - [Tribunal da Relação de Évora \(Évoran ylioikeus\)](#)
 - [Tribunal da Relação de Lisboa \(Lissabonin ylioikeus\)](#)
 - [Tribunal da Relação do Porto \(Porton ylioikeus\)](#)
- Tribunal da Relação de Guimarães (Guimarãesin ylioikeus)
- [Diário da República \(Portugalin virallinen lehti\)](#)
 - [Bases Jurídico-Documentais \(lainsäädäntö- ja asiakirjatietokanta verkossa\)](#)

Päivitetty viimeksi: 30/04/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Avioero - Romania

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Avioero myönnetään puolisoitten yhteisestä hakemuksesta (oikeudellisella, hallinnollisella tai notaarin

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Siviililain 373 §:n mukaan avioero voidaan myöntää

puolisoitten yhteisestä hakemuksesta

kun puolisoitten välit ovat pahasti rikkoutuneet eikä avioliiton jatkaminen ole mahdollista

toisen puolison hakemuksesta, kun tosiasiallista asumuseroa on jatkunut vähintään kaksi vuotta

toisen puolison hakemuksesta, jos hänen terveydentilansa tekee avioliiton jatkamisen mahdottomaksi.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoitten henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Aviopuolison asema päättyy, ja eronneet puoliset voivat mennä uudestaan naimisiin.

Kun avioliitto puretaan, puoliset voivat sopia avioliiton aikaisten sukunimien säilyttämisestä. Jos puoliset eivät pääse asiasta yhteisymmärrykseen, tuomioistuin voi perustelluissa tapauksissa päättää, että puoliset säilyttävät avioliiton aikaiset nimensä. Jos puoliset eivät pääse asiasta yhteisymmärrykseen, eikä asiasta ole tehty tuomioistuimen päätöstä, molemmat puoliset ottavat takaisin ennen avioliittoa käyttämänsä sukunimet.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Puolisoitten välinen aviovarallisuussuhde päättyy avioeron voimaantulopäivänä. Toinen puolisoista voi tai molemmat puoliset yhdessä voivat kuitenkin pyytää yhteisellä hakemuksella avioerotuomioistuimelta, että aviovarallisuussuhde katsotaan päättyneeksi tosiasiallisen asumuseron alkamispäivästä.

Jos avioliiton aikana kertyneen omaisuuden yhteisyyteen perustuva aviovarallisuusjärjestelmä päättyy avioliiton purkamiseen, entiset puoliset säilyvät yhteisomistajina ositukseen asti.

Osituksessa kumpikin puoliso ottaa haltuunsa oman omaisuutensa, minkä jälkeen yhteinen omaisuus jaetaan ja velat selvitetään. Puolisoitten osuus omaisuudesta määräytyy pääasiassa sen perusteella, missä määrin he ovat osallistuneet yhteisen omaisuuden hankintaan ja yhteisten velvoitteiden hoitamiseen. Ellei toisin todisteta, oletuksena on, että puoliset ovat osallistuneet yhtä paljon.

Riippumatta elatusvelvollisuudesta ja korvauksista se puolisoista, joka katsotaan syyttömäksi ja joka kärsii vahinkoa avioliiton purkaututtua, voi pyytää syylliseksi katsotulta puolisoilta korvausta. Toimivaltainen tuomioistuin ratkaisee pyynnön avioerotuomiossaan.

Avioerossa keskinäinen perintöoikeus lakkaa.

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

Toimivaltainen tuomioistuin päättää avioeron julistamisen jälkeen eronneiden vanhempien ja alaikäisten lasten suhteista. Yleensä puoliset jakavat **lasten huoltajuuden** avioeron jälkeen. Tuomioistuin vahvistaa alaikäisen lapsen **kotipaikan**, jossa lapsi asuu pysyvästi, mutta lapsesta erilleen joutuvalla puolisoilla on oikeus henkilökohtaiseen siteeseen lapsen kanssa. Tuomioistuin vahvistaa myös kummankin puolison **osuuden** lapsen elatukseen, koulutukseen ja ammattiopintoihin liittyvistä menoista.

Jos olosuhteet muuttuvat, toimivaltainen tuomioistuin voi muuttaa toimenpiteitä, jotka liittyvät eronneiden vanhempien alaikäistä lasta koskeviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jos tätä pyytää toinen vanhemmista tai muu perheenjäsen, lapsi itse, lastensuojelulaitos tai viranomainen tai syyttäjä.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Avioliiton purkautuessa puolisoiden välinen elatusvelvollisuus päättyy. Eronneella puolisoilla on oikeus elatukseen, jos tämä on tarpeen, koska hänellä on ennen avioliittoa, sen aikana tai vuoden kuluessa avioliiton purkamisesta aiheutunut työkyvyttömyys. Tämä koskee kuitenkin ainoastaan tilannetta, jossa työkyvyttömyys on aiheutunut avioliittoon liittyvistä syistä.

Elatusapua hakenut puoliso ei voi hakea lisäksi korvausta. Jos ainoastaan vastaajana oleva puoliso katsotaan avioerossa syylliseksi, kantajana oleva puoliso voi saada korvauksen. Korvaus myönnetään ainoastaan, jos avioliitto on kestänyt vähintään 20 vuotta.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Romanian lainsäädäntö ei sisällä lakisääteisen asumuseron käsitettä, vaan ainoastaan tosiasiallisen asumuseron ja omaisuuden jakamisen käsitteet.

Asumusero on todistettava tuomioistuimessa. Jos se on kestänyt yli kaksi vuotta, se voi olla peruste avioeron myöntämiselle oikeudellisella menettelyllä.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Avioliitto voidaan mitätöidä, mikäli jokin avioliiton solmimisen lainsäädännöllisistä edellytyksistä ei täyty. Avioliitto voidaan mitätöidä vain oikeuden päätöksellä. Mitätöinnillä on sekä tulevaisuuteen kohdistuvia että takautuvia vaikutuksia: sen myötä katsotaan, ettei avioliittoa ole lainkaan solmittu.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Avioliitto voidaan joissakin tapauksissa katsoa ehdottomasti mitättömäksi seuraavien avioliiton solmimisen lainsäädännöllisten esteiden perusteella:

avioliiton solmimista koskeva tahto puuttuu

puolisot edustavat samaa sukupuolta

puoliso on jo naimisissa

puolisot ovat sukulaisia ylenevässä ja alenevassa polvessa tai sivusukulaisia neljanteen polveen saakka

puoliso kärsii mielisairaudesta tai kehitysvammasta

avioliitto solmitaan ilman tulevien puolisoiden suostumusta tai tällaista suostumusta ei ole ilmaistu lain edellyttämällä tavalla

puoliso on alle 16-vuotias

avioliiton tarkoituksena ei ole perheen perustaminen.

Avioliitto voi olla moitteenvaivaisesti mitätön myös seuraavista syistä:

avioliiton on solminut 16-vuotias alaikäinen henkilö lääketieteellisen lausunnon perusteella ilman vanhempien tai huoltajana toimivan vanhemman suostumusta tai huoltajan lupaa

avioliiton solmimista koskeva tahto puuttuu avioliiton solmimiseen liittyä (toisen puolison henkilöllisyyttä koskeva) erehdys, petos tai väkivalta

puoliso on väliaikaisesti arviointikyvytön

avioliitto solmitaan holhoojan ja hänen holhouksessaan olevan alaikäisen henkilön välillä.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Mitättömäksi katsotun tai pätemättömän avioliiton hyvässä uskossa solminut henkilö säilyttää pätevässä avioliitossa olevan puolison aseman siihen asti kun mitätöintiä koskeva tuomioistuimen päätös tulee lopullisesti voimaan. Aviopuolisoiden varallisuussuhteisiin sovelletaan avioeroa koskevia säännöksiä.

Avioliiton mitätöinnillä ei ole vaikutuksia lapsiin, joilla on edelleen avioliitossa syntyneiden lasten asema. Vanhempien ja lasten välisiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin sovelletaan avioeroa koskevia säännöksiä.

Kolmannet osapuolet voivat riitauttaa tuomioistuimen päätöksen, jossa avioliitto katsotaan mitättömäksi tai pätemättömäksi. Tällöin sovelletaan aviovarallisuussuhteen muodollisuuksia, avioehdon julkisuutta ja avioehdon täytäntöönpanokelpoisuutta koskevia säännöksiä.

Kolmas osapuoli ei voi vastustaa avioliiton mitätöintiä sellaisen oikeustoimen perusteella, jonka osapuolena toinen puolisoista on ollut ennen avioliittoa, paitsi tapauksissa, joissa mitätöintiä tai pätemättömyyttä koskevat lakimääräiset julkisuusmuodollisuudet on täytetty tai kolmas osapuoli on muuta kautta tiennyt avioliiton mitättömyyden syistä ennen oikeustointa.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Sovittelu on vapaaehtoinen vaihe ennen tuomioistuin käsittelyä. Oikeusviranomaisilla on tuomioistuin käsittelyn aikana velvollisuus tiedottaa osapuolille sovittelumahdollisuuksista ja sovitteluun liittyvistä eduista.

Sovittelulla voidaan ratkaista puolisoiden väliset erimielisyydet, jotka koskevat avioliiton jatkumista, lasten huoltajuutta, lasten kotipaikan määrittämistä tai elatusapua. Siinä voidaan ratkaista myös muita puolisoiden välisiä erimielisyyksiä, jotka koskevat heidän lakisääteisiä oikeuksiaan. Sovittelija valvoo, ettei sovittelun tulos ole lasten parhaan edun vastainen ja kannustaa vanhempia keskittymään ensisijaisesti lasten tarpeiden ja vanhemman velvollisuuksien täyttämiseen sen varmistamiseksi, ettei asumus- tai avioero haittaa lasten kasvua ja kehitystä.

Sovittelua koskeva sopimus sisältää osapuolten keskinäisen yhteisymmärryksen lasten huoltajuudesta, elatusosuuksista ja kotipaikasta. Tuomioistuimen on hyväksyttävä sopimus, ja se on velvollinen tarkistamaan, että sopimus on lasten edun mukainen.

Jos molemmat puolisot suostuvat avioeroon, eikä heillä ole avioliitossa tai sen ulkopuolella syntyneitä tai adoptoituja alaikäisiä lapsia, avioliiton voi puolisoiden suostumuksella julistaa purkautuneeksi avioliiton solmimispaikan tai puolisoiden viimeisen yhteisen asuinpaikan väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjä tai julkinen notaari, joka myös laatii puolisoille avioerotodistuksen.

Julkinen notaari voi julistaa avioeron myös tilanteessa, jossa puolisoilla on avioliitossa tai sen ulkopuolella syntyneitä tai adoptoituja alaikäisiä lapsia, mikäli puolisot ovat yhtä mieltä kaikista seikoista, jotka liittyvät lapsen nimeen, huoltajuuteen, kotipaikkaan, henkilökohtaisen sirteen ylläpitämiseen sekä osuuksiin lapsen elatukseen, koulutukseen ja ammattiopintoihin liittyvistä menoista.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Avioerohakemus jätetään **alueelliselle tuomioistuimelle**.

Maantieteellisesti toimivalta kuuluu sille tuomioistuimelle, jonka tuomiopiirissä puolisoiden viimeinen yhteinen koti on. Jos puolisoilla ei ole ollut yhteistä kotia tai jos kumpikaan puolisoista ei enää asu sen tuomioistuimen tuomiopiirissä, jossa heidän viimeinen yhteinen kotinsa on sijainnut, hakemus jätetään vastaajana olevan puolison kotipaikan toimivaltaiseen tuomioistuimeen. Jos vastaajalla ei ole kotia Romaniassa ja romanialaisilla tuomioistuimilla on kansainvälinen toimivalta, hakemus jätetään kantajana olevan puolison kotipaikan toimivaltaiseen tuomioistuimeen. Jos kummallakaan osapuolella ei ole kotipaikkaa Romaniassa, he voivat sopia jättävänsä hakemuksen mihin tahansa alueelliseen tuomioistuimeen Romaniassa. Jos asiasta ei pystytä sopimaan, avioerohakemus jätetään Bukarestin kaupungin 5. sektorin tuomioistuimeen.

Avioerohakemuksessa on oltava tuomioistuin käsittelyä koskevan hakemuksen tavanomaiset tiedot sekä alaikäisten lasten nimet. Siihen on liitettävä avioliittotodistus, jäljennökset alaikäisten lasten syntymätodistuksista sekä mahdollisesta sovittelussa syntyneestä yhteisymmärryksestä.

Jos avioerohakemus tehdään yhteisestä sopimuksesta, molemmat puoliset allekirjoittavat sen tai sen allekirjoittaa yhteinen edustaja, jolla on oikeaksi todistettu erityisvaltakirja. Jos edustaja on asianajaja, hän todistaa puolisoitten allekirjoitukset lain mukaan oikeiksi.

Osapuolten on tullava henkilökohtaisesti tuomioistuimeen, paitsi silloin, kun toinen puolisoista suorittaa vapausrangaistusta, hän on estynyt vakavan sairauden takia, hänelle on asetettu kielto tuomioistuimeen, hänellä on asuinpaikka ulkomailla, tai muussa vastaavassa tilanteessa, joka estää puolisoa olemasta henkilökohtaisesti paikalla. Tällöin asianosaista voi edustaa tapauksen mukaan asianajaja, edustaja, holhooja tai uskottu mies. Jos kantajana oleva puoliso jättää saapumatta ensimmäisen asteen tuomioistuimeen oikeudenkäyntiajankohdaksi, ja paikalla on ainoastaan vastaajana olevan puoliso, hakemus katsotaan perusteettomaksi.

Avioerotuomioistuin päättää asioista, jotka liittyvät lapsen huoltajuuteen, osuuksiin lapsen elatukseen, koulutukseen ja ammattiopintoihin liittyvistä menoista, kotipaikkaan ja henkilökohtaisen siteen ylläpitämiseen, vaikka tätä ei olisi pyydetty avioerohakemuksessa.

Avioliiton ehdotonta mitätöintiä koskevan kanteen voi nostaa kuka tahansa asianosainen. Avioliiton mitätöintiä koskeva kanne on henkilökohtainen, eikä sitä siirretä perillisille. Jos kanteen on alun perin nostanut toinen puolisoista, perillinen voi kuitenkin jatkaa sitä.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Oikeusapua voi saada julkisesta oikeusavusta yksityisoikeudellisissa asioissa annetussa erityisasetuksessa nro 51/2008, sellaisena kuin se on hyväksytty muutettuna ja täydennettynä lailla nro 193/2008, säädetyillä edellytyksillä.

Oikeusapua voi saada yhdessä tai useammassa seuraavista muodoista: asianajajan apu, asiantuntijan, kääntäjän tai tulkin palkkion maksaminen, haastemiehen palkkion maksaminen, vapautus oikeudenkäyntimaksuista tai niiden alentaminen, järjestäminen tai lykkääminen.

Jotta henkilö voi saada oikeusapua, hänen nettomääräisten kuukausittaisen keskitulojensa on oltava kahden hakemuksen jättämistä edeltäneen kuukauden ajalta alle 300 leuta perheenjäsentä kohden. Jos tulot ovat 300–600 leuta, julkista oikeusapua annetaan 50 prosenttia. Julkista oikeusapua voidaan antaa suhteessa hakijan tarpeeseen myös muissa tilanteissa, joissa tosiasialliset tai arvioidut oikeudenkäyntikustannukset estävät oikeuspuolijan toteutumisen.

Tämä koskee myös tilanteita, jotka johtuvat hakijan asuinmaana olevan jäsenvaltion ja Romanian elinkustannusten eroista.

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Uuden siviiliprosessilain mukaan tuomioon voi hakea muutosta 30 päivän kuluessa sen tiedoksi antamisesta.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Avioerotuomion tunnustamiseen sovelletaan asetusta (EY) N:o 2201/2003. Hakemus jätetään vastaajana olevan puolison Romaniassa sijaitsevan koti- tai asuinpaikan toimivaltaiseen tuomioistuimeen. Jos vastaajan asuinpaikka ei ole tiedossa, hakemus jätetään kantajan koti- tai asuinpaikan toimivaltaiseen tuomioistuimeen.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Tunnustamiseen voi hakea muutosta alueen toimivaltaiselta muutoksenhakutuomioistuimelta tai Romanian korkeimmalta oikeudelta (*Înalta Curte de Casație și Justiție*).

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Määrittääkseen, mitä lakia kansainvälisen yksityisoikeuden alaan kuuluviin oikeussuhteisiin sovelletaan, romanialainen tuomioistuin soveltaa tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla 20 päivänä joulukuuta 2010 annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 1259/2010 säännöksiä tai siviililain 2957 §:ää ja sitä seuraavia pykäläitä.

Puoliset voivat valita sen valtion lain, jossa heidän yhteinen asuinpaikkansa sijaitsee tai viimeisin yhteinen asuinpaikka on sijainnut (mikäli vähintään toinen heistä asuu siellä sovellettavan lain valinta-ajankohdaksi), jonka kansalainen toinen puolisoista on tai jonka alueella puoliset ovat asuneet vähintään kolme vuotta. He voivat myös valita Romanian lain.

Jos puoliset eivät tee tätä valintaa, sovelletaan sen valtion lakia, jossa puolisoitten yhteinen asuinpaikka sijaitsee tai viimeisin yhteinen asuinpaikka on sijainnut (mikäli vähintään toisella heistä on asuinpaikka kyseisen valtion alueella avioerohakemuksen jättämisaikana). Jos toisella puolisoista ei ole lainkaan virallista asuinpaikkaa, sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia puoliset ovat avioerohakemuksen jättämisaikana tai jos puoliset eivät ole saman valtion kansalaisia, sen valtion lakia, jonka kansalaisuus heillä molemmilla on viimeksi ollut (mikäli vähintään toisella heistä on kyseisen valtion kansalaisuus avioerohakemuksen jättämisaikana). Muissa tapauksissa sovelletaan Romanian lakia.

Päivitetty viimeksi: 03/12/2015

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [sl](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Avioero - Slovenia

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Slovenian oikeusjärjestyksessä tunnetaan a) avioero puolisoitten välisen sopimuksen perusteella ja b) avioero kanteen perusteella.

Jos kyseessä on avioero puolisoitten välisen sopimuksen perusteella, tuomioistuin myöntää avioeron avioliitosta ja perhesuhteista annetun lain (*Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih*) 64 §:n nojalla edellyttäen, että puoliset ovat päässeet yhteisymmärrykseen yhteisten lastensa huollosta, kasvatuksesta ja elatuksesta sekä tapaamisoikeudesta (tähän on pyydettyvä lausunto sosiaaliviranomaisilta) ja että he ovat esittäneet notaarin vahvistaman täytäntöönpanokelpoisen asiakirjan muodossa sopimuksen yhteisen omaisuutensa jakamisesta, sopineet kumpi heistä jää heidän asuntoonsa vuokralaiseksi ja sopineet tulottoman ja ilman omaa syytään työttömän puolison elatuksesta.

b) Jos avioliitto on jostakin syystä muodostunut "kestämättömäksi", kumpi tahansa puoliso voi hakea avioeroa jättämällä avioerokanteen. Tässä tapauksessa tuomioistuin tekee myös yhteisten lasten huoltoa, kasvatusta ja elatusta sekä tapaamisoikeutta koskevan ratkaisun. Ennen ratkaisuaan tuomioistuimen on pyydettyvä sosiaaliviranomaisilta lausunto.

Olipa kyseessä avioerohakemus puolisoitten välisen sopimuksen perusteella tai avioerokanne, tuomioistuin pyytää toimivaltaista sosiaalikeskusta (*centro za socialno delo*) järjestämään neuvoa-antavan haastattelun, johon kummankin puolison on osallistuttava henkilökohtaisesti ilman edustajia. Sosiaalikeskus raportoi tuomioistuimelle haastattelun tuloksista.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Avioliitosta ja perhesuhteista annetussa laissa tunnetaan vain yksi avioeron syy: *avioliiton kestämättömyys*. Tämä tarkoittaa, että avioliitto horjuu niin syvästi ja pysyvästi, että sitä ei ole mahdollista pelastaa. Avioliitto katsotaan kestämättömäksi vain, kun puolisoitten väliset suhteet eivät ole pelkästään väliaikaisesti hiertyneet vaan vakavista syistä syvästi ja pysyvästi horjuneet. Kestämättömyyttä arvioidaan käsittelyajankohdan tilanteen perusteella ottaen huomioon seikat, jotka ovat johtaneet tilanteeseen. Tuomioistuin toteaa kestämättömyyden myös silloin, kun vastaajana oleva puoliso suostuu avioeroon.

Avioliitto voidaan päättää jommankumman puolison pyynnöstä. Avioliiton eri tarvitse olla kestävä kummankin puolison kannalta.

Syytä avioliiton kestäättömyyteen ei kysytä, eikä tuomioistuin sitä totea. Avioliitto voi päättyä eroon myös sen puolison pyynnöstä, joka on syyllinen avioliiton kestäättömyyteen.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

Avioeron laillisista vaikutuksista kerrotaan tarkemmin seuraavassa:

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Henkilö, joka on avioliiton solmiessaan muuttanut sukunimensä, voi ilmoittaa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun lainvoimainen avioerotuomio tai tuomio avioliiton pätemättömäksi julistamisesta on annettu, haluavansa ottaa takaisin sukunimen, joka hänellä oli ennen päättyneen avioliiton solmimista. Tällaisen ilmoituksen voi tehdä vain henkilö, joka ei ole muuttanut sukunimeään avioliiton aikana (henkilönimilaki, *Zakon o osebnem imenu* – ZOI-1, 17 §). Sukunimen muuttaminen on hallinnollinen asia, jota ei pääätä tuomioistuin vaan hallinnollinen elin.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Puolisoiden yhteistä omaisuutta jaettaessa **oikeudellinen oletus on, että kummankin puolison osuus yhteisestä omaisuudesta on yhtä suuri**. Jos jompikumpi puolisoista kuitenkin pitää jakamista yhtä suuriin osuuksiin epäedullisena, hän voi vaatia osuuksien määrittämistä yhteisen omaisuuden kartuttamisen perusteella. Tällöin tuomioistuin ei ota huomioon pelkästään puolisoitten tuloja vaan myös muut olosuhteet, kuten avun, jota puolisoit ovat antaneet toisilleen, lasten huollon ja kasvatuksen, kodinhoidon, omaisuuden kunnossapidosta huolehtimisen ja missä tahansa muussa muodossa suoritettua työtä ja osallistumisen yhteisen omaisuuden hoitoon, kunnossapitoon ja kartuttamiseen.

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

LASTEN HUOLTO JA KASVATUS

Ø Puolisoiden sopimukseen perustuvassa avioerossa puolisoitten on **sovittava lasten kasvatuksesta ja huollosta**, ja tuomioistuin arvioi, onko sopimus lasten edun mukainen. Puolisot voivat sopia,

että lasten huolto- ja kasvatusvastuu on molemmilla tai

että toinen puolisoista vastaa kaikkien lasten huollosta ja kasvatuksesta tai

että toisella puolisoista on huolto- ja kasvatusvastuu osasta lapsia ja toisella lopuista.

Jos puolisoit eivät pääse asiasta sopimukseen, sosiaalikeskus auttaa heitä tässä.

Jos vanhemmat **pääsevät sopimukseen huollosta ja kasvatuksesta**, he voivat pyytää tuomioistuinta tekemään asiasta päätöksen hakemusmenettelyssä.

Jos vanhemmat eivät pääse sopimukseen tai sopimus ei ole lasten edun mukainen, tuomioistuin ei tee päätöstä avioerosta sopimuksen perusteella vaan tarvitaan avioerokanne.

Jos vanhemmat eivät sosiaalikeskuksen avulla pääse sopimukseen lasten kasvatuksesta ja huollosta, **tuomioistuin päättää jommankumman tai molempien vanhempien pyynnöstä**,

että toinen puolisoista vastaa kaikkien lasten huollosta ja kasvatuksesta tai

että toisella puolisoista on huolto- ja kasvatusvastuu osasta lapsia ja toisella lopuista tai

poikkeustapauksissa, että kaikki lapset tai osa lapsista annetaan kolmannen henkilön huollettaviksi ja kasvatettaviksi.

Tuomioistuimen on ennen päätöksen tekemistä saatava sosiaalikeskuksen lausunto, selvitettävä myös kunkin lapsen mielipide, jonka lapsi voi ilmaista itse tai sellaisen valitsemansa henkilön kautta, johon hän luottaa, edellyttäen, että lapsi pystyy ymmärtämään asian merkityksen ja seuraukset.

Ø Jotta eroavien puolisoitten suhde heidän yhteisiin alaikäisiin lapsiinsa voidaan järjestää **avioerokanteeseen** perustuvassa avioerossa, tuomioistuin tekee päätöksen lasten huollosta ja kasvatuksesta selvitettyään, mikä on lasten etu. Tässäkin tapauksessa vanhemmat voivat myös sopia yhteisten lastensa kasvatuksesta ja huollosta lasten edun mukaisesti. Tällöin sovelletaan soveltuvin osin samoja säännöksiä kuin lasten huoltoon ja kasvatukseen sopimukseen perustuvan avioeron yhteydessä. Päätös siitä, kenen luona alaikäiset lapset asuvat avioeron jälkeen, lasten tapaamisoikeudesta ja elatuksesta on erottamaton osa avioeropäätöstä.

TAPAAMISOIKEUS

Vanhempien on pyrittävä sopimaan tapaamisoikeuden toteuttamisesta.

Jos he **pääsevät asiasta sopimukseen**, he voivat pyytää tuomioistuinta tekemään asiasta päätöksen hakemusmenettelyssä. Jos tuomioistuin toteaa, että sopimus ei ole lasten edun mukainen, se hylkää hakemuksen.

Jos vanhemmat **eivät pääse asiasta sopimukseen**, tuomioistuin tekee päätöksen jommankumman pyynnöstä (sopimukseen perustuvassa avioerotapauksessa puolisoitten täytyy liittää avioerosopimukseen tapaamisoikeutta koskeva sopimus, jonka tuomioistuin ottaa avioeropäätökseen).

Tuomioistuimelle on esitettävä sosiaalikeskuksen todistus siitä, että sopimukseen on yritetty päästä.

Tuomioistuin päättää tapaamisoikeudesta oma-aloitteisesti vain, jos kyseessä on kanteeseen perustuva avioero tai lasten vanhempien avioliitto on julistettu pätemättömäksi.

Tapaamisoikeudesta päättää ensimmäisenä oikeusasteena alueellinen tuomioistuin (*okrožno sodišče*) hakemusmenettelyssä, ellei asiaa päätetä lasten huoltoa ja kasvatusta koskevan päätöksen tekemisen yhteydessä. Siinä tapauksessa tapaamisoikeus ratkaistaan siviilioikeudellisessa menettelyssä.

Tapaamisoikeudesta päätettäessä lapsen etu on ratkaiseva. Tapaamisoikeutta ei pidetä lapsen edun mukaisena, jos se aiheuttaa lapselle henkistä kuormitusta tai vaarantaa lapsen fyysisen ja psyykkisen kehityksen.

Tuomioistuin selvittää ennen päätöksentekoa myös lapsen mielipiteen, jonka tämä voi ilmaista itse tai sellaisen valitsemansa henkilön kautta, johon hän luottaa, edellyttäen, että lapsi pystyy ymmärtämään asian merkityksen ja seuraukset.

Lapsella on oikeus tavata henkilöitä, joihin hänellä on sukulaisuussuhde ja läheinen henkilökohtainen side (esim. lapsen isovanhemmat ja (puoli)sisarukset).

Puolison ja lasten elatus

Puolisot voivat tehdä **sopimuksen lasten elatuksesta**. Sopimus on tehtävä tuomioistuimessa, joka tekee päätöksen hakemusmenettelyssä. Jos sopimus ei ole lapsen edun mukainen, tuomioistuin hylkää hakemuksen sopimuksen vahvistamisesta.

Jos puolisoit **eivät ole päässeet sopimuksen lasten elatuksesta** keskenään eivätkä sosiaalikeskuksen avulla, he voivat pyytää tuomioistuinta ratkaisemaan asian. Tuomioistuimen on ennen päätöksen tekemistä saatava sosiaalikeskuksen lausunto ja selvitettävä myös kunkin lapsen mielipide, jos lapsi on sen itse ilmaissut ja pystyy ymmärtämään asian merkityksen ja seuraukset.

Vanhemmilla on velvollisuus elättää lapsensa aineellisten mahdollisuuksien ja ansiokyvyn mukaan niin, että lapsen etu toteutuu (lapsen kokonaiskehitys), yleensä siihen asti, kun näistä tulee täysi-ikäisiä tai, jos lapsi on täysi-ikäinen mutta on säännöllisessä ja täysipäiväisessä koulutuksessa, siihen asti, kun lapsi täyttää 26 vuotta.

Elatusapu määräytyy elatusta tarvitsevan lapsen tarpeiden mukaan ja maksajan aineellisten mahdollisuuksien ja ansiokyvyn mukaan. Elatusapua määrittäessään tuomioistuin ottaa huomioon lapsen edun niin, että elatusavulla voidaan varmistaa lapsen suotuisa fyysinen ja psyykinen kehitys.

Elatusapua tarkistetaan kerran vuodessa Slovenian kuluttajahintaindeksin mukaan.

Avio- tai avopuolisolla, joka asuu puolionsa alaikäisen lapsen kanssa samassa kodissa, on velvollisuus elättää puolionsa alaikäistä lasta, jos lapsen vanhemmat eivät pysty häntä elättämään.

Täysi-ikäisillä lapsilla on velvollisuus elättää vanhempiaan, jos näillä ei ole eivätkä he voi hankkia tarpeeksi varoja elatukseensa ja jos elatusta vailla olevaa vanhempaa ei voi elättää hänen puolionsa.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Ilman omaa syytään työtön puoliso, jolla ei ole varoja elatukseensa, on oikeutettu elatusapuun.

Elatusapua voi vaatia avioeromenettelyssä tai erillisellä kanteella vuoden kuluessa siitä, kun avioliiton päättymisen on saanut lain voiman, jos elatusavun myöntämisehdot täyttyivät eron hetkellä ja ne täyttyivät myös, kun puoliso vaatii elatusta.

Puolisot voivat avioeron yhteydessä sopia elatuksesta myös tekemällä notaarin luona elatussopimuksen notaarin vahvistaman täytäntöönpanokelpoisen asiakirjan muodossa.

Elatusapu määritetään määräämättömäksi tai määrätyksi ajaksi, joka tarvitaan, että puoliso tottuu uuteen asemaansa ja saa järjestettyä asiansa.

Elatusavun suuruus määräytyy saajan tarpeiden ja maksajan mahdollisuuksien mukaan. Se maksetaan kuukausittain ennakolta, ja sitä voidaan vaatia maksettavaksi siitä hetkestä lukien, kun elatuskanne on jätetty. Poikkeustapauksissa elatusapu voidaan maksaa kertakorvauksena.

Tuomioistuin hylkää elatusvaatimuksen, jos elatusmaksun maksaminen olisi maksajan kannalta epäoikeudenmukaista niiden syiden vuoksi, jotka johtivat avioliiton kestäättömyyteen, tai jos elatusavun saaja on ennen avioeroa tai sen jälkeen syyllistynyt maksajaan tai hänen läheisiinsä kohdistuneeseen rikokseen.

Puoliso ei ole velvollinen elättämään toista puolisoa, jos se vaarantaisi hänen oman elatuksensa tai sellaisen alaikäisen lapsen elatuksen, jota hän on lain mukaan velvollinen elättämään.

Elatusapua tarkistetaan kerran vuodessa Slovenian kuluttajahintaindeksin mukaan.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Yhdessä asuminen on tärkeä avioliiton osatekijä (avioliitosta ja perhesuhteista annetun lain 3 §). Asumusero tarkoittaa puolisojen välisen suhteen keskeisten osatekijöiden pysyvää päättymistä. Kun yhdessä asuminen päättyy, päättyy puolisojen taloudellinen yhteys ja intiimi tunnesuhde jne.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Laissa ei ole säädetty ehtoja asumuserolle. Tuomioistuimet tekevät päätöksen asumuserosta kussakin yksittäisessä menettelyssä tapauksen olosuhteiden ja ominaispiirteiden perusteella.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Asumusero ei vaikuta avioliiton olemassaoloon eikä merkitse avioliiton päättymistä. Avioliiton päättymisen edellyttää avioerokanteen nostamista tai avioeron hakemista avioerosopimuksen perusteella. Asumuserossa puolisojen yhteisen omaisuuden olemassaolo lakkaa. Elatusta vailla oleva puoliso voi vuoden kuluessa asumuserosta nostaa elatuskanteen.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Avioliiton mitätöinti tarkoittaa, että avioliiton solmimiselle laissa säädetty ehdot eivät täytyneet avioliittoa solmittaessa (esim. kyse ei ollut vapaasta tahdosta, suostumus oli pakotettu tai annettu erehdyksessä, avioliittoa ei ollut solmittu säädettyssä menettelyssä, avioliitto oli solmittu lähisukulaisten kesken tai vaikeasti mielisairaana tai arvostelukyvyttömän henkilön kanssa). Avioliiton laillinen vaikutus lakkaa, kun avioliiton mitätöivä tuomio saa lain voiman.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Ø Avioliittoa ei mitätöidä itse oikeuden perusteella vaan se on mitätöitävä tuomiolla.

Ø Slovenian lainsäädännössä erotetaan toisistaan **suhteellinen ja absoluuttinen avioliiton mitätöinti**. Ero tehdään sillä perusteella, kuka voi vaatia avioliiton mitätöintiä.

a) Avioliiton **suhteellisen mitätöinnin** syitä ovat:

vaikea mielisairaus tai arvostelukyvyttömyys avioliittoa solmittaessa (mitätöintiä voi hakea kumpi tahansa puoliso, mutta vasta sitten, kun tila on päättynyt) suostumus avioliittoon on pakotettu tai annettu erehdyksessä (mitätöintiä voi hakea pakotettu tai erehdyksessä suostumuksensa antanut puoliso) avioliitto on solmittu alle 18-vuotiaan kanssa (mitätöintiä voivat hakea vanhemmat tai huoltaja).

a) Avioliiton **absoluuttisen mitätöinnin** syitä ovat: (kummankin puolison lisäksi mitätöintikanteen voi nostaa myös henkilö, joka saa välitöntä oikeudellista etua avioliiton mitätöinnistä (esim. kuolleen puolison muut perijät voivat nostaa avioliiton mitätöintikanteen, jotta jälkeen elävä puoliso menettäisi oikeuden perintöön), ja lisäksi edunsaaja voi nostaa kanteen myös avioliiton mitätöinnin jälkeen); myös syyttäjät voi nostaa kanteen:

puolison vaikea mielisairaus tai arvostelukyvyttömyys ja tällaisen tilan jatkuminen mitätöintiä haettaessa

puoliso on ollut avioliittoa solmittaessa edelleen tai jo naimisissa

puolisot ovat suorassa tai sivusukulaissuhteessa neljanteen polveen asti

puolisot eivät olleet läsnä avioliittoa solmittaessa tai toinen puolisoista ja toisen puolison edustaja ei ollut läsnä tai

puolisot eivät solmineet avioliittoa tarkoituksenaan elää yhdessä.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Avioliiton mitätöinnin lailliset vaikutukset tulevat voimaan, kun mitätöintituomio saa lain voiman. Puolisoiden varallisuussuhteiden, elatusta vailla olevan puolison elatuksen, puolisojen välisten lahjojen palauttamisen ja puolisojen ja heidän yhteisten lastensa suhteiden osalta avioliiton mitätöinnin lailliset vaikutukset ovat samat kuin avioeron.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Kesäkuussa 2008 voimaan tulleessa laissa sovittelusta siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa koskevassa laissa (*Zakon o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah*) säädetään **riitojen sovittelusta** siviilioikeudellisissa, kauppaoikeudellisissa, työoikeudellisissa, *perheoikeudellisissa* ja muissa varallisuusoikeudellisissa suhteissa, kun on kyse vaatimuksista, joista asianosaiset voivat vapaasti päättää, ellei laissa toisin säädetä. Avioliittoa ei voi purkaa ilman tuomioistuinta, jolle on jätettävä kanne tai avioerosopimus.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Avioliittoa koskevissa asioissa (avioero tai avioliiton mitätöinti; Slovenian lainsäädännössä ei tunneta asumuseroa) toimivaltaisia ovat **alueelliset tuomioistuimet** (*okrožno sodišče*) (siviiliprosessilain 32 §).

Kanteisiin ja hakemuksiin on liitettävä avioliittorekisteri- ja väestörekisteriote. Istunnossa, jossa asia käsitellään, on esitettävä voimassa oleva henkilötodistus. Puolisoiden on liitettävä sopimukseen perustuvaan avioerohakemukseen myös seuraavat:

yhteisten lasten huoltoa, kasvatusta ja elatusta sekä tapaamisoikeutta koskeva sopimus (tähän on pyydetty lausunto sosiaaliviranomaisilta)

yhteisen omaisuuden jakamista koskeva sopimus notaarin vahvistaman täytäntöönpanokelpoisen asiakirjan muodossa

sopimus siitä, kumpi heistä jää heidän asuntoonsa vuokralaiseksi, ja

sopimus ilman omaa syytään työttömän ja varattoman puolison elatuksesta.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Tuomioistuin vapauttaa asianosaisen oikeudenkäyntimaksuista, jos niiden maksaminen merkittävästi vähentäisi varoja, joilla asianosainen elättää itsensä tai perheenjäsenensä. Muiden maiden kansalaiset vapautetaan oikeudenkäyntimaksuista, jos kansainvälisessä sopimuksessa niin määrätään tai jos vastavuoroisuus sitä edellyttää (oikeudenkäyntimaksuja koskeva laki, *Zakon o sodnih taksah*, ZST-1, 10 ja 11 §).

Asianosainen voi hakea maksutonta oikeusapua asianajajan ja asiantuntijan kuluihin. Oikeusavun myöntämisestä päättää hakijan vakituisen asuinpaikan alueellinen tuomioistuin (*okrožno sodišče*). Menettelyssä sovelletaan maksuttomasta oikeusavusta annetussa laissa (*Zakon o brezplačni pravni pomoči*) säädettyjä myöntämiskriteerejä (esim. aineelliset ja taloudelliset kriteerit).

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Avioeroa tai avioliiton mitätöintiä koskevaan tuomioon voi hakea muutosta ylemmässä tuomioistuimessa (*višje sodišče*) (yleensä) 15 päivän kuluessa.

Avioerotuomio, joka on annettu puolisoiten tekemän sopimuksen perusteella, voidaan riitauttaa, jos siviiliprosessisäännöksiä on rikottu vakavasti

jos asianosainen on jättänyt erohakemuksen erehdyksessä taikka pakotettuna tai huijattuna

jos oikeudelliset edellytykset avioerolle puolisoiten tekemän sopimuksen perusteella eivät täytyneet.

Avioeroasioissa asian uudelleenkäsittely (*revizija*, ylimääräinen muutoksenhakukeino) ei ole mahdollinen.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Asetuksen (EU) N:o 2201/2003 21 artiklan mukaan jäsenvaltiossa annettu tuomio on tunnustettava vaatimatta minkään erityisen menettelyn noudattamista.

Asianosainen voi vaatia päätöksen tekemistä tuomion tunnustamisesta tai tunnustamatta jättämisestä. Asianosaisen on tällöin jätettävä hakemus täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisesta Slovenian toimivaltaisessa alueellisessa tuomioistuimessa (*okrožno sodišče*).

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Menettelyyn sovelletaan Slovenian lainsäädäntöä.

Asianosaisen, joka vaatii tai vastustaa tuomion tunnustamista tai jättää hakemuksen täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisesta, on esitettävä:

tuomion kopio, jonka aitous voidaan todeta

vakiolomakkeella tiedot tuomiosta avioeroasiassa.

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Jos on kyse EU:n jäsenvaltioiden kansalaisista tai asukkaista, kansainvälistä toimivaltaa koskeviin kysymyksiin sovelletaan ensisijaisesti ja suoraan asetusta (EU) N:o 2201/2003 (Bryssel II -asetus).

Jos puoliset ovat kanteen nostamisen ajankohtana eri valtioiden kansalaisia, avioeroon sovelletaan Slovenian lainsäädännön mukaan (laki kansainvälisestä yksityisoikeudesta, *Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku*, 37 §:n 2 momentti) kumulatiivisesti niiden valtioiden lakeja, joiden kansalaisia puoliset ovat.

Jos avioero ei ole mahdollinen niiden valtioiden lakien perusteella, joiden kansalaisia puoliset ovat, avioeroon sovelletaan Slovenian lainsäädäntöä, jos jompikumpi puolisoista asui kanteen nostamisen ajankohtana vakituisesti Sloveniassa.

Jos jompikumpi puolisoista on Slovenian kansalainen, joka ei asu vakituisesti Sloveniassa, eikä avioero ole mahdollinen kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 37 §:n 2 momentissa määritetyn lain nojalla, avioeroon sovelletaan Slovenian lakia.

Linkkejä

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

<https://www.uradni-list.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

Päivitetty viimeksi: 05/03/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [sk](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Avioero - Slovakia

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Avioliiton voi Slovakiassa purkaa vain tuomioistuin.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Tuomioistuin voi purkaa avioliiton toisen puolison hakemuksesta, jos puolisoiten väliset suhteet ovat niin vakavasti ja pysyvästi kariutuneet, ettei avioliitto voi enää täyttää tarkoitustaan eikä puolisoiten voida odottaa enää jatkavan yhteiselämäänsä.

Tuomioistuin määrittää puolisoiten suhteen vakavaan kariutumiseen johtaneet syyt ja ottaa ne huomioon avioerosta päättäessään. Päätöksessään tuomioistuin ottaa aina huomioon alaikäisten lasten edun.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Puoliso, joka avioliiton solmiessaan otti itselleen toisen puolison sukunimen, voi kolmen kuukauden kuluessa avioeropäätöksen voimaantulosta ilmoittaa väestörekisterille siirtyvänsä käyttämään alkuperäistä sukunimeään.

Puoliso, joka avioliiton solmiessaan otti itselleen toisen puolison sukunimen yhteisenä sukunimenä ja säilytti alkuperäisen sukunimensä toisena sukunimenä, voi kolmen kuukauden kuluessa avioeropäätöksen voimaantulosta ilmoittaa väestörekisterille lakkaavansa käyttämästä yhteistä sukunimeä.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoiten välillä

Avioeroon päättyy aviopuolisoiden yhteisomistus, joka selvitetään siviililain 150 §:ssä vahvistetuin periaattein. Yhteisomistus voidaan selvittää a) sopimuksella, b) tuomioistuimen päätöksellä tai c) tietyn määräajan päätyttyä.

3.3 puolisoiten alaikäisiin lapsiin

Alaikäisen lapsen vanhempien avioeropäätöksessä tuomioistuin määrää vanhempien oikeuksista ja velvollisuuksista alaikäistä lasta kohtaan avioeron jälkeiselle ajalle ja erityisesti siitä, kumpi toimii alaikäisen lapsen huoltajana, edustajana ja omaisuudenhoitajana. Päätös vanhempien oikeuksista ja velvollisuuksista voidaan korvata vanhempien sopimuksella.

Jos vanhemmat eivät pääse sovintoon oikeudesta tavata alaikäistä lasta, tuomioistuin määrää vanhempien tapaamisoikeudesta avioeropäätöksessä.

Alaikäisen lapsen edun kannalta tarpeellisissa tapauksissa tuomioistuin rajoittaa vanhemman tapaamisoikeutta tai kieltää sen.

Tuomioistuin määrittää myös, miten vanhempi, jonka huollettavaksi alaikäistä ei annettu, osallistuu lapsen elatukseen. Vaihtoehtoisesti tuomioistuin voi hyväksyä vanhempien sopimuksen elatusavun suuruudesta.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Eronnut puoliso, joka ei pysty elättämään itseään, voi pyytää entistä puolisoaan osallistumaan kohtuulliseen elatukseen mahdollisuuksiensa ja ansaintakykynsä mukaisesti. Jos puoliset eivät pääse sovintoon, elatusavun suuruudesta päättää toisen puolison hakemuksesta tuomioistuin.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Slovakian oikeusjärjestys ei tunne asumuseron käsitettä.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Sen lisäksi, että avioliitto voidaan purkaa hakemalla avioeroa, se voidaan myös mitätöidä oikeuden päätöksellä. Tuomioistuin katsoo, ettei mitätöityä avioliittoa ole alun perin solmittukaan (*matrimonium nullum*). Tuomioistuin voi myös todeta, ettei avioliitto ole koskaan tullut voimaan (*non matrimonium*).

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

a. Avioliitto voidaan mitätöidä seuraavista syistä:

toinen, voimassa oleva avioliitto

puolisojen sukulaisuussuhde alenevassa tai ylenevässä polvessa tai sisarussuhde (sukulaisuus- tai sisarussuhteeksi luetaan myös adoption myötä syntynyt suhde)

riittämätön ikä (yli 16 vuoden mutta alle 18 vuoden ikä)

oikeustoimikelpoisuuden rajoittamiseen johtanut mielenterveyden häiriö

ilmoitus siitä, etteivät puoliset ole solmineet avioliittoa vapaasta tahdostaan, vakavissaan ja varmasti ja etteivät he ole ilmaisseet tahtoaan selvästi.

Mikäli avioliitto on solmittu huolimatta jostakin edellä esitetystä mitätöintiperusteesta, sen katsotaan olevan voimassa, kunnes tuomioistuin antaa lopullisen päätöksen avioliiton mitätöinnistä.

b. Avioliitto ei tule voimaan, mikäli ilmoitetaan, että

avioliitto on solmittu pakon alaisena

avioliiton on solminut alle 16-vuotias alaikäinen

avioliitto on solmittu maistraatissa, jolla ei ole valtuuksia vihkiä henkilöitä avioliittoon, lukuun ottamatta tapauksia, joista säädetään erikseen 4 §:n 2 ja 3

momentissa, tai kyseiset henkilöt on julistettu aviopuolisoiksi ilman tarvittavia valtuuksia toimivan kaupunginjohtajan tai kunnanvaltuuston jäsenen edessä

vihkimisen on suorittanut sellaisen kirkon tai uskonnollisen yhteisön edustaja, jota ei ole rekisteröity erikseen säädetyllä tavalla, tai henkilö, jolla ei ole

oikeutta hoitaa rekisteröidyn kirkon tai uskonnollisen yhteisön papin tehtäviä

vihkimisen on suorittanut ulkomailla henkilö, jolla ei ole tehtävään tarvittavia valtuuksia

vihkimisen on suorittanut asiamies ilman voimassa olevaa valtuutusta tai valtuutus on peruttu lain nojalla.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Tuomioistuimen päätöksellä mitätöityä avioliittoa ei katsota koskaan edes solmitun.

Tuomioistuimen tehtyä päätöksen avioliiton mitätöimisestä puolisojen oikeuksiin ja velvollisuuksiin heidän yhteistä lastaan kohtaan sekä heidän varallisuussuhteisiinsa sovelletaan säännöksiä, jotka koskevat eronneiden vanhempien oikeuksia ja velvollisuuksia heidän yhteisen lapsensa ja omaisuutensa suhteen. Tuomioistuimen annettua päätöksen avioliiton mitätöimisestä myös aviopuolisojen tekemän, yhteistä sukunimeä koskevan ilmoituksen voimassaolo päättyy, ja kummankin puolison on otettava entinen sukunimensä.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Vain tuomioistuin voi myöntää avioeron. Asiaan liittyvät kysymykset voidaan ratkaista soveltamalla sovittelumenettelystä annettua lakia nro 420/2004.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöinti/hakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Avioerohakemukset sekä hakemukset avioliiton mitätöimiseksi tai sen toteamiseksi, ettei avioliittoa ole koskaan solmittu, on jätettävä piirituomioistuimeen (*okresný súd*).

Alueellinen toimivalta on sillä tuomioistuimella, jonka toimivalta-alueella puoliset ovat asuneet viimeksi yhdessä Slovakiassa, jos ainakin toinen heistä asuu edelleen kyseisen tuomioistuimen toimivalta-alueella. Ellei tällaista tuomioistuinta ole, toimivaltainen on vastaajan yleinen tuomioistuin (*všeoobecný súd*), ja ellei tällaistaakaan tuomioistuinta ole, toimivaltainen on kantajan yleinen tuomioistuin.

Hakemuksen on täytettävä siviiliprosessilain (42 §:n 3 momentin ja 79 §:n 1 momentin) mukaiset muotovaatimukset.

Hakemuksessa on ilmoitettava, mille tuomioistuimelle se on osoitettu, kuka on hakija, mitä asiaa hakemus koskee ja mihin sillä pyritään. Se on allekirjoitettava ja päivättävä. Lisäksi hakemuksessa on mainittava osapuolten (ja heidän edustajiensa, mikäli heillä on edustajat) etunimet, sukunimet ja asuinpaikat ja kansallisuus. Hakemuksessa on myös kuvattava tarkasti keskeiset tosiseikat ja lueteltava todisteet, joita hakija aikoo esittää. Hakemuksesta on käytävä selvästi ilmi, mihin hakija pyrkii.

Hakijan on liitettävä hakemukseen asiakirjat, joita hän käyttää todisteina, lukuun ottamatta asiakirjoja, joita hakemukseen ei voida liittää hakijasta riippumattomasta syystä.

Hakemuksesta on toimitettava riittävä määrä kopioita liitteineen, niin että tuomioistuimelle jää yksi kopio ja jokainen osapuoli saa tarvittaessa yhden kopion.

Mikäli hakija ei toimita riittävä määrä kopioita ja liitteitä, tuomioistuin teettää kopiot hakijan kustannuksella.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Oikeusapuun sovelletaan lakia nro 327/2005 oikeusavun tarjoamisesta vähävaraisille.

Avioeron käsittelystä on maksettava oikeudenkäyntimaksu. Menettelyn osapuoli voi anoa vapautusta oikeudenkäyntimaksuista.

Tuomioistuin voi pyynnöstä vapauttaa asianosaisen oikeudenkäyntimaksuista kokonaan tai osittain, jos tämä on asianosaisen olosuhteiden vuoksi perusteltua, ellei kyse ole mielivaltaisesta tai selvästi tuloksettomasta oikeuksien vaatimisesta tai puolustamisesta. Ellei tuomioistuin päättää toisin, vapautus koskee koko menettelyä ja sitä sovelletaan takautuvasti. Ennen vapautuspäätöksen antamista suoritettuja maksuja ei kuitenkaan korvata.

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Osapuoli voi hakea muutosta tuomioistuimen päätökseen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksiantamisesta.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Päätöksen tunnustamisesta on tehtävä hakemus. Asiallinen ja alueellinen toimivalta on Bratislavan aluetuomioistuimella (*Krajský súd*).

Muissa jäsenvaltioissa (paitsi Tanskassa) 1. toukokuuta 2004 jälkeen tehdyt lopulliset päätökset avioliittoon liittyvistä asioista tunnustetaan tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevista asioista ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000

kumoamisesta 27. marraskuuta 2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 mukaisesti. Päätökset tunnustetaan ilman erityistä menettelyä. Erityisesti väestörekisteritietojen muuttaminen maistraatissa ei edellytä mitään erityistä menettelyä. Toinen osapuoli voi kuitenkin halutessaan hakea erityistä päätöstä avioliittoasiain liittyvän ulkomaisen päätöksen tunnustamisesta. Bratislavan aluetuomioistuimella on toimivalta tunnustaa ulkomaiset päätökset. Jos sen sijaan päätös on tehty Tanskassa taikka ennen 1. toukokuuta 2004 jossakin muussa jäsenvaltiossa ja jos ainakin toinen asianosaisista on Slovakian kansalainen, on haettava ulkomailta tehdyn lopullisen päätöksen tunnustamista. Tällainen menettely käynnistetään laatimalla asiasta hakemus. Hakemuksen voi esittää henkilö, joka on nimetty ulkomaisessa päätöksessä asian osapuoleksi. Bratislavan aluetuomioistuimella on toimivalta tunnustaa ulkomaiset päätökset.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Ulkomaisen päätöksen tunnustamista tai tunnustamatta jättämistä koskevaan päätökseen voi hakea muutosta. Muutoksenhaakemus on esitettävä Bratislavan aluetuomioistuimelle, ja päätöksen asiasta tekee korkein oikeus (*Najvyšší súd*).

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Avioeroon sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jonka kansalaisia puoliset ovat menettelyn aloittamishetkellä. Mikäli puoliset ovat eri maiden kansalaisia, avioeroon sovelletaan Slovakian lainsäädäntöä.

Päivitetty viimeksi: 14/01/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Avioero - Suomi

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Avioerohakemus toimitetaan käräjäoikeuteen. Avioeroa voi hakea toinen puoliso yksin tai puoliset yhdessä.

Puolisoilla on oikeus saada avioero puolen vuoden harkinta-ajan jälkeen. Ilman harkinta-aikaa avioeron saa, jos puoliset ovat asuneet erillään viimeiset kaksi vuotta ennen avioerohakemuksen vireillepanoa.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Avioerohakemuksessa ei tarvitse perustella eron syytä. Avioeroa käsiteltäessä käräjäoikeus ei tutki puolisoitten henkilökohtaisia suhteita eikä sitä, minkä vuoksi avioeroa vaaditaan. Katso kysymys 1.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Erotessaan puoliset säilyttävät avioliiton aikaiset sukunimensä. Jos puolison sukunimi on avioliiton myötä muuttunut, hän voi hakemuksesta muuttaa sen avioeron jälkeen.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Avioeron myöntäminen ja omaisuuden jakaminen ovat erillisiä asioita. Avioliiton purkaututtua puoliset voivat sopia omaisuuden jaosta tai sen voi suorittaa tuomioistuimen määräämä pesänjakaja. Pääsäännön mukaan puolisoitten kaikki omaisuus jaetaan puolisoitten kesken tasan. Pääsäännöstä voidaan poiketa mm. avioehtosopimuksella. Jakoa voidaan myös sovitella, jos se muuten johtaisi kohtuuttomaan lopputulokseen. Puolisoiden omaisuus voidaan jakaa jo avioeron harkinta-aikana.

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

Avioerohakemuksen yhteydessä voidaan ratkaista liitännäisasiaa puolisoitten yhteisten alaikäisten lasten huolto, asuminen, elatusapu ja tapaamisoikeus. Katso sivuja "Lapsen huolto - Suomi" ja "Elatusvaateet - Suomi."

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Avioeroon tuomittaessa tuomioistuin voi toisen puolison vaatimuksesta velvoittaa toisen puolison maksamaan toiselle elatusapua, jos tämä harkitaan kohtuulliseksi. (Katso sivu "Elatusvaateet - Suomi"). Tämä on kuitenkin harvinaista.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Asumuserolla ei ole oikeudellista merkitystä Suomen oikeusjärjestelmässä. Käytännössä asumusero tarkoittaa puolisoitten asumista erillään, eli eri osoitteissa.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Katso kysymys 4.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Katso kysymys 4.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Suomen laissa ei ole säännöksiä avioliiton mitätöinnistä. Virallisen syyttäjän on kuitenkin ajettava kannetta puolisoitten tuomitsemisesta välittömästi avioeroon, mikäli puoliset ovat toisilleen läheistä sukua tai avioliitto on solmittu jommankumman puolison aikaisemman avioliiton ollessa voimassa.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Katso kysymys 7.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Katso kysymys 7.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Avioeroa haetaan aina käräjäoikeudelta. Perheessä esiintyvät ristiriidat on kuitenkin lain mukaan pyrittävä ensisijaisesti ratkaisemaan neuvotteluin ja sopimuksella, johon puoliset voivat pyytää apua ja tukea kunnan sosiaalilautakunnan perheasioiden sovittelijoilta. Myös käräjäoikeudella on velvollisuus ilmoittaa puolisoille, että sovittelumahdollisuus on heidän käytettävissään. Sovittelija pyrkii saamaan aikaan yhteisymmärryksen siitä, miten perheessä esiintyvät riidat ratkaistaan kaikkien kannalta parhaalla tavalla. Sovittelija avustaa sopimusten tekemisessä ja muissa toimenpiteissä riitojen ratkaisemiseksi. Erityisesti hänen on kiinnitettävä huomiota perheeseen kuuluvien alaikäisten lasten aseman turvaamiseen. Sovittelu on aina vapaaehtoista.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Avioeroa voivat hakea puoliset yhdessä tai toinen puoliso yksin. Avioeroa haetaan kirjallisesti jommankumman puolison kotipaikan käräjäoikeudelta. Hakemus voidaan toimittaa käräjäoikeuteen henkilökohtaisesti tai käyttäen valtuutettua asiamiestä. Se voidaan lähettää myös postitse, telekopiona tai sähköpostina.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Avioeroasiassa voi saada oikeusapua. (Katso sivu "Oikeusapu - Suomi").

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Avioero päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hovioikeuteen.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Toisessa jäsenvaltiossa annetun avioero päätöksen tunnustamiseen Suomessa sovelletaan pääsääntöisesti Neuvoston asetusta (EY) N:o 2201/2003. Katso sivu "Avioero - Yhteisön oikeus".

Asetuksen mukaan jäsenvaltiossa annettu avioerotuomio tunnustetaan muissa jäsenvaltioissa välittömästi ilman mitään erityistä menettelyä. Jokainen, jonka etua avioerotuomion tunnustaminen koskee, voi kuitenkin pyytää vahvistettavaksi, että tuomio on tunnustettava tai jätettävä tunnustamatta.

Vahvistamista koskeva hakemus tehdään käräjäoikeudelle.

Pohjoismaiden välisissä tapauksissa sovelletaan kuitenkin vuoden 1931 pohjoismaista sopimusta. Euroopan unionin jäsenvaltioista tähän sopimukseen kuuluvat Suomi, Ruotsi ja Tanska. Pohjoismaisen sopimuksen mukaisesti annettu avioero päätös on voimassa kaikissa pohjoismaissa ilman eri vahvistusta.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Menettely on sama kuin kohdassa 14.

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Suomessa käsiteltävään avioeroasiaan sovelletaan Suomen lakia.

Päivitetty viimeksi: 02/03/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Avioero - Ruotsi

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Avioeroa voi hakea toinen puoliso yksin tai puoliset yhdessä. Tietyissä tapauksissa avioero voidaan myöntää vasta kuuden kuukauden harkinta-ajan jälkeen. Näin on silloin, kun

puoliset hakevat avioeroa yhdessä,

jompikumpi puolisoista asuu vakituisesti alle 16-vuotiaan lapsensa kanssa, jonka huoltaja hän on, tai

vain toinen puolisoista hakee avioeroa.

Tietyissä poikkeustapauksissa avioero voidaan myöntää ilman harkinta-aikaa myös sellaisille puolisoille, joita koskee jokin edellä mainituista tilanteista. Näin on esimerkiksi silloin, jos puoliset ovat jo eläneet erillään kaksi vuotta. Puolisolla on oikeus avioeroon ilman harkinta-aikaa myös siinä tapauksessa, että voidaan uskottavasti osoittaa, että hänet on pakotettu avioliittoon, tai jos puoliso on solminut avioliiton alle 18-vuotiaana ilman toimivaltaisen viranomaisen lupaa. Jos avioliitto on solmittu siitä huolimatta, että puoliset ovat keskenään läheistä sukua, tai jos avioliitto on solmittu, vaikka toinen puolisoista oli jo naimisissa tai rekisteröidyn parisuhteen osapuoli eikä aiempaa avioliittoa tai rekisteröityä parisuhdetta ollut purettu, on kummallakin puolisoilla oikeus saada avioero ilman harkinta-aikaa.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Kummallakin puolisoilla on aina oikeus saada avioero. Sitä varten ei tarvitse esittää erityisiä perusteluja.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Jos toinen puolisoista on ottanut käyttöön puolisonsa sukunimen, hänellä on oikeus ottaa takaisin se sukunimi, joka hänellä oli viimeksi ennen avioliiton solmimista.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Avioeron jälkeen omaisuus jaetaan pääsääntöisesti puoliksi puolisoitten kesken. Avioliiton purkautumisen syyllä ei ole merkitystä omaisuuden jakamisessa.

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

Avioeron jälkeen molemmat vanhemmat ovat edelleen automaattisesti yhteisten lastensa huoltajia. Tuomioistuin voi kuitenkin purkaa yhteishuoltajuuden omasta aloitteestaan, jos se katsoo, että yhteishuoltajuus on selvästi vastoin lapsen etua, tai jommankumman vanhemman hakemuksesta, jos tuomioistuin katsoo, että on lapsen edun mukaista, että jompikumpi vanhemmista toimii yksin lapsen huoltajana.

Tuomioistuimen on purettava yhteishuoltajuus, jos molemmat vanhemmat vaativat sitä.

Molemmat vanhemmat ovat vastuussa lapsensa elatuksesta. Se vanhemmista, joka ei asu lapsen kanssa, täyttää elatusvelvollisuutensa maksamalla toiselle vanhemmalle elatusapua lapsesta.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Avioeron jälkeen puoliset vastaavat itse elatuksestaan. Poikkeuksena ovat tietyt erityistilanteet, esimerkiksi jos toisen puolison on vaikea hankkia itselleen elatusta pitkän avioliiton purkaututtua tai jos on olemassa muita erityisiä syitä.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Ruotsin lainsäädännössä ei säädetä asumuserosta.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Ruotsin lainsäädännössä ei säädetä asumuserosta.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Ruotsin lainsäädännössä ei säädetä asumuserosta.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Ruotsin lainsäädännössä ei säädetä avioliiton mitätöimisestä. Avioliitto voi purkautua joko toisen puolison kuollessa tai kun tuomioistuin myöntää puolisoille avioeron.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Ruotsin lainsäädännössä ei säädetä avioliiton mitätöimisestä.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Ruotsin lainsäädännössä ei säädetä avioliiton mitätöimisestä.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Vain tuomioistuin voi päättää avioliiton purkamisesta myöntämällä avioeron. Muita avioeroon liittyviä kysymyksiä sen sijaan voidaan käsitellä myös muulla tavoin.

Puolisot voivat osallistua perheneuvontaan (*familjerådgivning*), jonka tarkoituksena on käsitellä yhteiselämään liittyviä ristiriitoja. Näin puolisot voivat saada apua ongelmiansa ja ristiriitojensa ratkaisemisessa, niin että he voivat jatkaa avioliittoaan. Jos ero on jo tapahtunut, perheneuvonnan avulla pyritään lieventämään konfliktin seurauksia ja luomaan entisille puolisoille edellytykset toimia yhdessä lastensa vanhempina. Perheneuvontaa järjestävät valtio (kunnat), kirkko ja yksityiset tahot. Kuntien velvollisuutena on huolehtia perheneuvonnan järjestämisestä niille, jotka sitä haluavat.

Puolisoilla on oikeus myös perheasioiden sovitteluun (*samarbetssamtal*). Siinä ei käsitellä aikuisten välistä suhdetta vaan lasten asioita. Tarkoituksena on ensisijaisesti saada vanhemmat sopimaan lapsen huoltoon, asumiseen ja tapaamisoikeuteen liittyvistä kysymyksistä. Sovittelu tapahtuu asiantuntijan ohjauksessa. Kuntien velvollisuutena on huolehtia sovittelun järjestämisestä niille, jotka sitä haluavat.

Jos vanhemmat haluavat muuttaa yhteisten lastensa huolto-, asumis- tai tapaamisoikeusjärjestelyjä, asiasta voidaan tehdä sopimus. Sosiaalilautakunnan on vahvistettava sopimus.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Ruotsin lainsäädännössä ei säädetä asumuserosta tai avioliiton mitätöimisestä.

Jotta avioerohakemus voidaan käsitellä jossakin Ruotsin tuomioistuimessa, edellytetään ensinnäkin, että kyseinen tuomioistuin on toimivaltainen. Näin on tietysti silloin, jos molemmat puolisot ovat Ruotsin kansalaisia ja asuvat Ruotsissa. Lisäksi Ruotsin tuomioistuimilla on toimivalta käsitellä asia seuraavissa tapauksissa:

molemmat puolisot ovat Ruotsin kansalaisia,

kantaja on Ruotsin kansalainen ja hänellä on tai on aiemmin ollut kotipaikka Ruotsissa 18 vuotta täytettyään,

kantaja ei ole Ruotsin kansalainen, mutta hänellä on ollut kotipaikka Ruotsissa vähintään vuoden ajan, tai

vastaajalla on kotipaikka Ruotsissa.

Sen jälkeen kun on selvitetty, että avioerohakemus voidaan käsitellä jossakin Ruotsin tuomioistuimessa, kanteen ottaa käsiteltäväksi se Ruotsin kärjäoikeus (*tingsrätt*), jonka tuomiopiirin alueella jommankumman puolison kotipaikka on. Jos kummankaan kotipaikka ei ole Ruotsissa, asian käsittelee Tukholman kärjäoikeus.

Avioerokanne voidaan nostaa kärjäoikeudessa kahdella eri tavalla. Jos puolisot hakevat avioeroa yhdessä, he voivat jättää yhteisen hakemuksen. Jos taas vain toinen puolisoista hakee avioeroa, hänen on tehtävä tätä koskeva hakemus kärjäoikeudelle. Kummassakin tapauksessa hakemukseen on liitettävä molempien puolisoitten virkatodistukset. Virkatodistuksen saa veroviranomaiselta (*skatteverket*).

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Avioeroa ja siihen liittyviä kysymyksiä koskevista asioista oikeusapua myönnetään ainoastaan *erityisistä syistä*.

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Ruotsin lainsäädännössä ei säädetä asumuserosta tai avioliiton mitätöimisestä.

Kyllä, avioeropäätökseen voi hakea muutosta.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevista asioista ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 (ns. Bryssel II -asetus) mukaan jäsenvaltiossa annettu tuomio on tunnustettava muissa jäsenvaltioissa vaatimatta minkään erityisen menettelyn noudattamista. Tunnustamisesta voidaan kuitenkin kieltäytyä tietyin perustein. Bryssel II -asetuksen mukaan pääsääntönä on, että avio- tai asumuseroa tai avioliiton mitätöintiä koskeva päätös, joka on annettu jossakin EU:n jäsenvaltiossa, on automaattisesti verrattavissa vastaavaan Ruotsin tuomioistuimen päätökseen ja että sillä on samat oikeusvaikutukset. Vaikka asetus perustuu automaattisen tunnustamisen periaatteeseen, asianomainen voi kuitenkin pyytää tuomioistuinta vahvistamaan, tunnustetaanko ulkomainen tuomio Ruotsissa vai ei. Tällaiset hakemukset toimitetaan Svean hovioikeuteen (*Svea hovrätt*), joka tässä vaiheessa käsittelee hakemuksen vastapuolta kuulematta.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Asianomainen voi viedä asian Svean hovioikeuden käsiteltäväksi, jos hän haluaa käyttää hyväkseen Bryssel II -asetuksessa säädettyä mahdollisuutta vahvistuttaa ulkomaisen tuomion tunnustaminen Ruotsissa (ks. vastaus kysymykseen 14 edellä). Jos hovioikeus on vahvistanut tällaisessa menettelyssä, että kyseinen tuomio tunnustetaan Ruotsissa, toinen osapuoli voi hakea päätökseen muutosta. Tätä koskeva hakemus tehdään niin ikään Svean hovioikeudelle, joka kuulee asian jatkokäsittelyssä kumpaakin osapuolta. Tästä hovioikeuden päätöksestä voi valittaa edelleen korkeimpaan oikeuteen (*Högsta domstolen*).

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puolisot eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Jos avioerokanne otetaan ruotsalaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, se ratkaistaan aina Ruotsin lain mukaan (oikeuspaikan lain periaate, *lex fori*).

Tietyissä tapauksissa otetaan kuitenkin huomioon myös ulkomaisen lain säännökset. Näin tehdään seuraavissa tapauksissa:

Jos molemmat puolisot ovat ulkomaalaisia ja kummallakaan ei ole ollut kotipaikkaa Ruotsissa vähintään viimeisen vuoden aikana, avioeroa ei saa myöntää vastoin toisen puolison tahtoa, ellei siihen ole perusteita sen maan lain mukaan, jonka kansalaisia molemmat puolisot ovat tai ainakin toinen heistä on.

Jos molemmat puolisot ovat ulkomaalaisia ja toinen heistä vetoaa siihen, ettei avioeron purkamiseen ole perusteita sen maan lain mukaan, jonka kansalainen hän on, avioeroa ei saa myöntää, jos on erityisiä syitä olla myöntämättä sitä, kun otetaan huomioon puolison tai yhteisten lasten etu.

On syytä korostaa, että molemmissa edellä esitetyissä tapauksissa sovelletaan pelkästään Ruotsin lakia, mutta puolisoille annetaan tietty suoja sitä vastaan, että heidät tuomittaisiin Ruotsin lain mukaisesti avioeroon siinä tapauksessa, että heillä on vain heikko liityntä Ruotsiin ja että on olemassa vahvat syyt olla antamatta tällaista tuomiota.

Päivitetty viimeksi: 21/12/2015

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [en](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Avioero - Englanti ja Wales

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Puolison tai puolisoitten on tehtävä tuomioistuimelle kirjallinen hakemus (*petition*) avioerosta. Avioeroasiat käsitellään *Family Court* -tuomioistuimessa, jonne puolisoitten on toimitettava avioerohakemuksensa. Hakijan on osoitettava, että avioliitto on korjaamattomasti kariutunut, ja toimitettava todisteet yhdestä jäljempänä luetelluista viidestä seikasta.

Avioerohakemus voidaan tehdä aikaisintaan yhden vuoden kuluttua avioliiton solmimisesta, mutta avioliiton pätemättömäksi julistamista koskeva hakemus voidaan tehdä milloin tahansa avioliiton solmimisen jälkeen. On kuitenkin sallittua esittää näyttöä, joka koskee avioliiton korjaamatonta kariutumista ja joka ajallisesti kohdistuu avioliiton solmimista seuranneeseen vuoteen.

Maaliskuusta 2014 lähtien samaa sukupuolta olevat henkilöt ovat voineet mennä naimisiin Englannissa ja Walesissa. Avioeroon sovelletaan samoja sääntöjä riippumatta siitä, ovatko puoliset vastakkaista tai samaa sukupuolta.

Vuodesta 2005 lähtien samaa sukupuolta olevat parit ovat koko Yhdistyneessä kuningaskunnassa voineet virallistaa suhteensa lain edessä ryhtymällä rekisteröityyn parisuhteeseen. Rekisteröidyn parisuhteen osapuolilla on oikeus hakea parisuhteen purkamista tai päätöstä yhteiselämän lopettamisesta, jos suhde kariutuu. Prosessi on samanlainen kuin jäljempänä selostettava avioeroa, asumuseroa ja avioliiton pätemättömäksi julistamista koskeva prosessi.

Lisätietoja rekisteröidyistä parisuhteista saa [valtionhallinnon verkkosivuilta](#).

Samaa sukupuolta olevien avioliitossa, jossa on kaksi miestä, puoliset ovat aviomies ja aviomies. Avioliitossa, jossa on kaksi naista, puoliset ovat vaimo ja vaimo.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Ainoa avioeroperuste on avioliiton korjaamaton kariutuminen. Sen todistamiseksi, että avioliitto on kariutunut korjaamattomasti, on tarpeen esittää näyttöä yhdestä tai useammasta avioliittoa koskevasta tosiseikasta seuraavasti:

puolisolla on ollut avioliiton ulkopuolinen suhde vastakkaista sukupuolta olevan henkilön kanssa, ja avioeroa hakevan puolison kannalta on sietämätöntä jatkaa yhteiselämää hänen kanssaan;

puoliso on käyttäytynyt kohtuuttomasti, eikä avioeroa hakevalta puolisolta voida kohtuudella vaatia yhteiselämän jatkamista hänen kanssaan;

puoliso on hylännyt toisen puolison eli jättänyt tämän vähintään kaksi vuotta ennen kuin toinen puoliso haki avioeroa;

tilanteessa, jossa molemmat puoliset suostuvat eroon, puoliset ovat olleet asumuserossa kaksi vuotta ennen avioerohakemuksen jättämistä;

tilanteessa, jossa toinen puoliso ei suostu eroon, puoliset ovat olleet asumuserossa viisi vuotta ennen avioerohakemuksen jättämistä.

Tuomioistuin on velvollinen tutkimaan mahdollisimman tarkoin sekä hakemuksen esittäneen puolison (*petitioner*) että vastaajana olevan puolison (*respondent*) esittämät tosiseikat. Jos *Family Court* katsoo, että näyttö avioliiton korjaamattomasta kariutumisesta on riittävä, *Family Courtin* tuomari antaa avioerotuomion.

Jos tuomioistuin toteaa, että avioliitto on kariutunut korjaamattomasti, se antaa ensin väliaikaisen avioerotuomion (*decree nisi*). Kuuden viikon kuluttua väliaikaisesta avioerotuomiosta avioeroa hakenut puoliso voi hakea tuomioistuimelta lopullista avioerotuomiota (*decree absolute*). Lopullisen avioerotuomion hakemiselle ei ole takarajaa muutoin kuin poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Jos lopullista avioerotuomiota haetaan yli 12 kuukautta väliaikaisen avioerotuomion jälkeen, hakijan on hakemuksen takarajan puuttumisesta huolimatta toimitettava hakemuksensa mukana kirjallinen selitys, jossa

selostetaan syyt viivästykseen;

ilmoitetaan, ovatko puoliset asuneet yhdessä väliaikaisen avioeropäätöksen jälkeen, ja jos näin on, mitkä ajanjaksot he asuivat yhdessä; sekä

ilmoitetaan, onko vaimo, joka samaa sukupuolta olevien avioliitossa voi olla kumpi tahansa naisista, synnyttänyt tai voidaanko hänen epäillä synnyttäneen lapsen väliaikaisen avioerotuomion jälkeen, ja jos näin on, onko esitetty väite, että lapsi on tai saattaa olla perheeseen kuuluva lapsi.

Family Courtin tuomari voi edellyttää, että hakija antaa valaehitoisen vakuutuksen vaimon selityksen todenmukaisuudesta. Tuomari voi antaa tarpeelliseksi katsomiaan, hakemuksen käsittelyyn liittyviä määräyksiä.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Avioeron osapuolet voivat erottuaan solmia uuden avioliiton tai rekisteröidyn parisuhteen. He voivat pitää aviossa saadun sukunimensä tai niin halutessaan ottaa takaisin avioliittoa tai rekisteröityä parisuhdetta edeltävän nimensä.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Tuomioistuin voi avioerosta, avioliiton pätemättömäksi julistamisesta tai asumuserosta päättäessään tai myöhemmässäkin vaiheessa määrätä, että omaisuutta on siirrettävä puolisolta toiselle tai perheeseen kuuluvalle lapselle tai perheeseen kuuluvan lapsen edun nimissä muulle henkilölle.

Tuomioistuimilla on myös toimivalta antaa määräyksiä, jotka koskevat säännöllisesti suoritettavia maksuja, omaisuuden myymistä, eläkkeitä, kiinteämääräisiä kertamaksuja ja muita asioita. Kun tuomioistuimet päättävät, millaisia määräyksiä ne kussakin yksittäistapauksessa antavat, ne käyttävät harkintavaltaa, jonka avulla ne ottavat kunkin tapauksen erityiset olosuhteet ja vaatimukset huomioon.

Tuomioistuimen on harkintavaltaansa käyttäessään otettava huomioon perheeseen kuuluvien alle 18-vuotiaiden lasten hyvinvointi sekä seuraavat seikat:

tulot, talonhankkimismahdollisuudet, omaisuus ja muut varat, jotka puolisolilla on tai jotka hän todennäköisesti saa lähitulevaisuudessa;

se, miten kumpikin puoliso on osallistunut kodista ja lapsista huolehtimiseen taloudellisesti ja muilla tavoin;

rahantarpeet, sitoumukset ja vastuut, jotka puolisolilla on nyt tai jotka hänellä todennäköisesti on lähitulevaisuudessa;

elintaso, joka perheellä oli ennen avioliiton kariutumista;

asianosaisten ikä ja avioliiton kesto;

asianosaisten fyysinen tai psyykinen vamma;

se, miten kukin asianosainen on tähän asti osallistunut tai tulevaisuudessa todennäköisesti osallistuu perheen hyvinvoinnin ylläpitämiseen;

puolisoiden käytös, jos olisi epäoikeudenmukaista jättää se huomiotta, kun harkitaan, miten omaisuus tulisi jakaa;

sellaisen edun arvo, jota puoliso avioeron tai avioliiton pätemättömäksi julistamisen seurauksena ei kykene enää hankkimaan.

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

Avioeron jälkeen kummallakin vanhemmalla on edelleen vanhempainvastuu avioliitossa syntyneistä lapsista. Kummallakin vanhemmalla on vanhempainvastuu sellaisista lapsista, jotka ovat syntyneet vanhempien muista suhteista ja joihin heillä oli vanhempainvastuu avioeron hetkellä.

Kummallakin vanhemmalla on edelleen velvollisuus elättää alaikäisiä lapsia, jotka ovat kuuluneet perheeseen.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Velvollisuus toisen puolison elättämiseen päättyy useimmissa tapauksissa lopullisen avioerotuomion antamisen hetkellä, paitsi jos puoliso on avioero-oikeudenkäynnissä määrätty maksamaan elatusapua toiselle puolisolle. Lisäksi kaikki velvollisuudet, jotka johtuvat voimassa olevasta tuomioistuimen määräyksestä ja jotka liittyvät esimerkiksi puolison elatukseen, pysyvät voimassa. Niihin voidaan tehdä muutoksia myöhemmin, jos olosuhteissa, joihin määräys perustuu, tapahtuu merkittäviä muutoksia.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Kun tuomioistuin antaa määräyksen asumuserosta (*judicial separation*), puolison, joka on pyytänyt määräystä, ei enää odoteta jatkavan asumista aviomiehensä tai vaimonsa kanssa. Hän ei kuitenkaan voi avioitua uudelleen. Käytännössä asumusero onkin vaihtoehto puolisoille, joiden avioliitto on kariutunut mutta jotka eivät halua solmia uusia avioliittoja. Asumuseroa hakevan henkilön ei tarvitse osoittaa, että puolisoitten avioliiton kariutuminen olisi korjaamaton. Sen jälkeen kun määräys asumuserosta on annettu, on mahdollista hakea avioeroa.

Rekisteröidyn parisuhteen osapuolet voivat hakea yhteiselämän lopettamispäätöstä, ja tällä on täsmälleen sama vaikutus kuin asumuserolla.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Hakijan on esitettävä näyttöä yhdestä tai useammasta tosiseikasta, joilla voidaan osoittaa avioliiton kariutuminen. Toisin kuin avioeroa haettaessa, asumuseron hakijan ei tarvitse odottaa vuotta avioliiton alkamisesta ennen hakemuksensa jättämistä.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Jos asumuserossa oleva kuolee ilman testamenttia, hänen jäämistönsä jaetaan lakimääräistä perimystä koskevien sääntöjen mukaisesti, ja asumuseromääräyksellä on sama vaikutus kuin avioerolla. Näin ollen eloonjääneellä puolisoilla ei ole perintöoikeutta ilman testamenttia kuolleen puolison jäämistöön. Jos asumuserossa oleva on tehnyt testamentin, asumuserolla ei ole vaikutusta testamentin määräyksiin, esimerkiksi siihen, että eloon jäänyt, asumuserossa oleva puoliso on nimetty testamentinsaajaksi.

Omaisuuuden jakoa avioerossa koskevia säännöksiä sovelletaan myös, kun tuomioistuin käsittelee asumuseroa.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Avioliitto voidaan julistaa pätemättömäksi kahdella tavalla. Avioliitto voidaan ensinnäkin julistaa mitättömäksi, mikä tarkoittaa, että avioliitto ei koskaan ollut pätevä eikä sitä ollut koskaan olemassa. Toiseksi avioliitto voi olla moitteenvaarisesti mitätön, mikä merkitsee sitä, että toinen puolisoista voi hakea avioliiton pätemättömäksi julistamista. Avioliittoa voidaan jatkaa, jos molemmat puoliset siihen tytyvät.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Avioliitto on mitätön ja pätemätön, jos

se ei täytä vuosien 1949–1986 avioliittolain (*Marriage Acts 1949 to 1986*) ehtoja eli kun

osapuolet ovat liian läheisiä sukulaisia,

jompikumpi puolisoista on alle kuusitoistavuotias tai

avioliiton solmimisen muotovaatimuksia ei ole noudatettu asianmukaisesti;

avioitumishetkellä jompikumpi osapuoli oli jo naimisissa tai rekisteröidyssä parisuhteessa;

kyseessä on moniavioinen avioliitto, joka on solmittu Englannin ja Walesin ulkopuolella, ja yhdellä puolisoista oli kotipaikka Englannissa ja Walesissa avioitumishetkellä.

Avioliitto on moitteenvaarisesti mitätön seuraavissa olosuhteissa:

avioliitto on jäänyt täyttymättä siitä syystä, että toinen puolisoista on ollut kykenemätön täyttämään sitä. Tämä koskee ainoastaan eri sukupuolta olevien avioliittoa;

avioliitto on jäänyt täyttymättä siitä syystä, että toinen puolisoista on tarkoituksellisesti kieltäytynyt sen täyttämisestä. Tämä koskee ainoastaan eri sukupuolta olevien avioliittoa;

toinen puolisoista ei ole antanut suostumustaan avioliittoon asianmukaisesti, koska hänet on painostettu ja pakotettu avioliittoon, hän on erehtynyt avioliiton oikeusvaikutuksista tai hän on ollut henkisesti kykenemätön arvioimaan avioliittopäätöksen vaikutuksia;

avioitumishetkellä toinen puolisoista on ollut siinä määrin henkisesti sairas, että hän on ollut sopimaton avioliittoon, tai hänellä on ollut tarttuva sukupuolitauti eikä mitätöintiä hakenut puoliso ollut tietoinen tästä seikasta avioitumishetkellä;

avioitumishetkellä vastaaja oli raskaana jollekin muulle kuin mitätöinnin hakijalle eikä hakija ollut tietoinen tästä seikasta avioitumishetkellä;

väliaikainen sukupuolen vahvistamistodistus (*Interim Gender Recognition Certificate*) on avioliiton solmimisen jälkeen myönnetty jommallekummalle asianosaiselle;

vastaaja on henkilö, jonka sukupuoli avioliittoa solmittaessa oli sukupuolen vahvistamisesta vuonna 2004 annetussa laissa (*Gender Recognition Act*) tarkoitettu uusi sukupuoli, eikä vetoumuksen esittäjä ollut tietoinen tästä seikasta avioliiton solmimisen aikaan.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Jos avioliitto on mitätön, se on täysin pätemätön ja sitä käsitellään ikään kuin sitä ei olisi koskaan ollutkaan. Tämä ei vaikuta lasten asemaan.

Jos avioliitto on moitteenvaarisesti mitätön, se on katsottava pätemättömäksi siitä päivästä, jona määräys avioliiton pätemättömäksi julistamisesta tuli lopulliseksi. Avioliittoa pidetään olemassa olevana tuohon hetkeen saakka.

Käsitellessään mitätöimiä tai moitteenvaarisesti mitätöimiä avioliittoja tuomioistuin voi tehdä omaisuuden jakoon liittyviä järjestelyjä samalla tavalla kuin avioeron yhteydessä.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Valtio kannustaa puolisoita käyttämään perheasioiden sovittelua riitojen ratkaisemiseen. Sovittelu voi olla paikallaan riidoissa, jotka koskevat lapsia mutta myös omaisuutta ja raha-asioita. Joillakin alueilla lapsi- ja perheoikeuden neuvonta- ja tukipalvelun virkailijat (*Children and Family Court Advisory and Support Service*) tarjoavat apuvälineitä lapsia koskevien oikeusriitojen ratkaisuun, ks. verkkosivut [CAFCASS, Englanti](#) ja [CAFCASS Cymru, Wales](#). Tuomioistuin voi lykätä oikeudenkäyntiä, jotta kiista voitaisiin ratkaista tällä tavalla.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Hakemus voidaan esittää missä tahansa *Family Courtissa*, ja siinä on ilmoitettava, haetaanko avioeroa, asumuseroa vai avioliiton pätemättömäksi julistamista. Tuomioistuimista ja tarvittavista lomakkeista saa lisätietoa [oikeusministeriön verkkosivuilta](#).

Hakemuksen tekemisestä menee yleensä maksu, mutta maksuista voidaan vapauttaa valtion sosiaalietuuksien (*state benefit*) saajat tai ne, jotka voivat osoittaa, että maksusta aiheutuisi kohtuuttomia vaikeuksia. Lisätietoja tästä saa [oikeusministeriön verkkosivuilta](#).

Hakemus tehdään [hakemuslomakeella D8](#). Tuomioistuimelle on toimitettava seuraavat asiakirjat:

hakemuslomake kolmena kappaleena;

ylimääräinen jäljennös kaikille nimetyille, avioliiton ulkopuoliseen suhteeseen osallistuneille henkilöille;

[selostus alle 18-vuotiaita lapsia koskevista järjestelyistä](#);

vihkitodistus (valokopiota ei hyväksytä) sekä tarvittaessa oikeaksi todistettu käännös; sekä

[lomake maksuvapautuksista](#).

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Maksutonta oikeusapua ei yleensä anneta avioerojen hoitamiseen tai riitoihin, jotka koskevat lapsia tai omaisuutta, paitsi tilanteissa, joihin liittyy perheväkivaltaa. Maksuttoman oikeusavun tarve ja aiheellisuus tarkistetaan. Lisätietoja asiasta saa [valtionhallinnon verkkosivuilta](#).

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Kun väliaikainen avioerotuomio on annettu, puoliso voi esittää oikeudelle näyttöä siitä, miksi lopullista avioerotuomiota ei tulisi antaa. Tuomioistuin voi kumota väliaikaisen avioerotuomion, päättää, että lopullinen tuomio annetaan, määrätä lisäselvityksiä tehtäväksi tai tehdä asiassa jonkin muun parhaaksi katsomansa päätöksen.

Sen jälkeen kun lopullinen päätös asiassa on tehty, päätöksestä ei voi valittaa kuin poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Asumuseroa koskevasta määräyksestä ei ole mahdollista valittaa, mutta päätös voidaan kumota, jos molemmat osapuolet suostuvat tähän.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 mukaisesti avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista kokeva päätös, joka on annettu yhdessä jäsenvaltiossa, voidaan tunnustaa toisissa jäsenvaltioissa. Vaadittavat asiakirjat saadaan päätöksen tehneeltä tuomioistuimelta, ja ne on toimitettava *High Court* -tuomioistuimelle.

Asetuksella (EY) N:o 2201/2003 ei ole vaikutusta seikkoihin, jotka koskevat syyllisyyttä avioeroon, avioliiton varallisuus oikeudellisia seuraamuksia, elatusta tai muita liitännäiskysymyksiä. Asianosaisen ja toimivaltaa käyttävän jäsenvaltion välillä on oltava todellinen yhteys.

Tuomion tunnustamisesta voidaan kieltäytyä, jos tunnustaminen on vastoin oikeusjärjestyksen perusteita, jos se on annettu pois jäänyttä vastaajaa vastaan, jos asiaankuuluvia asiakirjoja ei ole annettu vastaajalle tiedoksi riittävän hyvissä ajoin, jos se on ristiriidassa sellaisen tuomion kanssa, joka on annettu oikeudenkäynnissä samojen asianosaisten välillä Englannissa ja Walesissa, tai jos se on ristiriidassa toisessa jäsenvaltiossa annetun aikaisemman tuomion kanssa ja jos aikaisempi tuomio voidaan tunnustaa Englannissa ja Walesissa.

Kaikki asianosaiset voivat hakea tuomioistuimelta päätöstä tuomion tunnustamisesta tai sen tunnustamatta jättämisestä. *High Court* voi keskeyttää asian käsittelyn, jos tuomioon, jonka tunnustamista haetaan, on haettu muutosta.

Jos päätöstä ei voida tunnustaa asetuksen (EY) N:o 2201/2003 nojalla, noudatetaan vuoden 1986 perhelaisla (*Family Law Act 1986*) säädetyt, kansainvälisten avioerojen tunnustamista koskevia järjestelyjä. Perhelain 46 §:ssä todetaan seuraavaa:

Oikeudenkäynnissä määrätyn kansainvälisen avioeron, avioliiton pätemättömäksi julistamisen tai asumuseron pätevyys on tunnustettava, jos avioero, avioliiton pätemättömäksi julistaminen tai asumusero on tullut voimaan sen maan lain mukaisesti, jossa se on myönnetty; sekä nyt esillä olevan asian kannalta merkityksellisenä ajankohtana (eli silloin kun oikeudenkäynti avioeron saamiseksi alkoi)

jompikumpi aviopuolisoista asui maassa, jossa avioero, avioliiton pätemättömäksi julistaminen tai asumusero on myönnetty; tai

hänellä oli kotipaikka kyseisessä maassa; tai

hän oli kyseisen maan kansalainen.

Muuten kuin oikeudenkäynnissä määrätyn kansainvälisen avioeron, avioliiton pätemättömäksi julistamisen tai asumuseron pätevyys on tunnustettava, jos avioero, avioliiton pätemättömäksi julistaminen tai asumusero on tullut voimaan sen maan lain mukaisesti, jossa se on myönnetty;

nyt esillä olevan asian kannalta merkityksellisenä ajankohtana (päivänä, jona avioero on myönnetty)

kummallakin puolisoilla oli kotipaikka kyseisessä maassa; tai

yhdellä puolisoilla oli kotipaikka kyseisessä maassa ja toisella puolisoilla maassa, jonka lainsäädännön nojalla avioeron, avioliiton pätemättömäksi

julistamisen tai asumuseron pätevyys tunnustetaan;

kumpikaan puoliso ei asunut Yhdistyneessä kuningaskunnassa sen vuoden aikana, joka välittömästi edelsi edellä mainittua ajankohtaa.

Kuka tahansa voi hakea tuomioistuimelta päätöstä, että Englannin ja Walesin ulkopuolella myönnetty avioero, avioliiton pätemättömäksi julistaminen tai asumusero tunnustetaan Englannissa ja Walesissa. Tuomioistuin voi käsitellä hakemuksen edellyttäen, että hakijan kotipaikka on Englannissa ja Walesissa sinä päivänä, kun oikeudenkäynti on aloitettu; tai

hän asui Englannissa ja Walesissa vähintään vuoden ajan välittömästi ennen oikeudenkäynnin alkamista.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Edellä esitetyin edellytyksin kuka tahansa voi hakea *Family Court*ltä päätöstä, että avioeroa, avioliiton pätemättömäksi julistamista tai asumuseroa ei tunnusteta Englannissa ja Walesissa.

Hakemukset, joilla haetaan tunnustamista neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 nojalla, on jätettävä *High Court*tiin. Hakijan on ilmoitettava hakemuksesta vastaajalle lähettämällä tälle tiedoksi asiakirjat ja annettava tälle näin mahdollisuus vastustaa päätöksen tunnustamista, ellei tuomioistuin päättä, että vastaaja on yksiselitteisesti hyväksynyt päätöksen.

Asetuksen mukaan kaikki asianosaiset voivat hakea tuomioistuimelta päätöstä tuomion tunnustamisesta tai sen tunnustamatta jättämisestä. *High Court* voi keskeyttää asian käsittelyn, jos tuomioon, jonka tunnustamista haetaan, on haettu muutosta jäsenvaltiossa, jossa tuomio on annettu.

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Englannin ja Walesin tuomioistuimet soveltavat käsiteltäväkseen tuleviin asioihin aina Englannin ja Walesin lakia. Tuomioistuimilla on toimivalta ratkaista avioeroasia, vaikka avioliitto on solmittu ulkomailla, jos jommallakummalla puolisoista

on kotipaikka Englannissa ja Walesissa sinä päivänä, kun oikeudenkäynti on aloitettu; tai

hän asui Englannissa ja Walesissa vähintään vuoden ajan välittömästi ennen oikeudenkäynnin alkamista.

Linkkejä

[Avioero, asumusero ja suhteen kariutuminen](#)

[Maksuton oikeusapu](#)

Päivitetty viimeksi: 20/02/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa.

Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Avioero - Pohjois-Irlandi

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Pohjois-Irlannissa avioeroa koskevat säännökset on esitetty vuoden 1978 avioerolaissa (*Matrimonial Causes (Northern Ireland) Order 1978*).

Puoliso voi saada avioeron esittämällä kirjallisen hakemuksen (*petition*) tuomioistuimelle. Avioeroa hakevaa henkilöä kutsutaan hakijaksi (*petitioner*) ja toista osapuolta vastaajaksi (*respondent*). Hakijan on osoitettava, että avioliitto on korjaamattomasti kariutunut, ja toimitettava todisteet yhdestä jäljempänä luetelluista viidestä seikasta (ks. kysymys 2). Avioerohakemusta ei voi esittää avioliiton kahden ensimmäisen vuoden aikana. On kuitenkin sallittua esittää näyttöä, joka koskee avioliiton korjaamatonta kariutumista ja joka ajallisesti kohdistuu avioliiton solmimista seuranneeseen kahteen vuoteen.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Ainoa avioeroperuste on avioliiton korjaamaton kariutuminen. Osoittaakseen, että avioliitto on korjaamattomasti kariutunut, hakijan on normaalisti näytettävä toteen yksi tai useampi seuraavista tosiseikoista:

vastaaja on ollut uskonon. Tähän seikkaan ei voi vedota, jos hakija saatuun tietään uskottomuudesta jatkaa asumista vastaajan kanssa pitempään kuin kuusi kuukautta joko yhtäjaksoisesti tai useampia ajanjaksoja yhteenlaskettuna;

vastaaja on käyttäytynyt sellaisella tavalla, ettei ole kohtuullista odottaa hakijan jatkavan yhteiselämää hänen kanssaan. Tähän seikkaan ei voida vedota, jos puoliset ovat jatkaneet yhteiselämää vähintään kuuden kuukauden ajan sen jälkeen, kun vastaaja on viimeksi käyttäytynyt kohtuuttomasti;

vastaaja on hylännyt hakijan, ja tilanne on jatkunut yhtäjaksoisesti vähintään kaksi vuotta välittömästi ennen hakemuksen esittämistä;

puolisot ovat asuneet erillään yhtäjaksoisesti kahden vuoden ajan välittömästi ennen hakemuksen esittämistä, ja vastaaja suostuu avioeroon; puoliset ovat asuneet erillään yhtäjaksoisesti viiden vuoden ajan välittömästi ennen hakemuksen esittämistä. Avioeroon ei vaadita vastaajan suostumusta. Tämä voi kuitenkin vastustaa avioeroa sillä perusteella, että se johtaisi vakaviin taloudellisiin tai muihin vaikeuksiin; Arvioitaessa, onko vastaaja hylännyt hakijan tai ovatko puoliset asuneet yhtäjaksoisesti erillään, ei oteta huomioon kausia, jolloin puoliset ovat välillä palanneet yhteen, jos näiden kausien pituus ei yhteenlaskettuna ylitä kuutta kuukautta. Tällaisia asumiskausia ei kuitenkaan lasketa mukaan hylättyinä olemisen tai erillään asumisen jaksoihin.

Jos tuomioistuin katsoo esitetyn näytön perusteella, että avioliitto on kariutunut korjaamattomasti, se antaa väliaikaisen avioerotuomion (*decree nisi*), jonka kautta voidaan edetä lopulliseen avioeroon.

Avioeroproessi päättyy, kun väliaikaisesta avioerotuomiosta tulee lopullinen (*decree absolute*). Päätöstä, jolla väliaikaisesta avioerotuomiosta tulee lopullinen, voidaan hakea kuuden viikon ja yhden päivän kuluttua väliaikaisen tuomion antamispäivästä. Jos hakemusta ei ole jätetty 12 kuukauden kuluessa väliaikaisen tuomion antamisesta, hakijaa voidaan pyytää toimittamaan valahtoinen vakuutus (*affidavit*) hakemuksensa viivästymisen syistä. Joissakin olosuhteissa myös vastaaja voi pyytää väliaikaisen avioerotuomion julistamista lopulliseksi. Puolisot eivät voi mennä uudelleen naimisiin, ennen kuin avioero on tullut lopullisesti voimaan.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Avioeron jälkeistä puolisoitten keskinäistä suhdetta ei säädellä laissa. Eron jälkeen puolisoitten ei kuitenkaan enää odoteta jatkavan yhteiselämää, ja jos vaimo on ottanut miehensä sukunimen, hän voi vaihtaa sen takaisin tyttönimeensä.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Vuoden 1978 avioerolaki sisältää pitkälle meneviä säännöksiä, joiden nojalla tuomioistuin voi päättää puolisoitten omaisuudesta samoin kuin puolisoitten välisistä ja lapsia koskevista taloudellisista järjestelyistä.

Tuomioistuin voi avioerotuomion yhteydessä tai sen jälkeen antaa määräyksen (*order*) seuraavista seikoista:

toistuvaissuorituksen maksamisesta;

kertakorvauksen maksamisesta;

omaisuuden jakamisesta;

eläkkeen jakamisesta tai eläkevarojen varaamisesta tietyn henkilön hyväksi.

Määräystä harkitessaan tuomioistuin ottaa huomioon kaikki asiaan liittyvät olosuhteet. Etusijalla pidetään kuitenkin perheeseen kuuluvien alle 18-vuotiaiden lasten hyvinvoinnin turvaamista.

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

Avioeron jälkeen molemmat vanhemmat ovat edelleen vastuussa aviolaisten sekä muiden perheeseen kuuluneiden alaikäisten lasten huollosta.

Jos perheeseen kuuluu alaikäinen (alle 16-vuotias) lapsi tai sellainen yli 16-vuotias lapsi, joka edelleen jatkaa koulunkäyntiä tai opiskelee ammattiin, hakijan on täytettävä lomake M4, jossa selostetaan lasta koskevat järjestelyt. Lomakkeessa puolisoita kannustetaan tekemään lapsen tulevaisuutta koskevat ehdotukset yksituumaisesti. Jos sopimusta ei kuitenkaan synny, vastaajalle annetaan tilaisuus esittää kantansa ehdotetuista järjestelyistä, minkä jälkeen tuomioistuin voi käyttää vuoden 1995 lastenhuoltolain (*Children Order (Northern Ireland) 1995*) mukaista toimivaltaansa. Tuomioistuin voi esimerkiksi määrätä, missä lapsen on asuttava.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Velvollisuus elättää puolisoa lakkaa avioeron tultua voimaan, paitsi jos tuomioistuin on antanut määräyksen elatusmaksusta tai omaisuuden jakamisesta.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Asumuseroa voi hakea silloin, kun avioliitto on kariutunut mutta hakija ei syystä tai toisesta halua avioeroa. Kun asumuserotuomio on saatu, hakijaa ei enää vaadita asumaan yhdessä puolisonsa kanssa. Hän ei kuitenkaan voi avioitua uudelleen. Sen jälkeen kun asumuserotuomio on annettu, on mahdollista hakea avioeroa.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Asumuserotuomion yhteydessä ei vaadita näyttöä avioliiton korjaamattomasta kariutumisesta.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Puolisoiden ei enää odoteta asuvan yhdessä. Jos asumuserotuomio on voimassa ja puoliso kuolee jättämättä testamenttia, hänen omaisuutensa jaetaan ikään kuin toinen puoliso olisi jo kuollut, eli tämä menettää kaikki edut, joita olisi puolison kuolemasta saanut. Omaisuuden jakamisen osalta tuomioistuimen toimivaltuudet ovat asumuserossa yleisesti ottaen samat kuin avioeromenettelyssä. Tuomioistuin ei kuitenkaan voi määrätä eläkkeen jakamisesta.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Tuomioistuin voi antaa avioliiton pätemättömyyttä koskevan tuomion, jos hakija todistaa, että avioliitto on joko mitätön (*void*) tai moitteenvaivaisesti mitätön (*voidable*). Kun avioliitto on mitätön, sitä ei olisi koskaan pitänyt solmia eikä sen katsota koskaan olleen laillisesti voimassa. Moitteenvaivaisesti mitättömän avioliiton olemassaolo sen sijaan tunnustetaan, ja avioliitto on voimassa, kunnes se kumotaan.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Avioliitto on mitätön, jos jokin seuraavista seikoista näytetään toteen:

puolisot ovat liian läheistä sukua;

jompikumpi puolisoista on alle 16-vuotias;

avioliiton solmimisen muotovaatimuksia ei ole noudatettu asianmukaisesti;

avioitumishetkellä toinen puoliso oli jo laissa säädettyllä tavalla naimisissa;

puolisot ovat samaa sukupuolta (yhden on oltava mies ja toisen nainen);

kyseessä on moniaviolinen avioliitto, joka on solmittu Pohjois-Irlannin ulkopuolella, ja yhdellä puolisoista oli kotipaikka Pohjois-Irlannissa avioitumishetkellä.

Avioliitto on moitteenvaivaisesti mitätön, jos yksi seuraavista seikoista näytetään toteen:

avioliitto on jäänyt täyttymättä siitä syystä, että toinen puolisoista ei ole kyennyt täyttämään sitä;

toinen puolisoista on kieltäytynyt täyttämään avioliittoa;

toisen puolison suostumusta avioliittoon ei voida pitää pätevänä (puoliso on toiminut painostuksen alaisena ja tullut pakotetuksi avioliittoon tai hän on erehtynyt vihkitoimituksen luonteesta);

toinen puolisoista oli avioitumishetkellä henkisesti sairas;

toisella puolisoista oli avioitumishetkellä tarttuva sukupuolitauti;

vaimo oli avioitumishetkellä raskaana muulle miehelle kuin puolisolleen.

Jos hakemus avioliiton julistamisesta pätemättömäksi perustuu johonkin neljästä viimeksi mainitusta seikasta, hakemus on tehtävä kolmen vuoden kuluessa avioliiton solmimisesta. Tiettyjen edellytysten täytyessä tuomioistuin voi kuitenkin antaa luvan hakemukseen tämän määräajan jälkeenkin.

Jos hakemus perustuu kahteen viimeksi mainittuun seikkaan, hakijan on pystyttävä osoittamaan, ettei hän avioitumishetkellä ollut tietoinen toisen sairaudesta tai raskaudesta.

Tuomioistuin ei julista moitteenvaarisesti mitätöntä avioliittoa pätemättömäksi, jos vastaaja todistaa, että hakija tiesi voivansa hakea avioliiton mitätöntä, mutta käytöksellään antoi vastaajan ymmärtää, ettei sitä haettaisi, ja avioliiton pätemättömäksi julistaminen olisi epäoikeudenmukaista.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Jos avioliitto on mitätön, se on täysin pätemätön ja sitä käsitellään ikään kuin sitä ei olisi koskaan ollutkaan. Jos avioliitto on moitteenvaarisesti mitätön, se katsotaan pätemättömäksi siitä päivästä, jona tuomio avioliiton pätemättömäksi julistamisesta tuli lainvoimaiseksi.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Pohjois-Irlannissa on useita sovittelupalvelujen tarjoajia (esimerkiksi *Relate*). Sovittelija voi auttaa puolisoita ratkomaan avioeroon liittyviä käytännön asioita, kuten taloudellisia tai lasten huoltoon liittyviä kysymyksiä.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Avioeroa, asumuseroa ja avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevan hakemuksen voi esittää joko ylempään oikeusasteen tuomioistuimessa (*High Court*) tai jossain avioeroja käsittelevässä alemman oikeusasteen siviilituomioistuimessa (*County Court*). Jos kuitenkin vastaaja antaa vastineen *County Courtissa* esitettyyn hakemukseen, asian käsittely siirretään *High Courtiin*.

Tuomioistuinten osoitteet ja puhelinnumerot ovat [Pohjois-Irlannin oikeusviraston](#) (*Northern Ireland Courts and Tribunals Service*) verkkosivuilla.

Prosessin vireillepanoa varten hakijan on lähetettävä tuomioistuimelle joukko lomakkeita ja liitettävä mukaan seuraavat asiakirjat:

alkuperäinen vihkitodistus (valokopio ei kelpaa). Jos avioliitto on solmittu Pohjois-Irlannin ulkopuolella, mukaan on liitettävä virallinen käännös ja valahtoinen vakuutus;

alle 18-vuotiaiden perheeseen kuuluvien lasten alkuperäiset syntymätodistukset (pidemmässä muodossa, jolloin ilmoitetaan kaikki tiedot vanhemmista ja lapsesta);

jäljennös hakemuksessa mahdollisesti mainituista oikeuden antamista määräyksistä;

alkuperäisenä sekä kahtena jäljennöksenä kaikki sopimukset (esimerkiksi raha-asioista), joiden vahvistukseksi tuomioistuinta pyydetään antamaan määräys; ja

käsittelymaksu (tämänhetkisiä maksuja voi tiedustella tuomioistuimen kansliasta).

Tuomioistuimen kansliasta annetaan tarvittavat lomakkeet ja neuvotaan niiden täyttämässä. Henkilökunta ei kuitenkaan voi antaa oikeudellista neuvontaa tai auttaa hakemuksen tekstin laadinnassa.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Avioeroasian kuluihin voi hakea oikeusapua. Taloudellisen oikeusavun määrä (mikäli sitä myönnetään) riippuu kuitenkin hakijan taloudellista tilannetta koskevasta arviosta. Vaikka hakija taloudellisen tilanteensa puolesta todettaisiin tukikelpoiseksi, hän voi silti joutua maksamaan itse osan kuluista. On mahdollista sopia, että hakija maksaa oman osansa oikeusapuostolle (*Legal Aid Department*) tietyn ajan kuluessa. Sen lisäksi että hakijan on oltava taloudellisesti tukikelpoinen, myös käsiteltävälle asialle asetetaan tiettyjä vaatimuksia. Oikeudenkäynnin vireillepanolle tai oikeudenkäynnissä puolustautumiselle on oltava asianmukaiset perusteet, ja näiden toimien on oltava mielekkäitä kaikissa olosuhteissa.

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Kun tuomio avioliiton purkamisesta tai pätemättömäksi julistamisesta on tullut lopullisesti voimaan, siitä ei voi enää valittaa, jos asianosaisella, jonka etua tuomio koskee, on aikanaan ollut tilaisuus valittaa väliaikaisesta tuomiosta, mutta hän ei ole sitä tehnyt. Molempien puolisoitten suostumuksella annetuista oikeuden määräyksistä voi myöskin valittaa vain tuomioistuimen luvalla. Muutoksenhakutuomioistuimella on käytössään erilaisia toimivaltuuksia, joiden nojalla se voi vahvistaa tai kumota alkuperäisen tuomion tai muuttaa sitä.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Toukokuun 29. päivänä 2000 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1347/2000 säädetään, että yhdessä jäsenvaltiossa annettu avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskeva tuomio on tunnustettava muissa jäsenvaltioissa vaatimatta minkään erityisen (muun kuin itse asetuksessa säädetyn) menettelyn noudattamista.

Jokainen, jonka etua tuomion tunnustaminen koskee, voi pyytää, että päätös on tunnustettava. Tunnustamatta jättämiselle on määritelty tiukat perusteet.

Siten tunnustamisesta voidaan esimerkiksi kieltäytyä, jos tunnustaminen on selvästi vastoin oikeusjärjestyksen perusteita.

Pohjois-Irlannissa ulkomaisten tuomioiden tunnustamista koskeva hakemus on jätettävä *High Courtiin*.

Jos asia ei kuulu neuvoston asetuksen soveltamisalaan, siihen voidaan soveltaa vuoden 1986 perhelain (*Family Law Act 1986*) 46 §:n säännöksiä, joissa määritellään yleiset ehdot ulkomailla annetun avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevan tuomion tunnustamiselle.

High Courtiin tehtävän hakemuksen liitteenä on esitettävä ulkomailla myönnettyä avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskeva tuomio.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Hakemukset, joissa pyydetään avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevan tuomion tunnustamista (neuvoston asetuksen tai vuoden 1986 perhelain nojalla), käsitellään *High Courtissa*, joten hakemuksen vastustamista käsitellään tässä samassa tuomioistuimessa. Tunnustamatta jättämisen perusteista säädetään neuvoston asetuksen 15 artiklassa sekä vuoden 1986 perhelain 51 §:ssä.

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Jos pohjoisirlantilainen tuomioistuin toteaa olevansa toimivaltainen tutkimaan avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevan asian, se soveltaa Pohjois-Irlannin lakia.

Pohjoisirlantilainen tuomioistuin voi myöntää avio- tai asumuseron (vaikka avioliitto olisi solmittu ulkomailla), jos

se on neuvoston asetuksen nojalla toimivaltainen kyseisessä asiassa tai

minkään muun sellaisen jäsenvaltion tuomioistuin, joka on osallistunut asetuksen antamiseen tai myöhemmin hyväksynyt sen itseään sitovaksi ja jossa sitä niin ollen sovelletaan, ei ole asetuksen nojalla toimivaltainen kyseisessä asiassa ja jommallakummalla puolisoista on menettelyn alkaessa kotipaikka Pohjois-Irlannissa.

Pohjoisirlantilaisella tuomioistuimella on toimivalta avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevassa asiassa (vaikka avioliitto olisi solmittu ulkomailla), jos

se on neuvoston asetuksen nojalla toimivaltainen kyseisessä asiassa tai

minkään muun asetusta soveltavan jäsenvaltion tuomioistuin ei ole asetuksen nojalla toimivaltainen ja jommallakummalla puolisoilla

on kotipaikka on Pohjois-Irlannissa sinä päivänä, kun oikeudenkäynti on aloitettu, tai

toinen puolisoista kuolee ennen menettelyn alkamista ja hänellä oli kuollessaan kotipaikka Pohjois-Irlannissa tai hän asui Pohjois-Irlannissa vähintään vuoden ajan välittömästi ennen kuolemaansa.

Linkkejä

[Pohjois-Irlannin oikeusvirasto](#)

Lisätietoja oikeusavusta on [Pohjois-Irlannin oikeusapuosaston](#) verkkosivuilla.

Lisätietoa sovittelusta on [Relate NI:n](#) verkkosivuilla ja [UK College of Family Mediatorsin](#) verkkosivuilla.

Päivitetty viimeksi: 08/01/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [en](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomenntetaan parhaillaan.

Avioero - Gibraltar

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Puolison on tehtävä tuomioistuimelle kirjallinen avioerohakemus (*petition*). Avioeroasiat käsitellään *Supreme Court* -tuomioistuimessa, jonne puolison on toimitettava avioerohakemuksensa. Hakijan (*petitioner*) on osoitettava, että avioliitto on korjaamattomasti kariutunut, ja hänen on toimitettava todisteet yhdestä kohdassa 2 luetelluista viidestä seikasta.

Avioerohakemusta ei voida esittää avioliiton solmimista seuraavien kolmen vuoden aikana. Ainoat poikkeukset tähän sääntöön ovat tilanteet, joissa hakija on joutunut avioelämässään kokemaan poikkeuksellisia vaikeuksia, vastaaja (*respondent*) on osoittanut poikkeuksellista turmeltuneisuutta tai hakija oli alle 16-vuotias avioliiton solmimishetkellä.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Ainoa avioeroperuste on avioliiton korjaamaton kariutuminen. Sen todistamiseksi, että avioliitto on kariutunut korjaamattomasti, on tarpeen esittää näyttöä yhdestä tai useammasta avioliittoa koskevasta tosiseikasta seuraavasti:

puoliso on ollut uskoton, ja hakija katsoo, että on sietämätöntä jatkaa yhteiselämää puolison kanssa;

puoliso on käyttäytynyt kohtuuttomasti, eikä hakijalta voida puolison käytös huomioon ottaen kohtuudella vaatia yhteiselämän jatkamista tämän kanssa;

puoliso on hylännyt hakijan eli jättänyt tämän vähintään kaksi vuotta ennen avioerohakemusta;

puolisot ovat asuneet erillään kaksi vuotta ennen avioerohakemusta, ja toinen puoliso suostuu eroon;

puolisot ovat asuneet erillään viisi vuotta ennen avioerohakemusta. Tällöin toisen puolison suostumusta eroon ei tarvita.

Tuomioistuin on velvollinen tutkimaan mahdollisimman tarkoin sekä hakijan että vastaajan esittämät tosiseikat. Jos tuomioistuin katsoo, että näyttö avioliiton korjaamattomasta kariutumisesta on riittävä, *Supreme Courtin* tuomari antaa avioerotuomion. Edellytyksenä on, että tuomari pitää puolisoiden lapsia koskevia järjestelyjä hyväksyttävänä.

Jos tuomioistuin toteaa, että avioliitto on kariutunut korjaamattomasti, se antaa ensin väliaikaisen avioerotuomion (*decree nisi*). Kuuden viikon kuluttua väliaikaisesta avioerotuomiosta avioeroa hakenut puoliso voi hakea tuomioistuimelta lopullista avioerotuomiota (*decree absolute*). Lopullisen avioerotuomion hakemiselle ei ole takarajaa muutoin kuin poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Jos lopullista avioerotuomiota kuitenkin haetaan yli 12 kuukautta väliaikaisen avioerotuomion jälkeen, hakijan on hakemuksen takarajan puuttumisesta huolimatta toimitettava hakemuksensa mukana kirjallinen selitys, jossa

selostetaan syyt viivästykseen;

ilmoitetaan, ovatko puoliset asuneet yhdessä väliaikaisen avioeropäätöksen jälkeen, ja jos näin on mitkä ajanjaksot he asuivat yhdessä; sekä

ilmoitetaan, onko vaimo synnyttänyt lapsen väliaikaisen avioerotuomion jälkeen, ja jos näin on, selostetaan asiaan liittyvät seikat sekä se, väitetäänkö lapsen olevan tai saattavan olla aviomiehen lapsi.

Tuomari voi edellyttää, että hakija antaa valaehitoisen vakuutuksen vaimon selityksen todenmukaisuudesta. Tuomari voi antaa tarpeelliseksi katsomiaan, hakemuksen käsittelyyn liittyviä määräyksiä.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Avioliitto on purkautunut, joten puolisoiden ei tarvitse enää asua yhdessä eikä jatkaa mitään muutakaan kanssakäymistä, elleivät he sitä halua. Puolisot voivat erottuaan solmia uuden avioliiton. He voivat pitää aviossa saadun sukunimen tai niin halutessaan ottaa takaisin avioliittoa edeltävän nimensä.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoiden välillä

Tuomioistuin määrää omaisuuden jaosta ottaen huomioon kaikki asiassa esitetyt seikat. Vaikka puoliset olisivat sopineet omaisuuden jaosta, tuomioistuimen vallassa on hyväksyä sopimus tai muuttaa sitä.

3.3 puolisoiden alaikäisiin lapsiin

Joko ennen lopullisen avioerotuomion antamista tai sen jälkeen *Supreme Courtilla* on toimivalta määrätä aviolaisten huoltajuudesta, elatuksesta ja jopa määrätä, että viranomaiset aloittavat toimet lasten ottamiseksi huostaan. *Supreme Court* ei voi antaa lopullista avioerotuomiota, ellei se ole vakuuttunut siitä, että lapsia koskevat järjestelyt ovat hyväksyttäviä.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Päättyessään väliaikaisesta avioerotuomiosta ja milloin tahansa sen jälkeen *Supreme Court* voi määrätä, että aviomiehen on maksettava vaimolleen viikoittaista tai kuukausittaista oikeuden kohtuulliseksi arvioimaa elatusapua. Maksuvelvollisuus jatkuu, kunnes toinen puolisoista kuolee. Vaimon oikeus elatusapuun kuitenkin lakkaa, jos hän solmii uuden avioliiton. Velvollisuus elättää aviolapsia sen sijaan jatkuu, vaikka lasten äiti solmisikin uuden avioliiton.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Gibraltarin laissa säädetään asumuserosta. Kun asumuserotuomio on annettu, asumuseroa hakeneen puolison ei enää oleteta jatkavan yhteiselämää toisen puolison kanssa. Hän ei kuitenkaan voi avioitua uudelleen. Käytännössä asumusero onkin vaihtoehto puolisoille, joiden avioliitto on kariutunut mutta jotka eivät halua solmia uutta avioliittoa. Asumuseroa hakevan puolison ei tarvitse osoittaa, että puolisoiden avioliiton kariutuminen olisi korjaamaton. Sen jälkeen kun asumuserotuomio on annettu, on mahdollista hakea avioeroa.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Hakijan on esitettävä näyttöä yhdestä tai useammasta tosiseikasta, joilla voidaan osoittaa avioliiton kariutuminen. Toisin kuin avioeroa haettaessa, asumuseron hakijan ei tarvitse odottaa kolmea vuotta avioliiton alkamisesta ennen menettelyn aloittamista.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Jos asumuserossa oleva kuolee ilman testamenttia, hänen jäämistönsä jaetaan lakimääräistä perimystä koskevien sääntöjen mukaisesti, ja asumuserotuomiolla on sama vaikutus kuin avioerotuomiolla. Näin ollen eloonjääneellä puolisoilla ei ole mitään oikeuksia ilman testamenttia kuolleen puolison jäämistöön. Jos asumuserossa oleva on kuitenkin tehnyt testamentin, asumuserolla ei ole vaikutusta testamentin määräyksiin, esimerkiksi siihen, että eloon jäänyt, asumuserossa oleva puoliso on nimetty testamentinsaajaksi.

Omaisuuksien jakoa avioerossa koskevia säännöksiä sovelletaan myös, kun tuomioistuimien käsittelee asumuseroa.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Avioliitto voidaan julistaa pätemättömäksi kahdella tavalla. Avioliitto voidaan ensinnäkin julistaa mitättömäksi, mikä tarkoittaa, että avioliitto ei koskaan ollut pätevä eikä sitä ollut koskaan olemassa. Toiseksi avioliitto voi olla moitteenvaraisesti mitätön, mikä merkitsee sitä, että toinen puolisoista voi hakea avioliiton pätemättömäksi julistamista. Avioliittoa voidaan jatkaa, jos molemmat puoliset siihen tytyvät.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Avioliitto on mitätön ja pätemätön seuraavissa tapauksissa:

se ei täytä avioliittolain (*Marriage Act*) ehtoja;

avioitumishetkellä toinen puoliso oli jo laissa säädettyllä tavalla naimisissa;

puolisot ovat samaa sukupuolta. Jotta avioliitto olisi pätevä, toisen puolisoista on oltava mies ja toisen nainen;

kyseessä on moniaviolinen avioliitto, joka on solmittu Gibraltarin ulkopuolella, ja yhdellä puolisoista oli kotipaikka Gibraltarilla avioitumishetkellä.

Avioliitto on moitteenvaraisesti mitätön seuraavissa olosuhteissa:

avioliitto on jäänyt täyttymättä siitä syystä, että toinen puolisoista on ollut kykenemätön täyttämään sitä;

avioliitto on jäänyt täyttymättä siitä syystä, että toinen puolisoista on tarkoituksellisesti kieltäytynyt sen täyttämisestä;

toinen puolisoista ei ole antanut suostumustaan avioliittoon asianmukaisesti, koska hänet on painostettu ja pakotettu avioliittoon, hän on erehtynyt avioliiton oikeusvaikutuksista tai hän on ollut henkisesti kykenemätön arvioimaan avioliittopäätöksen vaikutuksia;

avioitumishetkellä toinen puolisoista on ollut siinä määrin henkisesti sairas, että hän on ollut sopimaton avioliittoon, tai hänellä on ollut tarttuva sukupuolitauti eikä mitätöintiä hakenut puoliso ollut tietoinen sairaudesta tai taudista avioitumishetkellä;

avioitumishetkellä vastaaja oli raskaana jollekin muulle kuin mitätöinnin hakijalle eikä hakija ollut tietoinen tästä seikasta avioitumishetkellä.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Kun avioliitto julistetaan mitättömäksi, se on pätemätön. *Supreme Courtin* on kuitenkin pidettävä huoli siitä, että avioliapsia koskevat järjestelyt ovat hyväksyttäviä. Myös elatusavusta ja lasten huollosta ja elatuksesta voidaan antaa määräyksiä.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Gibraltarilla avioerot kuuluvat *Supreme Courtin* yksinomaiseen tuomiovaltaan. Sosiaalista tukea on kuitenkin jossain määrin saatavilla avioliittoneuvonnan kautta.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Hakemukset on toimitettava *Supreme Courtin* kirjaamoon, joka on osoitteessa Main Street 227, Gibraltar.

Avioeroa haetaan kirjallisella hakemuksella. Sen tueksi on toimitettava valahtoinen todistusaineisto, johon sisältyy jäljennös vihkitodistuksesta sekä jäljennökset kaikkien lasten syntymätodistuksista. Todistusaineistosta on käytävä ilmi perusteet, joilla avio- tai asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista haetaan. Hakemuksessa on annettava selostus avioliapsista ja hakijan taloudellisesta tilanteesta. Lisätietoja voi pyytää *Supreme Courtin* kirjaamosta, jonka osoite on Main Street 277, Gibraltar, ja puhelinnumero (+350) 200 75608.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Oikeudenkäyntiä varten voi saada oikeusapua, jos tuloja koskevat ehdot täyttyvät. Lomakkeita ja lisätietoja voi pyytää *Supreme Courtin* kirjaamosta, jonka osoite on Main Street 277, Gibraltar.

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Avioeroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskeva tuomio voidaan peruuttaa milloin tahansa ennen lopullisen päätöksen antamista.

Asumuserotuomio voidaan tietyissä olosuhteissa kumota milloin tahansa tuomion antamisen jälkeen. Elatusapua ja lasten huoltajuutta ja elatusta koskevia määräyksiä voidaan muuttaa sen jälkeen, kun avioerotuomio on tullut lopulliseksi.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 mukaisesti avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskeva tuomio, joka on annettu yhdessä jäsenvaltiossa, voidaan tunnustaa toisissa jäsenvaltioissa. Vaadittavat asiakirjat saadaan tuomion antaneelta tuomioistuimelta, ja ne on toimitettava *Supreme Courtille*.

Neuvoston asetusta ei sovelleta asioihin, jotka koskevat syylisyyttä avioeroon, avioliiton varallisuus oikeudellisia seuraamuksia, elatusta tai muita liittännäiskysymyksiä. Asianosaisen ja toimivaltaa käyttävän jäsenvaltion välillä on oltava todellinen yhteys.

Tuomion tunnustamisesta voidaan kieltäytyä, jos tunnustaminen on vastoin oikeusjärjestyksen perusteita, jos se on annettu pois jäänyttä vastaajaa vastaan, jos asiaankuuluvia asiakirjoja ei ole annettu vastaajalle tiedoksi riittävän hyvissä ajoin, jos se on ristiriidassa sellaisen tuomion kanssa, joka on annettu oikeudenkäynnissä samojen asianosaisten välillä Gibraltarilla, tai jos se on ristiriidassa toisessa jäsenvaltiossa annetun aikaisemman tuomion kanssa ja tämä aikaisempi tuomio voidaan tunnustaa Gibraltarilla.

Jokainen, jonka etua asia koskee, voi hakea tuomioistuimelta päätöstä tuomion tunnustamisesta tai sen tunnustamatta jättämisestä. *Supreme Court* voi keskeyttää asian käsittelyn, jos tuomioon, jonka tunnustamista haetaan, on haettu muutosta.

Jos tuomiota ei voida tunnustaa neuvoston asetuksen nojalla, noudatetaan avioerolaissa (*Matrimonial Causes Act*) säädettyjä, kansainvälisten avioerojen tunnustamista koskevia järjestelyjä. Avioerolaissa säädetään, että

oikeudenkäynnissä määrätyn kansainvälisen avioeron tai asumuseron pätevyys on tunnustettava, jos

avioero tai asumusero on tullut voimaan sen maan lain mukaisesti, jossa se on myönnetty sekä

nyt esillä olevan asian kannalta merkityksellisenä ajankohtana (eli silloin kun oikeudenkäynti avioeron saamiseksi alkoi)

jompikumpi aviopuolisoista asui maassa, jossa avioero tai asumusero on myönnetty tai

hänellä oli kotipaikka kyseisessä maassa tai

hän oli kyseisen maan kansalainen.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Gibraltarin laissa tunnustetaan muissa maissa myönnetty avioerot ja asumuserot, jos tietyt edellytykset täyttyvät. Jos toisessa maassa myönnetyn avioeron tai asumuseron tunnustamista vastustetaan, perusteena voi olla se, että jotakin avioerolaissa asetetuista ehdoista ei ole täytetty. Tällöin voi olla aiheellista toimittaa Gibraltarin *Supreme Courtille* hakemus, jossa oikeutta pyydetään toteamaan, että toisessa maassa myönnetty avio- tai asumusero ei ole pätevä.

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Gibraltarin tuomioistuin soveltaa käsiteltäväkseen tuleviin asioihin aina Gibraltarin lakia. Tuomioistuimella on toimivalta ratkaista avioeroasia, vaikka avioliitto on solmittu ulkomailla, jos jommallakummalla puolisoista on kotipaikka on Gibraltarilla sinä päivänä, kun oikeudenkäynti aloitetaan, tai hän asui Gibraltarilla vähintään vuoden ajan välittömästi ennen oikeudenkäynnin alkamista.

Päivitetty viimeksi: 11/12/2015

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.